

A TISZÁNINNENI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

1913. ÉVI OKTÓBER HÓ 8—9.
NAPJAIN MISKOLCZON TAR-
TOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

RADÁCSI GYÖRGY
EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

138. SZÁM.

SÁROSPATAK.
NYOMTATTÁK DANI ÉS FISCHER A REF. FŐISKOLA BETŪIVEL.
1913.

A Tiszáninneri ref. Egyházkerület 1913. évi őszi közgyűlését október hó 8—9. napjain Miskolcon tartotta meg *Vadászy Pál* legidősebb esperes és *Dókus Ernő* főgondnok elnöklete alatt.

Jelenvoltak:

Az abauji egyházmegyéből: Révész Kálmán esperes, Meczner József gondnok, Oláh Péter, Idrányi Barna, Cziáky Endre lelkészi, Naményi Gyula, Csoma József világi részről.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Dr. Tüdös István esperes, Bodolay István, Halászy József, Gaál Ferenc lelkészi, Papszász Lajos, Bónis Bertalan világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Vadászy Pál esperes, Ragályi Béla gondnok, Bartha Mihály, Elek József, Barna Gyula lelkészi, Zsóry György, Bónis Aladár, Dr. Orbán Barna világi részről.

A gömöri egyházmegyéből: Csabay Pál esperes, Bornemisza László gondnok, Buzi Márton, Hubay Lajos, Réz László lelkészi, Br. Ragályi Balassa Ferenc világi részről.

A tornai egyházmegyéből: Ragályi Géza esperes, Arday Janka Dániel, Szabados László lelkészi, Horváth Elemér világi részről.

Az ungi egyházmegyéből: Szűcs István esperes, Komjáthy Béla gondnok, ifj. Szakal István, Magyar Bertalan, Németh Péter lelkészi, Bernáth Zoltán, Minay István világi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok, Hézsér Emil, Ölbey János, Máthé Gyula lelkészi, Sebeő Gyula világi részről.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Hutka József esperes, Dókus László gondnok, Tudja Mihály, Kádár János, Tomory Pál lelkészi, Nemes Lajos, Nemes Sándor világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Kérészy Barna, Radácsi György, Szuhay Benedek, Czinke István lelkészi, Dókus Gyula, Szalay László világi részről.

A sárospataki főiskola köréből: Révész Kálmán lelkészi, Dókus Gyula világi gondnok, Novák Lajos, Csontos József, Dr. Buza László tanárképviselek.

A miskolci főgimnázium részéről: Csorba György igazgató.

A rimaszombati egyesült prot. főgimn. részéről: Dr. Veress Samu igazgató.

Az egyházkerület felsőbb leányiskolája részéről: Domby László igazgató.

Mint tanító képviselők: Becske Bálint, Gööz Ferenc, Gagy Károly, Fogarassy Jenő.

Mint egyházkerületi jegyzők: Radácsi György lelkészi fő-, Dr. Puky Endre világi fő-, Péter Mihály, Fodor György lelkészi al-, Dr. Mitrovics Gyula, Dr. Kérészy Barna világi aljegyzők.

Mint egyházkerületi ügyész: Bizony Ákos főügyész.

Mint egyházkerületi pénztárnok: Dr. Kovács Gábor.

I.

Közgyűlési ügyek.

1. Püspökünk kényszerűt távolmaradása miatt *Vadászy Pál* legidősebb esperes, buzgó imádságban kéri közgyűlésünkre Istennek áldó segedelmét a következőkben:

Nagy Isten, kegyelmes jó Atyánk! kinek gondviselő jóságát sok ezerszer megpróbáltuk — szent tisztelettel borulunk le előtted ez ünnepélyes alkalommal, hogy imádjunk Tégedet s hálákat adjunk jóságodért. Óh, mert Te voltál nekünk eleitől fogva gondviselő édes Atyánk, kihez ha titkon, ajtónkat behajtva és magánosan sóhajtvá imádkoztunk is, meghallgattál minket kegyelmesen és amit titokban kértünk Tőled, megadtad nekünk nyilván, ha azt bölcsességed jónak látta.

A mi szegény magyar ref. anyaszentegyházunknak is Te voltál őriző pásztora, szegénységünkben gazdagságunk, szenvedéseinkben vigasztalónk és bátorítónk, midőn kiáltásunktól távol volt a segedelem. Ne hagyj el bennünket, szegény ref. egyházunkat ezután sem. Támassz mindenkor hü pásztorokat, erős oszlopokat számunkra, kik a vallásegyenlőség és viszonyosság ígéretföldjére jutásunk vezérei, Mózesei legyenek.

Mint e szent cél felé törekvő sáfárok gyűltünk össze most is e szent helyen, tölünk telhetőleg munkálkodni, mert a hü munkában van a Te dicsőítésed. Adj egyet-értő békességet, szeretetet szíveinkbe, hogy egyházaink, iskoláink nagy és szent érdekeit lelkesedéssel munkálhasuk s ezáltal nemcsak földi hazánknak, hanem mennyei szent országodnak is buzgó munkásai lehessünk szívünk utolsó dobbanásáig. — Hallgass meg minket jó Atyánk, Istenünk! Szent fiadért, a Jézus Krisztusért kérünk. Ámen.

2. Elnöklő főgondnok fájdalmas megilletődéssel tudatja közgyűlésünkkel, hogy szeretve tisztelt püspökünket az őt ott-honához kötő betegségek miatt még mindig nélkülöznünk kell, miért is Vadászy Pál legidősebb esperest felkéri a további püspökhelyettesi teendők teljesítésére.

Egyházkerületi közgyűlés mély meghatottsággal értesül a szomorú valóságról s a Gondviselés kegyelmébe vetett reménységgel számítva a nagy beteg mielőbbi felgyógyulására, helyetteseül Vadászy Pál legidősebb esperest szívéllyesen üdvözli.

3. Elnöklő főgondnok a közgyűlés megjelent tagjait szeretettel köszöntvén,

a gyűlést megnyitja s lelkészi főjegyzőt a gyűlést alkotó tagok névsorának felolvasására felhívja.

4. A püspöki hivatal által összeállított névsor felolvasatván,

a megjelent tagok a mostani közgyűlésre igazoltattak s Lévoy József egyh. ker. tanácsbíró s Dr. Óváry Pál tornai, Gortvay Aladár alsózempléni egyházmegyei tanácsbírók igazolt elmaradása tudomásul vétetett.

5. Elnöklő főgondnok — napirend előtt — az egyházkerületi közgyűlési határozatok, bírósági végzések s ítéletek kiadására, hitelesítésére és szétküldésére célszerű módosításokat javasolván,

egyházkerületi közgyűlésünk felhívja a jegyzői kart, hogy mindegyik készítse el az általa előadott tárgyakra hozott határozatok másolatát a szükséges számú példányban és ezeket terjesszék be a püspöki hivatalhoz, hogy onnan rendeltetési helyökre juttathatók és evidentiában tarthatók legyenek.

A bírósági üléseken működő jegyzőket pedig arra hívja fel, hogy minden ítéletet, vég-

zést annyi példányban állítsanak ki, hogy az iratcsomóban egy hiteles példány (mind a két elnök s a jegyző által aláírva és az egyh. ker. hivatalos pecsétjével ellátva) maradjon, minden félnek jusson egy eredeti vagy egy hitelesített másolati példány, egy egyszerű másolat pedig a jegyzőkönyv részére. Mindezek szintén a püspöki hivatalhoz lesznek sürgősen beküldendőek, hogy onnan a megfelelő helyekre szétküldhetőek és ellenőrizhetőek legyenek.

6. Elnöklő főgondnok a bírósághoz utalt ügyek tárgyalására a ma délutáni 3 órát s tárgyalási helyül a közgyűlés színhelyét tűzvéni ki

a bírósági ülésre a bíróság tagjait meghívja.

7. Egyházkerületünk szavazatbontó bizottsága betervezte a Sátoraljaujhelyben f. év szept. 13-án tartott üléséről felvett következő jegyzőkönyvet:

A tiszáninneri református egyházkerülethez tartozó egyházak által beadott szavazatok felbontására kiküldött bizottság 1913. évi szeptember 13-án tartott üléséről felvett

JEGYZŐKÖNYV.

Jelenvoltak: Huttka József esperes és Dókus Ernő egyh. ker. főgondnok elnöklete alatt, Radácsi György, Bálint Dezső, Dókus Gyula, Meczner Béla, Dókus László, Bernáth Aladár bizottsági tagok és Lengyel István püspöki titkár, jegyzőkönyvvezető.

1. Világi elnök az ülést megnyitván, jelenti, hogy Főtiszteletü püspök úr az ülésen meg nem jelenhetett, miért is felkéri a hivatalkorra idősebb esperes urat a társelnöki szék elfoglalására.

2. Ugyanő jelenti, hogy a Főtiszteletü egyh. ker. közgyűlés f. évi május 20-án 9. sz. a. hozott határozatával elrendelvén a szavazást 1. egy theologiai és böl-

csészeti, 2. egy jogakadémiai, 3. egy sárospataki főgimn., 4. egy miskolci főgimn., 5. egy rimaszombati főgimn., 6. egy felsőbb leányiskolai és 7. négy néptanítói képviselőre: a szavazatok pontosan beérkeztek.

Ezek felbontatván, a következő eredményt tünteték fel:

Egy theologiai és bölcsészeti képviselői állásra: **Novák Lajos** 224, **Nagy Béla** 79, **Dr. Rácz Lajos** 29, **Rohoska József** 11, **Zoványi Jenő** 3. Beadatott összesen 374 szavazat. Szin nem szavazott. Érvénytelen volt 27. (Nagyvisnyó és Bodzásujfalu, mert hiányzott a gondnok aláírása. Szakácsi és Runya, mert hiányzott egy presbyter aláírása. Tornagörgő, Égerszög, Jablonca, Zsarnó, Körtvélyes, Barka, Szádellő, Szilice, Bódvavendégi, Gice, Rimasimoni, Harmac, Hubó, Szkáros, Paskaháza, Jánosi, Serke, Gortvakisfalud, Szuhafő, Nemesradnót, Héth, Zádorfalva, mert két két egyénre, Szinpetri, mert három egyénre szavazott.)

Egy jogakadémiai képviselőre beadatott összesen 372 szavazat. Szin, Szinpetri és Bódva nem szavaztak. Érvénytelen volt 6. (Nagyvisnyó, Bodzásujlak, mert hiányzott a gondnok aláírása. Borsod. Szakácsi, Runya, mert hiányzott egy-egy presbyter aláírása.) Érvényes volt 366, amelyből kapott: **Dr. Buza László** 287, **Dr. Szabó Sándor** 63, **Trócsányi József** 5, **Osváth Gyula** 5, **Ilyefalvi Vitéz Géza** 5, **Rácz Lajos** 1 szavazatot. Királyhelmeccs üres lappal szavazott.

Egy sárospataki főgimnáziumi képviselőre beadatott összesen 373 szavazat. Szin és Szinpetri nem szavaztak. Érvénytelen volt 5. (Bodzásujlak, Meszes, Nagyvisnyó, mert hiányzott a gondnok aláírása, Szakácsi, Runya, mert hiányzott egy-egy presbyter aláírása.) Érvényes volt 368 szavazat, melyből kapott **Csontos József** 334, **Harsányi István** 14, **Ellend József** 6, **Elekes Imre** 5, **Nagy Lajos** 3, **Novák Sándor** 2, **Deák Geyza** 2, **Szilágyi Benő** 1, **Veress Samu** 1 szavazatot.

Egy miskolci főgimnáziumi képviselőre beadatott összesen 374 szavazat. Szin nem szavazott. Érvénytelen volt 3. (Bodzásujlak, mert a gondnok, Runya, A.-Balogh, mert egy-egy presbyter aláírása hiányzott.) Érvényes volt

371 szavazat, melyből kapott *Csorba György* 352, Csik Dániel 8, Szabó Barna 5, Dr. Veress Samu, Simon Gábor, Molnár József, Porcs János egy-egy, Kiss Lajos 2 szavazatot.

Egy rimaszombati főgimnáziumi képviselőre beadott összesen 374 szavazat. (Szin nem szavazott. Érvénytelen volt 6. Meszes, Bodzásujlak, Szomotor, mert a gondnok aláírása hiányzik, Ziliz, mert az illető képviselőjelölt nincs megnevezve.) Érvényes volt 368 szavazat, melyből kapott *Veress Samu* 350, Bodor István 8, Kerekes Dezső, Csontos József, Horváth Zoltán, Csorba György egy-egy szavazatot.

Egy főleánytanodai képviselőre beadott összesen 373 szavazat. (Szin és Magyarböd nem szavazott.) Érvénytelen volt 6. (Bodzásujlak, Meszes, Nagyvisnyó, mert a gondnok aláírása hiányzott, Runya, A.-Balogh, Szakácsi, mert egy-egy presbyter aláírása hiányzik.) Érvényes volt 367 szavazat, melyből kapott *Domby László* 362, Péter Pál 3, Szombathy Kálmán, Domokos György egy-egy szavazatot.

Négy néptanítói képviselőre beadott összesen 374 szavazat. (Szin nem szavazott. Érvénytelen volt 6. Bodzásujlak, Szalonna, Meszes, Olaszliszka, Nagyvisnyó, mert a gondnok aláírása hiányzik. Szakácsi, mert egy presbyter aláírása hiányzik.) Érvényes volt 368 szavazat, melyből kapott *Gagyi Károly* 279, *Becske Bálint* 180, *Gööz Ferenc* 180, *Fogarassy Jenő* 162, Csiki Béla 108, Csizi Béla 104, Vass Ádám 89, Rozgonyi Isván 64, Tóth István 51, Kőszeghy István 39, Egyed Béla 35, Szügyi László 32, Marisch János 19, Pósa János 12, Láng Lajos 8, Körösi Antal 7, Bóczér István 6, Putnoki István és Nagy Jenő 5—5, Baksa Lajos, Ruszkai Szili József 4—4, Nagy Bertalan- Gáspár, Péter József, Liskay Bertalan 3—3, Melegh Károly, Fehérváry Kálmán, Lénárd Domokos, Kovács Gyula, Varga József, Vita Károly, Nagy Kálmán, Kormos Gerő, Zsoldos Ferenc, Kovács G., Urbán két-két, Liskay György, Nagy Jenő, Szathmáry Ferenc, Gagyi Bertalan, Fövényesi Bertalan, Demeter József, Nagy Ádám, Bajusz Imre, Tóth Károly, Sipos József, Matusz Mihály, Kovács Gusztáv, Szügyi József, Mató János,

Palcsó, Tomori, Széplaki, Hancsósch, Járdán L., Csengeri D., Vargha, Koós, Láng L., Kántor M., Kovácsi Pál egy-egy szavazatot

K. m. f.

Dokus Ernő
gondnok.

Huttka József
esperes.

Lengyel István
püspöki titkár, biz. jegyző.

Egyházkerületi közgyűlés a beterjesztett jkv. alapján *Novák Lajos* spataki theol. akadémiai tanárt a theologiai akadémia, *Dr. Buza László* sárospataki jogtanárt a jogakadémia, *Csontos József* sárospataki főgimn. igazgatót a sárospataki, *Dr. Csorba György* miskolci főgimn. igazgatót a miskolci, *Dr. Veress Samu* rimaszombati főgimn. igazgatót a rimaszombati főgimnázum, *Domby László* egyh. ker. felsőbb leányiskolai igazgatót a felsőbb leányiskola, *Gagyí Károly*, *Becske Bálint*, *Gööz Ferenc*, *Fogarassy Jenő* tanítókat az egyházkerületi tanítótság egyházkerületi közgyűlési képviselőiül megválasztottaknak tekinti s őket, mint a közgyűlés alkotó tagjait, munkásságuk iránt való jó reménységgel üdvözli, megjegygezvén, hogy hivataloskodásuk ideje az Egyházi törvényekben megszabott (l. t.-c. 61. §. d. e. pontok) öt év.

A szavazatot nem adott egyházközségek, nevezetesen: Szin, Szinpetri, Bódva, Magyarbőd megbirságolására az illetékes egyházmegyét felhívja.

8. Fogarassy Jenő megválasztott egyh. ker. tanítói képviselő megválasztatása alkalmából a következő nyilatkozatnak felolvastatását kéri:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Hálatelt szívvel köszönöm a Főtiszteletű Egyházkerületnek a csekély személyem iránt kimutatott azon megtisztelő s nagybecsű bizodalmit, amellyel engem egyh.-

kerületi tanító-képviselővé újfent megválasztani kegyeskedett.

Igazán nem találok szavakat a Főtiszteletű Egyházkerület iránt soha el nem múltó, meg nem szünő hálám méltó kifejezésére; s ámbár szeretett egyházamnak s a népnevelésnek szent ügye mindenkor szíven fekszik, melyeknek szolgálatára gyenge erőmet s fáradságomat továbbra is szívesen felajánlottam volna: minthogy azonban 40 évi tanítói működésem után nyugalomba vonultam, kötelességemnek tartom ez állásról lemondani s megbízatásomat a Főtiszteletű Egyházkerületnek legmélyebb tisztelettel visszaadni.

Ismételt köszönetet mondok a Főtiszteletű Egyházkerületnek, hogy engem kebelébe befogadni, nagybecsű figyelmére méltatni s két ízben is tanító-képviselővé megválasztani méltóztatott. Én ezután is, mint magán ember, bár gyöngülő testi erővel, de nem lankadó lelkesedéssel és hűséggel munkálkodom egyházunkért, s legnagyobb örömemet abban fogom találni, ha ennek építéséhez, ha csak egy homokszemmel is hozzájárulhatok.

Az erős Istentől, a minden jók adójától, a Főtiszt. Egyházkerületre együttesen s ennek minden egyes tagjára külön-külön, valamint egyetemes ref. egyházunk felvirágzására áldást könyörögve, hazafiui legmélyebb tisztelettel maradok

Budapest, 1913. szeptember 6.

legalázatosabb szolgálója

Fogarassy Jenő
nyug. tanító.

Egyházkerületi közgyűlés őszinte sajnálattal értesül a felolvasott nyilatkozatból az érdeemes munkás visszavonulásáról, a ki mint tanító s mint író s egyháztársadalmunk lelkes, vallásos ihletű tagja is kitűnő szolgálatokat teljesített anyaszentegyházunk oltárai körül: abban a reménységben, a mire ő nyilatkozatával is jogot ad egyházkerületünknek, hogy ő a tan-

teremtől és egyházunk tanácskozási asztalától távol is hű és lelkes tagja marad anyaszentegyházunknak, — egyházkerületünk, érdemeinek teljes méltánylásával bocsátja őt a maga által kívánt nyugalomba s további életére Istennek áldó kegyelmét kéri.

A Fogarassy Jenő helyének betöltésére dec. 1. határidővel szavazást rendel el olymódon, hogy a szavazatok az esperesek által összegyűjtve, a püspöki hivatalhoz lesznek beküldendők.

9. Előadó főgondnok jelenti, hogy *Zombory Gedő* megyaszói lelkésznek szeptember hó 17-én történt elhunytával egy lelkészi tanácsbírói hely üresedett meg egyházkerületünkben s indítványozza, hogy az elhunyt érdemes férfiú emlékezetét örökítse meg közgyűlésünk a jkvében s helyének betöltéséről intézkedjék.

Egyházkerületi közgyűlés a *Zombory Gedő* elhunytát fájdalmas érzéssel veszi tudomásul. Mint lelkész, mint alsözempléni egyházmegyei s mint egyházkerületi tanácsbíró évtizedek óta szolgálta ref. egyházunkat s mint író és szónok egyházkerületünk határain túl is széles körben tette nevét 46 évi lelkészi szolgálata alatt ismeretessé; egyházi és vallásos irányu s szép-irodalmi műveivel helyet biztosított magának hazai ref. egyházunk irodalomtörténetében s tollával és szavával egyaránt lelkesülten szolgálta az anyaszentegyházunk kormányán fáradozó nagyok tiszteletét s hanyatlása időszakában is buzgó látogatója volt egyházkerületünk közgyűléseinek s bocsánatra, elnézésre kész szívével minden sebnek készséges gyógyítatója. — Emlékezetét tisztelettel örökíti meg egyházkerületünk s mint fáradt munkásnak szívből kíván boldog pihenést a megyaszói temetőben.

Megüresedett tanácsbírói helyének betöltésére a szavazást a fentebbi határidővel elrendeli.

10. Főiskolai igazgató-tanács június 25-iki üléséből 44. sz. határozatával a főgimn. tanári kar előterjesztése alapján javasolja, hogy *Halász Dénes* főgimn. helyettes tanár, tekintettel arra, hogy két év óta a főgimnáziumban tanári kötelességét híven, lelkiismeretesen és sikerrel teljesíti s a tanításban és fegyelmezésben is megnyugtatóan szép eredményt mutat fel, pályázat mellőzésével főgimn. rendes tanárnak választásuk meg.

Egyházkerületi közgyűlésünk főisk. igazgató-tanács javaslatát elfogadván, *Halász Dénest* főgimn. rendes tanárrá megválasztja, rendes tanári alkalmazása és javadalmazása 1913. évi szept. 1-től számíttatván.

11. Elnöklő főgondnok beterjeszti a zsinatelkészítő bizottságnak nyomtatásban is szétküldött munkálatát s erre nézve jelenti, hogy ezt a tegnapi napra összehívott egyházkerületi értekezlet pontonként átvizsgálta és végig tárgyalta s a most beterjesztett formájában ez már az értekezlet által szükségesnek vélt módosításokat és pótlásokat is magában foglalja. Kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy a munka rövidítése és az idő kiméltése végett főként az értekezlet pótlásaira és módosításaira méltóztatnék különösebb figyelemmel lenni.

Egyházkerületi közgyűlés a zsinatelőkészítő bizottság és egyházkerületi értekezlet munkálatáért köszönettel és elismeréssel adóztatván, elnöklő főgondnoknak a munkálat tárgyalására irányuló indítványát egyértelműleg elfogadja s annak értelmében az egész munkálatot végig tárgyalván, azt a következő szövegében fogadja el és terjeszti fel az egyetemes konventre:

Mult évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 34. jkvi pontjában *zsinat-előkészítő bizottságot* küldött ki azzal a célzattal, hogy ez az egyházmegyéktől s a kebelbeli középiskoláktól és főiskolától felterjesztett bíráló észrevételek s módosítások alapján s tekintettel egyházkerületünknek 1907-től hozott s egy újabb zsinattal kapcsolatos határozataira, — vizsgálja át érvényben lévő Egy-

házi Törvénykönyvünket, értékelje azt általánosságban és részleteiben s munkásságának eredményét terjessze fel egyházkerületünk közgyűlésére.

A kiküldött bizottság f. évi szeptember 23-án Sárospatakon összeülvén, feladatának megfelelt s munkálatát az egyh.-ker. közgyűlésre felterjesztette. Ezt a munkálatot az egyházkerületi közgyűlés tagjai f. év okt. 7-én mint értekezlet, majd 8-án mint hivatalos közgyűlés felülvizsgálták, a szükséghez képest módosították s azt a közgyűlés mint a tiszáninneri egyházkerület hivatalos véleményét a következő szövegben fogadta el az egyetemes konventre leendő felterjesztésre.

I. Általánosságban.

1. Minden egyéb előtt megjegyezni kívánja egyházkerületünk, hogy egy újabb zsinat-tartásra nem látja még az idő teljességét elérkezettnek. Az a 6 év, amely alatt Egyházi törvénykönyvünk a gyakorlati élet tűzpróbája között forgott, nem elegendő arra, hogy annak erős és gyöngye oldalait kétségtelenül igazolja, miért is kívánatos, hogy az újabb zsinat összehívása halasztassék el 1917-re, amikor 10 év próbájára lehetne már ref. egyházunknak hivatkoznia.

Olyan égetően sürgető okai nincsenek ref. egyházunknak, amelyek a zsinatnak már a jövő évre való összegyűjtését halaszthatatlanná tennék s közös megegyezéssel a zsinatnak mostani törvényesen megválasztott tagjaira nézve a zsinati tagság meghosszabbítható s egyházkerületeink a zsinat újabb nagy költségeitől egyelőre megmenthetők volnának.

Jövőre nézve pedig óhajtja, hogy a zsinat ne 10 évenként, hanem az egyházkerületek többségének kívánságára hivassék össze.

2. Egyházi törvénykönyvünk mai szerkezetét fentartandónak véli, úgy azonban, hogy a II. t.-cikknek a *kegyeleti időről* szóló részlete tétessék át a VII. t.-cikkbe s *Egyetemes egyházfentartási alap* címen a IV. t.-cikkbe egy új rész vétessék fel, amelyhez betherjeszti az alábbi tervezetet.

3. Kívánja, hogy a *tisztújítás* egyházmegyén, egyházkerületen - 10 évenként kötelező legyen a püspökök és főgondnokok kivételével.

4. Az *egyetemes konvent tagjait* ne az egyházkerületi köz-

gyűlések, hanem a *presbyteriumok* válasszák s ugyancsak az egyházmegyei ügyészeket s egyházkerületi *főügyészeket* is, utóbbiak a közgyűléseken szavazati joggal is felruháztassanak.

5. Esperesek, gondnokok, püspökök és főgondnokok mellé az egyházmegyék s illetőleg egyházkerületek presbyteriumai által *helyettesek* választassanak s a helyettesítés eddigi módja töröltessék. Ugyancsak helyettesek a konventi elnökség mellé is.

6. Az egyetemes konventi előadói állás törvényileg szabályoztassék.

7. A lelkészi özvegyek, árvák részesedése szempontjából a lelkészi nyugdíjintézet alapjai szakértői vizsgálat alá veendők.

8. A presbyteriumokba a tanár-képviselőket az egyházközségek, az egyházmegyékre, egyházkerületekre magok a tanárok válasszák.

9. A szabad lelkészválasztás fentartandó.

Kívánja továbbá, hogy a zsinat — bármikor üljön is össze — érdemileg foglalkozzék :

a) A gyermekek vallásáról szóló 1894. évi XXXII. t.-cikkkel, illetőleg ennek revíziójával, mert a reverzálisok törvényesítése ref. egyházunkra kétségtelenül veszedelmes.

b) Az 1848 : XX. tc. végrehajtásának kérdésével s ez alapon a felekezeti jogegyenlőség minden irányú biztosításával.

c) Püspökeink s főgondnokaink főrendiházi tagságának kiterjesztésével.

d) A vasárnapi munkaszünet kérdésével a korcsmák bezárásával kapcsolatban.

e) A vasárnapi munkaszünetnek a *nagypéntekre* való kiterjesztésével.

----- törvéncikk.

Az egyetemes egyházfentartási alapról.

1. §.

A magyar orsz. ref. egyetemes egyházfentartási alap rendeltetése olyan célok előmozdítása, támogatása, melyek államsegélyvel létesítettek, vagy tartattak fenn, ha ezen segélyezés részben vagy egészben elmaradna és más forrásból pótolható nem lenne.

2. §.

Feladata : olyan tőke összegyűjtése, melynek kamataiból részben vagy egészben fedeztessenek azok a kiadások, melyek jelenleg az 1848. évi XX. t.-c. részbeni végrehajtása-, lelkészek fizetésekiegészítése és korpótléka-, jogakadémiai, felsőbb leánytanodai, középiskolai, tanítóképző-intézeti tanárok fizetésekiegészítése, középiskolák fentartása, egyházkerületek segélyezése, tandíjkárpótlás, orsz. ref. közalap, káplántartási díj, internátusok segélyezése címén, államsegélylyel tartatnak fenn, ha ezen segélyek bármilyen okból lejjebb szállanának, vagy teljesen elmaradnának.

3. §.

Mindaddig, míg a 2. §-ban körülírt helyzet be nem áll, az egyetemes egyházfentartási alap tőkége és kamatai semmiféle célra fel nem használhatók, hanem annak jövedelme és évi kamatai folytonosan tőkésítendők.

4. §.

A segélynyújtás feltételei : *a)* hogy az illető intézmény fentartása a ref. egyház érdekében elkerülhetetlen s hogy az államsegély, melylyel fentartva volt, részben vagy egészben be lett szüntetve, a nélkül, hogy újabb folyósítására kilátás lenne ; *b)* hogy az egyetemes egyházat érintő szükségletnél az összes egyháztagok, egyházközségek, egyházmegyék, egyházkerületek meghozzanak minden tőlük kitelhető áldozatot annak az egyetemes egyházat érdeklő célnak előmozdítására, mely ezen támogatás nélkül fenn nem tartható ; *c)* hogy az egyes egyházkerületeket, egyházmegyéket, egyházközségeket speciálisan érdeklő intézmények fentartására, az illetők előbb teljesen kimerítsék saját áldozatkésztségüket és képességüket s ezt igazolják is.

5. §.

Az egyetemes egyházfentartási alaphoz minden egyházközség, az egyháztagok lélekszáma után, fejenként és évenként nyolc (8) fillérrel, az utolsó népszámlálás adatai alapján kiszámított összeggel tartozik járulni és ezt a járulékot a III. ik t.-c. 1. §. *a)* pontja, illetőleg 4. §-nak *g)* pontja értelmében a maga évi rendes költségvetésébe beilleszteni.

Azokban az egyházközségekben, amelyekben az egyetemes egyházfenntartási alap járulékának fedezése a rendes egyházi adók felemelését teszi szükségessé, ez az emelés megfelelő osztályba sorozás alapján eszközzendő.

6. §.

Az egyetemes egyházfenntartási alap járulékainak kirovását az illetékes egyházmegyei és egyházkerületi hatóságok jóváhagyása után, nyilvántartás és ellenőrzés végett az egyetemes konventhez, illetőleg az egyetemes egyházfenntartási alap végrehajtó bizottságához kell felterjeszteni.

7. §.

Az egyetemes egyházfenntartási alaphoz való járulás kötelezettsége alól egy egyházközség sem menthető fel.

8. §.

Az egyetemes egyházfenntartási alap tőkájének gyarapítására szolgálnak: *a)* az alap egész jövedelme, mely évről-évre tőkésítendő; *b)* államsegély; *c)* egyes egyházi testületeknek, u. m. egyházkerületeknek, egyházmegyéknek és egyházközségeknek adományai, amennyiben azok most vagy később felajánlhatók; *d)* egyesek adományai, alapítványai végrendeleti hagyományai; *e)* esetleg igénybe vehető más jövedelmi források.

9. §.

Az egyetemes egyházfenntartási alapot állandó végrehajtó bizottság kezeli.

A végrehajtó bizottság áll: az egyházkerületi közgyűlések által, az egyetemes konvent felhívása folytán, e célra választott egy-egy rendes és egy-egy póttagból. Elnökét, alelnökét, a bizottság maga választja, míg előadója és jegyzője az egyetemes konvent előadója. Eljárását az egyetemes konvent által kiadott vagy kiadandó utasítás szabályozza.

A végrehajtó bizottság feladata az egyetemes egyházfenntartási alap kivetése, beszédese, a Magyar Földhitelintézethez történt felterjesztése, ottani kezelésének ellenőrzése, az ide vonatkozó egyházi törvényeknek és egyetemes konventi határozatoknak végrehajtása, az egyházmegyei és központi számadásoknak megvizsgálása, a

külső kezelésnek ellenőrzése s mindannak megtétele, ami ez alap felvirágzását előmozdítani képes.

A végrehajtó bizottság köteles az egyetemes egyházfentartási alap állásáról minden év tavaszán az egyetemes konventhez jelentést és okmányolt számadást terjeszteni be.

10. §.

Az egyetemes konvent a végrehajtó bizottság előterjesztése alapján az egyetemes egyházfentartási alap kivetése, helyesbítése, beszéde, behajtása, felterjesztése és kezelése ügyében, a szerzendő tapasztalatok alapján szabályzatot állapít meg és ezt tudomásvétel végett a zsinatnak bemutatja.

* * *

II. A részletekre nézve:

I. törvénycikk.

A 10. §. így szövegezendő : *Egyházközségek* a hívőknek azok a gyülekezetei, amelyeknek szervezett presbyteriumuk van.

a) *Anyae gyházközségek* azok, amelyek önálló presbyteriumi vezetése alatt külön templomot s állandó lelkészi hivatalt tartanak fenn.

„Az olyan stb. marad.

b) *Társegyházközségek* azok, amelyek külön presbyteriummal s külön templommal vagy közös presbyteriummal és közös templommal tartanak fel egy lelkészi hivatalt.

c) Marad, de utolsó előtti sorába a „lelkészi“ szó után betoldandók : és egy presbyterium.

d) marad.

e) *Fiókegyházközségek*, amelyeknek külön presbyteriumuk van, de valamelyik szomszédos anyaegyházközséghez csatoltatnak ;

f) alatt : fiókegyház helyett fiókegyházközség teendő.

A §. végére beveendő : Az egyházközséget az egyházi és polgári hatósággal szemben a lelkész és főgondnok, a hol főgondnoki állás szervezve nincs, a lelkész és gondnok együttesen képviselik.

A 11. §. végére „1898. évi XIV. után“: 1909. XIII. t.-c. 2. §. teendő.

A 12. §. utolsó 4 sora így módosítandó: Szabályzat vagy egyesség nem léte esetén ezt, a jelen törvény életbe lépte után hat hónap alatt az illető stb. A 12. §. utolsó sorából a „közigazgatási“ szó kihagyandó.

A 14. §. f) pontja után új pont gyanánt felveendő: Minden egyházközség köteles intézményeinek fejlesztésére és biztosítására *egyházfentartási alapot* létesíteni s azt gyarapítani (VI. t.-c. 6. §. kihagyandó.)

A 14. §. g) pontjában „az országos református egyházi közalapi“ szavak helyett: egyetemes egyházfentartási, közalapi, országos lelkeszi nyugdíjintézeti — szavak teendők.

A 14. §. n) pont végére felveendő: s amelyek az ügyek természetete szerint az egyházközségek hatáskörébe tartoznak.

A 15. §. e) pontjába 1898. XIV. t.-c. 14. §. után beigtatandó, illetőleg az 1909. XIII. t.-c. 2. §.

A 19. §-ból a második sor törlendő (illetve az előző évi névjegyzék kiigazitandó). Ugyanebből a 2-dik és 3-dik pont kihagyandó.

A 20. §. 5-ik sora pótlendő ezzel: és életkora.

A 22., 23. §§ ok sorrendileg felcserélendők.

A 25. §. így alakítandó: Az egyházközségi közgyűlés tartásának szükségét és idejét a presbyterium vagy annak elnöksége határozza meg. Összehívása templomi szószékről történik a gyűlés idejét megelőző vasárnapi istentisztelet alkalmával, a gyűlés fontosabb tárgyainak megjelölésével. A törvényes formák között egybehívott közgyűlés határozatképes, tekintet nélkül a megjelentek számára.

A 27. §. a) végére: valamint a helybeli segédlelkész, de ez csak tanácskozási joggal.

A 30. §. végére: s az isteni tiszteletet hűségesen látogatja.

A 35. §. így szövegezendő: A választás, melynek egy nap alatt be kell végződnie, a reggeli istentisztelet végzésével kezdődik s szakadatlan folytonosságban tart, amíg választók jelentkeznek; ha választók már nem jelentkeznek, a választási elnök egy órai zárórát rendel el, amelynek elteltével szavazatok többé el nem fogadtatnak. Népesebb egyházközségekben stb. (a többi marad.).

A 36. §. végére: Ha a választók lajstromában elő nem for-

duló egyén választatik meg, választása érvénytelen s helye rögtön betöltendő.

A 38. §. 2-ik bekezdése így szövegezendő: Az egyházközség képviselőit a lelkész és főgondnok, ahol főgondnok nincs, a lelkész és gondnok jogosultak.

A 3-ik bekezdésben „meghalása“ helyett *halála* teendő.

A 42. §. így szövegezendő: A presbyterium tagjai közül azok, akik a tárgyalás alatt álló ügyben vagy a megejtendő választásnál közvetlenül személyileg vagy anyagilag érdekelve vannak, sem a tanácskozásban, sem a szavazásban részt nem vehetnek.

Az 51. §. e) pont átalakítandó.

Az 51. §. f) pontja után külön pont gyanánt: *ügyész vagy ügyészek.*

A g) pont első sorába felveendő: lelkészjellegű püspöki titkár.

Az 54. §. 3-ik sorába „a helyettese“ szó után ezek teendők: az esperes-helyettes vagy gondnok-helyettes s ha ezek valamelyike szintén nem lenne jelen, úgy a hivatalára legidősebb lelkészi illetőleg világi tanácsbíró.

Az 56. §. első bekezdésének 3-ik sorában a „biróság“ szó után beillesztendő: *vagy elnökség.* A b) végére: *és a s.-lelkészek bekebelezése.*

A g) pont 2-dik bekezdésében a törvénycikkre való hivatkozás így pótlendő: illetőleg az 1909. XIII. t.-c. 2. §.

Az m) pont végén „ügyészek“ kimarad.

Az m) és n) pontok közé igtatandó: a lelkészi nyugdíj-intézeti bizottság öt évre leendő megválasztása.

Az 58. §. után beveendő: Az egyházmegye minden hivatalos irata (felterjesztés, átirat, jegyzőkönyvi kivonat, ítélet, végzés, határozat, utalvány, nyugta stb.) az egyházmegye címével ellátott papirosra irandó s az egyházmegye hivatalos pecsétjével látandó el.

A 62. §-ba a d) pont utolsó előtti sorában az „által“ szó után beveendő: *általános többséggel.*

Ugyanott az f) pont utolsó sora elé beveendő: *főügyész.*

A 64. §. első sorában a „határidejét“ szó helyett: *helyét és idejét* szavak teendők.

A 66. §. 2-dik sorában az *akadályoztatnék* szó után: a püspök-helyettes vagy főgondnok-helyettes s ha ezek valamelyike szintén nem lenne jelen, akkor a . . . szavak illesztendők.

A 67. §. f) így szövegezendő: intézkedik a püspöknek, főgond-

noknak, püspök-helyettesnek, főgondnok-helyettesnek, egyházkerületi tanácsbíráknak, főügyésznek, jegyzőknek, az egyetemes konvent tagjainak, a presbyteriumok által leendő választása iránt s a konventi tagok neveit az egyetemes konvent elnökségének haladéktalanul bejelenti, a pénztárnokot, ügyészt, számvevőt s az egyházkerület minden más tisztviselőjét maga választja.

Az n) pontba az 1898. XIV. után beveendő: illetőleg az 1909. XIII. 2. §.

Az o) pontból a „*felterjesztendők*“ szó után következő részlet kimarad.

A 68. §. után beigtatandó: Az egyházkerület minden hivatalos irata (felterjesztés, okirat, jegyzőkönyvi kivonat, ítélet, végzés, határozat, utalvány, nyugta stb.) az egyházkerület címével ellátott papirosra irandó s az egyházkerület hivatalos pecsétjével látandó el.

A 70. §. a) végére: Ez utóbbira nézve hivatalokora kezdetének az az időpont tekintetvén, a melyben egyházkerületének vezető főgondnokává lett.

A b) p. eleje így: A presbyteriumok által egyházkerületenként általános szavazattöbbséggel három évre stb. . . .

Ugyanott az utolsó két sor így módosítandó: Mindenik egyházkerületben megfelelő számú póttagokat is választanak a presbyteriumok.

A 71. §. így alakítandó: Elnökei: az egyetemes konvent által a püspökök és egyházkerületi főgondnokok közül titkos szavazat útján választott püspök és főgondnok. Helyetteseik az ugyanúgy megválasztott püspök és főgondnok s ha ezek se lennének jelen, a hivatali korra idősebb püspök és főgondnok.

A 72. §. így módosítandó: Két lelkeszi és két világi jegyzőt választ saját tagjai sorából három évre.

A 72. §. után beveendő: Az egyetemes konvent ülését annak elnöksége hívja egybe.

A névre szóló meghívók az egyetemes konvent alkotó tagjainak legalább egy hónappal az ülés előtt kézbesítendők. A meghívó levélben az ülésen napirendre kerülő összes főbb tárgyak megjelölendők.

A 75. §. b) így alakítandó: intézkedik mindazokban az ügyekben, melyeket az öt egyházkerület valamelyike, vagy az egyetemes konvent elnöksége hozzá felterjeszt.

A k) pont végére odateendő: és az előadók.

A 76. §-ba „*az egyházkerületeknek*“ szó után beveendő : és az egyetemes konvent alkotó tagjainak . . .

A 80. §. után teendő : Az egyetemes konvent minden hivatalos irata (felterjesztés, átirat, jegyzőkönyvi kivonat, ítélet, végzés, határozat, utalvány, nyugta stb.) az egyetemes konvent címével ellátott papirosra irandó s az egyetemes konvent hivatalos pecsétjével látandó el.

A 82. §. i) végére teendő : Az erdélyi egyházkerület főgondnokára nézve hivatalokora kezdetének az az időpont tekintetvén, a melyben egyházkerületének vezető főgondnokává lett.

A 2. bekezdés 2. sorában a „minden“ szó után beillesztendő : egyházi adót fizető . . .

A 83. §. 2-dik bekezdésének végére „választhatók“ helyett *választandók* . . .

A 83. §. végére : A választások a legközelebbi zsinatig érvényesek.

A 88. § ban az első bekezdés végére „istenítészelet tartatik“ helyett *istenítészeletet tartanak* — igtatandó.

A 98. §. így módosítandó : Zsinat az egyházkerületek többségének kívánságára hívható össze. A zsinat tárgyait az egyetemes konvent készíti elő, megtartásának helyét, idejét az határozza meg. Üléseit a zsinat, szükség esetén, a tárgyalások folytatása végett annyiszor-amennyiszor, de egy évnél nem hosszabb időre elnapolhatja, a tárgysorozat letárgyalásának befejezése után pedig üléseit megszüntetheti.

A 100. §-ban „*egyházi*“ helyett *lelkészi* teendő.

A 107. §. végére : Mielőtt új lakóhelyén az egyháztagok sorába felvételnék, jogait régi lakóhelyén gyakorolja — szavak pótlandók.

A 114. §. a) pontja így alakítandó : a lelkész. A legkisebb lelkészi javadalom lakáson, kerten és egyházkerületileg megállapított stólán kívül 2400 kor. alapfizetés és az államtól 3 ízben 400—400 kor. ötödéves korpótlék.

Ugyanott a 2-dik bekezdés törlendő.

A b) pont 2-dik bekezdésének 4-dik sora, „a gyakorlat“ szó után így módosuljon : a segédlelkészek fizetéséről intézkedő 1909. XIII. t.-c.-ben biztosított állami hozzájáruláson kívül.

A 115. §. utolsó sorába beveendő : illetőleg 1909. XIII. t.-c.

A 115. és 116. §. közé beigtatandó : Minden egyházközség köteles elhalt lelkésze tisztességes eltemetéséről gondoskodni, vagy

a hátramaradt özvegynek vagy kiskoru árváknak legalább 200 korona temetési költséget fizetni.

A 123. §-ba az „Állásukat“ szó után felveendő: vagy a választó közgyűlésben, vagy . . .

A 124. §. c) pontjába az utolsó szó elibe teendő: a lelkész-szel együtt.

Ugyanitt az e) pont után felveendő: Örzi az egyházközség hivatalos pecsétjét s ezzel minden kiadványt hitelesíteni köteles.

A 133. §-ban az első pont vége így változtatandó: az alkalomhoz illő fekete öltözetben.

A 135. §. után új §-ként: Az állami vagy községi tanítók, ha ref. egyházunkban énekvezéri, orgonistai állást töltenek be, ebbeli minőségükben ref. egyházi tisztviselőknak tekintetnek.

A 137. §. b) pontjának 2-dik sorában „egyházkerületek“ — után beigatandó: egyházmegyék vagy az állam . . .

Ugyanigy az f. pont 2-dik sorában: egyházkerület, egyházmegye vagy az állam.

A 141. §. 3-dik bekezdésének végére teendő: esetleg azok érvényességét felfüggeszti.

A 143. §. B) e) után új pontul beveendő: a belmissioi munkálkodás terén való tevékenység.

Ugyanitt f) pontul: az állami elemi népiskolában a vallásoktatás teljesítése, míg az egyházközség a vallásoktatás felől más-ként nem intézkedhetik.

A 146. §. első sorában „egyházi“ helyett *lelkési* teendő s a szakasz megpótlendő így: amely egyházmegyében egynél több jegyző alkalmaztatik, egy közülök — mind lelkési, mind világi részről — főjegyzővé választandó.

A 149. §. c)-ben a „megőrzése“ szó után „s az egyházmegyei gyűlés után“ szavak teendők.

Ugyanott a d) pont végére ez: a szükséges számú példányokban leendő kiadása.

A 150. §. így szövegezendő: Mindenik egyházmegye a presbyteriumok szavazatának általános többségével, a megállapított tízéves időszakra vagy annak hátralévő részére, egy vagy több egyházmegyei stb. ügyészt választ, akik állásuk elfoglalásakor . . . stb.

A 151. §. törlendő.

A 152. §. a)-ba „tanácskozási“ után: és szavazati joggal — teendő Az a) pont után: Ahol több ügyész van, ott a szavazati jogot a hivatalára legidősebb vagy annak helyettese gyakorolja.

A 153. §. 2. és 3. sorban „egyházi“ helyett *lelkészi* teendő.

A 154. §. helyett ez: Az egyházmegyei tanácsbírók az anya, társ és missioi egyházközségek presbyteriumainak többsége által tiz évre választatnak.

A 156. §. végén „a hol — évben“ helyett *és a tiz éves időszak lejártával* szavak teendők.

A 158. §. 2-dik sorába beszúrandó: *és egy gondnokhelyettes.*

Ugyanitt a 3-dik sorban „presbyteriumai“ helyett presbyteriumainak általános szavaza'-többsége teendő.

A 159. §. első pontja így módosuljon: Az egyházmegyei gondnok és gondnokhelyettes tiz évre választatik.

A 160 §. utolsó sora helyett legyen: *és a tiz éves időszak lejártával.*

Az egyházmegyei gondnok teendőit, akadályoztatása esetén a gondnokhelyettes s ha ez is akadályozva lenne, úgy a hivatalára nézve legidősebb egyházmegyei világi tanácsbíró végzi.

A 161. §-ban a *h)* és *i)* közé veendő: az egyházmegye nevében kiadott minden hivatalos iratot, az esperessel együtt, aláír.

A 162. §. így alakítandó: Mindenik egyházmegyében az egyházmegye anya-, társ- és missioi egyházközségeinek presbyteriumai abszolút többséggel tiz évre egy esperest és egy espereshelyettest választanak az egyházmegye rendes lelkészei közül. Hivatalában stb.

A 163. §. *a)* „minden tizedik évben“ szavai helyett ez teendő: *a tiz éves időszak lejártával.*

A 164. §. két utolsó sora helyett ez iktatandó be: az esperes helyettes s ha ez is akadályozva lenne. úgy a hivatalára stb.

Hosszabb helyettesítés vagy elhalálozás esetén az esperesi fizetés vagy tiszteletdíj megfelelő részlete a helyettesítőt illeti.

A 165. §. *h)* és *i)* közé veendő: az egyházmegye nevében kiadott minden hivatalos iratot gondnoktársával együtt aláír.

A 167. §. 8-dik sorában a „közalap“ szó után beiktatandó: *és az országos ref. lelkészi nyugdíjintézet.*

A 168. §. 6. sorában az „akkor“ szó után teendő: az egyházközségek egy részének meglátogatásával maga helyett stb

A 170. §. *b)* pontjában a 6-dik sorban „*leltárnak*“ levéltárnak igazítandó.

Ugyanitt a *b)* és *c)* közé veendő ez: a tőkesegélynek az adományozott célra történt felhasználása és az évi kamatok befizetése.

A 171. §. 2-dik sorában „egyházi“ helyett *lelkészi* teendő.

Ugyanitt a 3-dik sorból kihagyandók: „élethossziglan vagy“ szavak.

A 174. §. így alakítandó: Mindenik egyházkerület a presbyteriumok szavazatának általános többségével, a megállapított 10 éves időszakra egy egyházkerületi főügyészt választ. Ezen kívül, szükség esetén, az egyházkerületi közgyűlés egy vagy több egyházkerületi ügyészt is választhat. Ugy a főügyész, mint az ügyészek az egyházkerületi közgyűlés előtt esküt tesznek. Díjazásukat az egyh. ker. közgyűlés állapítja meg. A főügyész az egyh. ker. közgyűlésen tanácskozási és szavazati, a többiek csupán tanácskozási joggal bírnak. Hatáskörükre nézve az egyházmegyei ügyészekre vonatkozó szakaszok megfelelően alkalmazandók.

A 175. §. helyett ez: Az egyh. ker. tanácsbírák az egyházkerületi anya,- társ- és missiói egyházközségek presbyteriumai által tíz évre választatnak általános szavazattöbbséggel.

A 177. §. 2. sor így módosul: presbyteriumai által 10 évre választatik általános szavazattöbbséggel s az stb.

A 177. §. után külön pontként: Hasonló módon választanak az egyházkerület egyházközségeinek presbyteriumai egy főgondnok-helyettest szintén 10 évre.

A 179. §. 3. sorában a „teendőket“ szó után = a főgondnok-helyettes vagy ha ez is akadályozva lenne, a stb. — igtatandó.

A 180. §. e) és f) pontjai közé veendő: az egyházkerület nevében kiadott minden hivatalos iratot a püspökkel együtt aláír.

A 181. §. 4-ik sora helyett: presbyteriumainak általános szavazattöbbségével püspököt és püspökhelyettest választ, utóbbit 10 évre.

A 182. §-ba beveendő . . . és püspökhelyettesnek . . .

A 183. §-ba „az esperesi kar“ szavak helyett az *egyházkerületi közgyűlés* teendő.

A 184. §. az 5-ik sortól így alakítandó: a püspök összes teendőit a püspökhelyettes s ha ő is akadályozva lenne, a hivatali korára nézve legidősebb esperes végzi. Hosszabb helyettesítés vagy üresedés esetén a püspöki fizetés vagy tiszteletdíj megfelelő részlete a helyettesítőt illeti.

A 185 §. g) pontja a „minden“ szótól végig törlendő.

Ugyanitt a h) és i) pontok közé veendő: az egyházkerület nevében kiadott minden hivatalos iratot elnöktársával együtt aláírni.

II. törvénycikk.

A 2. §. utolsó sorában a „tartozik“ szó = *áll* szóval, a „vezet“ szó *vezetni tartozik* szavakkal cserélendő fel.

A 6. §-ból a „bármilyen úton nyert“ szavak kihagyandók.

S ugyancsak a b) pontból az „átmenetileg rendelkező“ — szavak.

A d) ponthoz bepótlandó: ha a presbyterium a csonkítatlan díjlevelet elfogadni és aláírni nem akarja, az I. t.-c. 47. §-a alkalmazandó.

A 7. §. első bekezdése így szövegezendő: Választó az, a kinek neve az I. t.-c. 19—21. §-ai szerint készült választói névjegyzékbe fel van véve.

Ugyanitt a második bekezdés után betoldandó: Ha az anya,- társ,- leány- és fiókegyházközségek közt a lelkészválasztásba való számszerű befolyás még egyességileg megállapítva nincs, az e törvény kihirdetése után azonnal megállapítandó.

A 16. §. első bekezdése után betoldandó: az egyes egyházkerületek által az ingó és ingatlan javak kezelésére alkotott szabályrendelet értelmében.

A 19. §. 2-ik bekezdése így szövegezendő: E közhírré tétel után az esperes legalább 3, de legfőlebb 4 hétre tűzi ki a választást. A közhírrététel napján a választó egyházközség presbyteruma gyűlést tart s végérvényesen határoz, hogy a pályázók közül kiket óhajtt *próbaszónoklatra* meghívni.

A próbaszónoklat tartására legalább kettő, legfőlebb négy pályázó hívható meg. A meghívási szándék az espereshez 48 óra alatt bejelentendő, aki a kijelölteket sorrend szerint, az egymásra következő vasárnapok vagy ünnepnapok délelőttjére vagy délutánjára, próbaszónoklat tartása végett meghívja.

A próbaszónoklat tartása a pályázókra nem kötelező; az egyházközség tagjai azonban a pályázókat szolgálati helyükön meghallgathatják.

A próbaszónoklat megtartására megjelent pályázók a szónoklat végeztével az egyházközséget a legrövidebb idő alatt — még aznap — kötelesek elhagyni. Sem magánháznál, sem hivatalos vendégségben, vagy ilyen célból összehívott gyülekezetben meg nem jelenhetnek. Netaláni megjelenésök választást megsemmisítő okot képez. Csúpan a lelkészi lakásra szállhatnak.

Ugyanitt a §. végére új pont gyanánt felveendő ez: A vá-

lasztás kitűzését az esperes megtagadhatja, illetőleg felfüggesztheti, míg a választó egyházközség a II. t. c. 6. §. *b)* és *d)* pontjainak eleget nem tesz.

A 20. §. végére teendő : kivéve a próbaszónoklat tartását.

A 23. §. utolsó szava („elrendelik“) helyett = foganatosítják teendő.

A 24. §. első bekezdése így alakítandó : A szavazás titkosan, az egyház pecsétjével ellátott szavazó lapokkal történik. A szavazó lapokat a lelkész vagy annak helyettese, ezek nem létele esetén a gondnok vagy a választási küldöttség bocsátja a szavazók rendelkezésére ; választási jogát mindenki csak szavazó lapokkal és személyesen gyakorolhatja.

A 2-ik, 3 ik bekezdés marad.

A 30. §. vége a „különben“ szótól kezdve törlendő s helyére ez igtatandó : Az érvénytelenítés oka a jkvbe felveendő.

A 33. §. 4 ik sorában a „tagja“ szó után s az utolsó előtti sorában a „presbyterek“ szó után beigtatandó : és bizalmi férfiak.

A 34. §. 2-ik bekezdése törlendő.

A 35. §. első bekezdésének végéhez pótlendő : de a nem nyilatkozó vagy a választást el nem fogadó pályázó kizárásával.

A 38. §. a „szolgálni“ szóval végződjék, a többi elhagyandó.

A 44. §. *c)* pontja helyett ez veendő fel : ha a bemutatkozásra, illetőleg próbaszónoklásra kitűzött napon kívül a választó egyházközségben máskor is megjelen.

Az *f)* pont 8-ik sorából az „olyan“ szó kimarad s ugyancsak a 3 utolsó sora is, a „hogya“ szótól kezdődőleg.

A §. végére *h)* pont gyanánt veendő fel : ha a II. t.-c. 20. §-ában körülírt vétséget követte el.

A 45. §-hoz bepótlendő 4-ik bekezdésül ez : Megindítandó a fegyelmi eljárás a fentebb elsoroltak ellen akkor is, ha a kisebbségben maradt pályázó megválasztása érdekében követték el a törvénybe ütköző cselekményt.

A 49. §. *a)* pontja így kezdendő : ha a törvényben megállapított legkisebb lelkészi javadalom mellett . . . (ezerhatszáz koronát tevő — kimarad.)

Az 57. §-ból törlendő a „kivéven“ szóval kezdődő részlet a „cselekedte“ szóig.

Az 59 §. utolsó pontja („Ebből stb.) kimarad.

A 60. §. a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg lesz szövegezendő.

A 63. §. 3-dik bekezdése kimarad.

A 72. §. így alakuljon: A segédlelkész javadalma az államtól kapott fizetésekiegészítés (1909 XIII. t. c.) beszámításával együtt ezer koronánál kevesebb nem lehet.

A 75—83. §.-ok a VII. t. c.-be illesztendők.

A 75. §. a változott viszonyok szerint átalakítandó.

A 80. §. 7-dik sorába beveendő: (1909. XIII. t. c.)

III. törvénycikk.

Az 1. §. a) pontjában „szükségletének“ után = a magyar országos ref. egyházfentartási alapnak — szavak teendők.

A 4. §. 1-szöve a „hányadai“ szó után így módosítandó: valamint az egyházfentartási tartalékalap gyarapítására évenként tőkésítendő összeg — jegyeztetnek fel; összeállítja az egyházi és iskolai ingóságok leltárát, melyet évenként felülvizsgálni, esetleg kiigazítani és az egyházlátogatósággal hitelesíttetni köteles.

A tartalékalap járuléka a költségvetés fedezeti részének 5⁰/₀-a s állandó évi összegét az egyházmegyei számvevőszék meghallgatásával az egyházmegyei közgyűlés állapítja meg. A járuléka a tőkéhez csatolandó mindaddig, a míg a tőke 4⁰/₀-os kamata az évi járuléka összegének megfelel. Ekkor az évi járuléka kötelező tőkésítése megszűnik ugyan, de a tőke kamata továbbra is a tőkéhez csatolandó s az egyházközség az így gyűjtött tartalékalapot csakis rendkívüli kiadásokra (építkezés, hasznos befektetés) fordíthatja, részben vagy egészben az egyházmegyei közgyűlés engedélye alapján.

A tartalék-alap kezelésének módját mindenik egyházmegye saját hatáskörében állapítja meg.

Ugyanígy a 2 h) pontjául felveendő ez: a magyar országos ref. egyházfentartási alap-járulékot.

A 4. §. utolsó bekezdése kimarad

A 6. §. első bekezdéséből „a törvény életbeléptetésétől kezdve“ szavak törölnődök, s ugyancsak e bekezdés végére pótlendő: s a hivatalnokok is polgári év szerint fizetendők

Ugyanígy a 4 dik bekezdés egészen törölnendő.

A 9. §. első bekezdése folytatólagosan kiegészítendő így: Az egyházi adó alapjául szolgáló állami egyenes adóba a törvé-

nyileg biztosított kedvezmény alapján adómentességet élvező ház után különben esedékes adó is beszámítható.

A 10. §. 5-dik bekezdéséből a 2-dik sornak „a mely“ szavától a többi kihagyandó.

Ugyanitt az utolsó bekezdés így módosítandó: A 3—4 gyermekkel bíró családfő javára 15°/_o, az 5—6 gyermekkel bíróból 25°/_o, a 6-nál több gyermekkel bíróból 30°/_o leszámítandó a rá kivetett egyházi adóból. A kedvezményben részesítendő gyermeki korhatár a 15-dik év.

A 12. §, másképen szövegezendő a változott viszonyoknak megfelelően.

A 13. §. a) pontjának 2 dik sorából a „husz éven felüli“ szavak kihagyandók s kihagyandó az utolsó bekezdés is.

A 20. §. szintén kihagyandó s helyette ez teendő: Minden egyházközség egyházfentartási alap címen évente legalább 20 koronát tartozik tőkésíteni kamatjaival együtt mindaddig, míg ez összeg kamatjövedelméből az egyházközség összes rendes szükségletei kielégítést nem nyernek.

A 23. §. után teendő: Ha a gondnok, pénztárnok és lelkész ismételt felszólítás dacára sem, vagy nem a kellő formában kérszitené el, vagy a kitűzött határidőre be nem terjesztené a számadásokat, úgy költségökre az esperes egy bizottságot küld ki a helyszínére, mely a számadást elkészíti, a presbyterium által tárgyalatja, aláírta s az espereshez beterjeszti.

IV. törvénycikk.

A 2. §. a) pontja így alakítandó: Feladata a szegény egyházközségek felsegélése, új egyházközségek alakulásának, templomok és iskolák építésének és fentartásának nagyobb segélynyújtása által leendő előmozdítása.

Ugyanott a c) és d) pont törlendő.

A 3. §. 3-dik bekezdése így alakítandó: A felmaradt 55°/_o az a), b) és f) pont alatt felsorolt célokra (szegény egyházközségek, - lelkési nyugdíjintézet segélyezésére) fordíttatik; úgy azonban, hogy az apró, igazi segítséget alig nyújtó összegek helyett legalább 1000 koronás segélyek adatnak.

Ugyanitt a 4-dik bekezdés elmarad.

V. törvénycikk.

A 13, 14, 19. §-ok úgy módosítandók, hogy a bírósági teljes ülések megszüntetésével az egyházmegyei bíróság *ötös*, az egyházkerületiek *hetes*, az egyetemes konvent kilences tanácsokban itélkezzenek, a tanácsok összeállítása az elnökség jogkörébe utalandó.

A 14. § után beillesztendő: Ha rendes tagok törvényes számban nem lennének jelen, úgy a bíróságok a póttagok közül egészítendő ki. Ha több póttag van jelen, sorshúzás útján döntendő el, hogy ki vegyen részt az ítélet-hozásban.

A 15. §. *b)* pontjából kihagyandók a következő szavak: „az egyházközségek által, az egyházmegye vagy a pártfogóság részéről fentartott középiskolák tanárai és egyéb taninlézet.“

A 20. §. *a)* pontjában „a hivatalnokok“ szó után beigtandó: *valamint az egyházközségek által az egyházmegye vagy a pártfogóság részéről fentartott középiskolák tanárai.*

A 33. §. 5. pontjának első sorában az „egyházközség“ szó után beszúrandó: *illetőleg iskolafentartó testület.*

A 34. §. 4-ik pontjába beveendő: *egyházi hatóságok vagy bíróságok elé tartozó ügyeknek világi hatóságok vagy bíróságok elé vitele.*

Kivánatos az egész §. pontosabb és szabatosabb körülírása és meghatározása.

A 35. §. *d)* pontjának második sorában a „*pedig*“ szó után beveendő: *a tanítókat kivéve — szavak.*

A 42. §. *f)* pontjának 2-ik sorába felveendő: *illetőleg az 1909. XIII. t.-c. 2. §-a.*

A 45. §. 2-ik bekezdésének 4-ik sorába bepótlendő az „*ügyész*“ szó után: *egyetemes konventi vagy az egyetemes konvent elnöksége által külön meghatalmazott . . .*

A 49 §. *d)* és *e)* pontja közé veendő: *az egyetemes konventi bíróságnál olyan ügyekben, melyeket az általa képviselt egyházkerület terjesztett fel.*

Az 51. §. úgy módosítandó, hogy az érdekeltségi kifogás a felebbezési tárgyaláson szóval is bejelenthető legyen.

Az 52. §. első bekezdésének 3-dik sorában a „*biró*“ szó után beveendő: *vagy elnök.*

Az 55. §. első bekezdéséből kihagyandó: *„vagy ha azt a közérdek kívánja“.*

Ugyanitt a 2-ik bekezdés úgy alakítandó át, hogy a bíróküldés jogát ne az egyházmegye, egyházkerület és egyetemes konvent elnöksége, hanem mindig ezek bírósága gyakorolja s a bíróküldés esetei akként határozottassanak meg, hogy az egyházkerületi hatóságoknak saját alkalmazottaik feletti fegyelmi joga illuzóriussá ne váljék (az 1909. őszi egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 8-ik pontja szerint).

Az 57. §-ban „Az elnökség” helyett *A bíróság* teendő.

A 60. §. 5-dik bekezdésének utolsó sorába a „bíróság“-szó után beveendő: *elnöksége*.

A 61. §. után felveendő: Hivatalból elrendelt eljárásnál a főügyész, illetőleg az ügyész a vádat magáévá tenni és képviselni köteles.

A 63. §. 6-ik sorában „idézheti” helyett *idézze*, utolsó sorában „ismételheti” helyett *ismételje* teendő.

A 69. §. után felveendő: Ugy magán-panasz. mint hivatalból elrendelt eljárás esetén a vizsgálatot elrendelő vagy mellőző végzés megindokolandó.

A 78. §. első bekezdése után felveendő: Ha a vizsgálóküldöttség a helyszínén arról győződik meg, hogy az egyházi közérdek szempontjából az ügynek békés uton való elintézése vezet csak közmegnyugvásra, a felek beleegyező és békét óhajtó kijelentését jegyzőkönyvbe foglalva, azt aláírhatja s felterjeszti az elnökséghez s az e jegyzőkönyv alapján az eljárást megszünteti.

A 80. §. első sorába „egyházi elnöke” helyett *elnökség* teendő.

A 88. §. 3, 4, 5. és 6. bekezdésében a „tanúk” helyett -mindig *tanúk és szakértők* teendő.

A 89. §. 2-ik bekezdésében a „tanúk” szó után szintén felveendő: *és szakértők*; a 3-dik bekezdésbe ugyanígy.

A 98. §-ba, a megfelelő helyre beszövegezendő, hogy ki viselje az eljárási költségeket a hivatalból elrendelt fegyelmi ügyekben, ha a vádlott felmentetik.

Ugyanott a §. után felveendő: Indokolással el nem látott ítélet ellen jogosítva vannak a felek az ítélet kézbesítésétől számított 15 nap alatt birtokon belül a meghozott ítélet indokolását kérni az illető egyházi bíróságtól.

A 101. §. első bekezdésének 2-dik sorában a „nyomban” szó elé beveendő: *nyilvános ülésben*.

A 2-dik bekezdés 3-ik sorában a szöveg így módosul:

az elnök csak magát az ítéletet s annak főbb indokait hirdeti ki azonnal, a részletes indokolás utólagosan szövegezzhető.

A 102. §. 2. bekezdése helyett ez teendő : Az elnök a feleket, amennyiben a határozat felebbezhető, erre élőszóval is figyelmezteti.

A 103. §. első második bekezdése felcserélendő így : Az ítélet a felekkel hiteles kiadványban, kézbesítés útján közöltetik.

A 3-dik bekezdése így : Fegyelmi esetekben, ha a büntetés az illetőt azon helyről való elmozdítással sújtja s az államtól fizetéskiegészítésben részesül, az ítéletnek egy hiteles kiadványa, (a többi marad).

A 4 dik bekezdés megpótlendő így : annyi példányban állítandó ki, hogy egy hiteles példány jusson mindenik félnek s egy maradjon a periratok között.

A 105. §. 3. és 4. pontja közé beveendő : *az ügy rövid ismertetését.*

Ugyanitt a 6-dik pontba az „*ítéletek*“ szó után felveendő : *és indokolását.*

A 108. §. első bekezdése törlendő.

2-dik bekezdésének végére teendő az „*alatt*“ szó után : adandó be írásban a bíróság lelkészi elnökénél.

A 3-dik bekezdésből a „*szóbeli vagy*“ szavak törlendők.

A 112. §. 2-dik bekezdése úgy módosítandó, hogy : a felek az előadó után felszólalhatnak és indítványt tehetnek.

A 116. §-ba 6-dik pontul felveendő : ha a határozat vagy ítélet nem volt indokolással ellátva.

A 124. §. végéhez füzendő : és azt kimerítő indokolással látja el.

A 127. §. után külön §-ként felveendő : A hivatalvesztésre, vagy a viselt hivataltól való elmozdításra ítélt tisztviselő, vagy alkalmazott állása az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 6 hónapon belül és ha ez idő alatt perújítási kérvény adatott be, annak jogerős elintézéseig, csak helyettesítés útján tölthető be ; ha a 6 hónapon belül beadott perújítási kérvény sikerre vezet s a panaszlott tisztviselő, vagy alkalmazott teljesen felmentetik, vagy csupán rosszalásra, feddésre, illetőleg pénzbírságra ítéltetik. akkor állásába visszahelyezendő. Ha azonban a perújítási kérvény 6 hónapon túl adatott be s az elmozdított tisztviselő vagy alkalmazott állása már véglegesen betöltetett, akkor az újított perben felmentett, vagy csupán rosszalásra, feddésre, illetőleg pénzbírságra ítélt panaszlott csupán nyugdíjaztatását, illetőleg végkielégítését követelheti.

A 129. §. helyett teendő ez: Közigazgatási bírósági ügyekben, ha az egyház veszélyeztetett érdeke sürgősen követeli, az első foku bíróság, tekintet nélkül az esetleges felebbezésre, elrendelheti meghozott ítéletének egészben vagy részben való határidőhöz kötött végrehajtását.

A 131. §. 2-dik sorában „egyházi elnöke“ he yett *elnöksége* teendő (vagy lelkészi elnöke.)

A 136. §. folytatandó így: A hivatalból elrendelt fegyelmi eljárás során felfüggesztett tisztviselőnek vagy alkalmazottnak fizetéséből a helyettesítés címén elvont költségek, teljes felmentése esetén, az alkalmazó testület pénztára által megtérítendők.

VI. törvénycikk.

E törvénycikk 4-dik része után egy új rész igtatandó be, a melyben a debreceni állami egyetem theol. fakultásának egyetemes ref. egyházunkhoz való viszonya szabatosan meghatározandó.

Az Első fejezet 6. §-a törlendő.

A 8. §. c) pontjának 3-dik bekezdésében a három első sor így szövegezendő: E végből az egyházközség előljáróságának mindent el kell követnie, hogy a szerződésben világosan kikötteszék, hogy a község vagy az állam az iskolával együtt a tanítót (tanítókat) is, az addig élvezett fizetése (fizetésük) meghagyásával vegye át és későbbben is az illető iskola tanítója mindenkor református vallásu legyen. A többi marad.

A 12. §. így szövegezendő: Ugy az elemi, mint a gazdasági, polgári, fiu- és leányiskolák számára a tantervet, a fegyelmi és rendtartási szabályokat, az egyházmegyei és egyházkerületi tanügyi bizottságok meghallgatásával, az egyetemes konvent állapítja meg, mint közoktatási hatóság.

A 14. §. 2-dik bekezdésében az „ifjusági“ szó után felvendő: *és tanítói szak* —

A 19. §. végére beveendő: A képesítő bizottság egy tagja, mint egyházkerületi megbízott, mindig tanító legyen.

A 23. §. végére teendő az utóbbi bekezdésben: Magánéletükben és hatáskörükben az egyetemes konvent által kibocsátandó szabályrendeletre tartoznak alkalmazkodni.

A 34. §. egészben véve úgy szövegezendő, hogy a tanítói fizetésekre nézve az állami törvények rendelkezéseivel egybehangzó

legyen. A kántortanítók fizetésénél (36. §.) a tanítói a kántoritól külön választandó s a tiszta tanítói fizetés egészítendő ki államszegély útján. A tanító mind az öt egyházkerületben csak szeptemberben változhatnak.

A 38. §. így alakítandó: A tanítók, tanítónők nyugdíjazása, özvegyeik és árváik segélyezése az 1891. évi XLIII. t.-c. értelmében az országos tanítói nyugdíjintézet útján történik.

A 39. §. így módosítandó: A tanító mellékfoglalkozást a presbyterium javaslata alapján csak az egyházmegye engedélyével vállalhat.

A 41. §. törlendő.

A 42. §. második sorába az „ennek“ szó után felveendő: *rövid ideig tartó betegsége . . .* A két utolsó sora a „valamint“ szótól kihagyandó.

A 44. §. után külön §. teendő így: A tanítók, tanítónők közigazgatási és fegyelmi ügyeiben követendő eljárást az V. t.-c. 15. §. b), 20. §. b) és 26. §. b) pontjai állapítják meg.

A „Harmadik rész“ („Középiskolák“) első fejezetében „Felső leányiskolák“ helyett *felsőbb leányiskolák* — teendő. Ugyancsak a 72. §. első bekezdésében is. — Ugyanennek a bekezdésnek első sorából a *zárjelezett szavak* törlendők.

A 72. §. második bekezdése így szövegezendő: Az ilyen intézetek tantervére, tankönyveire, igazgatására, valamint a bennök működő igazgatókra, tanárookra és tanítónőkre, valamint ezek szolgálati és fizetési viszonyaira nézve a gimnáziumokat illető törvényszakaszok elvei alkalmazandók.

Ugyanitt a 3-dik bekezdés helyett ez teendő: A felsőbb leányiskolai tanítónők képesítése és fizetésviszonyai az enemű állami alkalmazottakéival azonosak.

Uj §-ként illesztendő ide ez: Az 1883. XXX. t.-c. 47. §-a alapján adandó államszegélyben a felsőbb leányiskolák is részesülnek.

A 75. §. 3-dik bekezdése ez legyen: E főbb elvek alapján a tanárok hatáskörét, magokviseletét és eljárását részletesen az egyetemes konvent által kibocsátott szabályzat állapítja meg.

A 78. §. eleje így változtatandó: Vallástanárokká elsősorban vallástanári oklevéllel bíró lelkészjellegű egyének választhatók; ilyenek hiányában azok, a kiknek rendes lelkészi és theologiai magántanári minősítésük van, vagy theol. magántanári minősítés hiányában . . . stb.

A 82. §. első bekezdésének első pontja így módosuljon: A

megválasztott és megerősített tanárok hivataluktól csupán jogerős egyházi birói ítélettel erkölcsi kihágás stb.

A 83. §. első bekezdése így alakítandó: Az igazgató-tanár heti 10. a többi tanárok heti 18 óránál többre nem kötelezhetők.

Ugyanitt a második bekezdés marad.

A 85. §-ban csak az első két és a legutolsó három sor maradjon, — így: A rendes, helyettes és más tanárok fizetése és lakáspénze az állami tanárok javadalmánál kevesebb nem lehet. A mely intézet stb.

A 86. §. 2-dik bekezdése kimarad.

A 89. §. 2-dik bekezdésének első sora után beveendő: az egyetemes konventi tanterv alapján.

A 96. §. 3-dik sora így alakítandó: a tanári kar hármas jelölése alapján a fentartó testület által 6 évre választatik.

A 99. §. 2-dik sorába a „15. §.“ után *a)* és *b)* felveendő.

A 109. §. 4-dik bekezdésében „a fentebb meghatározott“ szavak helyett *az egyetemi, illetőleg theologiai magántanári szavak* teendők.

A 112. §.-ból csak az első hat sor maradjon.

A 116. §. 2-dik sorába a „15. §.“ után *a)* is felveendő.

A 121. 122. §§-ok mint átmeneti intézkedések törlendők.

VII. törvénycikk.

E törvénycikk neve így módosuljon: *Országos református lelkészi nyugdíjintézet* s ez a név az egész t.-c. valamennyi §-ában így rövidíttessék, ahol előfordul (1., 2., 3., 4. §-ban, a Második fejezet címében, a 6., 15., 16., 17., 19. §-okban, a Negyedik fejezet címében, a 26. §-ban).

Az 1. §. így szövegezendő: A magyarországi ref. egyház az 1904—1906. évi országos zsinat által megalkotott országos lelkészi nyugdíjtervezetet az I. t.-c. 104. §-ának 1. pontja értelmében továbbra is fentartja.

A 2. §-ba a „vallástanító lelkészeknek“ után beveendő: *a lelkészjellegű püspöki titkároknak . . .*

Az 5. §. egészen törlendő.

A *Második fejezetben* a címbe beveendő: *országos ref. lelkészi.*

A 6. §. 3-ik bekezdés 2-ik sorába a „lelkészek“ szó után

felveendő: a lelkészjellegű püspöki titkár, az egyházhatóságoknál alkalmazott lelkészjellegű egyének (egyházkerületi titkár), az egyetemes konventi iroda lelkészjellegű alkalmazottja . . .

A 7. §. 2-dik bekezdése törlendő egészen.

A 8. §. első bekezdésében a „vallástanító lelkészi“ szavak után betoldandó: állandó lelkészjellegű vagy énekvezéri alkalmazásban eltöltött szolgálati évük van.

Ugyanitt a 2-dik bekezdés 4-dik sorában a „minőségben“ szó után beigtagatandó: akár állandó lelkészi jellegű alkalmazásban.

A 10. §. után beveendő új pontul: Ha szolgálatképtelenség címén nyugalmazott lelkész munkaképességet igénylő, fizetéses állást foglal el, míg ebben az állásban marad, lelkészi nyugdíja szünetel.

A 14. §. így módosítandó: A megállapított nyugdíjösszeg kifizetése havonként előre történik, mégpedig a nyugdíjigény hivatalos megállapítását követő hónap első napjától.

A *Harmadik fejezet* címébe felveendő: lelkészi (özvegyek stb.)

A 20. §-ban 500 helyett 600 teendő.

A 24. §. első bekezdésének 3. dik sorában a 100 = 120-ra, az 5. sorban a 150 = 180-ra, a 2-dik bekezdés 3-dik sorában a 600 = 720-ra, a 4-dik sorában a 900 = 1080-ra igazítandó.

A 25. §. így alakítandó: A neveltetési, illetőleg gyámolítási segély megszűnik, ha az árvák 24-dik életévüket betöltötték, illetőleg előbb is, ha önálló keresethez jutottak, a leányárvák pedig férjhez mentek.

A 26. §. 1. pontjának 2-dik és 3-dik bekezdése törlendő. 2-dik pontjának első bekezdésébe a „fizetésük“ szó után beveendő: és *korpótlékuk*, a bekezdés többi része mellőzendő.

* * *

A VIII., IX. t.-c. marad, amint van.

Sárospatak, 1913. szept. 23, okt. 7.

Dókus Ernő

főgondnok,
világi elnök.

Vadászy Pál

legidősebb esperes,
lelkészi elnök.

Radácsi György

bizottsági előadó, egyh.-ker. főjegyző.

12. Ugyancsak elnöklő főgondnok beterjeszti az egyetemes konvent f. évi 42. és 127. sz. alatt hozott határozatának megfelelőleg, az egyetemes adóalapból évenként tőkekamat-segélyekre fordítandó 100,000 kor. és az 1914—18. évek közötti öt éves cyclus alatt kiosztás alá kerülő közalapi rendes tőkekamat-segélyekért beadott kérvényekre vonatkozó munkálátát — a következőkben:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Az egyetemes konvent f. évi 42. és 127. sz. a. hozott határozatainak megfelelőleg, az egyetemes adóalapból évenként tőkekamat-segélyekre fordítandó 100,000 kor. és az 1914—18. évek közötti öt évi cyklus alatt kiosztás alá kerülő közalapi rendes tőkekamat-segélyekért beadott kérvényekre vonatkozólag, van szerencsém az alábbi előterjesztést tenni, annak előleges megjegyzésével, miszerint tekintettel egyházkerületünknek még a rendeset is igen messze túlhaladó nagy szükségleteire, az egyetemes konvent a rendkívüli tökesegélynél legalább 300,000 kor., a rendesnél pedig legalább 160,000 kor. tökesegélyének megfelelő kamatsegélyt fog rendelkezésre bocsátani.

A beérkezett kérvények szerint, az egyes egyházközségek a következő összegeket kéri a két címen: Abauj 310400 kor., Alsóborsod 123900 kor., Alsózemplén 102116 kor., Felsőborsod 276892 kor., Felsőzemplén 50000 kor., Gömör 207562 kor., Torna 49600 kor., Ung 41615 kor. Összesen 1162085 kor. Az egyes egyházmegyék a következő összegeket hozzák javaslatba: Abauj 118500 kor., Alsóborsod 94600 kor., Alsózemplén 78598·52 kor., Felsőborsod 151500 kor., Felsőzemplén 50000 kor., Gömör 109000 kor., Torna 31000 kor., Ung 41615 kor. Összesen 674813·52 kor. Mielőtt az egyes egyházközségek kérvényeinek ismertetésébe bocsátkoznám, meg kell jegyeznem, hogy: Gagybátor, Vily, Eger, Hejőbába, Sajókeresztur, Semjén, Lak, Edelény, Finke, Hegymeg, Rudóbánya, Aggtelek, Bátka, Tornalja, Beje, Naprágy, Nemesradnót és Pályin kérvénye tárgyalás alá se jöhet, miután se az eddigi gyakorlattal, se az osztó igazsággal nem lenne megegyeztethető, hogy egyes kedvezményezett egyházközségek ismételten

kapjanak tőkességélyt, míg más szerény és nagy szükségben levő egyházközségek egyszer se részesüljenek annak áldásaiban.

Az abauji egyházmegyéből a következő egyházközségek lettek rendkívüli tőkességélyre ajánlva: Abaujnádasd 400 kor., Abaujvár 3000 kor., Alsóhutka 3000 kor., Buzita 1000 kor., Eperjes 30000 kor., Füzérkajata 5000 kor., Györke 4000 kor., Hejce 8000 kor., Hernádszadány 4000 kor., Nagybózsza 3000 kor., Nagyszalánc 2000 kor., Pamlény 2000 kor., Szele 2000 kor., Szászfá 2000 kor., Szentistvánbaksa 4000 kor., Tomor 4000 kor., Vilmány 2000 kor.

Habár a javasolt segélyek tetemesen felülmulják azon összeget, mely az abauji egyházmegyét ezen alapból, a szokásos szétosztási kulcs szerint, megilletné, annak kielégítése mégis lehetővé válik azáltal, hogy az alsóborsodi egyházmegye Nagytiszteletű esperese, egyházmegyéje felhatalmazásából, hozzájárult, hogy az öt megillető részből, egy nagyobb összeggel dotáltassék az eperjesi egyházközség, mint történt az annak idején az egri egyházközséggel. Rendes tőkességélyre ajánltatnak az I. sorozatban: Fony 5000 kor., Gibárt 2000 kor., Selyeb 1000 kor., Szikszó 8000 kor. II. sorozatban: Alsószend 1000 kor., Nagyida 6000 kor., Péder 2000 kor., Pányok 2000 kor., Zsujta 2000 kor.

Az alsóborsodi egyházmegyéből rendkívüli tőkességélyre ajánltattak: Mályi 4000 kor., Cserépfalu 10000 kor., Tiszadorogma 4000 kor. Rendes tőkességélyre ajánltattak: Sály 10000 kor., Hejőcsaba 5000 kor., Tibolddaróc 9000 kor., Borsodharsány 6000 kor., Bükkaranyos 5000 kor.

Az alsózempléni egyházmegyéből rendkívüli tőkességélyre ajánltattak: Nagyrozvágy 15000 kor., Tokaj 15000 kor., Nagygyéres 10000 kor., Ágcsernő 6000 kor., Nagytárkány 5000 kor. Rendes tőkességélyre ajánltattak: Pácín 10000 kor., Alsóberecki 7000 kor., Erdőbénye 6000 kor., Taktaharkány 2000 kor., Véke 2000 kor.

A felsőborsodi egyházmegyéből rendkívüli tőkességélyre ajánltattak: Abod 12000 kor., Radostyán 10000 kor., Felsőnyárad 9000 kor., Szendrölád 11000 kor., Ziliz 20000 kor., Szalonna 8000 kor., Sajókaza 8000 kor., Sajóháony 6000 kor., Sajóvadna 3000 kor., Lak 5500 kor., Edelény 3000 kor., Finke 2000 kor., Hegymeg 2000 kor., Rudo-

bánya 4000 kor., Ládbesenyő 8000 kor. Rendes tőkesegélyre ajánlottak: Berente 7000 kor., Nyomár 7000 kor., Nekézsen 7000 kor., Rakacaszend 4000 kor., Felsőkelecsény 2000 kor., Sajóvelezd 6000 kor., Szuhogy 4000 kor., Tardona 3000 kor. Összesen 276892 kor. De miután a használatban levő szétosztási kulcs szerint a felsőborsodi egyházmegyére a rendkívüli tőkesegélyből 141176·17 kor. a rendesből 21960 33 kor. esik, az egyházmegye Nagytiszteletű esperesének hozzájárulása mellett hátkodom a következő összegeket hozni javaslatba a rendkívüli tőkesegélyre: Abod 8000 kor., Radostyán 6000 kor., Ziliz 8000 kor., Felsőnyárád 5000 kor., Szendrölád 5000 kor., Sajókaza 4000 kor., Berente 5000 kor. A rendes tőkesegély I ső sorozatára: Ládbessenyő 5000 kor., Nyomár 4000 kor., Rakacaszend 3000 kor., Nekézsen 4000 kor. A II-ik sorozatban: Szuhogy 2000 kor., Tardona 2000 kor., Sajóvelezd 2000 kor. Lak, Edelény, Finke, Hegyemnek tőkesegélye van.

A felsőzempléni egyházmegyéből rendkívüli tőkesegélyre ajánlottak: Magyarsas 8000 kor., Szöllöske 6000 kor., Imreg 6000 kor., Csarnahó 4000 kor., Kistoronya 3000 kor., Kishári 3000 kor. Rendes tőkesegélyre ajánlottak az első sorozatban: Kisazar 4000 kor., Kistoronya 4000 kor., Lasztóc 5000 kor., Legenye 5000 kor., a II-ik sorozatban: Kiszte 2000 kor. A két címen összesen 50000 kor. De miután a szokásos kulcs szerint a felsőzempléni egyházmegyére a rendkívüli tőkesegélyből 24369·57 kor., a rendesből 12996·93 kor. esik, hátkodom a következő redukált összegeket hozni javaslatba a rendkívüli tőkesegélyre: Magyarsas 8000 kor., Szöllöske 5000 kor., Imreg 5000 kor., Csarnahó 3000 kor., Kistoronya 2000 kor., Kishári 2000 kor. A rendes tőkesegély első sorozatára: Kisazar 3000 kor., Nagytoronya 3000 kor., Lasztóc 3000 kor., Legenye 3000 kor. A II-ik sorozatra: Kiszte 1000 kor.

A gömöri egyházmegyéből rendkívüli tőkesegélyre ajánlottak: Lekenye 5000 kor., Trizs 4000 kor., Beretke 8000 kor., Paskaháza 4000 kor., Gortvakisfalud 15000 kor., Feled 10000 kor. Rendes tőkesegélyre ajánlottak: Aggtelek 3000 kor., Bátka 4000 kor., Beje 3000 kor., Csiz 10000 kor., Csor. felsőfalu 3000 kor., Felsőrás 4000 kor., Hanva 10000 kor., Hübó 2000 kor., Imola 2000 kor.,

Kisvisnyó 4000 kor., Naprágy 1000 kor., Nemesradnót 6000 kor., Oldalfala 2000 kor., Sajólenke 4000 kor., Tornaalja 5000 kor., Zádorfala 4000 kor. Összesen 109000 kor. De miután a használatban levő arányos szétosztási kulcs szerint a gömöri egyházmegyére a rendkívüli tökesegélyből 37814·85 kor., a rendesből 20167·65 kor. esik, bátorkodom a következő redukált összegeket hozni javaslatba a rendkívüli tökesegélynél: Lekenye 5000 kor., Trizs 4000 kor., Beretke 7000 kor., Gortvakisfalud 15000 kor., Feled 7000 kor. A rendes tökesegélynél I-ső sorozatban: Páskaháza 2000 kor., Kisvisnyó 4000 kor., Hubó 2000 kor., Felsőfalu 2000 kor. A második sorozatban: Sajólenke 3000 kor., Felsőrás 3000 kor., Imola 1000 kor., Zádorfalva 2000 kor., Oldalfalva 1000 kor. Csíz és Hanva tökesegélyre fel nem terjeszthetők, miután a segílyt iskolaépítésére kérik, de egyházmegyei közgyűlés által hitelesített költségvetésük sincs, Aggtelek, Bátka, Beje, Naprágy, Nemesradnót, Tornaalja pedig, amint elől említettem, azért, mert jelenleg is élveznek tökesegélyt.

A tornai egyházmegyéből rendkívüli tökesegélyre ajánlottak: Méhész 10000 kor., Szinpetri 8000 kor. Rendes tökesegélyre ajánlottak az első sorozatban: Jablonca 4000 kor., Szögliget 3000 kor. A második sorozatban: Égerszög 6000 kor., összesen a két címen 31000 kor. De miután az arányos szétosztási kulcs szerint a tornai egyházmegyére a rendkívüli tökesegélyből 13447 kor., a rendesből 7174·01 kor esik, bátorkodom a következő redukált összegeket hozni javaslatba a rendkívüli tökesegélynél: Méhész 9000 kor., Szinpetri 5000 kor. A rendes tökesegélynél első sorozatban: Jablonca 2000 kor., Szögliget 2000 kor. A második sorozatban: Égerszög 4000 kor.

Az ungi egyházmegyéből rendkívüli tökesegélyre ajánlottak: Kisdobrony 9000 kor., Tiszaágtelek 9000 kor., Korláthelmeç: 10000 kor., Mokcsakerész 2000 kor. Rendes tökesegélyre Nagydobrony 6000 kor.

Részletes javaslataim alapján méltóztassék a 100,000 kor. kamatsegélynek megfelelő két millió tökesegélyre a következő egyházközségeket s a következő kielégítési sorrendben ajánlani az egyetemes konventnek:

1. Abaujvárad	---	---	4000	—	K
2. Mályi	---	---	4000	—	"
3. Nagygéres	---	---	10000	—	"
4. Abod	---	---	8000	—	"
5. Magyarsas	---	---	8000	—	"
6. Lekenye	---	---	5000	—	"
7. Méhész	---	---	9000	—	"
8. Kisdobrony	---	---	9000	—	"
9. Cserépfalu	---	---	10000	—	"
10. Tokaj	---	---	15000	—	"
11. Radostyán	---	---	6000	—	"
12. Szöllöske	---	---	5000	—	"
13. Trizs	---	---	4000	—	"
14. Szinpetri	---	---	5000	—	"
15. Tiszaágtelek	---	---	9000	—	"
16. Abaujvár	---	---	3000	—	"
17. Nagyrozvagy	---	---	15000	—	"
18. Ziliz	---	---	8000	—	"
19. Imreg	---	---	5000	—	"
20. Beretke	---	---	7000	—	"
21. Korláthelmec	---	---	10000	—	"
22. Alsóhutka	---	---	3000	—	"
23. Tiszadorogma	---	---	4000	—	"
24. Felsőnyárad	---	---	5000	—	"
25. Csarnahó	---	---	3000	—	"
26. Gortvakisfalud	---	---	15000	—	"
27. Mokcsakerész	---	---	2000	—	"
28. Buzita	---	---	1000	—	"
29. Ágcsernyő	---	---	6000	—	"
30. Kistoronya	---	---	2000	—	"
31. Feled	---	---	7000	—	"
32. Eperjes	---	---	30000	—	"
33. Nagytárkány	---	---	5000	—	"
34. Szendrölád	---	---	5000	—	"
35. Füzérkajata	---	---	5000	—	"
36. Sajókaza	---	---	4000	—	"
37. Kisbári	---	---	2000	—	"
38. Györke	---	---	4000	—	"
39. Berente	---	---	5000	—	"
40. Hejce	---	---	8000	—	"

41. Hernádszadány	---	---	4000	---	K
42. Nagybózsva	---	---	3000	---	"
43. Nagyszalánc	---	---	2000	---	"
44. Pamlény	---	---	2000	---	"
45. Szala	---	---	2000	---	"
46. Szászfá	---	---	2000	---	"
47. Szentisvánbaksa	---	---	4000	---	"
48. Tomor	---	---	4000	---	"
49. Vilmány	---	---	2000	---	"

272 000
25000

297000

Rendes tökesegélyre méltóztassék a következőket ajánlani:

I-ső sorozat.

1. Fony	---	---	5000	---	K
2. Sály	---	---	10000	---	"
3. Pácín	---	---	10000	---	"
4. Ládbesenyő	---	---	5000	---	"
5. Kisazar	---	---	3000	---	"
6. Paskaháza	---	---	2000	---	"
7. Jablonca	---	---	2000	---	"
8. Nagydobrony	---	---	6000	---	"
9. Hejőcsaba	---	---	5000	---	"
10. Alsóberecki	---	---	7000	---	"
11. Nyomár	---	---	4000	---	"
12. Nagytoronya	---	---	3000	---	"
13. Kisvisnyó	---	---	4000	---	"
14. Szögliget	---	---	2000	---	"
15. Gibárt	---	---	2000	---	"
16. Erdőbénye	---	---	6000	---	"
17. Rakacaszend	---	---	3000	---	"
18. Lasztóc	---	---	3000	---	"
19. Hubó	---	---	2000	---	"
20. Selyeb	---	---	1000	---	"
21. Tibolddaróc	---	---	9000	---	"
22. Nekézsen	---	---	4000	---	"
23. Legenye	---	---	3000	---	"
24. Felsőfalu	---	---	2000	---	"
25. Szikszó	---	---	8000	---	"

100 : 5
297000 : X
K: 5 = 297000 : 100

26. Borsodharsány	---	---	6000	—	K
27. Taktaharkány	---	---	2000	—	"
28. Bükkaranyos	---	---	5000	—	"
29. Véke	---	---	2000	—	"

II-ik sorozat.

1485000

1. Alsószend	---	---	1000	—	K
2. Szuhogy	---	---	2000	—	"
3. Kiszte	---	---	1000	—	"
4. Sajólenke	---	---	3000	—	"
5. Égerszög	---	---	4000	—	"
6. Tardona	---	---	2000	—	"
7. Felsörös	---	---	3000	—	"
8. Nagyida	---	---	6000	—	"
9. Imola	---	---	1000	—	"
10. Péder	---	---	2000	—	"
11. Sajóvelezd	---	---	2000	—	"
12. Pányok	---	---	2000	—	"
13. Zádorfalva	---	---	2000	—	"
14. Oldalfala	---	---	1000	—	"
15. Zsujta	---	---	2000	—	"

Fogadja a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés mély tisztelettem nyilvánítását.

Miskolc, 1913. okt. 7.

Dókus Ernő.

Egyh.-ker. közgyűlés a nagy gondot és szakértelmet igénylő munkát hálás elismeréssel fogadja s azt egész terjedelmében magáévá tévén, az egyetemes konventre felterjeszti.

13. Ugyancsak elnöklő főgondnok az egyházmegyék részéről felterjesztett ajánlatok alapján az egyszersmindenkori közalapi segélyre kijelölt egyházközségek sorozatát a következőkben kéri megállapíttatni:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Egyszersmindenkori közalapi segélyért a következő egyházközségek lettek javaslatba hozva: Mályi 1200 kor., Tiszadorogma 1000 kor., Tiszavalk 600 kor., Hejőszalonta 300 kor., Hejőbába 300 kor., Tibolddaróc 500 kor., Szürnyeg 1200 kor., Garany 1000 kor., Szöllősardó 1200 kor., Tiszatelek 1200 kor. Ezek közül Mályi, Tiszadorogma, Tibolddaróc, Tiszatelek mellőzendő lenne, miután tökésegélyben fognak részesülni. A többieket a következő sorrendben és összegekkel javasolom az egyetemes kontventhez felterjeszteni:

1. Hejőbába	---	---	---	1200.—	K
2. Tiszavalk	---	---	---	1000.—	„
3. Garany	---	---	---	1000.—	„
4. Szöllősardó	---	---	---	1000.—	„
5. Szürnyeg	---	---	---	1000.—	„
6. Hejőszalonta	---	---	---	1000.—	„

Fogadja a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés mély tiszteletem nyilvánítását.

Miskolc, 1913. okt. 7.

Dókus Ernő.

Egyházkerületi közgyűlés az igények gondos mérlegelésével összeállított sorozatot köszönettel elfogadja s az egyetemes konventre felterjeszti.

14. Az egyházkerület lelkészképesítő bizottsága beterjeszti az 1913. jun. 21—24. s a szeptember 24., 25. napjain tartott vizsgálatokról felvett jegyzőkönyveit a következőkben:

AZ 1913. JUNIUS 21. ÉS 23. NAPJAIN SÁROSPATAKON
TARTOTT LEKÉSZKÉPESITÉSI ELSŐ VIZSGÁLAT

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelenvoltak: Dókus Ernő főgondnok, majd Vadászy Pál, ismét később Révész Kálmán elnöklete alatt Ragályi Béla, Dókus László, Czinke István, Radácsi György, Rohoska József, Nagy Béla, Marton János és Novák Lajos, ez utóbbi úgy is, mint előadó és jegyző.

1. Dókus Ernő főgondnok jelenti, hogy Fejes István püspök gyengélkedése, Csabay Pál elfoglaltsága miatt, a mostani vizsgálatokban részt nem vehet, miért is a püspök helyettesítésére felkéri Vadászy Pál f.-borsodi esperest.

Bizottság Fejes István püspök távolmaradását sajnálattal veszi tudomásúl; Vadászy Pál pedig a társelnöki széket a bizottság szives üdvözlése közben elfoglalja.

2. Dókus Ernő üdvözli a bizottságot, működését megnyitott-nak nyilvánítja és felhívja a theol. dékánt, mint előadót a fenforgó ügyek előterjesztésére.

3. Előadó ismerteti a theol. akadémia tanári karának a lelkész-képesítési vizsgálatok szeptember hóban való tartására és a lelkészi oklevelek egyöntetű keltezésére vonatkozó véleményes javaslatát, amelynek lényege az, hogy minthogy a tapasztalás azt bizonyítja, hogy a próbaképpen, vagy szükségből szeptemberre halasztott lelkész-képesítő vizsgálatok színvonala mindig alacsonyabb volt a június hóban tartott vizsgálatokénál s nincs reménye arra, hogy ez jövőre másként lesz; minthogy azt sem tartja célravezetőnek, hogy a jónak bizonyult gyakorlatot a bizonytalannal cseréljük fel és mert a minden áron való egyformásításnak sem barátja: ugyan-azért a maga részéről a júniusi vizsgálatok fenntartását javasolja a bizottságnak.

Bizottság méltányolja ugyan a tanári kar javaslatát, de minthogy az új theol. akadémiái tanterv életbeléptetése folytán a IV-ed éves theologusok órarendje és munkája megkétszereződött s nincs idejük az ismételésre és a vizsgálatra való előkészülésre s minthogy e miatt a most végzett theologusok a vizsgálatnak szeptemberre való elhalasztásáért folyamodnak: kimondja, hogy *a maga részéről a lelkészképesítő vizsgálatoknak szeptember hó végén való megtartását javasolja a főt. egyházkerületnek.*

4. Az előző ponttal kapcsolatban szóba kerülvén az, hogy a lelkészképesítő vizsgálatoknak szeptemberben való tartása kedvezőtlenül hathat vissza mind a juniusi kollokviumokra, mind a többi vizsgálatokra, mind az évváró ünnepségre s esetleg a főiskolára is, a miatt, hogy e felettébb fontos és ünnepélyes alkalmon éppen az egyházkerületnek, mint főhatóságnak képviselőjét és jelenlétét leszünk kénytelenek nélkülözni: igen *szükségesnek és kívánatosnak mutatkozik a tanári kar ama régi óhajlásának teljesítése, hogy a junius hóban tartott kollokviumokat az előjáróság meglátogassa és ellenőrizze.*

Bizottságunk maga is szükségesnek tartja az ezzel a körülménnyel való alapos, gondos számvetést és felkéri a főt. egyházkerületet az e tekintetben csakugyan nélkülözhetetlen intézkedések megtételére.

5. Előadó előterjeszti, hogy minthogy a lelkészképesítési vizsgálatok napidijai még mindig nincsenek véglegesen és megnyugtatóan szabályozva, a rendkívüli időben tartott alapvizsgálatok napidijaival pedig az egyházkerületi pénztárt túlterhelni nem lehet: a theol. tanári karnak az előbbi díjakra nézve az lenne, a többi egyházkerületek enmü gyakorlatának figyelembevételével megalkotott javaslata, hogy a lelkészképesítési vizsgálati díjakból befolyó összegben a vizsgáló bizottság kül- és beltágjai egyenlően osztozzanak, az e.-kerület pedig adjon mindenkinek 10—10 K napidíjat; az utóbbira nézve pedig az, hogy a junius hóban tartott rendes theol. alapvizsgálat a theologusokra nézve legyen díjtalan s a

vizsgáló bizottságban működő theol. tanárok 10—10 K napidíjat kapjanak az egyházkerülettől; — a rendkívüli és javító alapvizsgákért azonban már az alapvizsgások fizessenek, az előbbiért 20—20, utóbbiért 10—10 koronát a vizsgáló tanárok számára.

Bizottság a lelkészképesítési vizsgálati napidíjakra nézve az egy évvel előbb kezdett gyakorlat jóváhagyását, vagyis azt ajánlja az egyházkerületnek, hogy a vizsgálati díjak az egyházkerületi pénztárba folyjanak s a vizsgálati bizottság tagjai onnan kapjanak 10—10 K napidíjat; a theol. alapvizsgálati napidíjakra nézve pedig elfogadja és a főt. egyházkerületnek is elfogadásra ajánlja a tanári kar javaslatát.

6. Előadó jelenti, hogy *Marton János* az általa tankönyvnek ajánlt Heussi-féle egyháztörténelmi mű fordításával és átdolgozásával elkészült, kézírata nyomtatásra készen áll, Nagy Béla pedig a Kaftan féle dogmatikát fordította le és dolgozta át, egyelőre csak oly terjedelemben, amennyi a hallgatóinak mulhatatlanul szükséges, de a tankönyv teljességének érdekében még pótlásokra van szüksége, amelyeket abban az esetben, ha kellő segítségre számíthat, el is fog végezni. Jelenti továbbá az előadó, hogy a theol. tanári kar arra kéri a lelkészvizsgálati bizottságot, hogy e két elismert mű átdolgozott kéziratának kinyomatását a maga részéről is ajánlja a főt. egyházkerületnek, oly módon, hogy tekintettel a nyomtatási költségek nagy mértékű emelkedésére, a főt. egyházkerület ne az 1884-ben megállapított 600 koronát adja segítségül, hanem a mintegy 36 nyomtatott ívre terjedő Heussi—Marton-féle művet két évre folyósítandó 1000—1000 koronával, a Kaftan—Nagy-féle művet, mely körülbelül 25 ívre fog terjedni, ugyanebben az arányban segítse.

Bizottságunk maga is igen szükségesnek és kívánatosnak tartja jó theol. kézikönyveknek s így a szóban forgó műveknek is a megjelenését és ezeknek lehetővé tételét szívesen és hathatósan ajánlja a főt. egyházkerület pártfogásába, de a tanári kar javaslatától eltérő következő feltételek alatt:

1. a kéziratokat a theol. tanári kar revidiálja.
2. az egyházkerület a műveket nyomtatott ivenként a parokhiális könyvtárbizottságnál szokásos 64 koronával segélyezze ;
3. a nyomtatás párhuzamosan és lehetőleg hamar történjék.

7. Előadó jelenti, hogy a lelkészképesítési első vizsgálat letevéseért f. é. június 20-ikán theol. akadémiánkról 13 végzett hit-tanhallgató folyamodott, kikhez csatlakozik még a Kolozsvárt abszolváló Boócz Kálmán tiszaladányi exmittált segédlelkész, mint a kinek az egyházkerület a vizsgálat letevést megengedte. E kérvény és e tény alapján a folyamodók, egy kivételével, f. hó 21-ikén zárhelyi írásbeli vizsgálatra álltak elő s azt el is végezték, házi dolgozataikat már előbb elkészítvén. Ugyane vizsgások azonban f. hó 21-ikéről keltezett második folyamodványukban, — Boócz Kálmán kivételével, azt kérik a bizottságtól, hogy tekintettel az új theol. akadémiái rendtartás folytán megnövekedett óraszámukra, tekintettel arra, hogy e miatt ismétlésre nem volt idejük és tekintettel arra is, hogy más egyházkerületekben a lelkészképesítő vizsgálatok szeptemberben tartatnak, engedessék meg nekik, hogy a vizsgálatot szeptemberben tehesék le, de addig is exmittáltassanak.

Bizottságunk a felhozott okokat méltányolva, a folyamodók kérését annál inkább teljesíti, mivel ezen az uton zökkenés nélkül térhet át a lelkészi vizsgálatoknak szeptember hóban való tartására ; az exmittálás ügye azonban nem az ő hatásköréhez tartozik.

8. *Boócz Kálmán* tiszaladányi exmittált segédlelkész az egyházkerülettől nyert engedély, továbbá elégségesnek bizonyított írásbeli dolgozatai és igazoló okmányai alapján szóbeli vizsgálatra bocsáttatván,

minthogy az újszövetségi írásmagyarázattól és a bibliai vallástannál elégtelen készütségünek bizonyult, a vizsgálati rend 37. §-a értelmében egy év múlva teendő javítóvizsgálatra utasított.

JEGYZŐKÖNYV

a Sárospatakon 1913. jun. 23. 24. napjain tartott II-dik lelkész-képesítő vizsgálatról.

Elnökség s bizottsági tagok ugyanazok, mint az I ső vizsgálatnál. Jegyző Radácsi György e.-ker. főjegyző.

1. Világi elnök az első lelkész-képesítési vizsgálatot befejezettek nyilvánítván, felhívja Radácsi György e.-ker. főjegyzőt, mint a II. vizsgálat jegyzőjét hivatalos jelentésének megtételére.

2. Radácsi Gy. jelenti, hogy a II. vizsgálatra 15 segédlelkész jelentkezett, a kik házi dolgozataikat kellő időben beküldték, zárt-helyi dolgozatukat pedig a mai nap délelőttjén elkészítették és beadták; bizonyítványaik a két évi gyakorlati szolgálatot igazolják (illetőleg egyeseknél egy évi egyetemi tanulmányi úton való önképzést.) Amennyiben a szaktanárok az írásbeli dolgozataikat elfogadhatóknak minősítik, mindnyájan vizsgálatra bocsáthatók.

Bizottság a jelentést tudomásul veszi s miután elnöki felhívásra a szaktanárok a vizsgálatra jelentkezők írásbeli dolgozatait elfogadhatóknak nyilvánították, világi elnök a szóbeli vizsgálat megkezdését elrendelte.

3. A szóbeli vizsgálat eredménye a következő:

1. Igaz József miskolci s.-lelkész...	...	jelesen képesítettett.
2. Kérészy István tiszánánai s.-lelkész...	...	jelesen képesítettett.
3. Szabó Lajos felsőmérái	„	... képesítettett.
4. Király István ragályi	„	... képesítettett.
5. Kun Zoltán aradi	„	... képesítettett.
6. Kovács Bertalan hanvai	„	... képesítettett.
7. Halász Sándor edelényi	„	... képesítettett.
8. Svingor Jenő József külf. akadémikus		jelesen képesítettett.
9. Sallay István erdőhorváti s.-lelkész...	...	képesítettett.
10. Rozgonyi Sándor külf. akadémikus...	...	jelesen képesítettett.
11. Komjáthy József diósgyőri s.-lelkész		képesítettett.
12. Varga József komorói s.-lelkész	...	képesítettett.
13. Berey Ferenc égerszögi	„	... képesítettett.
14. Gyürék Pál poroslói	„	... képesítettett.
15. Batta János tornaljai	„	... képesítettett.

A szóbeli vizsgálat eredménye a behívottak előtt szokott módon kihirdettetvén, világi elnök az eredmény felett az egész bizottság megelégedését fejezte ki s a lelkészi pálya fontosságához méltó intelmekkel, utasításokkal s áldások között bocsátotta őket anyaszentegyházunk további szolgálatára.

A vizsgázottak hálás érzelmeit a bizottság, a főiskola és egész anyaszentegyházunk iránt Svingor Jenő József tolmácsolta a lelkészi pálya iránt táplált szeretetből fakadó melegséggel és lelkesedéssel.

4. *Deme László* budapesti segédlelkész amerikai kiküldetése, *Fekete Lajos* penyigei s.-lelkész s *Keresztury Károly* sajkókaizai s.-lelkész igazolt betegségük miatt kéri a II-dik vizsgájuknak szeptember hónapra való engedélyezését.

Bizottság mindhármuk kérését igazoltnak vévén, nekik a kért haladékot megadja.

5. A vizsgálatok befejeztetvén, világi elnök szívélyes köszönetet mond a bizottság tagjainak buzgó közreműködésükért s felhíván őket a bizonyítványok könyvének aláírására, az ülést — a tagoknak az elnökség iránt kifejezett hálás elismerése között — bezárja.

JEGYZŐKÖNYV

a Sárospatakon 1913. jún. 25-ik napján tartott II. lelkészképesítési vizsgálatról.

Elnökség s bizottsági tagok ugyanazok, mint az I-ső vizsgálatnál. Jegyző Radácsi György egyh. ker. főjegyző, mint bizottsági jegyző.

1. Az első vizsgálat bevégződvvén, elnökség felhívja Radácsi György bizottsági jegyzőt szokott jelentésének megtételére.

2. Radácsi Gy. bizottsági jegyző jelenti, hogy a II. vizsgálatra csak két s. lelkész jelentkezett, a 3-ik, t. i. Keresztury Károly ismételt elmaradását előre tudatta s indokul újra betegségét hozta fel. A két megjelent s. lelkész a házi dolgozatait már a júniusi

vizsgálat idejére beküldte, a zárthelyi dolgozatát pedig a mai nap délelőttjén készítette meg; ezek értékéről a szaktanárok vannak hivatva nyilatkozni.

Bizottság a jegyző jelentését tudomásul veszi s miután a szaktanárok nyilatkozata értelmében mindkét jelentkező írásbeli dolgozata elfogadásra méltó, mindketten szóbeli vizsgálatra bocsáttattak, a melynek eredménye a következő:

1. Deme László budapesti s. lelkész *jelesen* képesítetett.
2. Fekete Lajos penyígei s. lelkész képesítetett.

3. Az eredmény kihirdettetvén, világi elnök áldást kívánt az élet nagy iskolájába kilépett ifjú pásztorok munkásságára s a bizottság tagjainak köszönetet nyilvánítván,

a lelkészképzési bizottság munkáját befejezettek jelentette ki.

JEGYZŐKÖNYV

a tiszáninneri ref. egyházkerület I. lelkészképzítő vizsgálati bizottságának 1913. szept. 24—25-én Sárospatakon tartott üléseiről.

Jelenvannak Dókus Ernő főgondnok és Csabay Pál esperes elnöklete alatt Dókus László, Czinke István, Radácsi György, Novák Lajos, Rohoska József, Marton János, Nagy Béla bizottsági tagok; utóbbi úgyis, mint jegyző.

1. Elnöklő főgondnok a bizottság megjelent tagjait szívesen üdvözlölvén, fájdalommal jelenti, hogy főtiszteletű Püspök úr súlyos betegsége miatt nem vehet részt a mostani vizsgálatokon; ugyanazért a társelnökségre Csabay Pál biz. tagot kéri föl s miután ő a társelnöki széket elfoglalta, elnöklő főgondnok

az ülést megnyitja.

2. Elnöklő főgondnok jelenti, hogy Ragályi Béla és Révész Kálmán biz. tagok levélben tudatják, hogy a mostani lelkészképzítő vizsgálatokon nem jelenhetnek meg.

Tudomásul vétetik.

3. Olvastatik I. Boócz Kálmán tiszaladányi s. lelkész folyamodványa, melyben azt kéri, hogy az 1913. évi júniusi vizsgálaton nyert 2 elégtelen tanjegyét a mostani vizsgálat alkalmával javíthassa ki. Kérése indokául azt hozza föl, hogy ő még a régi vizsgálati szabályzat érvényessége alatt végezte a theol. akadémiát; tehát reá nézve a régi szabályzat intézkedése legyen irányadó.

Bizottság megállapítja, hogy folyamodó tévesen hivatkozik a régi szabályzatra; mert a két elégtelent nyert vizsgázó annak rendelkezése szerint is csak egy év múlva állhatott javító vizsgálatra; ugyanezért kérése nem teljesíthető.

4. Nagy Béla dékán jelenti, hogy a mostani I. lelkésképesítő vizsgálatra 15 végzett hittanhallgató jelentkezett, kik úgy házi, mint zárhelyi írásbeli dolgozataikat a kellő időben elkészítették.

Tudomásul vétetik.

5. Miután az írásbeli dolgozatokat a szaktanárok elfogadhatóknak nyilvánították, kezdetét vette a szóbeli vizsgálat, mely szept. 24. és 25. napjain a következő eredménnyel folyt le:

1. Kiss Ernő képesítettett.
2. Bartha Endre képesítettett.
3. Kiss József képesítettett.
4. Hörcsik András képesítettett.
5. Veress Károly képesítettett.
6. Csabai István jelesen képesítettett.
7. Nagy Miklós Gyula ker. hittanból javító vizsgálatra utasított.
8. Gombos Ferenc jelesen képesítettett.
9. Szalontay Ferenc képesítettett.
10. Szabó József képesítettett.
11. Cseh Emil képesítettett.
12. Koronka Pál képesítettett.
13. Tóth Lajos képesítettett.
14. Kovácsi Albert képesítettett.
15. Egyed Béla képesítettett.

6. A vizsgálatok befejezése után olvastatik Fejes István püspök úrnak Csabay Pál helyettes lelkész-elnökhöz intézett levele, melyben őt kéri föl arra, hogy helyette az új s. lelkészeket ünnepelesen exmittálja.

Tudomásul vétetik.

7. Ezek után folyt le a II. lelkészképesítő vizsga s ennek végeztével hirdettetett ki az I. vizsga eredménye is. Az I. vizsgát tett ifjakhoz először főgondnok úr intézett alkalmi beszédet, melyben őket hivatásuk szeretetére s az anyaszentegyház hűségese szolgálására buzdította; majd Csabay Pál esperes fejtette ki előttük a lelkészi hivatás fontos és magaslatos voltát s alkalmi ima, éneklés és eskütétel után őket Püspök úr nevében, a lelkészi teendőik végzésére fölhatalmazta. Az ifjú s. lelkészek nevében Gombos Ferenc intézett köszönő beszédet a vizsgáló bizottsághoz s a tanári karhoz; erre Nagy Béla dékán válaszolt a tanári kar részéről. Ezek után az elnökség az ifjakat áldás kívánással elbocsátotta s a bizottság tagjainak mondott elismeréssel

a vizsgálatot berekesztette.

Egyházkerületi közgyűlés a bizottság buzgó munkásságának őszinte méltánylása mellett, a beterjesztett jegyzőkönyveket saját jkvébe ki nyomtatni rendeli s az 1913. jun. 21—23-diki jkv egyes pontjaira következőleg határoz:

1. A 3-dik pontban foglalt indokolás alapján a lelkészképesítő vizsgálatoknak szeptember hóban való tartását jóváhagyja s az idő közelebbi meghatározását a bizottsági elnökség jogkörébe utalja.

2. A 4-dik pont alapján maga is szükségesnek és kívánatosnak tekinti, hogy a sárospataki főiskola évfárá vizsgálatain egyházkerületünk méltóképen legyen képviselve s e végből, de magasabb tanügyi érdekből is, elengedhetetlennek tartja, hogy a június hóban tartatni szokott kollokviumokat az egyházkerület képviselői meglátogassák és ellenőrizzék. E feladat

teljesítésére s a feladat módozatainak megállapítására az egyházkerületi elnökséget kéri fel.

3. A lelkészképesítési vizsgálatok *napidijaira* nézve a jkv 5 dik pontjában foglalt módozatokat elfogadja, t. i., hogy a vizsgálati díjak az egyházkerület pénztárába folyjanak be s a bizottság tagjai a pénztárból 10—10 kor. napidíjakat kapjanak. A rendes időbeli alapvizsgálatok, a vizsgázandókra nézve díjtalanok, a rendkívüli és javító alapvizsgálatok díjasok legyenek; amazokért 20—20, emezekért 10—10 korona fizettetvén. A rendes időbeli alapvizsgák napidíjait a vizsgáló bizottságban működő tanároknak nézve, elnöki ellenjegyzés mellett, 10—10 koronával az egyh. kerületi pénztár fedezi.

4. Marton János és Nagy Béla theol. tanárok kiadásra felajánlott theologiai munkáiról örömmel és elismeréssel értesül s azok kinyomatására nézve a lelkészképesítő bizottság javaslatait elfogadja s annak értelmében felhívja:

a) a theol. akadémiái tanári kart a bejelentett művek nyomtatását megelőző revideálás eszközlésére, a forma és a betű-typusok meghatározására.

b) az egyházkerületi elnökséget a kinyomatott műveknek 64 koronával való jutalmazására, illetőleg a külön-külön rájuk eső összegeknek az egyh.-kerület pénztárából való kiutalására.

15. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 13. sz. határozattal, miután a vasárnapi és a hétköznapi istenítiszteletek tárgyában csak három egyházmegye adott jelentést, a többi egyházmegyét is felhívta jelentéstételre. Az volt az egyházmegyék feladata, hogy vizsgálják meg szorgosan s egyházközségenként, hol nem tartatnak meg a szokásos istenítiszteletek s miért? A részleges jelentésben az esetleg szükségesnek mutatkozó javaslatot is fel kellett ölelni. A jelentés most már mindenik egyházmegyéből beérkezett.

a) Az abauji egyházmegyében, az egyházlátogatóság jelentése szerint az istenitisztelek megtartása és gyakorlása tekintetében semmi kívánni való nincs.

b) Az alsóborsodi egyházmegyében, amint az esperes jelenti, semmi intézkedés szüksége fenn nem forog. Az egyházlátogatóság jelentése, de a valóságnak megfelelőleg is, úgy a vasárnapi, mint a hétköznapi és a vasárnap délutáni istenitisztelek rendszeren megtartatnak.

c) A gömöri egyházmegyében is rendszeren gyakoroltatnak, az egyházlátogatók jelentése szerint úgy a vasárnapi, mint a hétköznapi istenitisztelek, megjegyzi azonban, hogyha a részletekre is kiterjedő szorosabb megvizsgálás kívántatnék, az egyházlátogatókat más utasítással kellene ellátni.

d) Torna általánosságban annyit jelent, hogy az istenitiszteleket rendszeren megtartják, részleges jelentésre nincs szükség.

e) Az ungi egyházmegyében, a jelentés szerint mind a vasárnapi, mind a hétköznapi istenitisztelek rendszeren megtartatnak, a következő kivételekkel: *Minajban* csak vasárnap délelőtt és hétköznapi csak a bűnbánati héten van istenisztelet. Oka az, hogy a hivek a szórványokban laknak. *Botfalván* és *Szirénfalván* hétköznapi csak a bűnbánati héten van istenisztelet. Oka az, mondja a jelentés, hogy mindkettő leányegyház. *Zaharon* és *Pinkócon* hetenként csak kétszer mennek templomba hétköznapon. Szelmencen a hétköznapi istenisztelet aratáskor szünetel.

f) Az alsözempléni egyházmegye esperesének jelentése szerint az egyházmegye mindenik egyházában mind az ünnep és vasárnapi, valamint a hétköznapi reggeli isteniszteletek is kivétel nélkül mindenik egyházban rendszeren megtartatnak.

g) A felsözempléni egyházmegye esperese szószerint a következőket jelenti: „Az egyházmegye egyházában úgy a vásár és ünnepi, s ezek közt a vásár és ünnepnap délutáni, mint a hétköznapi reggeli isteniszteletek, miként azelőtt is, rendszeren megtartatnak s hogy különleges intézkedésre nem volt szükség.“

Egyházkerületünk közgyűlése a jelentéseket tudomásul veszi; felhívja azonban az egyházmegyék espereseit, hogy ezt a nagyfontosságú kérdést kísérik állandó és éber figyelemmel, az egyházlátogatókat utasítsák, hogy az egyházlátogatási jegyzőkönyvek eme kérdő pontjára: „Megtartatnak-e rendszeren az ünnep, vásár és hétköznapi istenitisztelek, ne csak általános feleleteket adjanak, hanem a hol eltérések vannak pl. ha vagy a vasárnap délutáni; vagy a hétköznapi istenitisztelek nem tartatnának meg minden alkalommal: ott ezeket a körülményeket az egyházlátogatási jegyzőkönyvben a körülmények és az okok feltárással tüntessék ki. Az ily módon megszerkesztett egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján az egyházmegyék közbejöttével az espereseknek leendő feladatuk, hogy az esetleg mutatkozó bajokra orvoslatot keressenek. Utasítatnak végül az esperesek, hogy erről az ügyről évről-évre az egyházkerületet is értesítsék.

16. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 17. sz. határozatával, elfogadván a felsőbb leányiskolai vallástanítás anyagának beosztására vonatkozó bizottsági javaslatot, egyuttal felhívta a Sárospataki Irodalmi Kört, hogy adjon feleletet arra nézve, lehetőnek tartaná-e s mily módozatok mellett a bizottság javaslatában megjelölt tankönyvek kiadását.

A Sárospataki Irodalmi Kör kezelő bizottsága szeptember 24 én tartott ülése jegyzőkönyve szerint azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a választ abban adja meg, hogy a vallástani könyvek kiadását lehetségesnek, sőt kívánatosnak tartja, amennyiben ez idő szerint a többi kerületek részéről is *lehet keresletre* számítani, arra kéri azonban az egyházkerületet, hogy a kiadványok használatát tegye kötelezővé az egyházkerület területén az összes polgári leány iskolák és felsőbb leányiskolák ref. növendékeire.

Egyházkerületünk közgyűlése a jelentést megnyugvással tudomásul veszi; biztosítja egy-

uttal a Sárospataki Irodalmi Kört, hogy ha a szóban forgó tankönyveket kiadja, azok kötelező használatát az egyházkerület területén az összes polgári leány és felsőbb leányiskolák ref. vallásu növendékeire nézve elrendeli.

17. Egyházkerületünk az egyetemes konvent elnökségének 3078/1911. számú átíratára még 1912. év tavaszi közgyűlésének 81. jegyzőkönyvi pontjával feleletadásra szólította fel az espereseket a templomi jelek kitételére s a begyűlt pénzek elszámolására nézve. Miután három egyházmegye esperese nem adott feleletet, ezen felhívását 1913. tavaszi közgyűlési jegyzőkönyvének 18. pontjával megismételte. A felelet most sem érkezvén be,

a gömöri, tornai, ungi egyházmegyék esperesei újra felszóllíttatnak, hogy jelentésüket jövő évi tavaszi közgyűlésünkre okvetlenül beadják.

18. A püspöki hivatal jelenti, hogy az *Országos Gyermeke-Szanatórium-egyesület* részére az abauji egyházmegyétől utólagosan 23 K 05 fillért kapott s azt a már elébb begyűlt (Tav. egyh.-ker. jkvi. 20 p.) 318 K 22 fillérnyi összeggel — a posta költségek levonásával — 340 koronában az egyesületnek megküldte. Az egyesület igazgatósága f. évi aug. 1 én kelt 2133—1913. sz. levelében köszöni meg a püspöki hivatalnak, a jótékony ügy érdekében kifejtett eredményes buzgóságát.

Tudomásul szolgál.

19. A konfirmációi kátéra vonatkozólag jelenti elnöklő főgondnok, hogy arra a püspök és lelkészi főjegyző által készített bírálatok már régebben elkészültek, de a bírálatok bizonyos ellentétessége miatt, kívánatosnak mutatkozott a bírálók véleményének kicserélése s az ellentétes nézetek egyeztetése, a mi azonban püspökünk váratlan és tartós gyöngékedése miatt nem történhetett meg. A püspök úrnak bizonyos külön nézetei is lettek volna a konfirmációi káté-ügyre nézve, a melyek azonban szintén az ő betegsége miatt késedelmet

szenvedtek. Indítványozza, hogy a püspök úr felgyógyulásáig, a korfirmációi kátét vegyűk le a napirendről.

Egyházkerületi közgyűlés az indítványt — a felhozott okokra való tekintettel — elfogadja s a konf. káté-ügyet egyelőre a napirendről leveszi.

20. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 23. sz. határozatával, — miután a belmissió tárgyában csak 3 egyházmegye adott véleményes javaslatot, — a többi egyházmegyét is jelentéstételre hívta fel. Egyházkerületünk ugyanis még mult évi őszi közgyűlése 22 ik számú határozatával megállapodásra jutván a belmissió formáira és az egyházkerületi lelkészértekezlet felállítására vonatkozólag: az ügyet az egyházmegyékhez azzal a felhívással tette le, hogy a javaslattal lelkészértekezleteiken foglalkozzanak s minden egyes gyülekezetre nézve, az illetékes lelkész és a presbytérium véleményének kikérése mellett, állapítsák meg a folytatható s folytatandó belmissiói munkát

a) Az abauji egyházmegye szükségesnek s hasznosnak véli az énekkarok, ifjusági egyesületek szervezését, vallásos összejövetelek tartását, vallásos lapok és iratok terjesztését, mindenek felett a *theol. akadémiákon a belmissiói cursusok rendezését. Az egyházkerületi értekezletről nem nyilatkozott.*

b) Az alsóborsodi egyházmegye a gyülekezetek és a lelkészértekezlet meghallgatása alapján minden egyes gyülekezetére nézve megállapította a belmissiói munkát, ezek gyakorlására őket kötelezte, kimondva, hogy ahol több tanító van, ott az iskolás gyermekek közt énekkar alakítandó, hogy a gyermekek 2—3 hangon tudjanak énekelni. Utasította a lelkészeket, hogy helyezzenek nagy súlyt a vallásos lapoknak, füzeteknek stb. terjesztésére. Minderről az egyházlátogatóság tartozik az egyházmegyének jelentést tenni. *Az egyházkerületi lelkészértekezlet föltétlenül megalakítandó, melynek minden lelkész kötelezett tagja legyen s minden egyházmegyei egyházkerületi hivatalos egyér tanácskozási és szavazási joggal birjon benne s épen azért címe ne lelkészi, de egyházkerületi lelkészi értekezlet legyen, mint Erdélyben.*

c) A felsőborsodi egyházmegye a szükség és az idő-

szerűség szempontjából általában véve elfogadhatónak tartja az egyházkerület javaslatát, a belmissió formáira és intézményeire vonatkozólag. Kiemeli azonban, amit különben az egyházkerületi javaslat is elismer, hogy mindig a helyi viszonyok az irányadók, hogy a belmissiónak, hol, melyik formáját vegyék gyakorlatba. Egy leginkább földmivesekből álló gyülekezetet tartva szem előtt, elő is számlálja, hogy ily helyeken a belmissió mely ágai volnának használhatók. *Az egyházkerületi lelkészértekezlet felállítását nem tartja szükségesnek, főleg a szavazási jog megszorítása miatt.*

d) A tornai egyházmegye a belmissióra vonatkozó javaslatot egész terjedelmében elfogadja; *óhajtandónak tartja az egyházkerületi lelkészértekezlet felállítását is, de azon módosítással, hogy minden tagnak ne csak szólási, de szavazati joga is legyen; óhajtáná, ha ez az egyházkerületi lelkészértekezlet úgy szerveztetnék, hogy megtermékenyítené az egyházmegyei lelkészértekezleteket is, irányelveket szabna meg.*

e) Az ungi egyházmegye a változott viszonyoknak megfelelőleg a cura pastoralis munkával (belmissió ez) kívánja gyógyítani a testi és lelki betegségeket. S bár e dolog nem új, de mert nem mindenki előtt ismeretes, hogy már az iskolában képeztetnének rá a leendő lelkészek olykép, *hogy a theológiákon belmissiói cursusok tartatnának*, a sárospataki Ref. Lapok pedig állandó belmissiói rovatot nyitna, a gyakorlati theol. tanára vezetné. Mindenik egyházra előirt szabályt nem állítanak fel, mert ahány egyház, annyi szükség, de azt kívánatosnak tartják, hogy a végzett munkáról az egyházlátogatóság vegyen számot.

Egyházkerületi lelkészértekezletek felállítását nem óhajtják, de egyházkerületi belmissiói bizottságot, mely az egyházmegyei lelkészértekezletek elnökeiből alakulna s készítené egy oly alapszabályt, mely az egyes egyházmegyékre is irányadóul szolgálna. Hogy a lelkészek feladatukat annál inkább végezhesék, kívánják a családi pótlékok kieszközlését

f) Az alsózempléni egyházmegye a külföldről importált belmissiói intézményektől irtózik, melyeket külső sallangoknak tart. Az egyháznak nincs joga nálunk, ahol a „sola fide“ jelszavat valljuk, beleavatkozni a hitélet külvilágtól elzárt kialakulásába. Végezze a lelkész hivatásszerű kötelességét, mely nem más, mint a cura pasztoralis s kapcsolja bele a sociális problémák

megoldását. Ajánlja az ismétlő iskolásoknak a lelkészek általi tanítását, a vasárnapi iskolát, mely a 15. évben végzendő confirmációra előkészítsen, énekkarok szervezését összehangzatos énekléssel, szegények intézményes gondozását, felolvasások rendezését, mértékletességi, közgazdasági intézmények felállítását, betegek látogatását, tanácsadást, amelyekből kiki annyit valósítson meg, amennyi a gyülekezet szükségletéből folyik. *Az egyházkerületi értekezletekről nem nyilatkozott.*

h) A felsőzempléni egyházmegye a főt. egyházkerület kezdeményezését örömmel üdvözli s helyesli azon elvi megállapodásokat, melyeket az egyes gyülekezetekben gyakorlandó belmissiói munka formáira s belmissiói intézmények létesítésére nézve az egyházkerület felmutatott. Nehány egyháza kivételével, — amelyekből jelentés nem érkezett vagy nemleges jelentés adatott be, de amelyeket intézkedésre hívott fel. — a presbytériumok véleményének kikérése mellett mindenik egyházára nézve megállapította a belmissiói munkát. *Az egyházkerületi lelkészértekezlet helyett inkább egy lelkészi és világi tagokból álló egyházkerületi belmissiói bizottság szervezését óhajtáná.*

i) Nem adott jelentést a gömöri egyházmegye, mert a legközelebbi egyházkerületi gyűlés óta lelkészértekezlete nem volt.

Mint látható, a belmissiói intézmények felállítását vagy a belmissió intenzív gyakorlását mindenik egyházmegye felette sürgősnek tartja, de mindenik kifejezi, hogy ezekben a helyi viszonyok az irányadók. Két egyházmegye, Felsőzemplén és Alsóborsod, a belmissió formáit az egyes gyülekezetekre nézve már meg is szabta. Új kívánság az abauji és az ungi egyházmegyéké, hogy a teológián belmissiói cursusok tartassanak, ez utóbbi belmissiói rovatot is óhajtana nyitni a sáros-pataki Ref. Lapokban s Alsózempléné.

Az egyházkerületi értekezletekre nézve már igen eltérők a nézetek. Nem nyilatkozik róla 2 egyházmegye (Abauj, Alsózemplén). Nem tartja szükségesnek 2 (Felsőborsod és Ung). Szükségesnek tartja 3 (Felsőzemplén, Torna, Alsóborsod), de mindenik más módon, mint az egyházkerületi javaslat.

Egyházkerületi közgyűlésünk az egyházmegyék jelentéséből örömmel győződött meg

arról, hogy a belmissio gyakorlását s belmissioi intézményeknek a helyi viszonyok és körülmények figyelembevételével való felállítását mindenik egyházmegye felette fontosnak, szükségesnek és sürgősnek tekinti; bizalommal, és a nehéz idők szükségletéből kifolyólag felkéri azért és utasítja az egyházmegyéket, hogy az egyes egyházak és a lelkészértekezletek meghallgatása után minden egyes gyülekezetre nézve állapítsák meg — miként az alsóborsodi és a felsőzempléni egyházmegyék már megis tették, — a végezhető és végzendő belmissioi munkát és a belmissioi intézményeket állítsák fel; a végzett munkáról az egyházlátogatók jelentése alapján az egyházmegyék vegyenek számot. Az egyházmegyei lelkészértekezletek állandóan foglalkozzanak e kérdéssel, a lelkészeket a teendőkre nézve irányítsák.

Az egyházkerületi lelkészi értekezlet ügyét, melyben egységes nézet még ki nem alakulhatott, egyházkerületi közgyűlésünk a naprendről leveszi.

21. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 25. sz. a. a homonnai és bodrogszentesi missioi lelkészek díjlevél-tervezetét véleményadás végett a congruabizottságnak adta ki. Az ungi és alsózempléni egyházmegyéket pedig felhívta, hogy a bacskai, minaji, jenkei, vámoslucskai missioi lelkészek díjlevéltervezetét készítsék el.

Beérkeztek a *díjlevélmásolatok* a vámoslucskai, a jenkei és minaji egyházak részéről. E szerint a vámoslucskai lelkésznek a missioi segély leszámítása nélkül 1600 koronáig 149 kor. 54 fillérre volna szüksége, mert rendes fizetése csak 1450 kor. 44 fillér, a jenkeinek 1338 kor. 20 fill. rendes fizetés mellett 261 kor. 80 fillér, a minajinak 1264 kor. 90 fill. rendes fizetés alapján 335 kor. 10 fillér congruára. Az alsózempléni egyházmegye a bacskai lelkész díjlevéltervezetét jóváhagyta ugyan, de a díjlevéltervezetet nem terjesztette be.

A felsőzempléni egyházmegye megfontolásra ajánlja a

homonnai lelkész következő aggodalmát Ugyanis a korpótlékról szóló törvény egyik §-a azt mondja, hogy a congrua a korpótlékkal együtt nem lehet nagyobb, mint az alapfizetés háromszorosa. Neki pedig az új díjlevél szerint csak 300 kor. alapfizetése lenne, annak 3-szorosa 900 korona. Mivel pedig a congrua 1300 koronáig menne fel a tervezet szerint, így ő egyetlen fillér korpótléket sem kapna akármennyi szolgálati évet mutatna is fel. Igaz, hogy az első esztendőben 570 kor. többletet nyerne a tervezet szerint, de már a második korpótlék ezt jóval felülmulná.

Egyházkerületünk közgyűlése a vámoslucskai, minaji, jenkei díjleveleket a congrua-bizottságnak adja ki, a homonnait a napirendről leveszi. Az alsózempléni egyházmegyét a bacsikai lelkész díjlevéltervezetének beadására ismételtelen felhívja.

22. Kapcsolatban a folyó évi közgyűlésünkből hozott 26. sz. határozattal, Révész Kálmán abauji esperes jelenti, hogy a püspök úr megbízásából, mint helyettese, a tiszai ág. ev. egyházkerület püspöki megbízottjával együtt teljesítette ez évi július 20-án a feketehegyi közös protestáns templom felavatását.

Bemutatja egyuttal az építőbizottság számadását, amely szerint a templomépítés költségeire még 2136.42 korona igényel fedezetet. Az építőbizottság kérvényét is csatolja, amely a hiány fedzetére mindkét egyházkerülettől 1000—1000 K 5—6 év alatt törlesztendő kamatmentes kölcsönt és intézkedést kér az iránt, hogy évenként legalább 3—3 vasárnapra mindkét kerület egy-egy lelkésznek kiküldéséről s díjazásáról gondoskodjék.

Az új templom kerületünkben az eperjesi református, a tiszai ág. ev. kerületben pedig a merényi egházközségbe illesztetett.

Közgyűlésünk benső örömmel szerez arról tudomást, hogy buzgó és hithű férfiak másfél évtizedes kitarító munkája ime szép eredményt ért el s nem mulaszthatja el, hogy köszönetet mondjon az építőbizottság lelekes elnökei:

Balla Mihály miniszteri tanácsos és Csura Jenő ev. lelkész uraknak, valamint a bizottság tagjainak, akik fáradozásaiknak és önzetlen buzgóságuknak a nemes cél elérésében láthatják legméltóbb jutalmát.

Mielőtt egyházkerületünk az építőbizottság által kért 1000 korona kamatmentes kölcsön megadása dolgában határozna, a kérelmet az iratok kapcsán azzal adja ki a pénzügyi választmánynak, hogy a fedezetre és törlesztési feltételekre nézve tegyen előterjesztést.

Felkéri továbbá püspök urat, hogy évenként három ízben a beszolgáló lelkészeknek a kerületi pénztár terhére való kirendelése iránt intézkedjék.

Végül újból felkéri a tiszai ág. ev. egyházkerület elnökségét, hogy az imaház egyenlő használatát szabályozó, kilátásba helyezett, egybehangzó közgyűlési határozatot megküldeni szíveskedjék.

23. Tavaszi közgyűlésünk azoknak az egyházmegyéknek espereseit, kik a miskolci felsőbb leányiskola segélyezése tárgyában intézett felhívásra érdemleges feleleteiket még be nem adták, 29. sz. határozatával felszólította jelentésük benyújtására.

Miután tavaszi közgyűlésünk óta a püspöki hivatalhoz ebben a tárgyban újabb jelentés nem érkezett, egyházkerületünk fenti határozatát megújítja.

24. A folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 31. jkvi számú határozatával felhívta az alsózempléni esperest jelentéstételre az iránt, hogy a Gecsey Péter tarcali lelkész által tett 4000 koronás alapítvány milyen értékben és hol van elhelyezve.

Püspök úr ennek alapján közli, hogy a nevezett esperes e felhívásnak eleget tett s hozzá bejelentette, hogy a szó alatti alapítvány a Sárospataki takarékpénztárban 15672. sz. betéti könyvön készpénzben helyezett el. E bejelentés alapján a

püspök úr a 4 példányban kiállított alapítólevél megerősítő záradékát kiegészítette.

Tudomásul szolgál.

25. A tőkekamat-segélyben részesült egyházközségekről az egyetemes konvent által kivánt esperesi jelentések — az esperesek szóbeli jelentése szerint — feleslegessé váltak, miután a konventi iroda e tárgyban az egyházközségekhez fordult s azok a kivánt jelentést megadták.

Tudomásul szolgál.

26. A gömöri egyházmegye pártolólág terjeszti fel a feledi egyházközség az iránti kérelmét, hogy telekvételből kifolyólag fennálló tartozásának kiegyenlítésére, a Feledi Takarékpénztártól kölcsön vett összeg visszafizetése céljából, egyh.-ker. pénztárunktól 14000 K kölcsönt vehessen fel.

Egyh.-ker. közgyűlésünk, — a felterjesztő egyházmegye ajánlata és a feledi egyházközség telekvásárlásból származó adósságainak megállapítása végett kiküldött bizottság jelentése és javaslata alapján — a kért kölcsönt engedélyezi s az iratokat átteszi egyházkerületünk pénzügyi választmányához.

27. A gömöri egyházmegye megerősítés végett felterjeszti a rozsnyó-rudnai egyházközségnek adás-vételi szerződését, mely szerint az egyházközség a tulajdonát képező s a Rudna község 43. sz. tjkv.-ben A. 2. és 5. rszám; 239 és 240. hrszám alatt felvett, összesen 7 k. hold 200 □-öl kiterjedésű ingatlanát a Magyar kir. kincstárnak 5300 koronáért eladta.

Egyházkerületi közgyűlésünk, a felterjesztő egyházmegye ajánlata alapján a rozsnyó-rudnai egyházközség adásvételi szerződését megerősíti.

28. A tornai egyházmegye megerősítés végett felterjeszti a dobodéli ref. fiókegyház adás-vételi szerződését, mely szerint

az egyházközség a szini lelkész javadalmazását képező s a dobodéli 32. sz. tjkv-ben 35. hrszám alatt foglalt 800 □ öl kiterjedésű földbirtokát Takács Mihályné szül. Gregoczky Anna dobodéli lakosnak 800 koronáért eladta s a vételárra vonatkozólag egyrészt a dobodéli ref. fiókegyház, másrészt a szini ref. egyházközség akként állapodott meg, hogy addig az ideig, míg ezen összegben a szini határban megfelelő jövedelmet biztosító szántó vagy kaszáló vétetnék; a 800 K. vételár a „Dobodéli ref. fiókegyház lelkész-javadalmi-alapja“ címén takarékpénztárilag győmölcsötzetendő; az esetre pedig, ha Dobodélen a ref. hívek vagy teljesen kihalnának, vagy elköltözés folytán ott ref. lélek nem maradna, a fentebbi alapítvány örök tulajdonjoga a szini ref. egyházra száll s annak hasznélvezete a mindenkor szini ref. lelkészt illeti.

Egyházkerületi közgyűlésünk, tekintettel arra a körülményre, hogy a szóban forgó eladás az iratokból kitetszően úgy az egyházközség, mint a lelkészre nézve előnyös; ez alkalommal tekintett attól, hogy a kérvény mellékletét képező presbiteri és közgyűlési határozatokból nem tűnik ki, hogy azok névszerinti szavazással hoztattak; az eladást és a vételár tekintetében létrejött megállapodást jóváhagyja, a bemutatott szerződést megerősíti s egyidejűleg utasítja nevezett egyházközség lelkészét, hogy e változásnak megfelelően kiállított lelkészi díjlevelét megerősítés végett mutassa be.

29. A tornai ref. egyházmegye pártolólag terjeszti fel megerősítés végett a szinpetrii egyházközség adás-vételi szerződését, mely szerint az egyházközség a szinpetrii 22. sz. tjkv-ben 24. hrszám alatt levő s évente alig 20 koronát jövedelmező régi iskola-telket a rajta levő épületekkel együtt Tóth Jánosné szül. Bene Terézia, Tóth Lajos és Tóth Julianna körtvélyesi lakosoknak 1600 koronáért eladta.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felterjesztő egyházmegye ajánlata alapján a bemutatott adás-vételi szerződést megerősíti.

30. Az ungi egyházmegye pártolólág terjeszti fel a korlát-helmeci egyházközség az iránti kérvényét, hogy a lelkészi fundus mellett levő üres telekre ujonnan építeni szándékolt iskolai és tanítói lak költségeinek fedezésére a f. évi tavaszi közgyűlésünk 99. sz. jkvi határozatával engedélyezett 9—10000 K törlesztéses kölcsön helyett, 10,000 koronát kerületi pénztárunktól kölcsön vehessen s közalapi tőke kamat-segély iránti kérvénye a Főtiszteletű és Méltóságos Konventhez pártolólág terjesztessék fel.

Kerületi közgyűlésünk a kérelmet teljesíti s az iratokat egyházkerületünk pénzügyi választmányához átteszi, a közalapi tőke kamat-segély elnyerése iránti kérvényt pedig a Főtiszteletű és Méltóságos Konventhez pártolólág felterjeszti.

31. Tavaszi közgyűlésünk felkérte az elnökséget: a minisztériumban eszközölje ki, hogy az újhelyi piarista főgimnáziumban tanított vallásórákért hitoktató lelkészünk ugyanolyan arányú tiszteletdíjban részesüljön, mint pl. az ág. ev. hitoktató. Püspök úr benyújtja a vallás- és közoktatásügyi miniszter 132521/1913. aug. 28. sz. rendeletét, amelylyel Papp Józsefnek heti nyolc órája után 800 korona tiszteletdíjat utalványoz.

Örvendetes tudomásul szolgál.

32. Egyházkerületünk tavaszi közgyűlésének 111. számú jegyzőkönyvi pontjával a vagyoneleltári ívek kitöltésére nézve javaslatot küldött le az egyházmegyékhez hozzászólás végett. A javaslatot Alsózemplén, Felsőzemplén, Torna elfogadja. Abauj jelenti, hogy a vagyoneleltári íveket az egyházlátogató-sággal fogja kitöltetni s ez alkalommal a javaslatot figyelembe veszi. Alsóborsod a javaslathoz nem szól, de jelenti, hogy úgy a konventi, mint az egyházmegye által készített vagyoneleltárt kitöltetni s vezetni fogja. Ung a javaslatot annak aprólékos részein kívül elfogadja. Felsőborsod és Gömör feleletet nem adtak.

Tudomásul szolgál.

33. Az ungi egyházmegye jelenti, hogy a tavaszi egyházkerületi közgyűlés 113. sz. határozatának eleget tett s „Építési szabályrendeletét“ az egyházkerület utasításához képest helyesbbitette.

Tudomásul szolgál.

34. Tavaszi közgyűlésünk 121. sz. határozatával felhivta az alsóborsodi esperest, tegyen jelentést arról, hogy a sarudi áll. elemi iskolai tanító csakugyan kath. színezetű imádságokat mond-at-e a gyermekekkel? Tüdős István esperes jelenti, hogy Ujlőrincfalván, melynek szórványába esik a sarudi iskola, új lelkész van, aki még tapasztalatokat nem szerethetett s ezért az ügyben érdemileg ő sem járhatott el.

Tüdős István esperes jelentése tudomásul szolgál azzal a felhívással, hogy tavaszi közgyűlésünkre a dolog érdemleges elintézéséről tegyen jelentést.

35. Tavaszi közgyűlésünk 123 ik számú határozatában pénzügyi bizottságot felhivta, mondjon véleményt arról, hogy a miskolci középfokú vallásoktatásnak a felsőbb leányiskolával kapcsolatos rendezésére 2000 korona segély nyújtását az egyházkerületi pénztár megbírja-e? A felsőbb leányiskola felügyelő-bizottságát is felhivta közgyűlésünk, hogy az ügy rendezéséről adjon tervezetet. A pénzügyi választmány szeptember hó 29-én kelt badványában annak a véleményének ad kifejezést, hogy az egyházkerületi pénztár a 2000 korona kiadást megbírja. A felügyelő-bizottság javaslata pedig az, hogy a felsőbb leányiskolában szerveztessék egy új tanszék, melylyel 10 vallásórának tartása s a német irodalomnak a tanítása volna összekötve. Ennek előnye az volna, hogy 1. a felsőbb leányiskolai tanszék fentartásához felerészben az állam járulna hozzá, fizetéskiegészítés alakjában; 2. a tanszék növekvő kiadásáról a korpótlék leszámításával az állam gondoskodnék; 3 a felsőbb leányiskolában a vallástanítás szegyenletes ügye véglegesen és megnyugtatóan megoldódnék, végre 4. a városi iskolák vallástanítását is kielégítően meg lehetne oldani a rendelkezésre még mindig fenmaradó összegekből.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felügyelő-bizottság javaslatát indító okainál fogva elfogadja. Ennek értelmében a felügyelő-bizottságot felhatalmazza, hogy lelkészi jelleggel és a felsőbb leányiskolában szereplő valamelyik tárgycsoportból középiskolai tanári oklevéllel bíró egyének számára a pályázatot hirdesse meg oly időben, hogy tavaszi közgyűlésünk a választást már megejthesse. Ezzel kapcsolatban közgyűlésünk felkéri az elnökséget, hogy az új tanszék állami fizetéskiegészítése tárgyában a minisztériummal igyekezzék megállapodásra jutni. Ehhez képest közgyűlésünk az egyházkerületi pénztárt utasítja, hogy 1700 koronát 1914. szept. 1-től esedékes részletekben a felsőbb leányiskolának az új tanszék költségei fedezése céljából bocsásson rendelkezésére.

36. A kerületi főügyész a folyó évi tavaszi közgyűlésből 140. sz. alatti megbízásnak megfelelően, beterjeszti a hidvégardói egyház ama kérelmére vonatkozó jogi véleményét, mely szerint az egyházkerületnél iskolaépítésből kifolyólag fennálló 3000 korona tőketartozásának kifizetésére felhasználhassa a Papp-család nevét viselő alapítvány 3000 korona tőkét.

Közgyűlésünk az ügyészi vélemény elfogadásával a hidvégardói egyház kérésének teljesítését megtagadja s erről a tornai egyházmegye útján — vonatkozással ennek folyó évi 30. határozatára — oly felhívással értesíti, hogy fennálló tőketartozásának törlesztése iránt más módozat igénybe vételével gondoskodják.

Mert az alapítványt tevő néhai Papp János nyugalmazott törvényszéki elnök végrendeletének 6. pontja az alapítványi tőkét a tiszáninneri református egyházkerület pénztárában rendeli kezelni;

mert bár a folyamodó egyháznak előnyére válnék az alapítványi tőke szándékolt felhasználása, sőt előnyére válnék magának az egy-

házközségi pénztárnak is, miután a szegény hidvérgardói egyház 3000 korona tartozását ez idő szerint visszafizetni képtelen, azonban sem a folyamodó egyház, sem az egyházkerületi pénztár vagyoni előnye nem indokolhatja azt, hogy az alapítványi tőke rendeltetésétől elvonassék s a nemeslelkű alapító rendelkezése figyelmen kívül hagyassék;

mert az alapítványt tevő Papp Jánosnak hasonló rokona „mint a Papp-család ez idő szerinti feje,“ az iratok közt fekvő nyilatkozatában beleegyezik ugyan az alapítványi tőke szándékolt felhasználásába, de ez a beleegyezés merőben súlytalan, miután a nyilatkozat kiállítójának az alapítványhoz semmi köze sincs s a felett nem rendelkezhetik.

Nem vehető figyelembe folyamodó egyháznak az az érvelése sem, hogy „a Papp-alapítvány célja teljesen megszűnt“, mert egyrészt ez az állítás elfogadható alappal nem bír, másrészt is a kitűzött cél megszűnése csak egy más hasonló cél megállapítását indokolhatná, nem pedig az alapítvány elköltését;

mert végül a folyamodó egyháznak az a kijelentése, hogy a 3000 korona tőkét 14 év alatt visszaállítja, a kérelem teljesítését szintén nem indokolhatja, miután az alapító alapítványának kezelését az egyházkerületre bízta, de ettől eltekintve is, a bizonyosnak egyáltalán nem tekinthető „Papp egyházfentartási alapítványnak“, az iratokból kitetszőleg egész más rendeltetése lenne, mint a mire néhai Papp István a 3000 koronát hagyományozta, miután az egyházfentartási alap kamatai az egész hidvérgardói egyház javára lennének felhasználva, az alapítványi tőke kamatai pedig „a hidvérgardói református egyházhoz tartozó szegényebb sorsu hívek segélyezésére“ fordítandók.

37. A budapesti egyetemen tanuló protestáns ifjuság Bethlen Gábor körének segély iránti kérelmét a pénzügyi választmány javaslatához képest teljesítve (tavaszi kgy. 144. szám.)

Közgyűlésünk egyszer s mindenkorra szóló segélyül a kerületi péztár terhére 50 koronát szavaz meg s ennek a nevezett kör részér való elküldésére a kerületi pénztárnokot felhívja.

Erről a Bethlen Gábor-kör elnökségét (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 22. sz.) is értesíti.

38. A tavaszi közgyűlés 145. sz. megbizásához képest a pénzügyi választmány megteszi javaslatát a Széchenyi Istvánné tanítói özvegy segély-kérelmére vonatkozóan

Közgyűlésünk a kérelmet nem teljesítheti, mert az egyházkerület ily természetű segélyre alappal nem bír.

A segélyadás az illető egyházmegye által történhet, mert kerületünk a segélyezésre fordítható összeget, az egyházmegyék rendelkezésére bocsátotta, miért is a kérelmet azzal teszi át a püspök urhoz, hogy azt kerületünk jelen határozata kapcsán további eljárás végett az illetékes egyházmegyének adja ki.

39. A pénzügyi választmány a folyó évi 146. sz. határozatban foglalt megbizáshoz képest — véleménye kíséretében beterjeszti özv. Gyarmathy Sománé lelkész-özvegy kérvényét, melyben néhai férje után maradt egyházkerületi tartozásának elengedését vagy legalább özvegyi járulékából levonni szokott törlesztés mellőzését kéri.

Közgyűlésünk a kérelmet nem teljesítheti, mert tőke-elengedésnek csak végszükségben lehet helye, ez pedig nem igazoltatott. A szokásos levonás mellőzése sem engedhető meg, mert végeredményben ez is tőkeelengedésre vezetne.

Kiadja azonban kerületünk a kérvényt tár-

gyalás és lehető figyelembe vétel végett a felsőzempléni egyházmegyének, mert az egyházmegye az illető kérvényező viszonyait jobban ismeri s az rendelkezik az ilyen természetű segélyadásra fordítható jövedelemmel, miután az egyházkerület alapítványainak segélyezésre fordítható jövedelmét az egyházmegyének engedte át.

Erről kérelmező is értesítettik.

40. Főiskolai igazgató-tanács jún. 25. ülésének 19. sz. határozatából a gazdasági választmány ama jelentését terjeszti fel, hogy a főiskola alsóradványi rétvét Stumpf Mihály 133, felsőradványi rétvét Vitányi György 292, ujhelyi rétvét Bukoveczky Nándor 471 kor. évi bérért három évre, az internátus építésére vásárolt belsőségen levő lucernást pedig 50 koronáért egy évre Stumpf Mihály vette ki.

Jóváhagyólag tudomásul szolgál.

41. Főiskolai igazgató-tanács f. év június 25. üléséből 23. sz. a. jelenti, hogy a györgytarlói elemi iskola tanítójának, Filep Istvánnak iskolájában tapasztalt szép eredményért, tekintettel betegsége miatt szükségessé vált gyógykezeltetésére, 100 korona jutalomdíjat utalványozott.

Tudomásul szolgál.

42. Főisk. igazgató-tanács u. a. üléséből 32. sz. a. jelenti, hogy Vay Elemér báró könyvtárából 294 db. olyan művet, mely a főiskola könyvtárában nincs meg, a főiskolai könyvtárnak adományozott.

Egyházkerületi közgyűlésünk hálás elismeréssel és mély köszönettel fogadja Vay Elemér báró, egyhm. gondnok úr újabb kegyes adományát, mint a főiskola iránt soha ki nem apadó áldozatkész szeretetének újabb bizonyosságát.

43. A sárospataki főiskola gimnáziumának tanári-kara előterjesztéssel fordult az igazgató-tanács júniusi ülése elé s ebben azt kérte, hogy egy matematika-fizikai rendes és egy magyar-latin állandó h. tanári szék szerveztessék. Ezek létesítését sürgős szükséggé teszi az, hogy a gimn. tárgyak összesen heti 23 órával kisebb óraszámban taníttatnak Sárospatakon, mint azt a tanítás terve megszabná; továbbá a tanárok és igazgató állandóan maximalis heti órával dolgoznak, ami a hospitálást, a kikerülhetetlenül előforduló helyettesítéseket és az egységes tanulmányi vezetést és belkörü ellenőrzést lehetetlenné teszi; végül, mert a. létesített görög pótló tanfolyam és a matematika tanításában legutóbb behozott reformok a teendőket ismét megszorították s a tárgyak beosztásában is újabb csoportosítást tesznek szükségessé. — Fedezet tekintetében a tanári kar rámutat a kizárólag gimnáziumi célokra fordítandó államsegély már is felemelt összegére és arra, hogy annak gyorsabb emelése siettessék, esetleg e címen további segélyösszeg is kieszközöltessék.

Az igazgató tanács u. a. ülésében 45. sz. a. ügy határozott, hogy bár elismeri a tanári-kar előterjesztéseiben foglalt jogosságát, tekintettel a főisk. anyagi helyzetére, újabb tanszék létesítését most nem javasolhatja, ellenben felkéri az egyh.-ker. közgyűlést az államsegélynek emeltebb összegekben való kiutalványoztatására.

Egyházkerületünk maga részéről nem látván most fedezetet új tanszékek létesítéséhez, azt el nem rendelheti. De hogy a kielégítésre váró szükségletek mielőbb fedezetet találhassanak, a főgondnok urat újból felkéri arra, hogy a minisztériumtól igyekezzen kieszközölni az államsegélynek lehetőleg teljes összegben való kiutalványozását.

44. A főiskolai igazgató-tanács f. évi júniusi jkvének 13. sz. határozatával tudatja, hogy *Maklár Pap Miklós* volt könyvraktár- és nyomdáfelügyelő munkásságának megfelelő megjutalmazását a főiskola ez évi költségvetésének nagy hiányára való tekintettel, nem javasolhatja s megjutalmazásának kérését a jövő évi első rendes ülésének napirendjére tűzi ki.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács jelentését tudomásul veszi s további jelentését ez ügyben elvárja.

45. Főiskolai igazgató-tanács f. évi szept. 10. ülésének 5. sz. határozatával jóváhagyás végett felterjeszti a theológiai-kar tanulmányi, vizsgálati és nevelési rendtartását.

Egyházkerületi közgyűlésünk a theol.-kar tanulmányi, vizsgálati és nevelési rendtartását egészben elfogadja, kiegészíteni kívánja azonban a tantárgyak évfolyamonkénti csoportosításával. Azért ennek végrehajtása végett visszateszi az igazgató-tanácsához.

46. Főiskolai igazgató-tanács f. évi szept. 10. ülésének 6. sz. határozatával tavaszi közgyűlésünk 38. sz. határozatának megfelelőleg felterjeszti a sárospataki főiskolának a gazdasági választmány által összeállított vagyonkimutatását és a theol.-kar fenntartására 1912-ben fordított kiadások jegyzőkönyvünk mellékletében foglalt jegyzékét.

Egyházkerületi közgyűlésünk a vagyonkimutatást és a theológiai kar költségjegyzékét helyesnek találván, elfogadja s a konvent elé terjesztését elrendeli.

47. Főiskolai igazgató-tanács f. évi szept. 10. ülésének 9. sz. határozatával döntés végett felterjeszti a Horváth Mária-féle egyik műegyetemi ösztöndíjra beérkezett pályázati kérvényeket azzal a jelentéssel, hogy a három jogosult folyamodó közül a gimnáziumi szék Horváth Lajost, az igazgató-tanács pedig Erdélyi József érettségizett ifjút ajánlja. Ezzel kapcsolatban előadó bemutatja a szintén pályázó Magyar Kálmán atyjának, Magyar Bertalan nagydobronyi lelkésznek újabb folyamodványát, melyben ismételten fia számára kéri a nevezett alapítványt nemcsak azért, mert máskülönben is mindenben megfelel a feltételeknek, hanem azért is, mert egy évi eredményes előhaladásával megmutatta erkölcsi jogosultságát, legfőképen pedig azon, szerinte méltánylást érdemlő tekintetből,

mert az alapító Horváth Máriával édes anyja révén közvetlen vérszerinti rokoni kapcsolatban van. Utólag ennek igazolására okmányokat is benyújtott.

A szavazás elendeltetvén, egyházkerületi közgyűlésünk szótöbbséggel Magyar Kálmán II. éves műegyetemi hallgatónak itéli oda a megüresedett Horváth Mária-féle műegyetemi ösztöndíjat 1913. szept. 1-től számított három évre.

48. Főiskolai igazgató-tanács f. év szept. 10-én tartott üléséből 11. sz. a. jelenti, hogy *Vay Elemér* báró ismét 2000 koronát adományozott egy végzett hittanhallgató tanulmányának külföldi folytatására.

Egyházkerületi közgyűlésünk Vay Elemér br. úr újabb adományát a maga részéről is hálás köszönettel veszi tudomásul s a nemes adományozóra Istennek minden áldását kéri.

49. Főisk. igazgató-tanács u. a. üléséből 21. sz. a. jelenti, hogy az I. A) o.-ba beiratkozott összesen 31, az I. B)-be 31, a II. A)-ba 31, a II. B)-be 37, a III. o.-ba 66, a IV.-be 58, az V.-be 60, a VI.-ikba 25, a VII.-ikbe 29, a VIII.-ikba 30, összesen 398 tanuló.

Tudomásul szolgál.

50. Főiskolai igazgató-tanács u. a. üléséből 23. sz. a. ajánlólag terjeszti fel H. Bathó János főisk. ének- és zene-tanárnak azt a kérését, hogy ő neki nyugdíj szempontjából számíttassék be a marosvásárhelyi ref. kollégiumban és a sepsiszentgyörgyi áll. tanítónőképzőintézetben eltöltött szolgálati ideje.

Egyházkerületi közgyűlésünk, mivel a be-terjesztett okmányokból arról győződött meg, hogy H. Bathó János a nevezett intézetekben nem mint rendes tanár, hanem csak mint ór-adó működött, folyamodó kérését jelen alakjá-

ban nem teljesítheti. Nem zárkózik azonban el az elől, hogy előbbi rendes alkalmazásában eltöltött szolgálati idejéből egy bizonyos rész beszámíttassék. Felhívja azért közgyűlésünk az igazgató-tanácsot, hogy a méltányos átszámítás alapjához a kulcsot megkeresve, legközelebbi közgyűlésünkhöz előterjesztést tegyen.

51. Egyházi törvényeink értelmében *Buza László* dr. jogtanár rendes jogtanári szolgálata 1912. júl. 1-től számíttatik, ezért kérelmezte, hogy az állami fizetéskiegészítés is ettől az időtől folyósíttassék. A miniszter azonban 11452/1913. sz. intézménye értelmében eredeti rendelkezése mellett maradva, csak 1912. nov. 1-től utalványozza a fizetéskiegészítését és pedig azért, mert rendes tanári alkalmazását csak az egyházkerületi közgyűlés által u. a. év okt. 8. megejtett választásától keltezi. Ezért a főisk. igazgató-tanács az akad. szék jelentése és előterjesztése alapján javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek annak kimondását, hogy „jövőben azok a jogtanárok, kik az egyetemi m. tanári képesítés megszerzésének kötelezettségével választottak vagy hivattak meg, habilitációjukat igazoló okmányuk bemutatása után az egyházkerületi elnökség által azonnal rendes tanárokká nyilváníttassanak, részükre erről okmány állíttassék ki és fizetéskiegészítésük kiutalványozása iránt a kívánatos intézkedés azonnal tétessék meg.“

Határozati erőre emeltetik.

52. Főiskolai igazgató-tanács u. a. üléséből 31. sz. a. jelenti, hogy a megszüntetett internátus helyén jogászotthon létesített, melyben joghallgatók havi 15 kor.-ért lakást kapnak; jelenti továbbá, hogy nevezett jogászotthonban, pályázat kihirdetése után 13 hallgató jelentkezett.

Tudomásul szolgál.

53. Főiskolai igazgató tanács f. évi szept. 10-ki ülésének 33. sz. határozatából a gazdasági választmány előterjesztése alapján jelenti, hogy a Sailerné-féle hagyatéék vételárából a főisk. pénztárba 26000 korona befolyt a vevőktől,

kiknek hagyományozó a birtokot még életében eladta és akik hagyományozó tulajdonosnak a vételárból már 2000 koronát korábban kifizettek. Igazgató-tanács jelentéséhez mellékeli az adásvételi szerződést.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi és az adásvételi szerződést jóváhagyja.

54. Főiskolai igazgató-tanács f. év szept. 20. ülésének 39. sz. határozatával jóváhagyás végett beterjeszti a főiskolai számvevői állás szervezeti szabályzatát azzal, hogy a főiskolai Kormányzati Rendszabályainak „XV. Ellenőr“ c. szakasza hatályon kívül helyeztetvén, annak helyébe a szóban forgó szabályzat iktattassék ily címmel: „XV. Főiskolai Számvevő.“ Egyszersmind javasolja az igazgató-tanács, hogy tekintettel az ellenőr lemondására, hatalmaztassék fel az igazgató-tanács elnöksége a számvevői állás ideiglenes betöltésére.

Egyházkerületi közgyűlésünk főisk. igazgató-tanács javaslatát magáévá tévén, a szóban forgó szabályzatot elfogadja. Az állás betöltését azonban, tekintettel annak kiváló fontosságára, egyházkerületi közgyűlésünk magának kívánja fenntartani. Utasítja azért az igazgatótanácsot a pályázatnak oly időben való közzétételére, hogy az egyházkerület a választást már a tavaszi közgyűlésen megejthesse.

XV. FŐISKOLAI SZÁMVEVŐ.

Hivatalos és szolgálati viszonya.

1. §. A főiskola háztartásával kapcsolatos összes számvevői teendők ellátása végett egy *főiskolai számvevői* állás szerveztetik.

2. §. A főiskolai számvevőt a gazdasági választmány-nak az igazgató-tanács útján felterjesztett ajánlottai közül élethossziglan az egyházkerületi közgyűlés választja. Állá-

sában azonban csak egy évi szolgálat után véglegesítettik. Hivatalba lépéskor esküt tesz.

3. §. Főiskolai számvevőnek választható az a ref. vallású egyén, aki a főgimnáziumi vagy főreáliskolai tanulmányok bevégzését és érettségi vagy ezzel egyenlő értékű vizsga letételét, továbbá az államszámviteltanból való képesítettségét és megfelelő gyakorlati alkalmazását igazolja.

4. §. A főiskolai számvevő alkalmazására, szolgálati viszonyára és felelősségére vonatkozólag az Egyházi törvények megfelelő intézkedései irányadók. Az ellenőrzés, utalványozás s általában a könyvelés és számadási rend megtartása szempontjából az egyházkerület, illetve az igazgató-tanács rendelkezése alá tartozik, ellenben a jelentéstétel és igazgatási segédszolgálat tekintetében a gazdasági választmánynak, illetve ennek elnökének van alárendelve, miért is ennek e nemű rendelkezéseit feltétlenül teljesíteni tartozik.

A főiskolai számvevő a gazdasági választmánynak *tanácskozási* joggal bíró tagja, a költségvetések és számadások tárgyalása alkalmával a gyűléseken észrevételeit és javaslatait szóval előterjesztheti és szükség esetén felvilágosítást adni köteles; véleményét felelősségéből kifolyólag jegyzőkönyvbe vétetheti, szavazási joggal azonban nem bír.

5. §. A főiskolai számvevő személyes ügyeinek intézésénél, nevezetesen választásánál, előléptetésénél, továbbá fizetési előleg, szabadságidő, jutalom vagy segély engedélyezésénél — halaszthatatlan eseteket kivéve — a gazdasági választmány meghallgatandó.

6. §. A főiskolai számvevő összes személyes ügyeiben kérelmeit a gazdasági választmány elnökéhez köteles benyújtani, aki azokat a gazdasági választmány jegyzőkönyvi határozatával ellátva, a főiskolai igazgató-tanács elnökségéhez juttatja.

7. §. A főiskolai számvevő a megállapított hivatalos idő alatt hivatalában köteles tartózkodni s saját munkabeosztása szerint a hatáskörébe utalt teendőket elvégezni, távozását a gazdasági vál. elnöknel bejelenteni tartozik.

A gazd. választmány, illetve ennek elnöke a főiskolai számvevőnek — ha helyettesítés szüksége nem merül fel — minden évben két ízben 8—8 napra terjedő szabadság-időt szóbeli kérelemre engedélyezhet; ennél hosszab szabadságidő csak a főiskolai igazgató-tanáctól — kellően indokolt írásbeli folyamodványban — kérelmezhető.

Ha betegség miatt a hivatalba nem mehet, azt a kimaradás napján a gazdasági választmányi elnöknek bejelenteni tartozik. Betegség esetén az E. T. VI. tc. 87. §-ában körülírt szabadságoltatásra tarthat igényt.

8. §. A minősítési jogot a főiskolai számvevőre nézve a főiskolai igazgató tanács elnöksége gyakorolja, ki a főiskolai számvevő szakképzettségére, használhatóságára, megbízhatóságára és magaviseletére vonatkozó adatokat a gazdasági választmánytól, illetve ennek elnökétől szerzi be.

9. §. Fegyelmi tekintetben a főiskolai számvevő az egyházi Törvények értelmében, az egyházkerületi, illetőleg az egyetemes konventi bíróság illetékessége alá tartozik.

10. §. A főiskolai számvevő mindazoknak a munkáknak teljesítésére van hivatva, melyek a főiskolai pénztári hivatalban, a gazdasági választmányi elnöki irodában a számvevői szakmában felmerülnek. Ennélfogva a főiskolai pénztárban végzi a számvevői szolgálatot; mint a gazdasági választmány,- és elnök,- előadó szakközege végzi a számvevői szolgálatot azokban az ügyekben, amelyek a főiskola és ennek kezelése és felügyelete alatt álló alapok, alapítványok, pénz és vagyon kezelésével s számvitelével felmerülnek; a gazdasági vál. elnökkel együtt az utalványozást teljesíti. A főiskolai számvevő ellenjegyzése nélkül a főiskolai pénztárnak fizetést vagy bevételezést teljesíteni nem szabad; végül teljesíti azokat a számvevőségi szakmába vágó teendőket, melyeket az egyházkerület, az igazgató tanács, a gazdasági választmány, továbbá a köziskolai szék, az igazgatótanács hozzájárulásával, — hatáskörébe utalnak.

11. §. A főiskolai számvevő, mint a gazdasági választmány, illetve ennek elnökének előadó szakközege, elkészíti mindazon jelentéseinek, rendelkezéseinek, utalványnak, nyugtának s véleményének elintézési tervezeteit, melyek a 10. §-ban körülírt ügykörben felmerülnek.

A kiadmányokat a gazdasági választmányi elnök és a számvevő írják alá.

Ha a gazdasági választmányi elnök a főiskolai számvevő által készített elintézési tervezetet akár alak, akár tartalom tekintetében elfogadhatónak nem tartja és a kiigazításra vagy a teljes átdolgozásra utasítást ad, a főiskolai számvevő köteles az elintézési tervezetet megfelelően átdolgozni, vagy egészen újból kidolgozni.

A főiskolai számvevő eredeti tervezetét azonban akként kell áthúzni, hogy olvasható maradjon.

A főiskolai számvevő által előadott számviteli ügyekben az elnökhöz, a gazdasági választmányhoz, az igazgatótanácshoz, az egyházkerülethez intézett jelentésekhez a számvevő külön véleményt adhat s azt a felterjesztéshez mellékelni kell.

12. §. A főiskolai számvevő munkakörébe tartozó azok az ügyek, amelyek kizárólag a számszerű helyesség szempontjából vizsgálandók meg (kimutatások stb.) a főiskolai számvevő vizsgálati záradékával és a gazdasági választmányi elnök láttamozásával ellátva, továbbítandók.

13. §. Szakvéleményeinek és javaslatainak helyességeért, a könyvelésért, számfejtésért, valamint a reá bízott teendőknek a kellő időben való teljesítéseért a főiskolai számvevő felelős.

14. §. A főiskolai számvevő, mint a gazdasági választmány, illetve gazd. vál. elnök előadó szakközege, a gazdasági választmány illetve elnök felügyelete és rendelkezése alatt:

a) A pénztári hivatalban a meghatározott hivatalos órákban megjelen, ott a pénztárnokkal együtt működik.

b) Minden számlát, utalványt, nyugtát és ellennyugtát átnéz, illetve minden be- és kifizetést *számfejt. Sem bevételezésnek, sem kiadásnak nem szabad előbb történnie, mintsem a fedezetül szolgáló okmányok, illetve az alapkellékek tekintetében a számfejtés nem teljesített s ennek megtörténte kellőképen fel nem tüntetett.*

Számfejtőkönyv minden elszámolási ágra külön vezetendő.

c) Kötelezvényekről vezeti az adósok főkönyvét, az értékpapírok s takarékbetétekről rendes tőkekönyvet, mindkettőről névmutatót készít.

d) Kötményezett betét-könyvekből csak a gazdasági

választmányi elnök utalványozása s a számvevő ellenjegyzése mellett történhetik kivétel.

e) Állandóan figyelemmel kíséri, hogy az iskola bevételei, a főiskolai költségvetésnek, a kormányzati rendszabálynak, szolgálati szabályzatnak s az ezzel kapcsolatos határozatoknak megfelelően a kellő időben és arányban és a határozatok pontos betartásával rendeltetésüknek megfelelőleg használtassanak fel s hogy a számviteli szabályoknak megfelelően, helyesen számoltassanak el.

f) A főiskolai pénztári hivatal naplóit havonkénti hivatalvizsgálat alkalmával, valamint az év végén lezárja, okmányaival összehasonlítja és a pénztárak által elkészített okmányjegyzék lemásolásával és csatolásával felülvizsgálatra előkészíti.

Amennyiben a pénz s egyéb értékek kezelésére nézve észrevételei merülnek fel, ezeket a gazdasági vál. elnökével közli s ha a gazd. vál. elnök azokat nem találja indokoltnak, azokat a gazd. választmány útján *döntés* végett az igazgató-tanács elnökségéhez bejelenti.

g) A főiskolai számvevő a főiskola tulajdonában levő összes ingó,- s ingatlan vagyronról (gazdaságonként, intézeti áganként, intézményenként stb.) s az ezekben bekövetkező változásokról *leltárt* (leltár, szakleltár) vezet. A leltárból törölni vagy valamit kihagyni a gazdasági választmány engedélye nélkül nem szabad.

A hivatalok átadásánál és átvételénél a leltár tárgyainak állapota figyelmes szemle alapján a jegyzet rovatban kitüntetendő.

h) Állandó ellenőrzést gyakorol abban az irányban, hogy a főiskola, valamint az ennek kezelése és felügyelete alatt levő alapok, alapítványok, intézetek és vállalatok pénz és vagyon kezelése, valamint számvitele a törvény, végrendeletek, adománylevelek és a főiskola Kormányzati Rendszabályainak és a Tanári Szolgálati Szabályzatnak és a célszerűség s takarékoság követelményeinek megfelelően teljesíthessék.

i) A főiskolai alkalmazottak utazási költségeiről és napidíjairól szóló számlákat megvizsgálja és a számlákat érvényesíti. A számvevő uti számláját a gazdasági választmányi elnök érvényesíti.

k) Megvizsgálja és záradékkal látja el a főiskola különböző gazdaságánál vezetett jegyzékeket és naplókat, ezeknek mikénti vezetésére utasítást ad.

l) Közreműködik a gazdasági választmányi elnök felügyeleti hatáskörében teljesítendő mindennemű vizsgálatnál.

m) Elkészíti minden év *február hónap végéig* a főiskola háztartására vonatkozó zárszámadást, vagyon-leltárt, valamint a főiskola kezelése és felügyelete alatt levő alapok, alapítványok, intézetek és vállalatok számadásait és vagyon-leltárait. A főiskola háztartására, valamint a főiskola kezelése és felügyelete alatt álló alapok, alapítványok, intézetek és vállalatok évi költségvetéseit, a *költségvetési évet megelőző év augusztus havának végéig* elkészíti s további tárgyalás végett a gazdasági választmányi elnöknek *aug. hó 31-ig* bemutatja.

Különösen vigyázni kell arra, hogy a főiskolát megillető minden bevétel és a főiskola háztartását terhelő összes kiadások a tapasztalati adatoknak megfelelő reális összegekkel vétessenek fel a költségvetésbe s az előző évi költségvetéssel szemben mutatkozó minden eltérés kellően indokoltassék.

n) A zárszámadással együtt elkészíti a főiskola jövedelmi,- és külön a vagyon-mérlegét.

Vezeti a főiskola ingatlan vagyonaról a törzskönyvet.

o) A gazdasági választmányhoz és a főiskolai pénztárhoz a főiskola háztartását érintő, érkezett határozatok-és rendeletekről nyilvántartást vezet.

p) A főiskolai pénztárnok által minden hét végén elkészített s a gazdasági választmányi elnöknek átadott pénztári állapotkimutatást átvizsgálja.

15. §. Hivatalos ügyekben a pénztári szolgálival rendelkezik.

16. §. Nyugdíjjogosult. A nyugdíj a főiskolai pénztárt terheli. Harmincöt évi beszámítható szolgálat után teljes fizetéssel nyugalomba vonulhat. A nyugdíjazás körüli eljárásra a theologiai tanári nyugdíjintézeti szabályzatban lefektetett elvek az irányadók.

17. §. *Javadalma*: 2400 K alapfizetés, 600 K lakáspénz és 5 ízben fizetés természetével bíró 200 koronás ötödéves korpótlék. Alapfizetését és korpótlékát havonkénti

előleges részletekben, — lakáspénzét évnegyedenként, szintén előleges részletekben kapja.

55. Főiskolai igazgató-tanács f. év jún. 25. ülésének 10. és f. év szept. 10. ülésének 44. sz. határozatával jelenti, hogy néhai Csiky Kálmán dr. jogtanár helyettesítése 497 kor. 52 fillérral került többbe a neki halálát követő hó 1 ig járó fizetésénél. Erre az időre eső állami fizetésekiegészítését, 700 koronát pedig jogosult örökösei vették fel. Eme 49ⁱ kor. 52 filléren kívül a főiskolát terheli még 661 kor. 87 fillér, amelyet Csiky Kálmán nyugdíjtarozásából a miniszter 80592. sz. rendeletével az iskolára, mint fentartóra háritott. Összes túlfizetés tehát a főiskola terhére 1159 kor. 39 fill. Ha azonban a rendes tanári fizetést egész évre vesszük számításba, amit Csiky Kálmánnak életben maradása esetén kellett volna kifizetni, még a nyugdíjtarozás kifizetése után is 1184 kor. 60 fillérral kevesebb költség terheli a főiskolát nevezett tanár elhunya miatt.

Egyházkerületi közgyűlésünk kegyeletes okokból az elszámolást befejezettnek kívánván tekinteni, azt napirendről leveszi, másfelől néh. Csiky Kálmán dr. hátralékos nyugdíjtarozásának kifizetését elrendeli.

56. A főiskolai igazgató-tanács jelenti, hogy *dr. Ferenczy Árpád* a püspöki hivatalhoz benyújtott előterjesztésében azt kérte, hogy a sárospataki főiskola jogakadémiájához szolgáltatételre hívassék be s ez a szolgáltatételre való jelentkezése, tárgyalás végett, terjesztessék az igazgató-tanács elé. Abban az esetben pedig, ha az igazgató-tanács úgy találná, hogy azok az okok, amelyek szolgáltatételre való berendelését eddig akadályozták, továbbra is fennállanak, *dr. Ferenczy Árpád* bejelenti, hogy azzal a kéréssel járul az egyházkerületi közgyűlés elé, hogy a jövő év folyamán kilátásban levő egyetemi tanári kineveztetésére való tekintettel, a közte és a főiskola közt fennálló jelenlegi állapot még egy évvel hosszabbtassék meg. Az igazgató-tanács *dr. Ferenczy Árpád* beadványát azzal a felhívással adta ki az akadémiai széknek, hogy — a jog- és államtudományi kar véleményének meghallgatásával — terjessen elő arra nézve javaslatot.

A jog- és államtudományi kar *dr. Ferenczy Árpád* újabbi alkalmaztatása ügyében a következő hármas javaslatát terjeszti elő: 1. *Dr. Ferenczy Árpádnak* szolgálattételre való jelentkezése ne fogadtassék el s néki a kért egy esztendei haladék ne adassék meg, mert azok az okok, melyek az ő tényleges alkalmaztatását lehetlenné tették, ma sem szűntek meg. 2. *Dr. Ferenczy Árpád*, a vele kötött egyezségben vállalt kötelezettsége alapján, szólíttassék fel nyugdíjaztatási kérvényének azonnali benyújtására. 3. *Dr. Ferenczy Árpád* fizetését a pénztár azonnal szüntesse be, mert a vele kötött egyezségben kötelezettséget vállalt arra, hogy 1913. szept. 1-én nyugdíjaztatását fogja kérni.

Az akadémiai szék a jog- és államtudományi kar javaslatát nem fogadta el s azokkal szemben azt javasolta, hogy tekintettel arra, hogy *dr. Ferenczy Árpáddal* az 1913. évi szept. 1-én életbelépett szerződést az egyházkerület az akadémiai szék megkérdezése nélkül kötötte meg: amennyiben az egyházkerület a szerződésnek érvényt szerezhet, az akadémiai szék ily irányban semmi befolyást nem akar gyakorolni; amennyiben azonban az egyházkerület *dr. Ferenczy Árpádot* a nyugdíjaztatási eljárás megindítására és lefolytatására, a vele kötött szerződés alapján, rábírní nem képes, *dr. Ferenczy Árpád* hívassék be szolgálattételre, mert lehetetlennek tartja, hogy a főiskola őt ellenszolgáltatás nélkül fizesse.

A főiskolai igazgató-tanács a jog- és államtudományi kar és az akadémiai szék előterjesztésének megvitatása után azt a javaslatot terjesztette az egyházke ületi közgyűlés elé, hogy *dr. Ferenczy Árpád* a sárospataki főiskola jogakadémiájára azonnali szolgálattételre hívassék be.

Az egyházkerületi közgyűlés *dr. Ferenczy Árpád* kötelező nyilatkozatának felolvastatása s az egyházkerületi ügyész idevonatkozó jogi véleményének meghallgatása után kétségtelenül megállapítja azt a tényt, hogy azok az okok és körülmények, amelyek *dr. Ferenczy Árpád* eddigi szabadságoltatását indokolttá és elkerülhetlenné tették, ma is fennállanak s tényleges szolgálattételre való behívásának lehetőségét kizárják. Miért is egyházkerületi közgyűlés

dr. Ferenczy Árpádnak szolgálattételre jelentkezését tudomásul nem veszi s az általa kért egy esztendei időhaladékot, főiskolánkkal szemben való eddigi viszonyának további fentartására, nem adja meg. Felhivja ennek következtében *dr. Ferenczy Árpádot*, hogy az 1910. évi június hó 8-án kiállított kötelező nyilatkozata értelmében nyugdíjaztatása iránti kérvényét azonnal nyújtsa be, mely kérvénynek beadásáig az egyházkerületi közgyűlés *dr. Ferenczy Árpád* tanári fizetésének kiszolgáltatását a főiskola pénztári hivatalában felfüggeszti.

57. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa a főiskolai tanári kar felterjesztése alapján tiszteletének és nagyrabecsülésének ünnepies kifejezésével értesíti egyházkerületi közgyűlésünket arról, hogy *Dr. Kun Zoltán* főiskolai orvos és akadémiai rendkívüli tanár hivatalos szolgálatának 40-ik esztendejét a főiskola kötelékében betöltötte s őt ez alkalomból — a tanári karral együtt — méltó elismerések között üdvözölte, érdemeit jegyzőkönyvileg is megörökítvén.

Egyházkerületi közgyűlés a *Dr. Kun Zoltán* közhasznú életének ünnepi évfordulóhoz jutását a Gondviselés iránti hálaérzéssel veszi tudomásul, amiért 40 évvel ezelőtt úgy intézte az ifjú orvos sorsát, hogy az beleszövődjék a sárospataki főiskola történetébe s itt évről-évre nagyobb nyereséggé fokozódjék az egymást váltogató nemzedékek testi-lelki épségére s a gyermekeikben élő szülők megnyugvására.

Dr. Kun Zoltán a maga tudós könyveivel s gyakorlati bölcseségével, nagy tapasztalataival, széles látásával, a beteg emberiség iránti meleg érzésével s magát nem kimélő fáradhatatlanságával szerencsésjévé, áldásává lett a főiskola egészségügyének s különösen az u. n. ifjúsági kórház és betegsegélyző-egylet rendezése, gondos fejlesztése s biztos alapokra fektetése által maradandó emléket állított nevének

a főiskola történetében. Midőn ezért őt Istentől áldott életének ünnepi évfordulóján egyházkerületünk is tisztelettel és benső örömmel köszönti, egyúttal boldog folytatását kívánja gyümölcsökben gazdag 40 évi szolgálatának.

58. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa a köziskolai szék jelentése nyomán tudatni kívánja legközelebbi rendkívüli üléséből egyh. ker. közgyűlésünkkel, hogy a nm. pénzügyminiszterium 61684. sz. engedélyezése mellett a selmecbányai m. kir. bányaigazgatóság 191 drb. ásvány- és kőzetpéldányból álló igen szép és értékes gyűjteményt ajándékozott a sárospatak főiskola természetrajzi szertárának.

Egyházkerületi közgyűlés — miként a főiskolai tanári kar és igazgató-tanács — szintén örömmel vesz értesülést a nagybecsű ajándékról s azért és az abban sárospataki főiskolánk iránt megnyilvánult lekötelező figyelemért, mind a nm. pénzügyminiszter úrnak, mind a selmecbányai bányaigazgatóságnak hálás elismerését és tiszteletteljes köszönetét nyilvánítja.

59. Előadó bemutatja a *miskolci főgimnázium igazgatójának* következő jelentését :

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés !

A miskolci ref. főgimnáziumban az 1913—14-iki tanévre való beírások azzal az örvendetes ténnyel végződtek, hogy nemcsak tanulóink összes száma növekedett (435 az egy év előtti 419-hez képest), de a reformátusok száma is eddig elő nem fordult nagy számra, 232-re emelkedett. Ezzel a református növendékek létszáma 53⁰/₀-nyi abszolút többségre jutott s ez iskolánk református jellegének megerősödését kétségtelenül jelzi. Osztályonként a tanulók száma : I. o. 101, II. o. 82, III. o. 64, IV. o. 74, V. o. 35, VI. o. 19, VII. o. 29, VIII. o. 31, összesen 435, köztük 12 magántanuló. E népesség következése, hogy a második parallel osztályt e tanévre is fel kellett állítanunk (a II. o.-nál) és a fentartáshoz szükséges 3000 korona külön államsegélyt 1914-re is kérelmeztük a közoktatási kormánytól.

Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szept. 6-án volt s a tanári kar, mely ugyanazon egyénekből áll, mint tavaly, megkezdte működését. Változás annyiban történt, hogy Szabó László okleveles tornatanárt, aki eddig ideiglenes jelleggel működött, egyháztanácsunk 1913. júl. 6-iki határozatával véglegesítette. Tisztelettel kérjük e rendelkezés megerősítését. — Helyettes tanárainknak, u. m.: Dr. Arday Pálnak, Balla Józsefnek és Szabó Andornak megbízását egyháztanácsunk ugyancsak július 6-án egy-egy évvel meghosszabbította.

Sajnos, hogy a tanítások kezdete után pár nappal Csik Dániel vallástanár úr megbetegedett, úgy, hogy tanítása hetekig, talán hónapokig szünetel és óráinak szakszerű ellátásáról való gondoskodás a helybeli lelkész urak segítségül vételével most van folyamatban.

Tanári karunk munkáját más iskolák is igénybe kívánták venni s ezt iskolánk érdekeinek lehető megóvásával meg is engedte igazgató-tanácsunk. Így Porcs Kálmán 4, Tóth Benő 6, Vértesy Sándor 4 heti órán tanít az egyházkerületi felsőbb leányiskolában, dr. Kosztolányi Zoltán pedig heti 8 órában a fémipari szakiskolában.

A tanári és tanulói tevékenységek köre jelen tanév elején tovább bővült azzal, hogy megalapítottuk az Ifjúsági Testgyakorló Kört, mely a tornázás és a rendszeres játékok gyakorlására megfelelő keretet és irányt ad az ifjúságnak.

Internátus-ügyünk abba a stádiumba jutott, hogy építési államsegély iránti kérvényünkre, bár az még érdemlegesen el nem intéztetett, olcsóbb tervezetek készítését kérte a közoktatási kormány.

Anyagi állapotaink tekintetében állandó az a bajunk, hogy az államsegélyezés emelkedése nem tart lépést szükségleteinkkel s e miatt az 1912. évi számadások is 2358 korona kölcsönből fedezett többlet-kiadással zárultak. Államsegélyszerződésünknek eddig hiányzó állami megerősítése is aggodalmas főgimnáziumunkra nézve.

Tiszteletteljes jelentésem tudomásul vételét kérve, vagyok
Miskolcon, 1913. szept. 30-án

A Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek

alázatos szolgája :

Csorba György,
gimn. igazgató.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató jelentését megnyugvással veszi tudomásul. Szabó László tornatanár véglegesítését jóváhagyja. Az államsegély dolgában pedig felkéri saját elnökségét az államsegély felemelése tárgyában kötött szerződés aláírásának és lehetőleg mielőbbi teljes összegében való utalványozásának szorgalmazására.

60. Olvastatik a *rimaszombati* főgimnáziumi igazgató következő jelentése:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A vezetésem alatt álló rimaszombati egy. prot. főgimnáziumról az 1913—14-ik tanévre vonatkozólag van szerencsém a következő tiszteletteljes jelentést tenni:

A szeptember 4-én szokásos ünnepélyességgel megnyitott tanévre összesen 344 tanuló iratott be. Felekezetek szerint: ref. 105, ág. h. ev. 86, róm. kath. 80, gör. kath. 3, izr. 70. Osztályonként: I. o. 74, II. o. 53, III. o. 35, IV. o. 45, V. o. 31, VI. o. 38, VII. o. 36 VIII. o. 32 Tanulóink száma a tavalyi év elején beírt tanulók számához képest 29-el fogyott. E feltűnő különbség okát nemcsak a rossz gazdasági viszonyokban kell keresnünk, hanem első sorban abban, hogy az első osztályba jelentkezők számát csökkentettük, — a felsőbb osztályokba pedig a más iskolából jelentkezők közül csak azokat vettük fel, kiknek bizonyítványa jó erkölcsi magaviselet mellett legalább általános jó előmenetelt tanusított. Tanári karunk ezen indokolható eljárása iskolánk szellemi színvonalának emelését célozza.

A tanári személyzetben a folyó tanév elején a következő változások történtek:

Dr. Rochlitz Zoltán helyettes tanár rendes tanárrá neveztetett ki. Ez idő szerint tehát tanintézetünkben — a vallástanárokkal s a tornatanárral együtt — 16 rendes tanerő működik, — a bejáró és rendkívüli tárgyakat tanítók száma 6.

Lenner Gyula rendes tanár egészségi okok alapján egy évre szabadságoltatván, class. phil. tanszékének ellátására az igazgatótanács Boros József szakvizsgálatot tett tanárjelöltet alkalmazta helyettes tanári minőségben, kinek 1600 korona évi fizetése ré-

szint az évenként 2000 koronával növekvő állami fentartási segélyből, részint másnemű megtakarításokból nyer fedezetet.

A magánstudiumok közé az idén felvétellett a gyorsírás és zene tanítása is. Az előbbi tanfolyam vezetését Dr. Rochlitz Zoltán és Fábíán Vilmos, az utóbbiét Dr. Veress Samu vállalták el.

A tanintézet feletti főhatóságot az 1913—14-ik évre a két prot. felekezet közt fennálló szerződés alapján Geduly Henrik ág. h. ev. püspök s az ig. tanács elnökségét Medveczki Sándor ev. egyházmegyei felügyelő vették át

Az őszi közgyűlés jegyzőkönyvének 68. pontjában hozott határozat értelmében igazgató-tanácsunk megtette a szükséges lépéseket arra, hogy iskolánk felemelt államsegélye a miniszterium részéről nagyobb évi összegekben utalványoztassék ki — s e tárgyban segítségünkre jött az orsz. ref. tanáregyesület is. Az eredményről azonban a mai napig még nincs tudomásunk.

Hálás köszönettel kell fogadnunk a vall. és közokt. miniszter úrnak azon jóakarató intézkedését, hogy a vallástanári állások után a törvény értelmében a fentartó testületekre kirótt 5% — illetve 3%-os nyugdíjilletéket (3111 koronát) főgimnáziumunkra nézve kivételképen törölte s ezáltal jövő évi költségvetésünket oly teherrel szabadította meg, melyre költségvetésünk bevételeiben amúgy se találtunk volna fedezetet. A miniszterium részéről tapasztalt eme jóakarát megerősíti ama reményünket, hogy a tetemes áldozatokat igénylő vízvezetési és csatornázási költségekre kért beruházási segélyt végre megkapjuk. E segélyre annyival inkább szükségünk van, hogy iskolánk fejlesztése szempontjából oly beruházásokról kell gondoskodnunk, melyeknek költségeit az iskola jelenlegi bevételei nem fedezhetik. E mellett a csak félig-meddig rendezett tanári lakásbérek elégtelensége s a családi pótlékok teljes hiánya érthetővé teszik tanári karunk ama törekvését, hogy a felemelt államsegélynek is mentől előbb birtokába juthassunk, mert mindaddig, míg normál-költségvetésünk szükségletei teljes egészükben fedezetet nem nyernek, csak a legnagyobb erőfeszítéssel s a tanári szolgálat önfeláldozásával emelkedhetünk magasabbra egy egy fokkal a fejlődés létráján.

Városunkban az egészségi viszonyok elég kedvezők. A tanév elején megejtett orvosi vizsgálat szerint tanulóink között se ragadós betegség, se szembaj nem konstatálhatott.

Tiszteletteljes jelentésem tudomásul vételét kérve, mély tisztelettel vagyok

Rimaszombat, 1913. október hó 6 án.

A Főtitiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek

alázatos szolgálja:

Dr. Veress Samu,

főgimn. igazgató.

Tudomásul szolgál.

61. Előadó bemutatja az *egyházkerületi felsőbb leányiskola* felügyelő bizottságának következő jelentését:

Tekintetes Egyházkerületi Közgyűlés!

Felsőbb leányiskolánk életének legutóbbi félesztendejéről a következőkben óhajtunk beszámolni:

Marusák Pál min. biztos május 22—24. napjain látogatta meg felsőbb leányiskolánkat s kijelentette, hogy az iskola tanulmányi állapotáról most is csak kedvezően nyilatkozhat, a tanári kar nemcsak nem hanyatló, hanem egyre *fokozódó buzgóságáról* pedig a legnagyobb elismeréssel. Örömmel látta a *módszeres értekezletek* pontos megtartását s hogy az ezeken megállapított elveket és tanítási eljárást a tanári kar a gyakorlatban is megvalósította. — Dicsérettel emlékezett meg a tanári kar amaz áldozatkészségéről és buzgóságáról, melylyel *egyik gyengébb osztály* előhaladását *heti két különóra tartásával* és a jobb tanulók segítségének felhasználásával is igyekezett munkálni és biztosítani. — Örömmel látta, hogy a tanári kar a maga munkásságában jó úton halad és óhajtja, hogy *a fentartó testület e munkában támogassa a tanári kart* s ebben annál inkább bizik, mert mint örömmel hallotta — az egyházkerület éppen most vásárolta meg az iskola részére *a szomszédos telket* s elhatározta, hogy mihelyt anyagi viszonyai engedik, azonnal gondoskodni fog a még fennálló szükségéről is.

Évzáró vizsgáinkat jún. 16—18. napjain tartottuk meg felügyelő bizottságunk tagjainak, mint főt. Püspök úr által megbízott elnököknek vezetése alatt. A vizsgai elnökök örömmel jelentették felügyelő bizottságunknak, hogy egyik gyengébb osztály kivételével a többi osztályokban mindenütt minden tantárgyból teljesen kielégítő, egyes tantárgyakban pedig meglepően szép eredményt

tapasztaltak s e jelentések alapján felügyelő bizottságunk a tanári karnak lelkiismeretes buzgóságáért és az elért szép eredményért teljes elismerését fejezte ki.

Új iskolai évünk azonban sok és alig leküzdhető akadálylal indult meg. Július 29-én ugyanis *Dr. Artbauer Gizella* és *Károly Mária* tanárnők egyszerre jelentették, hogy állami felsőbb leányiskolánál nyertek alkalmazást s ennek következtében iskolánknál 4 év óta viseit állásukról lemondanak. Felügyelő bizottságunk sajnálattal vette tudomásul e két kiváló tanárnő távozását, akik 4 éven át lelkes és buzgó munkásai voltak iskolánknak s egyszerűsmind helyök betöltésére is megtette a szükséges intézkedéseket; pályázatot hirdetett egy *német* és egy *francia h. tanári*, illetőleg tanítónői állásra aug. 15-iki lejárattal Sajnos, pályázat hirdetésünk eredménytelen maradt, valamint *minden más intézkedésünk is. melyeket e tanszékek betöltésére tettünk.* Hiába fordultunk írásban is, személyesen is az egyetemekhez, az Erzsébet nőiskolához, a fővároshoz, a miniszteriumhoz s ismerőseinkhez, a felsőbb leányiskolák főigazgatójának jelentése szerint ilyen szakú tanerőknek maga az állam is szükében van s alig tudja ellátni a maga iskoláit is. Pedig a tanárjelöltek szivesebben mennek az államhoz, nemcsak azért, mert ottan *4—5 évi szolgálat után kikerülhetnek az internátusi felügyelet leköötött és terhes munkája alól,* hanem azért is, mert a mi felsőbb leányiskolánk internátusi tanítónői *600 koronával kevesebb fizetést kapnak,* mint az államiak, mivel nálunk az internátusi ellátás 600 korona értékben fizetésökbe be van számítva, holott az államiak teljes fizetésüket megkapják s ellátás nekik az internátusban teljesített felügyeletért jár. Internátusi tanítónőink e fizetescsonkulására már 1912. évi tavaszi jelentésünkben rámutattunk, — valamint arra is, hogy az esetleg nyerendő államsegélyből ennek megszüntetését legelső teendőnek tartjuk. Kétségtelen ugyanis, hogy az említett két indító ok bírta rá tanárnőinket az állami szolgálatba való átlépésre. Mivel pedig nem véletlen esetről, hanem a közel jövőben is bizonyára gyakran megismétlődő, esetleg *állandóan fenyegető nehézségekről* van szó, iskolánk nyugodt munkájának biztosítása, állandó tanerőkkel leendő ellátása érdekében sürgős intézkedéseket kell tennünk. Mély tisztelettel kérjük föl azért egyházkerületünket, hogy az 1912. évben kért 15000 korona államsegélyt sürgetni és annak megnyerése érdekében minden lehető lépést megtenni kegyeskedjék. Ha pedig ez államsegély még sokáig késnék, vagy a mostani nehéz viszonyok

között kieszközölhető nem lenne: ideiglenes megoldásként tisztelettel javasoljuk, méltóztassék kieszközölni a minisztériumnál, — iskolánk tanerőire nézve egy olyan, az egész tanári karra kiterjedő fizetésrendezés megengedését, mely szerint a fentartó testület a kezdő tanári, illetőleg tanítónői fizetéseknek 50°/_o-át adja, tehát annyit, amennyit a fizetésekiegészítés ügyében kiadott legújabb 1911—143000. miniszteri rendelet az újonnan felállítandó tanszékek javadalmazásánál az iskolafentartótól megkíván. Ilyen módon ugyanis iskolánk tanári fizetésekre 2800, illetőleg 3000 koronával kevesebbet adna ki s az ily módon megtakarított összeget szükségleteire felhasználhatná. És a miniszterium ehhez annál inkább hozzájárulhatna, mert az újonnan felállítandó tanszékeknél is ennyit kíván meg, másrészt meg iskolánk tanárainak így is 1300, tanítónőinek 1000 kor. törzsfizetést adna, holott egyik községi felsőbb leányiskola a maga tanerőinek csak 700—800 koronát ad s így az állam által fizetésekiegészítés címén adandó összeg még így is sokkal kevesebb volna, mint a jelzett községi s egyik ref. felsőbb leányiskolánknál. Abban a nem remélt esetben pedig, ha ehhez a fizetésrendezéshez, illetőleg leszállításhoz sem járulna hozzá a miniszterium, tiszteletteljes javaslatunk az lesz, méltóztassék azt kieszközölni, hogy az internátusi tanítónők nálunk is, mint az állami felsőbb leányiskolánknál, az internátusban végzett felügyeletért kapják az internátusi ellátást, az eddig e címen fizetésükbe beszámított, tehát fizetésükből levont 600 koronát állami fizetésekiegészítés címén kapják meg a miniszteriumtól, hogy így javadalmazásuk egyenlő legyen az államiakéval. Mély tisztelettel kérjük, méltóztassék az itt megjelölt módozatok bármelyikével mielőbb megszüntetni internátusi tanítónőink fizetescsonkulását, mert ellenkező esetben, ha kapunk is esetleg tanárnőket, ezek nem maradnak meg állandóan intézetünknel s így iskolánk folyton kezdő tanerők kísérletezésének lesz kitéve s előreláthatólag könnyen megismétlődik a mostani nehéz helyzet, hogy t. i. megfelelő tanerőket egyáltalán nem kapunk s iskolánk is, internátusunk is alig megoldható bonyodalomnak néz elébe s a kényszerhelyzet által követelt megoldás míg egyfelől nagy túlkiadást okoz iskolánknak, addig másfelől korán sem olyan megnyugtató és kielégítő, mintha állandó tanárnőink lennének, akiknek a kezében egyesül legtermészetesebben az iskolai tanítás és az internátusi nevelés munkája.

Hogy felsőbb leányiskolánkat mostani nehéz helyzetéből ki-

segítsük, a tanítás rendes menetének megindulását könnyítsük s a jövőben előállható hasonló bonyodalmak nehézségét kevesbítsük, egyházkerületünk tavaszi ülésének 123. sz. jegyzőkönyvi határozatával nyert megbízatásunk alapján szükségesnek láttuk a miskolci középfokú iskolákban a vallástanítás kérdésének megkezdése gyanánt olyan rendezését, hogy a fenti jegyzőkönyvben erre a célra kijelölt 2000 koronából adandó 1700 koronából és intézetünk vallástanítási tiszteletdíjából (400 kor.) egy olyan rendes tanári állás szerveztessék felsőbb leányiskolánkban, melyre lelkeszi és középiskolai tanári oklevéllel bíró egyén alkalmaztassék, aki felsőbb leányiskolánkban a heti 10 vallásóra mellett még 10 órán szak tárgyait tanítaná. Külön felterjesztett jegyzőkönyvi határozatunkban részletesen megindokoljuk e javaslatunkat erkölcsi és anyagi szempontokból egyaránt s midőn tisztelettel és bizalommal kérjük javaslatunk elfogadását, egyszersmind tisztelettel kérjük, hogy javaslatunk elfogadása esetén ez új tanszék szervezését a nagymélt. vall. és közokt. miniszterium 1911. évi 143000. sz. körrendeletének 12. pontja értelmében bejelenteni s jóváhagyását kikérni méltóztassék, hogy így az illető tanár részére az állami fizetéskiegészítés annak idején akadálytalanul folyósíttassék. Erre az így szervezendő tanszékre már most szerettük volna alkalmazni a sárospataki főiskola egyik kiváló képzettségű lelkészjellegű volt növendékét, ki éppen a német nyelvből szerez a közel jövőben tanári oklevelet, aki azonban mostani állását már nem hagyhatta ott. Iskolánkra nézve, egyéb szempontokat nem említve, már csak azért is nagy nyereségnek tartanók, ha az egyházkerület bizalmával őt tisztelné meg, — mivel neki egyik modern nyelvből lesz képesítése, — ilyen egyének pedig a ref. intézetekben nagyon nehezen kaphatók.

Minthogy az eltávozott két tanárnő helyére alkalmas egyéneket nem kaptunk a legnagyobb utánjárással sem, kénytelenek voltunk óráikat helyettesítés útján látni el. Mivel természetes és kívánatos, hogy a helyettesítés munkáját, — amennyire lehetséges — elsősorban a tanári karunk tagjai végezzék, Domby László igazgató vállalt el 5, Péter Pál 5 és Tóth Irén 4 órát; a francia nyelvnek a felsőbb osztályokban való tanítására a helybeli állami *felső kereskedelmi iskola* francia képesítésű két tanárát kértük fel, kik közül Sorger Miksa 5, Krausz Gyula 4 órára vállalkozott; a még fenmaradó 14 órát a *ref. főgimnázium tanárai* közül Porcs Kálmán (4 ó.), Tóth Benő (6 ó.) és Vértessy Sándor (4 ó.) urak

voltak szivesek elvállalni. E helyettesítés természetesen jelentékeny *túlkiadást okoz iskolánknak*, mivel az eltávozott két tanárnő együtt 2400 korona fizetést kapott iskolánktól, 37 órájuknak helyettesítés útján való ellátása pedig a szokásos 100 kor. tiszteletdíj mellett 3700 koronába kerül s így már ez is 1300 korona váratlan kiadást jelent.

Növeli ezt még az a körülmény, hogy ilyen módon csak a tanítási órák vannak ellátva, külön kellett még gondoskodnunk az internátusi felügyelet megfelelő ellátásáról. Internátusunkba felügyelő nevelőnőkül Holczer Gizella okl. tanítónőt, iskolánk egykori kiváló növendékét és Tóth Zelma úrleányt alkalmaztuk *400—400 kor. tiszteletdíjjal*, akik mind a ketten a legnagyobb buzgósággal és szeretettel végzik fontos teendőiket.

Igy az intézetünkre nehezedő váratlan kiadás már 2100 koronára rúg s növeli ezt még az a körülmény, hogy a miskolci egyház a délelőtti tanításnak elemi iskoláiba való behozatala és az állandó központi lelkészi hivatalban életbeléptetett hivatalos órák miatt már ez évre sem bocsáthatta egyik segédlelkészét sem iskolánk rendelkezésére a vallástanítás végzésére, az eddigi 400 korona tiszteletdíjért pedig heti 10 vallásóra tartásra senki sem vállalkozhatott s így ez óráknak helyettesítés útján való ellátása újabb 600 korona terhet ró iskolánkra.

Előre látható, hogy e nem várt kiadások miatt iskolánk számadása ismét hiányt fog feltüntetni s hogy ezt legalább ezen a címen elkerülhessük, ismételten kérjük az internátusi tanítónők fizetésügyének a fentebb ajánlott módokon való mielőbbi rendezését, mert csak abban az esetben remélhetjük pályázat hirdetésünket sikeresnek, ha már akkorra e kérdés elintéződik s ha a pályázók részére a teljes fizetésük megnyerését biztosíthatjuk. Kérjük továbbá, hogy az üresedésben levő két tanárnői állásra középiskolai, esetleg polgári isk. képesítéssel a pályázatnak *oly időben való meghirdetésére* méltóztassék felhatalmazást adni, hogy a választás jövő évi tavaszi egyházkerületi gyűlésünkön megejthető legyen s kérjük vallástanításunknak az általunk javasolt módon való végleges rendezését. Ez óraadói díjak fedezésére mély tisztelettel kérjük, hogy a tavaszi egyh. ker. közgyűlés 123. sz. jkvi pontjában a vallástanítás céljaira kijelölt 2000 koronát méltóztassék már az 1913. évre felsőbb leányiskolánk részére kiutalni s abból az 1913—4. évre az óraadói díjak fedezését elrendelni, az 1914—5. iskolai év elejétől pedig az állandó vallástanári tanszéket szervezni.

Tisztelettel jelentjük, hogy *Domokos Györgyöt* tavaszi egyh. kerületi közgyűlésünk 59. sz. határozata alapján szept. 1-én letett esküje után rendes tanári hivatalába beiktattuk s fizetéskiegészítésének kieszközlése és nyugdíjigényének biztosítása végett a *szükséges lépéseket megtettük.*

Tisztelettel javasoljuk továbbá, hogy mint más felsőbb leányiskoláknál, nálunk is engedjék meg az elemi iskola V. vagy VI. osztályát jó sikerrel végzett növendékeknek, hogy felvételi vizsgálat útján felvehetőek legyenek a II. osztályba. E felvételi vizsgálat kiterjedne a felsőbb leányiskolai I. osztály minden tantárgyára s minthogy a jó alap nélkülözhetetlen feltétele a tovább haladásnak, teljes szigorúsággal lenne megtartandó. Az ilyen minden tantárgyra kiterjedő felvételi vizsgálat díját 30 koronában méltóztassék megállapítani.

A beiratásokat szept. 2—3. napjain végeztük. Felvettünk összesen 206 rendes tanulót; növendékeink létszáma a múlt évhez képest 14-el szaporodott s oly magasra emelkedett, hogy az eddigi legmagasabb létszámot, az 1909—10. évit is egygyel túlhaladta. Az egyes osztályok létszáma a következő: I. o. 51; II. o. 52; III. o. 36; IV. o. 41; V. o. 19; VI. o. 7. — Vallás szerint növendékeink így oszlanak meg: református 119, (5-tel több a múlt évinél) 57·8%; ág. ev. 22, (a múlt évinél 5-tel több) 10·7%; r. kath. 25, (a múlt évinél 4-el több) 12·1%; gör. kath. 1, (szaporodás 1) 0·5%; gör. keleti 1, (ugyanannyi, mint a múlt évben) 0·5%; izraelita 38, (a múlt évinél kettővel kevesebb) 18·4%.

Az iskolai évet szept. 5-én nyitottuk meg, a tanításokat 6-án reggel megkezdettük. A véglegesen megállapított tantárgyfelosztás és órarend szerinti tanítás azonban csak 25-én vehette kezdetét.

Egész tandíjmentességben részesítettünk 16, féltandíjmentességben 9 növendéket, az elengedett tandíjak összege 1072 kor.

A növendékek internátusi alapítványából Halászy Etelka V. o. kapott 200 koronát, Tomory Jolán III. o. 100 koronát, Tóth Margit III. o. 100 koronát; a Kun Bertalan alapítványból Eröss Erzsébet III. o. 120 koronát, Varga Lenke II. o. pedig a Tóth Pál alapítványból 120 koronát kapott.

Internátusunkba ez éven csak 35-en jelentkeztek s éppen ezért internátusunk háztartása előreláthatólag képtelen lesz azokat az összegeket, amelyeket a múlt évben beszolgáltató iskolánk pénztárába, ugyanazokban az összegekben befizetni.

Őszinte részvétellel jelentjük, hogy iskolánk és internátusunk

régi hűséges orvosa, Dr. Fodor Pál május 10-én 73 éves korában hirtelen elhunyt. A boldogult több mint 3 évtizeden át volt intézetünknek orvosa s a maga páratlan lelkiismeretességével, fáradhatatlan buzgóságával, hosszú éveken át szerzett gazdag tapasztalatával, nagy tudásával, főként pedig a legnemesebb emberszeretettől áthatott jó szívével mindenkor megnyerte és bírta betegeinek teljes bizalmát épúgy, mint a szülőknek és az iskolai előjárásának feltétlen tiszteletét és elismerését. Éppen ezért hálás kegyelettel jegyezzük fel nevét iskolánk leghívebb munkásai közé.

Az ekként megüresedett intézeti orvosi állásra Dr. Sassy Jánost, a ref. főgimnázium régi érdemes iskola orvosát a fennálló régi gyakorlat alapján meghívtuk, ő működését szept. elsején meg is kezdette s a legnagyobb lelkiismeretességgel és pontossággal végzi terhes és nagy felelősséggel járó megbízatásának teendőit.

Tisztelettel jelentjük, hogy tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 64. sz. határozata alapján a Palóczy-utcai 15., 17., 19. és Fazekas-utca 20. sz. szomszédos telek tulajdonosaival az adásvételi szerződést megkötöttük, a 21000 korona vételárat kifizettük, úgy, hogy az f. évi augusztus hó 1-től kezdve jogaival és kötelezettségeivel együtt felsőbb leányiskolánkra szállott át.

Jelentjük továbbá, hogy a vízvezetéki és csatornázási munkálatokra nézve a vállalkozó Friedländer és Dróth céggel a végleges leszámolást megejtettük s e szerint az ez évi aug. haváig végzett javítási és pótló munkákkal együtt az egész munka 6302 korona 67 fillérbe került, melyből 5900 kor. már kifizettetett, a még fennmaradó 402 korona 67 fillér jótállási biztosíték 1914. év okt. havában lesz kifizetendő.

Mély tisztelettel betérjesztjük a jövő 1914. évre vonatkozó következő költségvetési tervezetünket:

I. Bevétel:

Tandíj- és beíratási díj	---	---	---	---	12500 K.
Egyházkerületi segély	---	---	---	---	12300 „
Építési segély	---	---	---	---	9000 „
Egyházkerületi segély a hollandi tárból	---	---	---	---	3000 „
Egyházkerületi új segély	---	---	---	---	4000 „
Tőkék kamatja	---	---	---	---	1200 „
Horváth Lajos alapítvány kamatja	---	---	---	---	600 „
Alsózempléni egyházmegyei alapítv. kamatja	---	---	---	---	80 „

Internátus hozzájárulása a fűtéshez	---	---	4000 K
" " " a világításhoz	---	---	1200 "
Növendékek nyugdíjalapi járuléka	---	---	1200 "
Festészeti tanfolyami tandíjakból	---	---	720 "
Vegyes bevételek	---	---	200 "
Összesen :	---	---	50000 K.

II. Kiadás :

Tanári fizetésekre	---	---	18000 K. — f.
Orvos tiszteletdíja	---	---	300 „ — ”
Szolga, fűtő, takarítónő bére	---	---	1400 „ — ”
Fűtés, világítás	---	---	6300 „ — ”
Könyvtár, szertárak, tanszerek, nyomtatv.	---	---	1900 „ — ”
Adó, épületfenntartás, biztosítás	---	---	3200 „ — ”
Felszerelések pótlására	---	---	600 „ — ”
Víz- és csatornadíj	---	---	600 „ — ”
Horváth Lajos alapítvány kamatja udvar- rendezésre és tolnafelszerelésre	---	---	600 „ — ”
Alapítványok tőkésítésére	---	---	500 „ — ”
Nyugdíjjárulék és fenntartói díj	---	---	2600 „ — ”
Tartozások kamatjára és törlesztésére	---	---	12000 „ — ”
Szomszédtelek árának kamatja	---	---	1100 „ — ”
Ösztöndíjakra	---	---	300 „ — ”
Rendkívüli kiadásokra	---	---	600 „ — ”
Óraadói díjak 6 hónapra	---	---	1140 „ — ”
Internátusi nevelőnők díja	---	---	480 „ — ”
Vízvezetési munkálatok még fennmaradt részlete	---	---	402 „ 67 ”
Összesen :	---	---	52022 K 67 f.

Midőn tisztelettel kérjük a költségvetési tervezet jóváhagyását, egyszersmind jelentjük, hogy a költségvetésben fedezetlen hiány: 2022 K. 67 f. a mostani tanárváltozás következtében beállt helyettesítésből s másfelől pedig abból eredt, hogy a csatornázási és vízvezetési munkálatok díjából 5⁰/₁₀ mint jótállási díj a jövő évben lesz fizetendő.

Tisztelettel jelentjük, hogy e költségvetésben gondoskodtunk Péter Pál tanár lakásbérenek emeléséről. Nevezett tanárunk ugyanis a VIII. fizetési osztálynak megfelelő fizetést kap s így a Szolgá-

lati Szabályzat 27. §. e) pontja szerint eddigi 800 kor. lakásbér helyett 1040 kor. lakásbérre bír jogosultsággal.

Jelentésünket és javaslatainkat elfogadásra ajánlva s felsőbb leányiskolánkat továbbra is a főt. Egyházkerület atyai pártfogásába ajánlva, maradtunk mély tisztelettel

Miskolc, 1913. szeptember hó 24-én

a felügyelő-bizottság nevében :

Domby László,
igazgató, f. ü. b. jegyző.

Dr. Tüdös István,
h. elnök.

E jelentésnek a miniszteri biztos elismeréséről és az évváró vizsgálatok eredményéről szóló része örömmel, a dr. Artbauer Gizella és Kározy Mária tanítónők eltávozása szolgálati érdemeik elismerése mellett, sajnálattal vétetik tudomásul. Ugy szintén sajnálattal értesül egyházkerületi közgyűlésünk a meghirdetett pályázatok eredménytelenségéről, valamint az ennek következtében beállott zavarokról. Hogy pedig a pályázatok eredménye a jövőben biztosíttassék, s működő tanerőink intézetünk köréből el ne kívánkozzanak, egyházkerületi közgyűlésünk ki mondja, hogy 1914. szept. 1-től kezdődőleg a bentlakó tanítónők ellátása fejében a fizetésükből készpénzben visszatartott évi 600 koronát többé levonni nem kívánja s az intézeti ellátást a bentlakó tanítónőknek az internátusban teljesített külön szolgálataikért adja. Azért megbizta közgyűlésünk a felügyelő-bizottságot, hogy a megürült tanítónői állásokra a pályázatot már legközelebb is így hirdesse ki.

Emez intézkedésünk által okozott költség-többlet fedezése céljából közgyűlésünk felkéri az egyh.-ker. elnökséget, méltóztatnék 1. a minisztériummal tárgyalásba bocsátkozni párhuzamos esetekre hivatkozással rendszeres évi államszegély érdekében. 2. Ugyancsak a minisztériummal méltóztatassék alternatív tárgyalni afelől, hogy az állami fizetésekiegészítést alkalmazottainknak

vagy azon az alapon állapítsa meg, 1911/143000. sz. miniszteri körrendelet értelmében, hogy az abban megszabott mértékig az állam a fizetést teljes 50⁰/₀-kal egészítse ki, vagy a 600 kor. levonásnak figyelembe vételével.

A helyettesítések tárgyában tett intézkedéseket közgyűlésünk tudomásul veszi. Az ezek által okozott kiadási többlet fedezésére a vallásoktatásra szánt 2000 korona egyházkerületi segélyt az egyházkerület pénztárából már a folyó költségvetési évre átutalja.

Domokos György fizetéskiegészítése érdekében tett lépéseket közgyűlésünk tudomásul veszi, úgyszintén tudomásul veszi a beiratkozások eredményéről és a jótétemények kiosztásáról szóló jelentést is.

Közgyűlésünk hozzájárul ahhoz, hogy az I—II-ik osztályba a jelzett módok és feltételek mellett felvételi vizsgálat útján is felvehetőek legyenek növendékek.

Fájdalmas részvétellel értesül közgyűlésünk Fodor Pál orvos elhunytáról. Odaadó hűséggel szolgálta az intézetet, igazi atyai szeretettel szerette a növendékeket, azért emlékét közgyűlésünk hálás kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

Ezzel kapcsolatban tudomásul veszi Sassy János dr. nak intézeti orvosul való alkalmazását.

Az 1914. évre beterjesztett költségvetést Péter Pál lakbérének törvényszerű felemelésével együtt közgyűlésünk jóváhagyólag tudomásul veszi.

62. Egyházkerületi tanügyi bizottság beterjeszti az okt. 7-én Miskolcon tartott ülésének jegyzőkönyvét és ehhez fűzött javaslatait.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Miskolcon, a tiszáninneri ref. egyházkerület népiskolai tanügyi bizottságának 1913. október 7-én megtartott ülésében.

Jelenvannak: Czinke István egyházi-, Meczner Béla világi elnök; Kovács Béla, Vas Adám, Halászy József, Bartha József, Gagyai Károly, Elek József, Gööz Ferenc, Kádár János, Liszkai Bertalan, Bodor István, Becske Bálint, Ardai J. Dániel, Varga József, Szakal István, Bóczér István. A sárospataki irodalmi kör képviselőjében: Radácsi György. Jegyző s előadó: Fodor György.

Elmaradásukat kimentették: Buzi Márton, Szent-Imrey Gyula, Baksa Lajos, Dr. Óvári Pál.

1. Czinke István egyházi elnök a tagok szives üdvözlése mellett

az ülést megnyitja.

2. Elnök felhívja előadót az egyházkerületi népiskolák szellemi s anyagi ügyeinek ismertetésére, ki előterjesztésében megemlékezve a Br. Eötvös József születésének 100 éves évfordulójáról s azon veszteségről, mely tanügyi bizottságunkat egyik legmunkásabb tagjának, Fogarassy Jenő mezőcsáti tanítónak nyugdíjba vonulásával érte — s beterjeszti az Egyházkerület népiskoláinak 1912/13. évi állapotáról szóló statisztikai táblázatát 6 s a konvent számára készített táblázatot két példányban. Jelenti, hogy egyházkerületünk népiskoláinál haladás tapasztalható. A tanítás kevés kivétellel szeptember hó első felében megkezdődött s járvány által kevés helyen megszakítva — zavartalanul folyt június közepéig. Az iskolába nem jártak száma a múlt évihez képest emelkedett, minek oka azonban a több helyen érezhető tanítóhiány volt.

a) Tanügyi bizottság a statisztikai táblázatokat a Főt. Egyházkerület közgyűlése elé terjeszti, kérve azoknak részben az egyházkerületi jegyzőkönyvbe leendő

felvételét s részben a tanügyi bizottsági Elnök útján a Konventhez leendő felterjesztését.

b) Népművelésünk újjászervezőjének, a poraiban is áldott költő és bölcsész Br. Eötvös Józsefnek, ki első bátor harcosa volt népművelés ügyünknek, első igaz barátja a tanításnak, aki nehéz, nyomasztó viszonyok közt is akart s tudott tenni elhanyagolt iskoláztatásunkért s nevelésügyünkért, aki mint költő, mint az emberiség közös tanítója és nevelője is elhervadhatlan érdemeket szerzett — emlékezetét jegyzőkönyvünkben megörökítjük.

c) Fogarassy Jenő nyugalomba vonulását fájdalommal veszi tudomásul. Népművelésünk harcos katonája volt, ki 40 év alatt nemcsak az iskolában volt első a tanítók között, hanem, mint tankönyv- s szakirodalmi író is tanügyünknek országosan ismert alakja lett, fáradhatlanságával, szigorú munkateljesítésével, kiváló képességével általános elismerést — tiszteletet, szeretetet vívott ki magának. A távozó munkásnak, midőn elismerésünket kifejezzük s érdemeit jegyzőkönyvünkben megörökítjük, a hosszú, — munkában eltöltött életre még sok derengő napot, ragyogó napsugárt, a jól megszolgált nyugalomban sok szelid verőfényes napot, teljes megelégedést, erőt s boldogságot kívánunk.

3. Alsóborsod támaszkodva az irodalmi kör kiküldöttének múlt évi tanügyi bizottsági ülésünkön tett ama kinyilatkoztatására, hogy az új tantervhez szükséges új könyvek az 1913/14. iskolai évre rendelkezésre fognak állani, sürgeti a fonomimikai A. B. C. és fali olvasótáblák kiadását. Radácsi György, mint az irodalmi kör elnökhelyettese jelenti, hogy a fonomimikai abc. nyomásra vár, a magyar nyelvtani gyakorló könyv és a Természet-

rajz bírálóknak van kiadva; fali olvasóablák készíttetéséhez a nagy költség miatt az irodalmi kör nem foghat.

Tudomásúl szolgál.

4. Ugyancsak Alsóborsod az e.-m. tanügyi bizottság javaslata folytán kéri, hogy miután a vallástani tanterv már kiadatott, rendelje el az egyházkerület a többi tantárgyakra vonatkozó állami tantervnek beszerzését minden tanító számára s az egyház terhére. Ugyane tárgyban *Gömör* indítványozza, hogy az állami tanterv kötelező volta csak akkor mondassék ki, amikor az egyházkerületnek az ahhoz alkalmas könyvei a maga kiadásában már meglesznek; addig pedig engedjék meg az, hogy amely könyvek egyházkerületünk kiadásában nem kaphatók — mert kifogytak —, azok helyett állami kiadású könyvek használtassanak. *Felsőborsod* óhajtja, hogy míg az új tankönyvek raktáron nincsenek, addig a régiak a forgalomból ne vonassanak ki, hogy így hónapokig könyvek nélkül ne legyenek az iskolák s ugyanazon megrendelésnél két háromféle kiadású könyv ne szállíttassék.

Tanügyi bizottság, amennyiben az állami tantervet kötelezőleg elfogadta Egyházkerületünk minden iskolára nézve, ajánlja, hogy az állami tantervek beszerzését tegye kötelezővé minden iskolát fentartó egyháznak. *Gömör* és *Felsőborsod* indítványa tárgyaltan, mihelyest az irodalmi kör az új tantervnek megfelelő könyveket kinyomatja. Azért az irodalmi kör szólíttassék fel az új könyvek gyorsabb kiadására.

5. 1912. évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 72/4. pontjával az alsóborsodi egyházmegyének a tanítói szolgálati pragmatika s népiskolai szervezet egyöntetűvé tételét célzó munkálatát az egyházmegyék tanügyi bizottságaihoz s tanítótestületeihez tette le hozzászólás végett s most ezek illetékes egyházmegyéik útján beterjesztik észrevételeiket. Mégpedig: *Abauj* a következő módosítókkal fogadja el:

A 6. §. a következő két ponttal egészítendő ki:

1. Az igazgató-tanító az 1913. évi XVI. t.-cikkben meghatározott, nyugdíjba is beszámítható igazgatói díjban részesítendő. E pótlással fogadja el azt *Torna* is.

2. A tanítói pályán huzamosabb ideig szolgáló, iskolai és egyházi téren kiváló érdemeket szerzett tanítók címzetes igazgatói címet nyerhessenek. A kitüntetést az egyházi főhatóság adhatja s ez az illetőnek működési helyén ünnepélyes formában adandó tudtára.

A 6. §. e) pontja így módosítandó: „Örkődik a tanítási órák pontos betartása felett.“

A 7. §. g) pontjában ily módosítás szűrendő be: erről az igazgató, *illetőleg az iskolaszéki elnök útján.*

II. Alsóborsod teljes egészében elfogadja.

III. Alsözemplén ugyancsak.

IV. Felsőborsod is elfogadja azon módosítással, hogy a 7. §. d) pontja úgy formuláztassék, hogy a tanító ne csak a IV—VI. osztály növendékeit vezesse vásár- és ünnepnapokon templomba, de a vallásos élet megszilárdítása, a vallásos érzés felébresztése céljából az időjárás figyelembevételével mellett, már az I—III. osztályu növendékeket is kötelezze az istenisztelet gyakorlására.

V. Felsőzemplén kívánatosnak tartja, hogy úgy a tanterv, mint a tanítók szolgálati viszonya egyöntetűvé tétessék mind az öt egyházkerületben, ezért új javaslat készítését feleslegesnek tartja

VI. Gömörhöz javaslat nem érkezett, azért azzal nem is foglalkozhatott.

VII. *Torna* az igazgatói cím és jellegnek a minisztérium által leendő elismerését óhajtja, hogy így az igazgatói tiszteletdíjat is az állam fizesse.

VIII. Ung bevárja az összes egyházkerületek által beterjesztett munkálatokból készített konventi szabályzatot s a munka méltatásába nem bocsátkozik.

Tanügyi bizottság az alsóborsodi egyházmegye által beadott tanítói szolgálati pragmatikát az abauji egyházmegyének a 6. §-hoz fűzött első s ugyanezen §. e) pontjába s a 7. §. g) pontjába szűrt mó-

dosításaival elfogadja s megerősítés végett tiszteletteljes kéréssel terjeszti fel a Főtiszt. Egyházkerületre.

6. A püspöki hivatal leküldötte bizottságunknak a sárospataki irodalmi körnek az egyháztörténeti népiskolai irkákra készített tervezetét, melyben a kör jelenti, hogy a cimlapok rajzainak elkészítésére Deák Geyza tanárt kérte fel s a kezelőbizottság a bemutatott tervezetet általánosságban elfogadta.

Egyháztörténeti népiskolai irkák tervezete.

I. *Sárospatak látképe.* (Cimkép). Belől Spatak leírása.

II. *A sárospataki főiskola.* (Cimkép). Belől a főiskola rövid története.

III. *A főiskola alapítói és jöltevői:* Perényi-Dobó Ferenc; I. Rákóczy György és Lorántffy Zsuzsánna (cimkép); III. Rákóczy Zsigmond; Vay József—Mocsáry Erzsébet (cimkép); Horváth Simon és Mária (cimkép); Mudrány András (cimkép); belől: az alapítás, a nagy jöltevők röviden s akiknek arcképük az irkán van, részletesebben.

IV. *A főiskola főgondnokai:* Vay József (a nagy) (cimkép); a két Vay Miklós, a koronaőr és fia (cimkép); Vay Béla (cimkép); Dókus Ernő (cimkép).

V. *Püspökök:* (1735 óta; az elsők névleg) Apostol Pál (cimkép); Zsarnay Lajos (cimkép); Kun Bertalan (cimkép); Fejes István (cimkép).

VI. *A reformáció,* (kezdete, jelentősége); Luther, Kálvin (cimkép); Kopácsi, Sztárai, Dévai, Szegedi Kis István.

VII. *A XVII. századi vallási harcok:* Bocskay (cimkép); Bethlen (cimkép); I. Rákóczy György (cimkép); III. Rákóczy Zsigmond s a főisk. könyvtár; A gályarabság: Harsányi, Séllei (cimkép); a bujdosó pataki főiskola; Károli Gáspár és a biblia (cimkép); Szenczi Molnár A. és az énekeskönyv; a pápens-küzdelem; a rimaszombati egyesült prot. főgimn. (cimkép); a miskolci ref gimn. (cimkép); a miskolci ref. leánynevelő-intézet (cimkép).

VIII. *Tanárok*: Kövi Sándor, Somosi János, Erdélyi János, Árvai József, Emődy Dániel, Zsindeiy István (mind címképpül is.)

IX. *Vizsga-lap*.

Tanügyi-bizottság a tervezetet elfogadhatónak tartja s a Főt. egyházkerületet fölkéri, hogy az irodalmi kör útján az irkákat mentől hamarabb adassa ki.

7. Az irodalmi kör kérdést intézett a püspök úr s esperesi hivatalok közvetítésével az egyházmegyékhez s Tanítóegyletekhez, hogy amennyiben a Tanterv vallás-tanítási része az I. II. osztályban a vallástani kézikönyvet mellőzi s így kívánatos egy vezérkönyv készítés, de miután ez tetemes költségbe kerül s az egyházkerületre nagy terhet róna; — kívánják-e az egyházmegyék ily vezérkönyv készítését?

Abauj a vezérkönyv kiadását, ha kívánatosnak tartja is, de nem tartja éppen szükségesnek. E helyett kézikönyvet kíván, mely az I. II. oszt. teljes tananyagát foglalja magában tehát az imákat, erkölcsi szabályokat s énekverseket, valamint a vallásos és erkölcsi érzelmek szemléltetésére alkalmas bibliai történeteket. S kívánja, hogy a II. oszt. olvasókönyvet népmesékkel s nemzeti mondákkal bővitve dolgozza át az irodalmi kör.

Asóborsod, Alsözemplén, Felsőzemplén, Gömör, Torna kívánják a vezérkönyv kiadását.

Felsőborsod és Ung nem nyilatkoznak.

Tanügyi-bizottságunk az I. II. oszt. számára Vezérkönyv készítettését szükségesnek látja s ezért fölkéri a Főtiszt. egyházkerületet, hogy az irodalmi kör útján gondoskodjék egy ily vallástani vezérkönyv iratásáról s kiadásáról s annak idején annak megszerzését tegye kötelezővé minden iskolának.

Abaujnak a vallástani kézikönyv készítésére vonatkozó indítványát azon alapon

nem fogadja el, amelyen az a Tantervből kihagyatott.

8. Olvastatott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 149893. sz. következő rendelete:

Az 1913. évi XVI. t.-c. 20. §-a értelmében az a községi és hitfelekezeti elemi népiskolai tanító, aki, mint egy évi önkéntes teljesít tényleges katonai szolgálatot, szabadságon levőnek tekintendő és ennek az egy évnek a tartama alatt fizetés természetével bíró illetményeinek 800 koronát meghaladó részére igényt tarthat.

Ha pedig az egy évi önkéntes katonai szolgálatra bevonult tanító fizetésekiegészítő államsegélyt élvezett, úgy az ennek az egy évnek tartamára visszatartott államsegély a tanító helyettesítésére alkalmazott segédtanító díjazásának kiegészítésére fordítandó.

A törvény e rendelkezésére támaszkodva, az államsegéllyel egybekötött állásokon alkalmazott községi és hitfelekezeti elemi népiskolai tanítóknak tényleges katonai szolgálat teljesítése végett történő bevonulása esetére a következőket rendelem:

1. A bevonulás ténye és időpontja a törvényhatóság közigazgatási bizottsága által minden egyes tanítót érintőleg külön jelentés útján hozzám soronkívül bejelentendő s egyben javaslat teendő a fizetésekiegészítő államsegély egészben vagy részben való beszüntetése iránt, a szerint t. i., amint ennek összege az évi 800 koronán alul volt, vagy pedig ezt meghaladta, mivel t. i. a 800 koronán felül levő összeg a bevonult tanítót illeti meg s részére továbbra is folyósítva marad.

2. Magától értetik, hogy az így visszatartott államsegély az alkalmazandó helyettes tanító részére fog szolgálati ideje tartamára folyósíttatni.

Amidőn tehát az iskolaszék helyettes tanítót már alkalmazott, azt hozzám a közig. bizottság útján jelentse be. Ez alkalommal a helyettes képesítésére, magyar honpolgárságára, alkalmazására, díjazására s működésének kezdő időpontjára vonatkozó okmányok is beterjesztendőek.

Az 1913. évi XVI. t.-c.: nem nyújtván tájékoztatást az iránt, vajjon az államsegélyt élvező és szolgálati ideje alapján előléptetésre, vagy előlépésre jogosult községi és hitfelekezeti elemi népiskolai tanítók részére az államsegélyként esedékes többlet hivatalból avagy külön folyamodás alapján fog-e utalványoztatni, értesitem a Cimet, hogy eziránt az iskolaszékek három hónappal az esedékeség beállta előtt a közigazgatási bizottság utján folyamodnia kell.

E kérvényhez semminő okmány melléklése nem szükséges s az iskolaszékek egyedül a megfelelő időhatár betartására figyelmeztetendő azzal, hogy az elkésve folyamodók a tanítókat netán érő károsodásért anyagilag felelősek.

Minthogy az 1913. évi XVI. t.-c. 15. §-a értelmében a hitfelekezeti tanítók előléptetésénél, vagyis a magasabb fizetési osztályba való sorolásánál az egyházi főhatóság véleménye előzetesen meghallgatandó, az illető iskolaszékek, amennyiben a fizetési többletet államsegélyként óhajtják biztosítani, a folyamodás előtt kérjék az egyházi főhatóság hozzájárulását s az ezt igazoló nyilatkozatot csatolják a kérvényhez.

Budapest, 1913. szept. hó 18.

A miniszter helyett

Benedek
államtitkár.

Tanügyi-bizottság azon kéressel terjeszti fel a rendeletet a Főt. egyházkerületre, hogy azt jegyzőkönyvében kinyomatni s az illető iskolaszékeket annak megtartására utasítani sziveskedjék.

9. Felsőborsod indítványozza, hogy egy magasabb cél, a ref. népiskola emelése, a kálvinista szellem fokozottabb fejlesztése, a régi vezető szerep visszaállítása mintegy követeli, hogy a mai kötött kerületi tankönyvkiadási rendszer helyét egy új foglalja el; — vagyis az egész magyar ref. egyházat magába foglaló kiválóbb tankönyvek jöjjenek forgalomba, kötelező használatba az

összes egyházkerületekben s hogy az egyházkerületek az eddigi jövedelemtől teljesen el ne esnének, a fogyasztás aránya szerint a kerületek bizonyos jutalékot kapnának.

Tanügyi-bizottság e tanügyünkre nézve jóakaratu — *indítványt az Egyházkerületre* felterjeszti azon kérelemmel, hogy ez indítvány a Konventtel is közöltessék, hogy az az abban foglalt eszmét tegye magáévá, fejlessze tovább s érlelje s valósítsa meg.

10. Felsőborsod fölszólítandónak tartja az egyházkerület útján a Hegedüs és Sándor könyvkiadó céget, hogy az iskolai könyvtár és tanítói szakkönyvtár könyveit olcsóbb árban szállítsa az iskoláknak, mert az állam hasonló minőségű és kötésű könyveket fél áron is ad.

Alsóborsod pedig, tekintettel arra, hogy a 30, esetleg kisebb létszámmal bíró iskolában a beszedett 50 fillér 6 év alatt sem elég az iskolai könyvtár egy típusának beszerzésére, indítványozza, hogy kéressék fel az Egyházkerület, hogy az ily iskolák részére vagy segélyt nyújtson, vagy pedig a vállalkozó cégnél 6 éven túli kamatmentes hitelt biztosítson.

Tanügyi-bizottság — miután a Hegedüs és Sándor céggel a könyvek szállítására s azok árára nézve a szerződést Egyházkerületünk megkötötte, a felsőborsodi egyházmegye kívánságát nem terjeszti fel az Egyházkerületre. Hanem miután több felszólamlás történt a cég által szállított könyvek ellen, nevezetesen, hogy annak kötése durva vászon s higiénikus szempontból nem ajánlatos s céltudatoság nélkül, csakugy találomra köti össze a különböző munkákat: tisztelettel kéri fel a Főtiszteletű és Méltóságos egyházkerületi Elnökséget, hogy ha esetleg a felszólamlásokból arról győződnék meg, hogy a cég elvállalt kötelezettségét rosszul teljesíti; —

a gyülekezetek előnyére revideálja a szerződést. Ha pedig oly iskolák is lennének, melyek a könyvtár egy vagy több részletét az állami iskolákban elfogadott typus szerint, már régebben beszerezték, ezek ne köteleztessenek ugyanazon typusoknak még egyszeri beszerzésére.

Alsóborsodnak a kis létszámú iskolák segélyezésére vonatkozó kérvényét azon ajánlattal terjesztjük föl a Főtiszteletű Egyházkerületre, hogy a Baldácsy- s tolcsvai Nagy Gedeon-alapból az egyházmegyék részére kiutalt segélyeket azon figyelemzetéssel küldje meg mindig az egyházmegyéknek, hogy a segély $\frac{1}{3}$ -részéből első sorban mindig azon szegény egyházakat segélyezze, melyek a tanulók létszáma miatt évenkénti törlesztési kötelezettségüknek nem tehetnek eleget.

11. A gömörmegyei ref. tanító-egylet az egyházmegye útján azt kéri, hogy a felekezeti tanítók lakbér-illetménye az államiakéval megegyezően a szolgálati évek számához képest állapíttassék meg, hogy majd annak idején a felekezeti tanitóság lakbér-illetménye is zavar-talanul beszámíttassék a nyugdíjba.

Tanügyi-bizottság a gömöri egyházmegye indítványát azon tiszteletteljes kéréssel terjeszti fel a Főtiszteletű Egyházkerületre, hogy miután az 1913. XVI. t.-c. a lakbér megállapítását a községi s felekezeti iskoláknál azok jog- és hatáskörébe utalja, kéretnék fel az egyetemes Konvent, hogy a tanítók szolgálati évéhez képest az állami tanítókéval egyenlően állapítsa meg a református tanítók lakbér-illetményét, hogy így a nyugdíjazásnál azok kárt ne szenvedjenek.

12. Ugyanezen egyházmegye tanügyi bizottsága felterjesztésére kívánja, hogy népiskoláinkban a mostani öt érdemjegy helyett, három használnának éppen, mint a tanfelügyelői osztályozásnál van, hogy így az osztályozásnál a református egyház és Tanfelügyelők egyöntetűen járassanak el.

Tanügyi-bizottság, tekintve az 1913. XVI. t. c. által megváltoztatott helyzetet s az egyöntetű eljárás szükségességét, a javaslatot elfogadja s azt minden egyházmegyére kötelező határozathozatal végett a Főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

13. A felsőzempléni egyházmegye jelenti, hogy az iskolatakarítást, az iskolának fával való ellátását s a fűtést a gyermekek maguk teljesítik s kéri az egyházkerületet, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumtól azon iskolák részére, melyek az egyházi pénztárból e célra semmit nem kaphatnak, államsegélyt eszközöljön ki.

Miután a minisztériumtól minden egyháznak, mely iskolát tart fenn, magának kellett kérni az iskola u. n. dologi kiadásaira, illetve dologi tandijkárpótlásra segélyt s az iskola e címen vagy kapott segélyt, vagy nem. Ha nem kapott, az egyházi adócsökkentési segélyben részesülő egyházak e címen a Konventtől kapnak segélyt, mégpedig 8 m². fára és felvágatására annyiamennyit, iskolaszolgának 50 koronát, tanzerekre 20 koronát, tehát csak a megfelelő célra kell a segélyt felhasználni; miután az adócsökkentési segélyt igénybe nem vett egyházak a maguk erejéből is teljesíthetik s viselhetik az iskola dologi kiadásait s az egyházkerületi szabályrendelet egyenesen megtiltja a gyermekek által ter-

mészetben teljesített iskolai szolgálatot s miután a szabályrendelet végrehajtói mindig az illetékes egyházmegyék, intézkedés szükségességét fenforogni nem látja tanügyi-bizottságunk.

14 A sárospataki irodalmi kör kezelő bizottsága az iránt tesz az Egyházkerülethez felterjesztést, hogy miután a ref. népiskolai tanterv munkálata elkészült s az az Egyházkerület meghagyásából készítettett, annak készítői: Hodossy Béla, Fövenyessy Bertalan s Balogh Kálmán számára egy összegben 300 korona tiszteletdíjat utaljon ki.

Tanügyi-bizottságunk tisztelettel kéri fel a Főt. egyházkerületet, hogy e 300 koronát a Tanterv vallástani része készítőinek utalja ki.

15. A sárospataki irodalmi kör kezelő bizottsága jelenti, hogy a gimn. irkákból szept. folyamán körülbelől 6000 példányszám fogyott el s így reményleni lehet, hogy a népiskolai 2 filléres füzetből, ha annak használatát az Egyházkerület kötelezőleg kimondja, 100,000 példány is elfogy.

Örvendetes tudomásul szolgál; s felkéri Tanügyi bizottságunk a Főtiszt. Egyházkerületet, hogy az egyháztörténeti irkák használatát tegye kötelezővé az egyh. kerület minden iskolájában.

16. Tóth Mihály állami tanítóképezdei gyakorló isk. tanár használatra ajánlja „felállítható palatábláját“. mely a törvény védelme alatt áll. Tanügyi bizottság elnöke a táblát véleményezés végett Becske Bálint s Gööz Ferenc tanítóknak s tanügyi bizottsági tagoknak adta ki véleményezés végett, kik azt megfelelőnek s használhatónak találták.

Tanügyi-bizottságunk annak megszerzésére a tanitóság figyelmét felhívja.

17. Zsigmond Sándor egy, az ismétlőiskolások vallás-tanításánál használható kézikönyvet terjeszt be s ajánl elfogadásra, mit tanügyi bizottsági elnök Becske Bálint és Gööz Ferenc tagtársakkal átnézetett, kik bár annak méltatásába nem bocsátkoznak, de miután nekünk van már ismétlőiskolai olvasókönyvünk, azt nem ajánlják.

Tudomásul szolgál.

Meczner Béla

világi elnök.

Czinke István

lelkészi elnök.

Fodor György

előadó.

Ad. 2. Egyh.-kerületi közgyűlésünk a tanügyi-bizottság jelentését tudomásul veszi s a statisztikai táblázatokkal együtt jegyzőkönyvében kinyomatja. Az Egyetemes Konvent számára készített táblázatot a tanügyi-bizottság elnöke útján az Egyetemes Konventre, illetve annak népiskolai előadójához felterjeszti. Többi intézkedést igénylő pontjaira határozza:

4. Alsóborsod indítványára, miután Egyházkerületünk az állami tantervet már elfogadta, a tanterv megszerzését minden iskolát fentartó egyháznak kötelességévé teszi; — de kötelező használatát majd csak a Tantervnek megfelelő könyvek megjelenésekor mondja ki. Gömör és Felsőborsod indítványa tárgyaltan, mihelyt az Irodalmi Kör az új Tantervnek megfelelő könyveket kinyomatja; — ezért Egyházkerületünk az Irodalmi Kört szólítja fel, hogy gondoskodjék az új Tantervnek megfelelő könyvek mentől hamarabbi megírásáról s kiadásáról.

5. Az alsóborsodi egyházmegye által beadott tanítói szolgálati pragmatikát az abauji egyházmegyének a 6. §-hoz fűzött első [igazgatói díj] s ugyanezen §. e) pontjába s a 7. §. g) pontjába szűrt módosításaival elfogadja.

6. Az egyháztörténeti népiskolai irkák ter-

vezetét elfogadja s az irodalmi kör figyelmét felhívja annak mentől hamarabbi kiadására.

7. Az I. II osztály vallástanítására Vezérkönyv készíttetését szükségesnek látván, felhívja az Irodalmi Kört, hogy ily vezérkönyv megírásáról s kiadásáról mentől hamarabb gondoskodjék.

8. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium 149893. sz. körrendeletét jelen jegyzőkönyvünkben kinyomatja s annak pontos betartására az iskolaszékeket utasítja.

9. A felsőborsodi egyházmegyének s a tanügyi-bizottságnak a népiskolai könyvek egyetemes kiadására s használatára vonatkozó indítványát, bár a maga részéről nehezen megvalósíthatónak tartja, már csak azért is, mert az egyetemes ref. egyháznak nyomdája nincs, de azért az eszmét megfontolás céljából az Egyetemes Konventre felterjeszti.

10. A Hegedüs és Sándor cég által szállított népiskolai s tanítói szakkönyvtár átvételénél előállható kifogásoknak az egyházkerületi Elnökséggel leendő közlésére az iskolaszéki elnökök figyelmét felhívja, valamint annak bejelentését is kívánja, hogy mely iskolák szereztek be a Hegedüs és Sándor céggel kötött szerződés előtt az állam által elfogadott népiskolai s tanítói szakkönyvtárt s mely típusokat?

Alsó-borsodnak a kislétszámú iskolák segélyezésére vonatkozó indítványára az egyházmegyék figyelmét felhívja s utasítja őket, hogy a Baldácsy- s tolcsvai Nagy Gedeon-alapból évenként leküldött segély $\frac{1}{3}$ -részéből első sorban mindig azon szegény egyházakat segélyezze, melyek a tanulók csekély létszáma miatt évenkénti törlesztési kötelezettségüknek nem tehetnek eleget.

11. Miután az 1913. XVI. t.-c. a lakbér megállapítását a községi és felekezeti iskoláknál azok jog- és hatáskörébe utalja, tisztelettel

kéri fel az Egyetemes Konventet, hogy a felekezetünkhöz tartozó iskolai tanítók lakbérét azok szolgálati éveikhez képest az állami tanítókéval egyenlő összegben állapítsa meg, hogy így a nyugdíjazásnál azok kárt ne szenvedjenek.

12. A népiskolák szellemi állásának értékelésére nézve eddig használt öt érdemjegy eltörlését kimondja s tekintve az 1913. XVI. t. c. által megkivánt egyöntetű eljárást, az iskolák szellemi állásának értékelésére e három érdemjegyet mondja ki kötelezőnek: „*jól megfelelő ; megfelelő s nem megfelelő*“ s az egyházmegyéket felhívja, hogy iskolalátogatóságaik útján, már az 1913/14. iskolai évben a szellemi állapot feltüntetésére e három érdemjegyet használják

14. A Tanterv vallástani része készítőinek : Hodossy Béla, Fövenyessy Bertalan s Balogh Kálmán számára együttesen 300 koronát kiutalványoz s annak kifizetésére a sárospataki főiskolai pénztárt utasítja.

15. Az egyháztörténeti népiskolai irkák kötelező használatát — azok megjelenése után — kimondja.

1. A tiszáninneri ref. egyházkerület népiskoláinak táblás kimutatása az 1912/13. iskolai évről.

a) Mindennapi tankötelesekről.

Egyház- megye neve	Lélekszám	Iskolaköteles 6—12 évig			Iskolába járt a 6—12 éves ref. iskolakötelesek közül												Nem járt iskolába			Iskolába járt a tan- kötelesek hány 0,0? Nem járt iskolába a tankötelesek hány százaléka?	A múlt évhez viszo- nyítva javulás (+), esés (-) százalék	Tankötelesek aránya a lélekszámlhoz	Felsőbb iskolákban járók aránya a tankötelesekhez				
					Saját iskoláinkba			más vallású iskolába			Községi és ál- lami iskolába			Középfokú felső iskolába Algimn. polg. fi, nő iskolába										Járt összesen			
		fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen								
Abauj ...	38385	2167	2172	4339	1625	1656	3281	23	23	46	497	491	988	13	2	15	2158	2172	4330	6	3	9	99.79	0.21	+0.06	11.30	0.34
Alsóborsod	68674	3941	3632	7573	2999	2875	5874	55	58	113	589	517	1106	228	102	330	3871	3552	7423	70	80	150	98.01	1.99	+0.82	11.02	4.35
A.-Zemplén	53440	3174	2964	6138	2731	2529	5260	2	2	4	349	302	651	22	3	25	3104	2836	5940	70	128	198	96.77	3.23	-0.25	11.48	0.40
Felsőborsod	29029	1844	1791	3635	1580	1530	3110	4	6	10	241	239	480	9	6	15	1834	1781	3615	10	10	20	99.44	0.56	+0.56	12.52	0.41
F.-Zemplén	14837	924	866	1790	630	573	1203	9	11	20	280	275	555	3	3	6	922	862	1784	2	4	6	99.66	0.34	-0.07	12.06	0.33
Gömör...	28519	1827	1675	3502	1398	1347	2745	3	4	7	365	278	643	52	40	92	1818	1669	3487	9	6	15	99.57	0.43	-0.21	12.27	2.62
Torna ...	8935	615	622	1237	567	577	1114	—	—	—	36	29	65	2	—	2	605	606	1211	10	16	26	97.89	2.11	-2.03	13.84	0.16
Ung ...	25740	1838	1831	3669	1009	988	1997	6	13	19	693	699	1392	12	1	13	1720	1701	3421	18	130	248	93.24	6.76	-2.82	14.25	0.35
Összesen ...	267559	16330	15553	31883	12539	12075	24614	102	117	219	3050	2830	5880	341	157	498	16032	15179	31211	295	377	672	97.89	2.11	-0.22	11.91	1.56
Múlt évben	258552	16589	16100	32689	12989	12674	25663	70	109	179	2920	2800	5720	352	161	513	16331	15744	32075	258	356	616	98.11	1.89	+0.86	12.64	1.56

II. Ismétlő tankötelesekről.

Egyház- megye neve	Ismétlő iskola- köteles 12—15 évig			E b b ő l i s k o l á b a j á r									jár összesen			Nem jár			Az ismétlő tan- köteleseknek hány százaléka jött?	Az ismétlő tan- köteleseknek hány százaléka nem jött?	A múlt évhez képest javult (+), esett (—)?	Felülből iskolácha já- ró aránya az ismétlő tankötelesekhez		
				Helyben hozzánk			Gazdasági is- métlő iskol.		Ipariskolába	Polg. iskolába													Gimnáziumba	
	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő		össze- sen	fi	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen							
Abauj ...	951	765	1716	755	700	1455	—	—	—	86	33	61	94	74	948	761	1709	3	4	7	99:59	0:41	+1:14	9:79
Alsóborsod	1535	1482	3017	974	1231	2205	—	—	—	297	51	130	181	93	1415	1361	2776	120	121	241	92:01	7:99	+6:61	9:08
Alsózemplén	1188	1117	2305	978	963	1941	—	—	—	31	17	14	31	16	1042	977	2019	146	140	286	87:59	12:41	—7:61	2:04
Felsőborsod	723	741	1464	645	683	1328	—	—	—	8	2	5	7	12	667	688	1355	56	53	109	92:55	7:45	—5:29	1:29
F. zemplén	389	309	698	263	301	564	—	—	—	97	10	6	16	7	377	307	684	12	2	14	97:99	2:01	—0:16	3:29
Gömör ...	633	673	1306	531	652	1183	—	—	—	61	5	11	16	23	620	663	1283	13	10	23	98:23	1:77	—1:40	2:98
Torna ...	274	265	539	268	256	524	—	—	—	—	—	1	1	1	269	257	526	5	8	13	97:58	2:42	+6:32	0:37
Ung ...	671	673	1344	556	558	1144	—	—	—	20	—	33	33	56	632	621	1253	39	52	91	93:22	6:78	—2:95	6:62
Összesen ...	6364	6025	12389	4970	5374	10344	—	—	—	600	118	261	379	282	5970	5635	11605	394	390	784	93:67	6:33	—1:30	5:33
Múlt évben	6278	5920	12198	5259	5257	10516	—	—	—	389	135	264	399	181	5964	5521	11485	314	399	713	94:97	5:03	—2:08	7:94

III. Más vallású hozzánk járó mindennapi tankötelesekről.

Egyházmegye neve	Római és görög katolikus			Ág. h. evangélikus			Izraelita			Összesen		
	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen
Abauj --- --- ---	352	292	644	43	49	92	96	157	253	491	498	989
Alsóborsod --- ---	113	95	208	15	22	37	47	53	100	175	170	345
Alsózemplén ---	187	126	313	52	57	109	93	109	202	332	292	624
Felsőborsod --- ---	76	78	154	4	8	12	20	22	42	100	108	208
Felsőzemplén ---	73	72	145	6	8	14	62	47	109	141	127	268
Gömör --- --- ---	226	189	415	55	54	100	38	30	68	309	273	582
Torna --- --- ---	42	50	92	—	—	—	16	9	25	59	60	119
Ung --- --- ---	129	173	302	3	—	3	54	78	132	186	251	437
Összesen ---	1198	1075	2273	178	198	376	426	505	931	1793	1779	3572
Mult évben ---	1133	1103	2236	150	126	276	396	463	859	1679	1692	3371

IV. Tanítókról.

Egyházmegye neve	Férfi	Nő	Rendes	Ideiglenes	Lelkésztanító	Okleveles	Nem okleveles	Rendes fizetése						Lakása		Mily arányban járul a tanítói fizetéshez korpótlékkal együtt			
								az egyháztól		az államtól		korpótléka							
								K	f	K	f	az egyháztól	az államtól	K	K			jó	rossz
Abauj	74	7	75	3	3	75	6	34720	—	43414	78	—	17200	69	8	36:62	63:38		
Alsóborsod	77	14	87	4	—	87	4	80041	40	34359	—	100	29000	87	3	55:84	44:16		
Alsózemplén	83	14	83	4	10	87	10	50233	53	38379	—	910	18500	79	7	47:34	52:66		
Felsőborsod	56	3	52	3	4	52	7	42887	—	21945	—	—	13900	48	11	54:47	45:53		
Felsőzemplén	28	4	32	—	—	32	—	10104	—	21035	—	—	5400	26	6	27:65	72:35		
Gömör... ..	67	3	67	1	2	67	3	39452	14	32656	20	—	15900	55	14	44:82	55:18		
Torna	24	4	24	2	2	25	3	12216	—	13956	—	—	3900	23	3	40:62	59:38		
Ung	31	3	34	—	—	34	—	17327	—	22613	—	—	8700	33	3	35:62	64:38		
Összesen	440	52	454	17	21	459	33	286981	07	228357	98	1010	112500	420	55	45:79	54:21		
Mult évben	426	49	456	14	5	461	14	295239	80	203984	91	100	204450	403	62	41:96	58:04		

V. a) Az iskolákról.

Egyházmegye	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Hány tantermű ?	Törvénytörvényeszerű	Nem törvénytörvényeszerű	Fel-szerelés		Szellemi állása					Nincs osztályozva	A vallástanítás					Nincs osztályozva	Az iskolák hány %-a kitűnő ?
	o s z t á l y ú									Kellő	Hiányos	Kitűnő	Dicséretes	Jó	Elégséges	Gyenge		Kitűnő	Dicséretes	Jó	Elégséges	Gyenge		
Abauj... ..	67	2	—	—	—	—	81	77	4	78	3	34	18	16	6	1	—	10	3	3	3	—	1	45:33
Alsóborsod ...	45	3	5	—	—	—	91	82	9	80	11	32	34	11	6	3	5	—	—	3	—	—	—	37:20
Alsózemplén ...	46	5	9	10	16	6	95	85	10	76	19	39	29	16	9	2	—	4	3	1	—	1	—	41:05
Felsőborsod ...	47	4	1	—	—	—	58	49	9	50	8	27	19	6	2	—	4	6	5	—	—	—	—	50:—
Felsőzemplén ...	25	6	1	—	—	—	32	26	6	30	2	21	13	6	2	—	—	6	6	2	—	—	—	50:—
Gömör	54	10	2	—	—	—	70	55	15	42	28	42	18	8	1	—	1	10	2	—	—	—	1	60:86
Torna	23	—	—	—	—	—	26	23	3	11	15	12	6	6	2	—	4	1	1	—	—	—	—	46:15
Ung	29	4	—	1	—	—	36	32	4	31	5	16	13	4	—	—	2	23	1	1	—	—	6	48:48
Összesen	336	34	18	11	16	6	489	429	60	398	91	223	150	73	28	6	16	60	21	10	3	1	8	46:45
Múlt évben	324	39	29	10	13	6	475	398	77	357	118	197	145	78	32	5	18	62	26	6	2	2	4	41:—

V. b) Az iskolákról.

Egyházmegye	Hány új iskola állítottott a lefolyt iskolai évben	Hány iskolát adtak át a lefolyt isk. évben		Mennyi volt az átadott iskolai vagyyon		Mennyi az anya- és leány-egyházakban		Mennyi a			Hány tanítói állás van üresedésben	Az iskola fentartására fordított összeg (a tanítói fizetésen kívül)		Társulati iskola hány?	
		az államnak	a községnek	kor.	fill.	az állami iskola	a községi	külön fiu	külön leány	vegyes		iskolák száma	korona		fillér
Abauj	—	—	—	—	—	19	1	—	—	69	—	6613	55	—	
Alsóborsod	1	—	—	—	—	2	1	2	2	49	—	29426	99	2	
Alsózemplén	—	—	—	—	—	7	2	1	1	90	—	12713	94	1	
Felsőborsod	—	1	—	—	—	2	3	—	—	52	2	8736	45	6	
Felsőzemplén	—	—	—	—	—	13	1	1	1	30	—	1187	—	1	
Gömör	—	—	—	—	—	9	4	1	1	64	—	8843	60	—	
Torna	1	—	—	—	—	2	—	—	—	26	4	190	—	—	
Ung	—	1	—	—	—	30	1	—	—	34	2	5194	03	—	
Összesen	2	2	—	—	—	84	13	5	5	414	8	72905	56	10	
Múlt évben	3	1	—	—	—	82	12	4	4	394	7	141527	26	9	

63. Czinke István szakelőadó beterjeszti a nem felekezeti tünkhöz tartozó közép fokú iskolákba járó ref. növendékek 1912/13. évi vallásoktatásáról és vizsgáiról szóló következő jelentését :

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Örömmel jelentem, hogy egyházkerületünk területén ismét kettővel szaporodott azoknak a közép fokú iskoláknak a száma, ahol növendékeink vallásos oktatásáról megfelelő intézkedés történt, vagy legalább most érkezett először hivatalos jelentés püspökünknek mindenre kiterjedő gondos figyelme következtében. Egyik a gálszécsi polgári fiú-, másik a sárospataki polgári leányiskola. S ezekkel immár 16-ra szaporodott azoknak az intézeteknek a száma, amelyekben a vallásitanítás ellenőrzéséről gondoskodnunk kell. Itt vetem fel figyelemémbresztés végett azt a gondolatot, hogy miután saját magunknak csak egyetlen felsőbb leányiskolánk van, polgári iskolánk pedig egy sincs, nem látná-e a Főtiszt. Egyházkerület szükségesnek és célravezetőnek, ha megfelelő államsegéllyel átvénné és református felekezetűvé tenné a sárospataki polgári leányiskolát addig, míg mások reá nem teszik jóvá nem tehető rövidségünkre a kezöket s öök fogják kieszközölni saját javukra az államsegélyt.

Ez az iskola, mint magánintézet is fenn tudja tartani magát, természetesen a gyermekek révén első sorban érdekelt pataki tanárok nagy mértékű szellemi és anyagi támogatásával. Ez a támogatás nekünk is rendelkezésünkre állana, az államsegélyt pedig, úgy vélem, a maga nagy súlyával és összekötéseivel könnyebben kieszközölhetné egy tekintélyes Egyházkerület, mint egy magára hagyott tanítónő. Ezzel az a régi óhajításunk és törekvésünk is teljeseésbe menne, hogy Egyházkerületünknek keleti nagy területén s annak legmegfelelőbb helyén, Sárospatakon is lenne egy leánynevelő-intézetünk papok, tanítók és közbirtokosok gyermekei számára.

Az egyes intézetekben teljesített vallásitanítás eredményével különben most is teljesen meg lehetünk elégedve. Igaz, hogy egyik-másik helyen megnyirbálják a kerület által megszabott tanítási anyagot, sőt itt-ott egyes

tantárgyakat is egészen mellőznek, de ennek oka a helyi viszonyokban, a szükségből való osztály-összevonásokban és a tanítványoknak a különböző intézetek közt való nagyfokú szétszórtságában keresendő. Mindamellett is Tokajra nézve, ahol a növendékek száma immár 32-re szaporodott, külön intézkedést kérek aziránt, hogy az órák száma megfelelőleg szaporittassék s a növendékeknek a kiszabott tanítási anyag taníttassék; mert jelenleg csak ószövetségi történetet és népiskolai egyháztörténetet tanulnak, holott már tavaly utasítást nyertek, hogy legalább a hittant a tanítási tervbe illesszék be.

A kassai középiskolák négy alsóbb osztályában a kitűzött vizsgálatok nem voltak megtarthatók, mert a kanyarójárványok miatt a nevezett osztályok hatósági rendelettel előbb bezárattak.

Aggodalmas jelenség, hogy Miskolcon a róm. kath. főgimnáziumba immár 26 ref. tanuló jár; úgyszintén Egerben az angol kisasszonyok zárdájában is növekedik a ref. tanulók száma. Tavaly csak 6 volt, az idén már 14.

Nagyrócéról az egyházkerületi megbízott azt a sajnálatos tapasztalatot jelenti be, hogy ott tanuló ifjaink egyházi énekeinkből igen keveset tudnak. Van ugyan az intézetnek énektanára, aki jóakarattal és két szép éneket a mieinknek is megtanított, de hát az ő feladata egészen más, mintsem hogy az egyes hitfelekezetek tanulóinak egyházi énekeket tanítson. Felismerték e fogyatkozást saját tanulóikon az ev. testvérek is s úgy segítenek a bajon, hogy az egyházmegye 80 koronát tett folyóvá az énektanár részére, aki ezért az ev. ifjaknak külön énekórát adott, sőt hajlandó lenne a ref. növendékeknek is — minthogy ezek kevesebben vannak — 40 koronáért külön énekórát adni. Ami nagyon kívánatos dolog volna s melegen ajánlom is a Főtiszt. Egyházkerület jóindulatú figyelmébe.

Az énektanítást különben nemcsak itt, hanem az egész vonalon rendezni kellene, mert őszintén be kell vallanunk, hogy ez a nem felekezetünkhöz tartozó iskolákban vallástanításunknak egyik gyenge oldala. Annyira gyenge, hogy néhol még a vallástanítás maradandó hatását is veszélyezteti. Semmi újat nem mondok azzal fő-

tiszt. Egyházkerület, hogy ref. templomaink csak addig voltak s csak addig lesznek látogatottak, míg híveink énekelni tudnak és szeretnek. Ezt az énekelni tanulást — isteniszteleteinknek fő vonzó erejét — azonban az újabb idők meglehetősen legyengítették s a zsoltáros könyv helyett az imádságos könyv templombavitelét s az ének alatt a magános imádkozást hozták divatba, különösen azokban a gyülekezetekben, amelyek felekezeti iskoláikat beszüntették. Az éneknek eme elsorvadása még inkább fenyegeti a más vallású vagy állami középiskolába járó ifjaink egyházi életét, amiért is nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy az énektanításra középiskoláinkban az eddiginél lelkiismeretesebb gondott fordítsunk s a vallásos nevelésnek ezt a hatalmas eszközeit ne hagyjuk felhasználatlanul. Mert most vannak intézetek, amelyekben egyházi éneket egyáltalában nem tanítanak. Felhivandónak tartom a kiküldendő vizsgai biztosokat, hogy jövő őszi gyűlésünkre javaslatokat adjanak be: miként lehetne az egyes intézetekben az énektanítást gyakorlatba venni s rendszeresíteni?

Részletes jelentésem a következő:

1. *Dobsina*. A polgári fiúiskolába járt 9 növendék, a polg. leányiskolába 29, összesen 38 (tavalý 39). A 9 fiúnövendék heti 2 órán, három osztályban, tanult Kovácsy Bibliái Vallástant és Gergely féle Egyháztörténetet. Éneket — szöveg és dallam szerint — együtt tanult mind a három osztály. A leányiskolában ugyanazon tananyagot tanulták ugyanannyi órán. Az évvégi vizsgán a tanintézetek igazgatói is megjelentek. A felmutatott eredmény most is kitűnő. Különösen kiemelendő a polg. leányiskola növendékeinek szép s valóban áhitatra gerjesztő éneklése. Tanított a régi hűséggel Szombathy László. Vizsgai megbízott Réz László.

2. *Eger*. Az állami főreáliskolába járt 38, a főgimnáziumba 27 ref. növendék, akiket heti 16 órán együttesen Tóth István lelkész részesített vallásoktatásban. Az állami polg. leányiskola 13 növendékét osztályösszevonással heti 6 órán Kőszeghy Gábor s. lelkész oktatta; az angol kisasszonyok zárdájába járó 14 növendéket pedig szintén heti 6 órán, lelkész és s. lelkész együttesen taní-

tották. Az egyházkerület által kijelölt tananyagot a kijelölt kézikönyvekből egészen felölelték s a vizsgán olyan magas színvonalú eredményt mutattak fel, hogy méltók a legteljesebb elismerésre. Örvendetes jelenség, hogy a vizsgákon az egyház egy-egy buzgó presbiterrel képviseltette magát.

Vizsgai megbízott: Bodnár Béla noszvaji lelkész.

3. *Eperjes*. Az állami tanítóképző-intézetbe járt 16 ref. növendék, akiket heti 10 órában a kijelölt kézikönyvekből Gönczy Gábor eperjesi lelkész részesített vallásos oktatásban, 700 kor. állami tiszteletdíjért kitűnő eredménnyel. Az ág. ev. és gör. kath. tanítóképzőnek volt 13 növendéke, akik ugyancsak a lelkésztől nyertek oktatást hetenkint 4 órán az egyházkerülettől nyert 300 koronaért, szintén kitűnő eredménnyel. Az egyházi énekeket minden órán gyakorolták s a szöveget könyv nélkül is megtanulták. Énekre a lelkész az ev. polgári iskola ref. növendékeit is tanította hetenkint egy órán.

Vizsgai kiküldött: Révész Kálmán.

4. *Kassa*. Az állami főreáliskolának volt 27 (tavaly 25), a premontrei főgimnáziumnak 29 (tavaly 32), az áll. felsőkereskedelmi iskolának 9 (tavaly 9), az áll. polg. fiúiskolának 32 (tavaly 40), a róm. kath. polg. leányiskolának 6 (tavaly 6), az Orsolya rendi tanítónőkészítő-intézetnek 11 ref. növendéke. Mindezekben az intézetekben tanított Frenczel Béla s -lelkész heti 23 órán 1418 kor. tiszteletdíjért.

Az állami felsőbb leányiskola 35 ref. növendékét hat osztályban heti 3 órán s az Orsolya-rendi női gazdasági tanintézet 6 növendékét heti 1 órán tanította Makay Kálmán javítóintézeti lelkész 420 kor. tiszteletdíjért.

Mindakét vallástanító lankadatlan buzgalommal, kiváló szakképzettséggel és kitűnő eredménnyel végezte feladatát. Az egyházi éneklést valamennyi iskolában a hittani órák alatt gyakorolták, kivéve a felsőbb leányiskolát, ahol éneket egyáltalán nem tanítottak.

Vizsgai megbízott: Révész Kálmán.

5. *Gálszécs*. Az itteni polgári leányiskolának volt 6 ref. növendéke, akiket 3 osztályban Péter Mihály helybeli

lelkész oktatott heti 1—1 órán. Az elvégzett tananyag a jelentéshez csatoltatott. Tanulta a II. osztály a Kovácsy Bibliai Vallástanát, a III-ik a Kiss József Hit- és Erkölcstanát, a IV-ik az S. Szabó Egyháztörténetét bő terjedelemben. Az éneklésre is nagy gond fordítottatott. Templomba minden vasárnap szorgalmasan jártak. Tiszteletdíj 90 kor. A tanítás eredménye a lehető legjobb, Máthé Miklós vizsgai megbízott jelentése szerint.

6. *Homonna*. Az állami polgári fiu és a róm. kath. polgári leányiskolának volt együttesen 9 ref. növendéke (tavaly 24), akik heti 2 órán tanultak bibliai vallástant, ker. hit- és erkölcstant s egyháztörténetet. A felsőkereskedelmi iskola 5 növendéke tanult egyháztörténetet heti 1 órán s a faipari szakiskola 10 növendéke heti 1 órán tanult istenitiszletei rendtartást és egyházszervezetet. Közös énekórán a polgári osztályokkal tanultak több ének-dallamot is.

Péter Mihály vizsgai megbízott jelentése szerint Böszörményi Sándor missiói lelkész a tanítást buzgósággal s általában kielégítő eredménnyel teljesítette.

7. *Miskolc*. A nem felekezetiinkbeli 5 középiskolában 249 ref. növendék nyert vallásos oktatást heti 16 órán. Még pedig : polgári fiuiskolában 131 növ. heti 4 órán ; polgári leányiskolában 50 növ. heti 4 órán ; kir. kath. főgimnáziumban 26 növ. heti 4 órán ; felsőbb kereskedelmi iskolában 25 növ. heti 3 órán, a fémipari szakiskolában 17 növ. heti 1 órán. Mindenütt a kerület által kijelölt könyveket tanulták. A vizsga nagyon különböző időben tartatott meg, általában megnyugtató eredménnyel. Valószínű, mondja a jelentés hogy jövőre több órára lesz szükség, melyeket a beállított második polgári fiu s a fejlődő fémipari iskola tesz szükségessé. Feltűnő a róm. kath. gimnáziumban a ref. növendékek nagy megszorodása. Tanított a főgimnáziumban s a felsőbb keresk. iskolában Szarka Gyula s.-lelkész, a polgári iskolákban Igaz József s.-lelkész, a fémipari szakiskolában Tóth Béla lelkész. Tiszteletdíj a polg. iskolákban óránként 50 kor., a gimnáziumban és kereskedelmiben 100 kor., a fémipariban semmi. Vizsgai elnök : Tóth Béla miskolci lelkész.

8. *Mezőkövesd.* A vizsgára kiküldött Szabó József nagymihályi lelkész a megjelenésben akadályozva lévén, maga helyett Szabó András keresztesi lelkészt kérte fel az elnöklésre, aki a polgári iskola vizsgáján részt is vett, a gimnáziumi oktatás eredményéről azonban az intézet igazgatója nyújtott tájékoztatást. Eszerint a vizsgára jelentkező tanulók előmenetele teljesen kielégítő volt s Simon Ernő mezőkeresztesi s.-lelkész s mezőkövesdi vallástanító eredményesen munkálkodott.

9 *Nagyróce.* A ref. tanulók létszáma volt a polgári iskolában 5, a kereskedelmi iskolában 16. Összesen 21. A vallástant a ref. tanulóknak is, ez évben is Hornek Lajos nagyrócei ev. lelkész-alespéres tanította az ev. tanulókkal együtt. Vizsgázni azonban külön vizsgáztak Magyar István püspöki megbízott elnöklete alatt, akinek jelentése szerint, évközben szerzett tapasztalatai után is ítélve, a vallástanítás itt szakavatott kezekbe van letéve s lelkiismeretes buzgóságú lelkészre bízva. Tankönyvül természetesen nem a mi könyveinket használják. Valamint arról sem szól a jelentés, hogy az egyes osztályoknak mi volt a tananyaga. Az énektanítás sok kívánni valót hagy fenn.

10. *Rimaszombat.* Az áll. polg. leányiskolába járt 32 ref. növendék (tavaly 31). Minden osztályt heti 2—2 órán tanította Simon Mihály lelkész szép eredménnyel. Az első osztály a bibliai vallástanból tanulta az ujszövetségi részt, a második a Tüdös-féle hit- és erkölcsstant, a harmadik a Gergely-féle egyháztörténetet a reformációig, a negyedik ugyanannak a reformáció utáni részét. A növendékek — a templom fűtve lévén — egy-egy tanítónő vezetése alatt egész éven át eljártak az istenitiszteletra s az éneklésből a ref. egyház kántora részéről heti egy órán külön oktatásban részesültek. Egyházkerületi vizsgái kiküldött volt: Czinke István.

11. *Rozsnyó.* Oktatásban részesített Réz László lelkész 44 gimnáziumi tanulót heti 8 órán s 14 polgári leányiskolait heti 1 órán. Az ev. és róm. kath. polg. leányiskolák ref. tanulóit együtt tanultak az ev. intézet helyiségében. Tankönyvek a kerület által megszabottak. A tanítási anyag teljesen keresztülvitetett s főszűly az

értelem fejlesztésére fektetett s mindként intézet növendékei az éneklésbe is kellőképen begyakoroltattak. Az eredmény úgy a gimnáziumban, mint a polg. iskolában: kitünő. Vizsgai megbízott volt Dusza János pelsőci lelkész.

12. A *sárospataki* áll. tanítóképző-intézetbe járt 49 ref. növendék (tavaly 53). Az egyes osztályokban az egyetemes konvent által megállapított tantárgyakat tanította Harsányi István főiskolai vallásstanár. Minden negyedéves növendék gyakorlati tanítást is tartott a vallásoktatásból. Az iskolai év végén 11-en tettek kántorképesítőt. Egyházkerületi megbízott volt Bálint Dezső sárospataki lelkész, akinek jelentése szerint a vizsga eredménye mint mindig, úgy most is kitünő.

13. A *sárospataki* polgári leányiskolába járt 27 ref. növendék, akiket Szinyéry György s-lelkész oktatott két csoportban megfelelő eredménnyel. Az első csoport tanulta a Kovácsy S. Bibliai Vallásstanát, a második a Gergely-féle Egyháztörténetet. Vizsgai elnök Bálint Dezső.

14. *Sátoraljauhely*. a) A róm. kath. főgimnáziumban volt 57 növendék (tavaly 48). Heti óraszám 8. Két-két osztály összevonva tanult az egyházkerület által megszabott kézikönyvekből. Egyházi énekek a vallásórákon gyakoroltattak. A növendékek vasárnaponként — a téli hónapok kivételével — rendszeren jártak templomba.

b) A magán polgári fiúiskolába járt 30 (tavaly 32) növendék. Két-két osztály összevonva, I—II. oszt. Kovácsy Bibliai Vallásstanát, a III—IV. oszt. évenként felváltva Kiss J. Hit- és erkölcsstanát és Gergely—Kovács Ker. egyháztörténetét tanulta heti 2 órán.

c) Az áll. polg. leányiskolába járt 36 (tavaly 33) növendék. Heti óraszám 4. Két-két osztály összevonva tanulta az előírt könyvekből a megszabott anyagot. Egyházi éneket heti 1 órán tanított Szalay Béla ref. kántor.

d) A róm. kath. leánynevelő-intézetben volt 11 növendék (tavaly 8), kik heti 2 órán az egyház tanácstermében a leányiskolában használt tankönyvekből tanultak.

e) A városi felsőkereskedelmi iskolában volt 15 növendék (tavaly 5), kik heti 1 órán tanulták a Gergely—Kovács-féle egyháztörténetet. Megelőző éven a gimnázium ötödik osztályával tanultak együtt.

A vallás- és közokt. miniszter a vallástanító lelkésznek a róm. kath főgimnáziumban teljesített vallásoktatásért, 1912—13. tanévre 800 kor. tiszteletdíjat utalványozott.

Az oktatást mindenütt Papp József vallástanító-lelkész teljesítette. S Lengyel István vizsgai elnök jelenti, hogy az elért eredményt, a vallástanító lelkész lelkiismeretes munkássága, szakképzettsége folyamán mindenütt kitünőnek találta.

15. *Tokaj*. A polgári fiúiskolába járt 32 (tavaly 23) növendék. A létszám tehát évről-évre emelkedik. Az I—II. osztály együtt tanulta a Kovácsy S. Bibliai Vallástanának öszövétségi részét, a III—IV-ik osztály a Radácsi Gy. népiskolai egyháztörténetét Tehát nem a kiszabott tananyagot. Az eredmény különben kitünő. Az énektanulásban is szép eredményt mutattak fel. Vizsgai kiküldött Pálóczy József.

16. *Ungvár*. Hét középfokú intézetben vallásos oktatásban részesült összesen 146 növendék (Kir. kath. gimn. és állami főreáliskola 67, áll. polg. leányiskola 50, gör. kath. tanítóképző 8, gör. kath. tanítónőkészítő 3, agyagipari szakiskola 10, siketnéma-intézet 8.) Az iparos tanonciskola 115 növendékét — amint a jelentés teszi, — nem lehet ideszámítani. Összes óraszám 23. Ebből 11 órát Galgóczy Gyula s. lelkész, 12 órát Komjáthy Gábor rendes lelkész tanított, a miért együttesen 1980 korona tiszteletdíjban részesültek.

A tanítási anyag egyik intézetben sincs úgy keresztül víve, amint azt az egyházkerület előírja. Ennek oka természetesen az osztályösszevonás és a tanítási órák elégtelen száma. Mindamellet kívánatos, hogy a gimnázium két felső osztályában ne csak egyháztörténelmet, de hit- és erkölcstudományt is tanuljanak, mert mégis csak ez a legfontosabb tantárgy. A tanítási eredmény különben — a jelentés szerint, — a gimn. és reál I. és II-ik, a polg. leányiskola I. csoportjában jó, egyebütt kitünő s ezeknél az utóbbiaknál az oktatás mélyen járó és minden dicséretre méltó. Éneket heti 1 órán a gimn.-ban és reálban, további 1 órán a polgáriban Sulyok János ungvári énekevezér tanított szép sikerrel és bőven. Tisztelet-

díja a gimnázistákért az egyháztól 80 korona, a polgári iskoláért az egyházmegyétől 50 korona.

Vizsgai elnök Pataky Pál ungtarnóci lelkész.

17. Végül betérjésem a nem felekezetünkhöz tartozó képzőintézetekben végzett tanítójelöltek vallás- és énektanítói vizsgálatáról Eperjesen 1913. június hó 28 ikán felvett jegyzőkönyvet. E szerint a megnevezett napon vizsgára állott 9 jelölt, akik a következő osztályzatot nyerték: Dévay Kálmán jeles, Kovács Dezső jeles, Bély Erzsébet kitünő, Dávid Erzsébet kitünő, Kajáry Jolán kitünő, Lajkó Ilona kitünő, énekből jeles, Nagy Vilma kitünő, Szabó Jolán kitünő, Zombory Vilma kitünő.

Tisztelettel kérem jelentésem tudomásul-vételét.

Czinke István

előadó.

Közgyűlésünk az előadó jelentését, különösen annak a vallástánítás buzgó teljesítésére vonatkozó részét örvendetes tudomásul veszi s egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja. Az intézkedést javasló pontjaira nézve pedig a következőket határozza:

a) A sárospataki magán jellegű polgári leányiskola átvételére vonatkozó gondolatot és tervet magáévá teszi s e végből felkéri és megbizza Radácsi György főjegyzőt, Bálint Dezső sárospataki lelkészt és Meczner Béla alsószemp léni egyházmegyei gondnokot, hogy az érdekeltekkel kezdjenek tárgyalást s az átvétel lehetőségére és módozataira nézve jövő tavaszi közgyűlésünk elé tegyenek tájékoztató jelentést, esetleg kész tervezetet.

b) Felkéri az egyházkerület Elnökségét, hogy a tokaji állami polgári fiuiskola vallásóráinak 2 ről 4-re való felemelése és megfelelő díjazása iránt illetékes helyen tegyenek lépéseket. A tokaji vallástánítót pedig útásítja, hogy az egyes osztályoknak a megfelelő kézikönyveket s a kerület által kijelölt anyagot tanítsa s a

kiküldendő vizsgai elnök útján erről jövőre különösebben is számot adjon.

c) Felkéri a nem felekezetünkhöz tartozó iskolákban működő vallásitanítókat, hogy az egyes vallásórákon lehetőleg egyházi énekeket is tanítsanak. Együttal kéri azokat a gyülekezeteket is, amelyek énekvezéri állást tartanak fenn, hogy a különböző intézetekben járó növendékeinknek a lehetőség szerint, legalább hetenkint egyszer-kétszer kántoraik által énekórákat adassanak. A folyó isk. évre kiküldendő vizsgai elnököket pedig megbizsa, hogy a helyszínén szerzett tájékozódás és tanácskozás után az egyházi éneknek az egyes intézetekben való taníttatására, alkalmatos egyének kijelölésére s esetleges díjazására vonatkozólag, legközelebbi jelentésökben terjesszenek be javaslatot.

64. Olvastatott az egyházkerületi missiói bizottság alábbi jegyzőkönyve:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Miskolcon, 1913. október hó 7-én a tiszánineni ref. egyházkerület missiói bizottságának ülésében.

Jelenvannak: Révész Kálmán missiói bizottsági elnök elnöklete alatt: Bálint Dezső alsözempléni, dr. Tüdös István alsóborsodi, Hutka József f.-zempléni, Csabay Pál gömöri, Szücs István ungi esperesek, Meczner Béla alsözempléni, Dókus László felsözempléni, Komjáthy Béla ungi, Meczner József abauji, Ragályi Béla f.-borsodi gondnokok, Péter Mihály egyházkerületi aljegyző, missiói bizottsági előadó.

1. Elnök szíves szavakkal üdvözölvén a bizottság tagjait,

az ülést megnyitja.

2. Ezután Péter Mihály előadó előadása alapján tárgyalás alá vette a bizottság az egyházkerület területén

lévő missiói egyházak 1912. évi működését s arról szóló jelentését a következőkben terjeszti a főt. egyházkerületi közgyűlés elé:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A tiszáninneri ref. egyházkerület területén lévő missiói egyházak 1912. évi állapotáról van szerencsénk előterjeszteni a következő jelentésünket:

Ha missiói egyházaink múlt évi életét pár rövid szóval jellemezni akarnánk, azt hisszük, alig találunk kifejezőbb szavakat, mintha azt mondjuk, folyt a belső, csendes, áldásos munka az elmúlt évben is, de a hatalmas ellenfelekkel való küzdelem is gátolta haladásunkat, emésztette erőinket. Egyezővel ez az esztendő is a Nehe-miás-korabeli templomépítő zsidók ideje volt a missiói egyházak életében. Vajjon mikor jön el az az idő, mikor az oroszán a báránnyal együtt legel?

1. A missiói egyházak területén az elmúlt 1912-ik évben csak annyi változás történt, hogy Egerben szept 1. óta Kőszeghy Gábor a hitoktató segédlelkész s hogy Ózdon az eltávozott Szalatsy Richárd orgonista énekevezér helyébe Czangár Lajos társulati református vallású tanítót választotta meg a gyülekezet. A presbyteriumok kebelében is volt változás. Rozsnyón Kövér István adóhivatali ellenőr választatott presbyterre egy megüresedett helyre. Ózdon a hívek örvendetes szaporodása szükségessé tette, hogy a presbyterek létszámát 12-ről 20-ra emeljék. Ugyanitt az eddigi gondnokot, Zsóry Györgyöt, hű fáradozásainak jutalmául, a főgondnoki székbe emelték, az így megüresedett gondnoki állást Nagy Sándorral töltötték be. E helyen emlékezünk meg arról, *hogy az ózdi egyház fokozatos, áldásos fejlődésének útján elérte a 25-ik esztendőt.* Minden jel azt mutatja, hogy az egyház méltán hálás lehet a múltért s bizodalommal nézhet a jövőbe. *A minaji missiói lelkész, Szabó Endre, 20 év óta áll őrt állomáshelyén,* a pompéji katona szívósságával. — A missiók területi beosztása változatlan maradt az elmúlt évben is. Itt volna azonban az ideje, hogy komoly megfontolás tárgyává tegyük missióink területeinek célszerű beosztását.

Némely missiókra ezt a néphullámvás, a létszám örvedetes módon való megszaporodása egyenesen életszükséggé teszik. Ilyen különösen Eperjes, ahol a missió nagy területe, de különösen a vallástanítással járó szerfeletti munka elodázhatlanná teszik vagy kiségitő erők alkalmazását, vagy a missiói területnek célszerűbb beosztását. Különben ebben az irányban a munka meg is indult.

Az *abauji egyházmegye* ugyanis Kassán 1913. ápril. 15—16. napjain tartott közgyűléséből a legmelegebb pártolással terjesztette fel jelen évi tavaszi közgyűlésünkhöz az eperjesi missiói egyház azon kérését, hogy Szepesmegye részére külön missiói állás szerveztessék az eperjesi missiói egyház megkárosítása nélkül, olyformán, hogy a szepesmegyei reformátusok ez idő szerinti 500 korona évi adója az adócsökkentési államsegélyből utaltassék ki. Indokul felhozzák azt, hogy a lélekszám megkétszereződött s magában Szepesmegyében 1391 ref. lélek van ez idő szerint, akiknek lelki gondozása külön erre hivatott lelkészt kíván, amit az is igazol, hogy az eperjesi missiói lelkész az 1912. évi jelentéséből is kitetszőleg képtelen egymagában, a vallásoktatás mellett a Szepesmegye egész területére kiterjedő missiói munkát elvégezni.

2. A 11 missiói egyházban szolgál 10 rendes, 1 segédlelkész, 1 polgáriiskolai tanár, 1 ref., 1 állami elemi népiskolai tanító, összesen 14. A reformátusok lélekszáma a 11 missiói egyház területén 9495 volna a kimutatás szerint. Ha e számok fedeznék a valóságot, akkor a tavaly kitüntetett 9932 lélekkel szemben 437 fogyás volna, holott némely egyházban a létszám örvedetesen szaporodott, más helyeken az előbbi év színvonalán maradt. A hiba tehát ott keresendő, hogy van egyház (Jenke), ahol a lélekszám csak a szórványokból van feltüntetve. Ahol majd az ívek hiányos kiállításairól szólunk, ott fogjuk megtenni az erre vonatkozó javaslatunkat. A felső hatóságok 1912-ben is annyit költöttek missiói egyházaikra, mint 1911-ben, az Egyetemes Konvent 6400 koronát, Egyházkerületünk 2000 koronát.

3. A lelkészeknek szorosán velt lelkészi és ezzel kapcsolatos vallástanítói működéséről általában dicsérettel kell megemlékezni, jóllehet majdnem kivétel nélkül nehéz

munkát végeznek, mert a kerek számban 10000 körüli reformátusok 54320 ág. ev., 328529 r. k., 135183 g. k., és 35044 egyéb felekezetűek, nemzetiség szerint pedig a vámoslucskai és jenkei nagyobb részben tót ajkú lelkeinket nem tekintve, 57900 német, 161191 tót, 1088 oláh, 90190 ruthén, 6144 egyéb nemzetiségek között vannak beékelve magyarjaink. Ha e számokon végig tekintene a magyar állam vezetősége, be kellene látnia, hogy a ref. missziók erősítése nemcsak egyházi, de ugyanolyan mértékben nemzeti ügy is. Megtartani a magyar ajkúakat magyaroknak és magyarajkúakká tenni a 2 egyházban lévő tótajkú reformátusokat: ez volna a cél.

Kereszteltek a lelkészek 220 gyermeket (1911—204), eskettek 59-et (1911—61), temettek 167, (1911—154), úrvacsorát osztottak 105 esetben, (1911—123 esetben). A statisztika azonban itt is hibás, mert Bacskáról és Jenkéről csak a szórványokban végzett munkásság van kimutatva. A szorosán vett lelkészi munka köréből vett panaszokkal is találkozunk. A misszióügy rendezetlenségével van kapcsolatban, hogy a rozsnyói lelkész a vasárnap délutáni és a hétköznapi istenítiszteleteket nem tarthatja meg, a szórványokban sem tehet annyit, amennyit szíve szerint óhajtana, mert nincs munkatársa, az eperjesi a juliusi és augusztusi istenítiszteleteket Eperjesen kénytelen mellőzni, hogy munkájának eleget tehesen. A bodrogszentesi amiatt zúgolódik, hogy a fizetésrendezés ismert kérdése nem bír megoldásra jutni, ezért ő „ingyen dolgozó napszámos.“ Tavaly is meg tett 106 útát 506 km. távolságban, fedezetlen költsége 306 kor. Ezek közül azonban 46 esetben, ami 149 kor. költséget okozott, pusztán felügyeletet gyakorolt. Az abodi misszionárius tanító azt nehézményezi, hogy Királykúton végzett szolgálataiért tulajdonképpen semmi díjazásban nem részesül, mert a 300 korona segélyt az abodi katedrális funkciókért kapja. Kéri azért, hogy a királykúti szolgálatok után felmerült 1911. és 1912. évi költségei (1912-ről 87 kor. 20 fillért tüntet fel) vagy a missziói alap terhére irassanak, vagy bizonyos évi összeg hozassék számára e címen javaslatba. A vallástanítási tiszteletdíjat pedig 1912. január 1-től kéri megállapítani és kiutalni, mert különben kénytelen volna

állásáról lemondani, mivel áldozathozatalra nem képes, munkáját csökkenteni pedig nem tartja lelkiismeretével egyezőnek. A fizetésrendezés kérdését a minaji lelkész is szóba hozza.

A legtöbb missionáriusnak főmunkája most is a vallásoktatás volt, ami egynémelyiket szorosán vett missziói munkájában gátolt is. (Eger, Rozsnyó, Eperjes) 14-en foglalkoztak vallásoktatással. Tanítottak 57 különböző iskolában 934 gyermeket (1911-ben 919-et) heti 145 órában, (1911-ben 128 órán). A tanítás mindenütt jó eredményű, több helyütt magas fokon áll. A tanintézetek közül ref. csak egy volt, a többi állami, községi, társulati, ág. ev., r. kath., g. kath., fokozat szempontjából pedig jobbára elemi iskolákban tanítottak, de polgári, felső leány, tanító-és tanítónőképző, reáliskola, gimn., felső kereskedelmi, faipari, szakiparos tanonc, ismétlő, vasárnapi stb. iskolákban is. Némely missziói lelkész e tekintetben való munkája szaporodott. Az eperjesi megkezdte az iparos tanoncok oktatását, a homonnai munkája bővült a szinnai állami iskolában megkezdett vallásoktatással. Baj azonban, hogy az egeri lelkész a szórványokban nem taníthatja a vallást utazási költségeinek elégtelensége miatt, bár a gyermekeket már összeírta, tankönyvekkel ellátta s a szülék gondozásába ajánlotta. Feltűnő, hogy a bacskai misszionárius lelkész Battyánban a gondnok házánál kénytelen tanítani a reform. növendékeket, holott ott r. kath. iskola van. A jenkei lelkésznek az okoz gondot, hogy az újabban leszállított vallásitanítási tiszteletdíjből nem telik fuvarköltségre, illetőleg enemű szolgálatát csak ráfizetéssel teljesítheti. Az egeri lelkész 4 esetet sorol fel, amikor ref. tanulókat titokban r. katolikusoknak neveltek az egeri iskolákban. Az egyik esetben pláne egy ref. hitoktatónak, mint mostoha apának szégyenletes szerepe is volt, midőn a lelkészt azzal fenyegette meg, hogy mostoha fiát árvaszéki engedélylyel kitéríti. Az alsóborsodi egyházmegye helyesen azon álláspontra helyezkedett a fent érintett lélekalászáttal szemben, hogy utasította a lelkészt, hogy ha jövőben hasonló üzelmeket tapasztal, jelentse a presbyteriumnak, hogy így a panasz esperesi és püspöki úton a miniszter elé juthasson.

E helyen teszünk jelentést a vallásoktatásnak a missziói körökben való rendezése ügyéről, mely már évek óta foglalkoztatta felsőbb hatóságainkat. Ugyanis az Egyetemes Konvent még 1910—119. sz. határozatával felhívta az egyházkerületeket, hogy adjanak egyelőre kizárólag a missziói körökben szükséges vallásoktatásnak miként szervezése iránt — a szükségességet igazoló tüzetes adatok kimutatása mellett — javaslatot s ebben jelöljék meg: a) a szervezés és évi fentartás költségeit a szükséges állás működési körének és javadalmának megállapításával; b) azt, hogy ezen költségekhez mily összeggel járulhat az érdekelt missziói kör, egyházmegye és egyházkerület? E határozatot megújította az Egyetemes Konvent 1911-ben 119. sz. jknyvi pontjával, ahol kimondotta, hogy az egyházkerületek „a kimutatást minden egyes missziói lelkésszel töltsék ki s az általa kitöltött adatok minden egyes pontjára úgy az egyházmegyei missziói bizottság, mint maga az egyházmegye, nemkülönbén az egyházkerület saját észrevételeit tegye meg“ s ugyanezt megújította az 1912. évi 79. sz. Egyetemes konventi határozat, míg végre aztán egyházkerületünk 1912. évi őszi közgyűlése 74. sz. határozatával a beérkezett jelentő-íveket a püspöki hivatalnak oly célból adta ki, hogy azokat a még hiányzó és beszerzendő ívekkel együtt az Egyet. Konventre terjessze fel. Püspök úr e felhívásnak eleget is tett, megjegyezvén felterjesztésében, hogy „e kimutatások részben elég hiányosak, de különben sem indokolják a vallástánítói állások felállításának szükségességét, mert a legtöbb helyen hetenkint 1—2 órai vallástánításért külön hitoktatói állást szervezni nem lehet, a 200—300 községben szórványosan lakó ref. lakosok számára hasonlóan nem. „A tiszáninneri egyházkerületben, — mondja tovább a felterjesztés, — a mostani missziói lelkészekkel is lehetne végeztetni a vallástánítást, csak fizetéseiket és utiköltségeiket kellene megfelelő módon szabályozni.“

Az Egyet. Konvent azonban 1913—220. sz. határozatával a kimutatást a tiszáninneri egyházkerületnek visszaadta, felhíván, hogy e kimutatásokat kivétel nélkül minden missziói körből szerezzék be s ezek alapján maga az egyházkerületi közgyűlés tegyen a fent hivatkozott kon-

venti határozatnak megfelelő konkrét javaslatot. Így került ide most ez az ügy.

E tárgyról igen bajos tiszta képet alkotni, részint mert a beérkezett rovatos ívek még most is elég hiányosak, részint, mert még most sincs elég téve a Konvent azon egyenes felhívásának, hogy a kimutatásokat előbb az egyházmegyék missiói bizottsága s az egyházmegyék tárgyalják s tegyenek javaslatot a szervezés és évi fentartás költségeit illetőleg a szükséges állás működési körének és javadalmának megállapításáról és hogy ezen költségekhez mily összeggel járul az érdekelt missiói kör, az egyházmegye és az egyházkerület? — Mindemellett a '11 missiói lelkész kimutatását a következőkben van szerencsénk bemutatni:

a) az *eperjesi* missiói lelkész, aki különben nem ad kimutatást a Sáros- és Szepesmegyék területére kiterjedő missióban lévő 6—12, 12—15 éves gyermekekről, — *három* vallástanítói állás szervezését tartaná szükségesnek, egyet Iglón, ahol az ottani iskolában tanítaná a tanító a körülbelül 25-re menő ref. gyermekeket s végezné a hitoktatást Szepesmegye északi részében; egyet Bártfán, ahol algimnázium van, melyet főgimnáziummá akarnak fejleszteni, a polgári leányiskolát pedig 7 osztályúvá; végezné ezen kívül a tanítást Sárosmegye északi részén; egyet Korompán, ahol 93 részint tiszta, részint vegyes ref. család van. Végezné a hitoktatást Szepesmegye déli területén is, kér a Konventtól 10,800 koronát.

b) Az *egri* 5 vallástanítói állás szervezését kéri, a körben elszórtan lévő 14 ref. gyermek részére. Ha ily állások nem szervezhetnének, kér költségre Egerben 1200, körzetben 800 koronát. Évi 40 óra elég volna.

c) *Bacska* nem kéri a vallástanítói állás szervezését, csak 100 koronát utiköltségül a missiói segélyhez. A körzetben 42 gyermekről ad számot. Hetenként 2 óráról van szó.

d) *Bodrogszentes*. Öt községben van 65 gyermek, melyek közül háromban tanító tanítja a gyermekeket. *Két vallástanítói* állás igényeltetnék, de ez nem felette szükséges, mert ha megadatik részére az 1750 korona utiköltség és tiszteletdíj, akkor a Bodrogszentesen székelő

segédlelkész is elvégezné a vallástanítást. Heti 4 órát mutat ki.

e) *Abodon* nincs szükség vallástanítói állásra, csak adassék meg a Királykúton 15 gyermek, heti 2 órai vallástanításaért a 352 korona.

f) *Ozdon*, mely legalkalmasabb központ, vagy vallástanítói, illetőleg s. lelkészi állás szerveztetnék, vagy fuvardíjat kapjon a lelkész. 16 községben 68 rendes iskolaköteles van, (nem számítva a központot). Heti 10 órai tanításról van szó. Fedezetül kér a konventtől 1520 koronát.

g) A *homonnai* lelkész szerint 4 vallástanítói állás szervezése szükségeltetnék, 1. Mezőlaborc központtal, a hol 18 gyermek heti 2 órán, 2-szor Szinna központtal, a hol 9 gyermek heti 1 órán, 3-szor Varannó központtal, a hol 17 gyermek heti 2 órán oktattatnék és 4-szer, Sztropkó központtal, a hol a gyermekek létszáma nincs feltüntetve. Mivel azonban a vallástanítás ügyéről Varannón és Sztropkón csak a varannó sztropkói missiói kör szervezése esetén, ez utóbbi helyen különösen csak a vasút kiépítése után lehet szó, elég volna 168 kor. utiköltség a mezőlaborci vallásoktatásra.

h) *Rozsnyón* 2 vallástanítói állás szervezését látná a lelkész indokoltnak, egyet Rozsnyón s egyet Dobsinán. A rozsnyóihoz az egyház pénztára 200 koronával járulna, a dobsinaihoz semmivel. Dobsinán 28 a tankötelesek száma, Sajóházán 8, a körzet egyéb helyeiről melyeknek száma 18, nincs kimutatás. Rozsnyón 79 a tankötelesek száma. A lelkész e miatt nem fordíthat elég gondot a körre.

i) *Jenke* egy vallástanítói állást óhajt, mely központtal, nem mondja meg Négy községben teljesít vallástanítást, heti 1—1 órán, összesen 92 gyermeknek. Ha ily állás nem szerveztetnék, utiköltségre és napdíjakra kér a konventtől 2145 koronát.

j) *Minaj* nem kíván új vallástanítói állást. Utiköltségre és napdíjra kér 912 kor. 50 fill. Három községben kell tanítania összesen 47 növendéket, összesen heti 4 órán.

k) *Vámoslucska* sem kívánja a vallástanítói állás

felállítását. Megelégednék 1750 kor. utiköltséggel s napi-dijjal. Gyermekek száma 5 községben 65. (Kettőben csak confirmatiót tanít.)

4. A valláserkölcsei állapot elég kedvező képet mutat Békés, nyugodt életet élnek, hivek és vezetők. Csak a minaji lelkész említi, hogy az egyház kül- és bel-ellen ségei, egymással szövetkezve, az egyház vezetésének meg-hénítésára törekszenek. Miben áll azonban ez a tárgya-lás alatt lévő ügy, nem tudjuk a jelentésből kivenni. A homonnai, már ismert per befejezést nyert aképpen, hogy ref. lelkész és ellenfelei a kassai királyi táblán, a hová az ügy felebbezés folytán került, kibékültek. Sőt a jelentés szerint a pernek mintha bizonyos jótékony hatása is volna a reform. egyházra, a mint ez a részletes jelen-tésből kitűnik. A templomot a hivek szorgalmasan látog-gatták, az úrvacsorával szép számmal éltek. A kitérés, át-térés, reversalis mérlege alig néhány esettel billent ká-runkra. Az Isten dicsőségére való adakozásban, általában az áldozatkészségben ez az esztendő is boldogabb esztendők közül való. Solymoson 25 ezer korona költséggel köből való templomot és tornyot építettek a maroknyi hivek. Egerben, Mezőlaborcon a templom építésére alkal-mas összeg összehordásán vetélkednek hivek és vezetők, nemes versenyre kelve egymással, az előbbi helyen kü-lönös dicsérettel emlékszik a lelkész Lipcsey Péter főgond-nok fáradságot s akadályt nem ismerő munkájáról. Va-rannón a felett vitázik a két felekezet (ref., ág. ev.) mi-lyen legyen az istenitisztelet nyelve, tisztán magyar-e, vagy a tót ajku hivek kedvéért tót is? E tusakodásban pedig csorbát kap az unió eszméje és a nyiláson beférkö-zik az ellenség.

Eperjes is látni vélte már lelki szemei előtt a felé-pített templomot. Nagy reménységet fűztek ugyanis ah-hoz, hogy a 100,000 korona tőkének megfelelő 5000 korona tőkeamat segélyt megnyerik. Melegséggel festi le a lelkész, hogy miért van szükség Eperjesen, Felsőma-gyarország emez egyik kulturailag is legfejlettebb, a más felekezetűek által pedig erősen uralt városában, ha nemis diszes, de aesthetikailag kifogástalan s imádásra készítő prot. templomra, és hogy más okok miatt is miért kel-

lene azt most felépíteni. Melegen kérik a felső hatóságokat ügyök kedvező elintézésére.

Abod is a felett panaszkodik, hogy templom-építések elé nem remélt akadály tornyosult, amennyiben tökesegély kérvényök, nemhogy automaticæ előbbre, de még hátrább soroztatott be.

5. A vagyoni állapot is elég megnyugtató, bár néhány egyház (Bacska, Minaj, Jenke, Vámoslucska) hiányos kimutatása miatt egészen teljes képet erről sem nyerhetünk. A tőkepénzek összege: 146444 kor. 73 fill. (1911-ben 126807 kor. 40 fill.) évi kivetett adók összege 7773 kor. 97 fill. (1911-ben 8015 kor. 50 fill.) Bevételek összege 50423 kor. 73 fill. (1911-ben 35405 kor. 79 fill.). Kiadás 47197 kor. 91 fill. (1911-ben 32002 kor. 96 fill.). Maradvány 3226 kor. 49 fill. (1911-ben 3402 kor. 83 fill.). Adósság 139271 kor. 34 fill., (1911-ben 82926 kor. 15 fill.). Ezeknek legnagyobb részét tökesegély tartozás képezi. Kegyes adomány 2782 korona 72 fillér (1911-ben 4008 korona 53 fillér).

Az alsözempléni egyházmegyében lévő bacsikai, az ungi egyházmegyében lévő jenkei, minaji, vámoslucskai missiói egyházak vagyoni helyzetére vonatkozó kimutatások most is hiányosak, jóllehet a főt. egyházkerület a mult év őszén tartott közgyűlése 74. sz. jegyzőkönyvében az 1. sz. határozattal utasította őket, hogy jövő jelentéseikben indokolják, miért ily hiányosak kimutatásaik; ha talán azért, mert nincs mit kimutatniok, indokolják, hogy miért nem vetnek ki egyházi adót, vagy miért nincsenek a köröknek külön számadásaik, általában igyekezzenek a körök vagyoni helyzetét megalapozni és fejleszteni. E felhívásnak a bacsikai lelkész némiképp eleget tett, amennyiben jelentésében előadja, hogy egyik társegyháznak sincs sem ingatlan vagyona, sem évi jövedelme, csak a lelkész és tanító részére fizetnek díjlevél szerint némi csekély összeget és ezt most ki is tünteti; de viszont most meg a vagyoni helyzetről (tőkepénz, bevétel, kiadás, kegyes adományokról), nem ad képet, sem a társ, sem az anyaegyházból, az évi adóról pedig az anyaegyházból. A jenkei, minaji, vámoslucskai pedig a tőkepénz és az évi

adókivetést nem tünteti fel, bár egyházmegyék felhivta, hogy a fenti határozat értelmében járjanak el jövőre.

6 Külön pontban óhajtunk foglalkozni a missziói lelkészek jelentéseiről és azok csatolmányairól. Amint a részletes jelentésből ki fog tűnni, vannak lelkészek, akik jelentésöket a legnagyobb gonddal és mindenre kiterjedő pontossággal teszik meg, a felszerelés is hibátlan s pontosan kiállított. De megint, amint a részleteknél ez is kiviláglik, vannak, akiknél mind a missziói jelentés, mind a felszerelés nagyon sok kívánni valót hagy hátra.

Először is ami a missziói jelentéseket illeti, azok egy része kevés gonddal készült, szűkszavu, rendszertelen, úgyhogy ezekből a legnagyobb igyekezettel sem képes az előadó, tiszta, egységes képet formálni magának. Ugyanezt mondhatjuk a mellékletek kiállításáról, jóllehet ezeknél bizonyos szabály és táblásívek irányt is szabhatnak a missziói lelkészeknek. Így pl. bár még az 1903. őszén tartott egyházkerületi közgyűlésünk 25. g) pontja megszabta, hogy a canonica visitatio jegyzőkönyve csatolandó, mégis a legtöbbnél nincs ily csatolmány. Ugyanily hibák vannak az utazási naplók és táblás kimutatásoknál is. Így csak néhányat hozunk fel, mert a részletes jelentés mindenikről számot ad. Van, aki csak a rendkívüli utazásokat írja be, akad, aki a hiterősítő művek kiosztásáról nem szól; van, aki utazási naplóját nem hitelesíti; van, aki az utazás idejét nem írja be, van olyan, aki fel nem tünteti, van-e lelkészlak, és hány templom, iskolai épület van a misszió területén? Az Egyetemes konvent évről évre panaszkodik e visszás helyzeten. Jelen évi ápril. 25 s következő napjain tartott ülése jegyzőkönyvének 221. pontjában azt mondja: „A missziói jelentések külső formája még mindig sok kívánni valót hagy hátra, minthogy az új missziói jelentések használata csak 1913. jan. 1-től van elrendelve“. De a jövő jó reménység bekövetkeztéig is utasította a missziói köröket a missziói jelentések pontos kiállítására, s felhivta az egyházkerületek figyelmét a dunántuli egyházkerület határozatára is, mely a jelentések fontosságát a missziói segélyek megvonásával kívánja biztosítani.

Ezek után van szerencsénk részletes jelentéseinket az alábbiakban benyújtani.

I. Az abauji egyházmegyében:

1. *Eperjesi missiói egyház.* Lelkész: Gönczy Gábor. A lelkek száma: Eperjesen 461, Sárosmegyében 838, Szepesmegye területén 1391, összesen 2229. (E két megye területére terjed ki a missió) A múlt évben még csak 1282 volt az összes lélekszám, a növekedés majdnem egyezer.

A lelkész pontos, kimerítő jelentésében egymásután mutatja be azon derült vagy lehangoló képeket, melyek a múlt évi életökben váltakoztak. *Panaszosan emliti első-sorban is a templomépítéshez fűzött reményökben való csalatkozásukat.* „Mint Nőé galambja, úgy jött hozzánk, — mondja jelentésében, — az abauji egyházmegye es-peresének körlevele, melyben arra szólít fel bennünket, hogy templomalapunk növelése végett, tökekamatsegélyért folyamodjunk. Ime teljesül hát rövid idő alatt leghöbbsajtát templomunkban imádkozhatjuk Istenünket“. Elmondja ezután a továbbiakban, hogy igaz ugyan, hogy templomuk és lelkészlakásuk felépítésére 100,000 korona tőkének megfelelő 5000 korona tökekamat segély megszavazását kérték (eme kérésöket nem honorálta a felsőhatóság), de azért kértek ily nagyobb összeget, mert templomuk 2 vármegye reformátussága számára épülne s Eperjesen (ahol egy g. kath. püspök, egy püspöki teendőkkel felruházott r. kath. kanonok székel), mely város számos kulturintézményével, folyton és erősen fejlődő mivoltánál fogva méltán tekinthető Felsőmagyarország egyik legelső városának. Ily városban egyszerűsége mellett is imponáló, műzléssel épített s vallásos áhitatra ébresztő ref. templomra volna szükség. Leírja, hogy ha tovább halasztatik a templomépítés, annál nagyobb nehézségek tornyosulnak eléjük, mert az anyag és munkabér folyton drágább, mert még most volna a város szíves égből alkalmas telkők, de már 10—15 év múlva magoknak kellene megszerezniök, mert az ág. ev. testvérek annyira felszínre hozták a nagygeresdi egyezség

felbontását, hogy egyszer csak azon veszik észre magokat, miszerint istenitiszteletre alkalmas helyiséget kell bérelniök. Indokul hozza még fel a lélekszám rohamos növekedését. *Ennek folytán nagy melegséggel hívja fel a sorsuk felett határozni hivatott felső hatóságokat ügyök kedvező elintézésére.*

Odább az egyház, külső és belső képét festi, melyet nyugodtnak, békésen és fokozatosan fejlődőnek mond. A hívek összetartanak, buzgók az istenitisztelel látogatásában, az urvacsorával való élésben s az adakozásokban. Az adventi időszakban három vallásos estélyt tartottak, a melyet más vallásuak is szépen látogattak. Más felekezetűekkel békésen, szeretetben élnek. Anyagilag szépen gyarapodnak, tőkepenzök egy év alatt 4000 koronával nőtt, most 39.634 kor. 72 fillér.

Az áldozatkészség közt felemlítésre méltó dr. Mosánszky Titus és neje Tardy Amália 1000 kor. adománya, Kende István budapesti főreáliskolai rajztanár s festőművész művészi olajfestménye, mit 300 kor. értékben a hívek közt kisorsoltak, s az eperjesi takarékpénztár 100 kor. adománya templomépítésre, melyet 10 éven át fog adományozni. Egy gimn. árvatanuló részére összeadták a tandíjat, egy iparostanoncot már második éve ruháznak, egy öreg, beteg, munkaképtelen nőt gyógyszerrel s tüzelőanyaggal láttak el.

Beszámol missiói munkájáról. Megjelent Iglón és Korompán minden hónapban 1-1-szer, Löcsén egész éven háromszor, Feketehegyen kétszer, Iglófüreden egyszer, Bártfán négyszer, Bártfafüredben egyszer, Sóváron kétszer, Girálton az ág. ev. lelkészszel tartott egy közös istenitiszteletet. Temetés és keresztelés végett többször kiutazott. Mindezt kellőleg igazolja. De e sok utazást csak úgy volt képes végezni, hogy a presbyterium beleegyezésével *Eperjesen julius és augusztus hónapokban nem tartott istenitiszteletet.*

Vallást tanított 5 különböző intézetben heti 15 órán 34 növendéknek. Az évben a tanoncok oktatását is megkezdette. Konfirmációt nem végzett, mert elégnek tartja, ha ezt minden évben egyszer végzi. Keresztelt 23-at,

temetett 10 et, eskelett 8 párt. Reversalis volt javunkra 1. A katonaságot vallásoktatásban részesítette.

Bevétele volt az egyháznak 8230 kor. 23 fill. Kiadás 8143 kor. 37 fill. Maradvány 86 kor. 86 fill. Tőkepenze a tiszáninneri egyházkerület kezelése alatt 24,507 kor. 14 fill., az egyház kezelésében 15,127 kor. 58 fill. Összesen 39,634 kor.

A jelentés fel van szerelve utazási naplóval, táblás kimutatással, de az utazási naplóban csak a rendkívüli kiutazások vannak bejegyezve. Egyházlátogatási jegyzőkönyv nincs csatolva és az sincs igazolva, hogy a lelkész biterősítő műveket osztott volna szét a hivek közt.

II. Az alsóborsodi egyházmegyében:

2. *Eger.* Lelkész: Tóth István. Lélekszám: Egerben 810 ref., 219 ág. ev.; a szórványokban 187 ref., 117 ág. ev. Az 1910. évi népszámlálás szerint: Egerben 733 ref., 178 ág. ev., a szórványokban 81 ref., 87 ág. ev. volt. A létszám így is emelkedőben van.

Ez a jelentés egyike a legnagyobb pontossággal kiállított s legjobban felszerelt jelentéseknek. Legelőbb azon személyi változásról tesz említést, hogy 1912. szept. 1-óta Köszeghy Gábor a segédlelkész. Majd elszámolván az egy év történetét: itt is rózsák mellett találunk elég töviset és a buzgó lelkész munkája előtt elég akadályt. A legelső gondot az elmúlt évben is *a templomépítés kérdésének megoldása és a vallásoktatás kultiválása képezte.* A templomépítési alap az 1911. évi 69018 koronáról 81,136 kor. 25 fillerre emelkedett 1912. végén. Hogy ez eredményt elérhessék, az csak úgy volt lehetséges, hogy 1912. folyamán ismét kibocsátottak 10002 gyűjtőívet s ezzel együtt most már 20002 gyűjtőívet helyeztek el, melyeknek egy része honorálva is lett, de még mindig igen sok várja a szívek megmozdulását.

Igy pénzek elégtelen volta, de más körülmények miatt sem foghattak a templom felépítéséhez. Egy másik ok az, hogy a város által felajánlott ingyen telek, a mint arra utjabban rájöttek, az átellenben épített izraelita templom-

építési munkálatainál, — süppedékes talaj, — azon munkáknak azért, hogy valamiképp megszerezzék a katonai kincstár birtokában lévő, u. n. „rosz templomot“, mely most ruharaktár, egyébként szilárd épület, nem igen nagy költséggel átalakítható volna, a város legszebb pontján fekszik. A kincstár hajlandó is volna átadni 17000 kor. értékben, a város is kimondta már a katonai új raktár építését, csak a pénzviszonyok enyhülésére vár. Lehet tehát, hogy a város által felajánlott ingyen telek helyett, — melynek 4 évi terminusa különben lejárt s csak dr. Lipcsey Péter főgondnok nagy buzgalmának sikerült az ügyet függőben tartatni, — itt fogják templomukat felépíteni. Ez ügygyel kapcsolatban nagy melegséggel emlékezik meg a jelentés a *főgondnok minden akadállyal szembeszálló hithűségéről, energiájáról, alkotó erejéről, a ki mindenütt ott van s befolyását érvényesíti, kitéve magát sokszor a hatalmasok ellenszenvének is.* A másik nagy munkával és aggodalommal járó mező volt a vallás-oktatás és énektanítás, melyen hárman osztoztak meg, a lelkész, a hitoktató segédlelkész és Fekete János állami tanító énekvezér, a kik 11 különféle intézetben heti 38 órán 192 növendéket tanítottak. Tanították az ujoncokat is a szokásos 8 héten át s minden hó 1 és 3-ik vasárnapján istenitiszteleket tartottak számokra. Nagy éberségre volt szüksége a lelkésznek a tervszerűen üzött iskolai lélekhalászattal szemben, melynél 4 esetet sorol fel, mind olyat, a hol a ref., illetőleg ág. ev. gyermekeket az intézetek, titokban r. kath. vallásban nevelték. Az egyik esetben különösen fájdalmasan emlékezik meg *egy ref. hitoktatónak, mint mostoha apának szégyenletes szerepéről, a ki midőn ref. vallásának született mostoha fiának a ref. vallásban való neveltetése érdekében a kellő lépéseket szorgalmazta: a missiói lelkészt azzal fenyegette meg, hogy a gyermeket árvaszéki engedély alapján kitéríti r. kath.-nak.* A missiói lelkész ez iskolai lélekhalászatot vallásszérelmi esetenek minősítvén, kéri a felső hatóságokat a megtorló lépések megtételére. A f.-borsodi egyházmegye e tárgyra vonatkozólag úgy határozott, — hogy buzdítva a lelkészt a további éberségre, — amennyiben jövőben szükségesnek mutatkoznék egyházhatósági beavatkozás, ez irányban

az egyháztanács mindig külön felterjesztéssel éljen, hogy ezek az esperesi és püspöki hivatalok útján az illető miniszterhez eljuthassanak. Megtartották a *confirmációi* oktatást, 20 növendéket részlétevé az oktatásban. Ezek közt az ünnepélyes vizsgán korfirmációi lapokat és újszövetséget osztottak ki, a legjobb növendéket pedig az e célra szolgáló alapítványból 10 kor. aranynyal jutalmazták. Keresztelt 20, esketett 8, temetett 3 esetben. Ki- vagy áttérésről, avagy reverzalisadásról meg nem emlékezik. Megtartották a vasár- és ünnepnapi, délelőtti, délutáni isteniszteleteket, ezt megelőzőleg a raboknál és a törvényszék fogházában volt minden alkalommal istenisztelet. *Urvacsorát* osztottak a szokásos 6 alkalom mellett 7 ízben betegek részére. A hitelet virágzó: a hivek szép számmal látogatták a templomot és éltek urvacsorájával.

Buzgón gyakorolta lelkész a helmissió azon ágát is, mely hiterősítő művek osztogatásában nyilatkozik. Járt a Téli Ujság 95 példányban, szétosztott prof. Árvaházi Naptárt 60 példányban, Magyar Naptárt 4 példányban, Szövétnek c. ifj. folyóiratot 12 példányban, Ébresztőt 1 példányban. Az ifjuság közt szétosztottak 150 kor. értékű egyházas művet és jutalomdíjakat és 83 kor. szeretet-adományt karácsonykor.

5 ízben szállt ki a szórványokba. Ez alkalommal felkutatott 19, különböző iskolába járó ref. gyermeket. Egyelőre csak tankönyvekkel látta el és a szülék gondjaira bízta a növendékeket, mert a rendszeres vallásoktatás nehezen volna gyakorolható, mert társulati vagy felekezeti iskolába járó növendékek után tiszteletdíjra, ami az utiköltséget némileg fedezné, számítani nem lehet; a konventi missiói segélyből sem futja a súlyos megélhetési viszonyok miatt. De így is tarthatott a szórványokban 2 vallásórát.

Reménye van, hogy Egercsehiben, a hol a bányatelep fejlődésével párhuzamosan növekszik a prot. lakosság is, ha sikerül a protestansokat tömöríteni és számokra isteniszteleti hely lesz kapható, már talán 1913-ban isteniszteletet is tarthat és urvacsorát is osztthat. Egyébként a szórványokban is buzgón terjeszti a hiterősítő műveket. Bevétel 5067 kor. 19 f. Kiadás 4461 kor. 49 f.

Maradvány 405 kor. 70 f. Templómépitési alap 83,205 kor. 93 f. Csatolva Táblás kimutatás, utazási napló, egyházlátogatási jegyzőkönyv és Kimutatás az egyház 1912. évi bevételéről. A jelentés felszerelése kifogástalanok.

III. Az alsózemléni egyházmegyében:

3. *Bacskai kör.* Lelkész: Verebélyi József. A körzetben levő egyházak: Battyán, Bély, Kaponya. A lelkek száma 757. Az 1911-ik évről 454 van kimutatva. Ha ez adatok megbízhatók: az emelkedés igen erős. A lelkész munkássága most is abból állott, mint az előző években. Minden hóban négyszer kijárt Battyánba és Bélybe, kivéve a sürgős mezei munkában telő Julius és Augusztus hónapokat. És a ref. növendékeket, akik mindkét helyen a r. kath. iskolába járnak, vallásoktatásban részesítette az *előbbi helyen a gondnok* házánál. Mindkét községben megkonfirmálta a 12 éves gyermekeket. Ezenkívül esketett, temetett, betegeknek urvacsorát adott stb. Felügyelt a hívekre és a gondnokkal felügyeltetett. Mindkét helyről Bacskába járnak a templomba s e tekintetben s az urvacsoraélésben is buzgók.

Leleszre menetele alkalmával, a hova konfirmatiói oktatás, urvacsoraosztás, istenitisztelettartás végett szokott kijárni, a kaponyai híveket is meglátogatja, akik Leleszre járnak istenitiszteletre, ott részesülnek vallásoktatásba s oda járnak istenitiszteletre. Áttérés, kitérés nem volt, sőt házasságkötés sem, aminek oka az, hogy az ifjak jó része Amerikában van. A körben vallásosság, erkölcsiség szeretet uralkodik.

A főt. egyházkerület múlt évi őszi közgyűlése a 74-ik I. sz. határozattal, tekintettel arra, hogy a vagyoni helyzetre vonatkozó kimutatás nagyon hiányos volt, felhívta a kör lelkészét, hogy jövő jelentésében indokolja, miért oly hiányos a kimutatás, ha talán azért, mert nincs mit kimutatnia, indokolja, miért nem vetett ki egyházi adót, vagy miért nincs a körnek számadása. Általában igyekezzék a kör helyzetét megalapozni és fejleszteni.

Jelentésében előadja, hogy kimutatást azért nem adott,

mert egyik társcegyháznak sincs sem ingó, sem ingatlan vagyona, sem évi jövedelme, csak a lelkész részére fizetnek díjlevél szerint némi csekély adót, mely mint egyházi adó van a hivekre kivetve. *Ezt mostani táblás kimutatásában már fel is tünteti. De viszont mostan meg már a vagyoni helyzetről (tőkepénz, bevétel, kiadás, anyaegyház évi adókivetése, adományokról) nem ad számot, nemcsak a társ- de még az anyaegyházból sem.* Az anyaegyházból nincs feltüntetve a lelkész végzett funkciója, nincs keresztelés, temetés, urvacSORaosztás stb. A mellékletek máskülönben elég jól vannak kitöltve. Egyházlátogatási jegyzőkönyv azonban nincs csatolva s nincs nyoma annak, hogy a helmissió hiterősítő művek osztogatása által is erősítettett volna.

4. *Bodrogszentesi-kör.* Lelkész: MiskolcZy Endre. A lelkek száma e körben 455, mint 1911-ben. E körhöz tartoznak: Véke, Boly, Zétény, Szinyér, Rad községek. Pusztakeresztes és Körtvélyes szórványok. A lelkész missiói jelentésének legnagyobb részét az a feletti panasz foglalja el, hogy missiói fizetése még mindig rendes lelkészi fizetése közé van számítva, congruája a missiói segély hozzászámítása alapján van kiutalva, aminek folytán tehát ő missiói munkájáért tulajdonképen „ingyen dolgozó napszámos.“

Tulajdonképeni jelentése nagyon rövid. Az 1912. év csendes munkásságban, zavartalanul folyt le. A hivek vállalásos buzgóSága nem csökkent, sőt bizonyos jelekből következtetve, mintha növekedett volna. Ilyen jel a vékei hivek nagy templom-szeretete.

Utazási naplója szerint keresztelt 14 esetben, esketett 6 párt, temetett 14 halottat, urvacSORát osztott a gyülekezetben és betegeknek 9 esetben. Vallást tanított a szinyéri iskolában heti 1 órán 14 gyermeknek. Elvégezte a konfirmációi oktatást. Át vagy kitérés, reversalis sem részünkre, sem kárunkra nem történt. Megtett a lelkész 106 missiói utat, 506 kméternyit. Fedezetlen fuvar költsége 306 kor. 43 esetben azonban csupán felügyelet gyakorlása végett jelent meg a körzetben, a mi 149 korona utazási költséget okozott számára. Felmerül azért a kérdés, hogy a

felügyelet gyakorlás nem volna-e gyakorolható azon alkalomkor, midőn functiót is végez.

Eléggé örvendetes vagyoni helyzetök. Bevétel volt 1777 kor. 26 f. Kiadás 1523 kor. 63 f. Maradvány 253 kor. 63 f. Magtári állományok 80 köből, mely mind a hivek önkéntes adományának eredménye, ezért eddigelé adókivetésre nem szorultak. De súlyos helyzet előtt állanak az iskolaépítésből kifolyólag, amennyiben rozoga iskolájuk helyett újat kell építeniök, ami 800 korona költséget igényel.

Csatolva utazási napló, táblás kimutatás, mindkettő pontosan kiállított. Egyházlátogatási jegyzőkönyv azonban nincs mellékelve és annak sincs nyoma, hogy a hivek közt hiterősítő művek osztattak volna széllyel.

IV. A felsőborsodi egyházmegyében:

5. *Abod.* Missionarius tanító: Bakos János. Abodon kívül Királykut tartozik e missióhoz. A lelkek száma e két helyen 159, 1911-ben 165 volt.

Jelentése szerint az elmúlt évben is a vallásosság, erkölcsiség, áldozatkészség és a ref. öntudat fokozása volt fő vezérelve.

A hitéletet kielégítőnek jelzi. Abodon való működése a vásár- és ünnepnap isteniszteletek tartásában, az iskolai tanításban és az adventi időszakban 4 vallásos estély tartásában merült ki, a mely utóbbit idegen vallásfelekezetűek is szép számmal látogatták. Az abodi iskolában összesen 37 növendéket tanított, heti 30 órán. Királykuton 13-szor tartott isteniszteletet, kétszer temetett, egyszer egy törvénytelenül együtt élő pár lelki bajának orvoslása végett jelent meg. A királykuti hivek buzgóságáról is dicsérettel emlékezik, sokszor alig volt képes a községi iskola terme a hiveket befogadni. A királykuti községi iskolában, hetenként 2-szer, 2—2 órát tartott. A tanköteleseket szükség szerint saját költségén tankönyvekkel, a szüléket pedig vallásos olvasményokkal (koszoru füzetek, Téli Ujság és Hetessy Viktor-féle kiadmányok) látta el, összesen 7 kor. 90 f. értékben. A ref. növendékek száma 13 volt. Elvégezte a confirmatói oktatást, A konfirmandusok közt

15—17 évesek is voltak, a kik eddig urvacsorában nem részesültek, vagy csak titkon, vizsga nélkül vettek urvacsoráját.

Bevétel volt a missiói egyházban 1505 kor. 66 f. Kiadás 1131 kor. 73 f. Maradvány 373 kor. 93 f. Adakozások összege 250 kor. 17 f. Templom-alap 975 kor. 11 fillér és a „Magyar telepítő és parcellázó bank királykuti uradalmának“ adománya 6000 drb. téglá templom-építéshez. A királykuti hívek magok kérték egyházi adóval való megterhelhetősöket. 13 családra vettettel összesen 24 kor. 50 f., melyet be is fizettek.

De a jelentés panaszos hangokat is hallat. *A töke-segély-kérvény kedvezőtlen elintézése nemcsak a missionarius tanító személyét érintette kinosan, de a gyülekezetet is, amennyiben elvesztették reményöket új templom-építéséhez, „ugyanis nem hogy automaticé előbbre tétettek volna, de jóval hátrább, mint eddig voltak, holott a szükség 5 év óta csak növekedett.“* Másik panasza az, *hogy a Királykuton végzett katedralis functiókért semmi-nemü díjazást nem kap, mert a most élvezett 300 kor. missiói segélye az Abodon végzett levitai functiókért adatik. Elődei a Királykuton élő reformátusoktól törvényes uton is behajtották a párbért, holott soha sem végeztek szolgálatot.*

Kéri azért, hogy a királykuti szolgálatok után fel-merült, 1911. és 1912. évi költségei (az 1912-ik évit 87 kor. 20 fillérben tünteti fel) vagy a missioi-alap ter-hére irassanak, vagy bizonyos évi összeg hozassék szá-mára e címen javaslatba. A vallástaniói tiszteletdíjat pedig 1912. január 1-től kéri megállapítani és kiutalni.

Kérelme elutasítása esetén fájdalommal bár, de kény-telen volna az abodi missionariusi állásáról lemondani, mert szűk fizetéséből tetemes áldozatra nem telik, a vi-szonyok pedig nem a missiói munka abbanhagyására, hanem inkább fokozására intenek.

6. *Özd.* Lelkész: Osváth Zoltán. A missiói körhöz tartoznak: Arló, Balaton, Bánszállás, Bota, Bolyok, Borsod-nádasd, Center, Csokvó, Disznósd, Domaháza, Csépán, Járdánháza, Lénárdaróc, Omány, Sajónémeti, Sajómece, Sajóvárkony, Somsály bányatelep, Királd község és b. telep,

Uppony. A lélekszám 1200-ra tehető, 1911-ben 1120 volt. Az emelkedés e téren évről-évre fokozatos.

Az 1912. év jubiláris esztendő volt az ózdi missziói egyházra nézve, amennyiben ekkor töltötte be fenállásának 25-ik évét. Visszatekintve e buzgó, emelkedett szellemű s hőcs lelkű missionáriusunk az eltöltött 25 évre, hálával borul le Isten előtt az egyház életében is megbizonyosodott amaz igazságért. „hogy akarat, buzgóság, hit- és vallásszeretet még a rideg kövekből is élő fiakat állít elő és hogy a szétszórta csontok összeszedése nem volt meddő és hogy munka, viruló élet van ott, a hol ezelőtt 25 évvel csak tespedés ingadozás és kétségeskedő reménység lakozott.“

Az 1912-ik év is a csendes, nyugodt fejlődés esztendeje volt, a kipróbált uton való haladásukat semmi nehéz körülmény nem zavarta, „sőt akadnak momentumok, a melyek képét még vonzóbbá teszik.“

Ilyen a többi közt az a körülmény, hogy szükségesnek látták a népesség emelkedése miatt 12-ről 20-ra emelni föl a presbyterek számát. Tetterős, buzgó egyének kerültek a presbyteriumba. Eddigi érdemtelen gondnokukat, Zsóry György, főszolgabíró s egyházmegyei tanácsbíró, erkölcsi jutalomképen a főgondnoki székbe emelték. A megüresedett gondnoki széket pedig Nagy Sándor ózdi főgépésszel töltötték be. Más személyi változás: az eltávozott Szalatsy Richárd orgonista énekvezér utódjául Czangár Lajos társulati, ref. vallású tanítót választották meg

A lelkész jelentéséből az odaadó munkásság és buzgóság sugárzik felénk. Keresztelt 51 et, esketett 9 párt, temetett 35-öt, urvacsorát osztott 12 szer. Reversalis volt javunkra 2. Kitért 3. Konfirmált 21 gyermeket, kiknek kis bibliákat és vallásos füzeteket osztott ki. Gyermekágyból felkelt nővel avatást végzett 23 esetben. Utazási naplója szerint megtett 2516 km. utat. Ez alkalommal végzett munkássága állott isteniszteletek tartásából, urvacsoraosztásokból, temetésekből, esketésekből, betegek részére való urvacsoraosztásból. Nagy gondot fordított arra, hogy a hivek közt bibliákat, énekes könyveket, vallástani könyveket osztogathasson. Kiosztott 90 ily fajta művet 60 kor.

értékben, melyből 31 kor. visszatérült. A hivek templomszeretete s egyéb tekintetben való buzgósága dicséretreméltó. Vallást tanított a gyári, bányatelepi népiskolákban, hat községben 8 iskolában, továbbá az alsófoku ipar és vasárnapi ismétlő-iskolákban heti 10 órán 159 növendéket, kiknek az éneket Czangár Lajos tanította

Az egyház anyagi ügyei is megnyugtatók. Bevétel volt 7837 kor. 19 f. Kiadás 7280 kor. 60 f. Maradvány 556 kor. 58 f. Egyház fentartási alapuk, melyet a múlt évben is 200 koronával növeltek = 1068 kor. Vagyonuk ingatlanokban és ingóságokban kitesz 42500 koronát. Terhök 6540 kor. Ennek törlesztésére fordítottak 600 kor.-át. Isten dicsőségére adakoztak 150 koronát. A jelentés minden szükséges melléklettel jól fel van szerelve.

V. A felsőzempléni egyházmegyében:

7. *Homonna.* Lelkész: Böszörményi Sándor. A lelkek száma Homonnán és a körzetben 878, együtt ref. és ág. ev. Ebből Homonnán ref. 136, ág. 58, együtt 194, a körzetben ref. 504, ág. ev 180, összesen 684. A missiói-kör kiterjed Zemplénmegye egész területén a homonnai, szinai, mezőlaborci, sztropkói járásokra, az utóbbi járás területén azonban csak a reformatusok vannak gondozása alatt. Ez a hűséggel összeállított jelentés is tartalmaz megnyugtató és elszomorító momentumokat. *A jelentés "azzal kezdődik, hogy az 1912-ik év is „a felekezeti harcok jegyében született, élt, halt el, sőt ezt a kellemetlen örökséget hagyta az 1913. esztendőre is.“* Ezzel a lelkész arra a perre céloz, melyet múlt évi jelentésében már bejelentett, hogy t. i. a r. kath. plebános, a hitoktató s egy tanárnő még 1911-ben sajtópert indítottak ellene egy hírlapi cikk miatt, melyet ő az előbbieket által elkövetett, „az ő személye elleni insultusok, a templomunk elleni durva sértések s a történelem tanításának örve alatt a vallásunk erkölcsi-alapjai elleni támadások folytán“ irt. Részletesen beszámol a per egész lefolyásáról, amelynek az lett a vége, hogy az ellenfelek, a kassai ítélőtáblán, a hova az ügy felebbezés folytán került, — kibékültek s az izgalom lecsillapultával a pernek mintha némi jótékony hatása is

lett volna a lelkész szerint a ref. egyházra, mert a sértegető hitoktatót el kellett helyeztetni, a tanárnőt az intézlezből el kellett bocsátani, sőt a harc után a klericalismus mintha mérsékeltebb lenne, a közös veszedelem pedig tömörülésre szólította a protestánsokat. *Még mindig nem bírt megoldásra jutni a Varannón építendő prot. templom kérdése.* A nyelvkérdés miatt támadt elvi félreértések a két felekezet között nem simultak el. Ez az ügy tehát még mindig függőben van. Missiói munkájáról részletesen és pontosan beszámol.

Nagy buzgósággal végezte lelkészi teendőit. Isteniszteletet tartott Homonnán vasár- és ünnepnap, *ha a szórványban* nem volt elfoglalva. Megtartotta a március 15-ét és az okt. 31-ét. Mezőlaborcon husvét, pünköst, karácsony másodnapján és aug. 26-án, Varannón március 31-én, május 19-én, szept. 8-án, dec. 22-én, Szinnán május 12-én, október 6-án, Sztropkón június 11-én tartott isteniszteletet. A missiói körben az állami elemi iskolák tanterme, illetőleg Varannón az ovoda helyiségében tartotta az isteniszteletet

Urvacsorát osztott Homonnán 6-szor, Mezőlaborcon 4-szer, Sztropkón 1-szer, Varannón 4-szer. Az istenisztelet látogatottsága kielégítő, sőt fokozódó. Más vallásuak is érdeklődnek isteniszteletünk iránt. Az urvacsorában kellő számban vettek részt. Konfirmációi oktatásban részesített és konfirmált Homonnán 8, Mezőlaborcon 4, Varannón 1 növendéket. Megkeresztelt 23 gyermeket. Esketett 3 esetben. Ezek közül vegyes pár 2. Megegyezés nem volt, de a szórványban a nagy kiterjedés miatt ez meg nem állapítható. Temetett 9-et, beteget látogatott 7 esetben. Híveit otthonukban, amennyire módja és alkalma volt, felkereste, köztük vallásos iratokat osztogatott. Naplója szerint 36 missiói utat tett meg. Áttért 1, kitérő nem volt.

A vallás és énektanításra kiváló gondot fordított. Tanított Homonnán 5 különböző fokozatu (elemi, polgáriú, leány, felsőkereskedelmi, faipari szakiskola) iskolában 73 növendéket. A növendékek buzgón részt vettek az isteniszteletben, sőt itt-ott a vidéki temetéseknél segédkeztek az éneklésben.

Munka-szaporulatot jelent rá nézve, hogy az ág. ev. egyházkerület az ág. ev. növendékek részére, a saját hittanuk és énekeiknek, a saját hittanóráikon való tanítását kimondotta. A szinnai állami iskolában, a hol a ref. növendékek száma 10-re szaporodott, a vallástanítást megkezdette.

Anyagi téren némi örvendetes javulás észlelhető. A templomot befedték, az e célra gyűjtött 1128 kor. templom-alap felhasználásával. Anyagi helyzetök javulása megengedhette volna, hogy adósságukból törlesszenek, de mivel ezek után alacsony kamatot kell fizetniök, (5 és 6⁰/₀-ot) inkább egyházfentartási alapot létesítenek. A múlt éven 250 koronát tettek félre.

Vagyonuk: Templom-alap 254 kor. 40 f. Orgona-alap 436 kor. 79 f. Iskola alap 4786 kor. Egyházfentartási alap 250 kor. Összesen 6877 kor. 19 f. Teher: összesen 2350 kor.

Szép buzgóságot fejtenek ki a mezőlaborci hívek egy ott építendő templom ügyében is.

A jelentés minden szükséges melléklettel dicséretesen jól fel van szerelve.

IV. A gömöri egyházmegyében:

8. *Rozsnyó.* Lelkész: Réz László. Lélekszám: összesen 896. Ebből Rozsnyón 700, a többi a szórványokban. 1900-ban még csak 384, 1910-ben 610 volt. Ide tartoznak: Dobsina, Betlér, Csucsom, Krasznahorkaváralja, Sajóháza, Alsósajó, Gócs, Oláhpatak, Sajóréde.

A gondosan összeállított jelentés szerint béke és egyetértés volt az egyházban. Kivülről sem zavarta a nyugalmat semmiféle támadás. A hívek hitökről és egyháziasságukról tettek bizonyágot. *Szervezetében annyi változás történt, hogy egy megüresedett presbyteri állásra Kövér István adóhivatali ellenőr választatott meg.*

Lelkészi munkálkodását a következőkben tünteti fel. Rozsnyón a központban minden vásár- és ünnepnap tartott istenitiszteletet, de vasárnap csak délelőtt. Hogy vasárnapokon csak délelőtt s hétköznapon egyáltalában nem tarthatott istenitiszteletet, *annak oka az, hogy nincs, a ki vasárnap délután és hétköznapokon az éneklés vezetésére*

vállalkozzék. Jelenlegi kántoruk (ã ki nem ref. s nem rozsnýói lakos) nem hajlandó az eddiginél nagyobb munka teljesítésére; a lelkésznek hangszervét pedig tulságosan is igénybe veszi a sok vallás és énektanítás. Urvacsorát osztott 6 alkalommal s jegyzetei szerint Rozsnýón körül belől 581-en éltek urvacsorájával. Megkeresztelt 22. Esketett 7 párt, a kik közül 2 pár tiszta, 5 vegyes. Rozsnýón 15 oly házasság kötött, melyben az egyik fél ref. vallású volt. Ezek közül 5 esetben volt megegyezés, 1 javunkra, 4 kárunkra. A kárunkra kötött egyezségeket nem volt módjában megakadályozni. Eltemetett 18 at. Betegét látogatott 12 esetben, 6 esetben urvacsorát is osztott. A betegágyból felkelt nők mind igénybe vették szolgálatát. Megkonfirmált 11 növendéket, a kiket husvétől áldozó csütörtökig maga készített elő heti 3—4 órában. A Rozsnýón lakó hívei egy részét, amennyiben ideje engedte alkalmyszerűleg, vagy a szükséghez képest meglátogatta. Szép működést fejtett ki a rozsnýói társadalmi egyesületekben. A rozsnýói művelődési egyesületnek elnöke. A rozsnýói prot. iparosok egylete választmányának hivatalból egyik elnöke.

Dobsinán két ízben tartott istenítiszteletet, június 16-án és okt. 20-án. Június 16-án konfirmált is. A konfirmációra Szombathy László készítette elő a növendékeket. Volt még Dobsinán 2 ízben, egyszer, junis 14-én a ref. tanulók vallástani vizsgáján s egyszer, nov. 1-én a hívek meglátogatása végett.

Sajóházán volt okt. 13-án, meglátogatta híveit és összeírta a tanköteleseket és dec. 17-én és 21-én előbb beteghez, utóbb temetni.

Rozsnýón, Dobsinán biterősítő műveket is osztogatott.

Lelkiismeretes gondját képezte a rozsnýói iskolákba járó növendékek vallásoktatása. Tanított 8 különféle intézetben 173 növendéket heti 15 órán.

Azonban a szórványok közül, csak Dobsinán részestültek a növendékek vallásoktatásban. Itt e munkát Szombathy László polgári iskolai tanár végezte nagy buzgósággal. 58 növendéket 3 iskolában heti 6 órán vezetett. Az éneket is ő tanította, mint Róznýón a lelkész. *Lelkészi működésre és a vallástanításra a szórványokban, most*

sem fordíthatott annyi gondot, amennyit óhajtott volna, mert nincs hivatásos munkatársa.

Az egyház anyagi helyzete eléggé kedvező. Bevétel 4196 kor. 38 f. Kiadás 3977 kor. 56 f. Maradvány 218 kor. 82 f. Adósságtörlesztésre és kamatra fordítottak 1077 kor. 90 f. Az ingallanok értéke 71750 kor. Alapok és tőkék : 3233 kor. 80 f. Összes vagyon 74983 kor. 80 f.

A jelentés minden szükséges melléklettel a legjobban felszerelt.

VII. Az ungi egyházmegyében:

9. *Jenkei-kör.* Lelkész: Móré Gábor. Lélekszám a körben 848 Hozzá tartoznak: Tasolya, Szenteske, Poroszló, Kereszt, Alsó-Felsőnémeti, Karcava, Székó, Dióska, Ludas, Péteri, Koromlak.

A jelentés felettebb szűkszavu. De mégis megtudunk annyit, hogy a hitélet eléggé virágzó volt, a hívek látogatták a templomot. És hogy a lelkész tehetsége szerint híven végezte a rábizottakat. Megkeresztelt 24 gyermeket, esketett 7 esetben, eltemetett 14-et. Urvacsorát osztott betegnek és a gyülekezetben és elvégezte a confirmációt is. 25 növendékkel. De mind Táblás kimutatása, mind utazási naplója, — mely utóbbi különben hitelesítve sincs, — hiányosan van e tekintetben kiállítva, mert e nemű szolgálatait csak a szórványokból jegyezte fel. Tanított 4 iskolában 85 növendéket, heti 7 órán, vallásfanra és énekre. E téren való munkálkodásáról az iskolalátogatóság dicsérettel emlékezett meg. Múlt évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk a jenkei-kör lelkészét is utasította, hogy jövő jelentésébe indokolja, miért nincs kivette egyházi adó és miért nincs a körnek számadása, a vagyoni helyzetre vonatkozó kimutatások miért hiányosak? Hogy általában igyekezzenek a körök vagyoni helyzetét megálapodni és fejleszteni.

Mindezek dacára a vagyoni helyzet képe most sincs hiánytalanul feltüntetve. A lökepénz és az évi adó kivetés sen az anyaegyházból, sem a szórványokból most sincs bejegyezve. A rendes évi számadásokról csak az anyaegyházból és szórványból nyerünk képet. Ugyszintén e

kettőből az adósságról és a kegyes adományokról. Az ungi egyházmegye jövőre nézve e hiányok pótlására utasította a lelkészt.

Különben a bejegyzett adatok szerint: Bevétel volt 10,908 kor. 95 f. Kiadás 10,092 kor. 98 f. Maradvány 815 kor. 97 f. Adósság 9040 kor. Kegyes adomány 439 kor. 50 f. Panaszodik a lelkész, hogy a vallástanítási fuvardíját nagyon megnyirbálták, csak ráfizetéssel teheti meg az utakat. Egyházlátogatási jegyzőkönyv nincs csatolva és arról sincs említés, hogy hiterősítő művek osztogattak e?

10. *Minaji-kör.* Lelkész: Szabó Endre. Lélekszám 269, miként 1911-ben. A körhöz tartoznak: Katergény, Homok, Kereknye, Kerekes, Kincses-tanya, Zöldág tanya, 2. vasúti őrház.

A jelentés elsősorban megemlékezik arról, hogy a missiói egyház lelkésze immár 30 év óta működik őrhelyén. Ez idő alatt töle telhetőleg „igyekezett orvosolni az egyház külső és belső bajait.“ Visszatekintve a lefolyt 30 esztendőre, örömmel tesz bizonyosságot arról, hogy a felső hatóságok jóakarásával és támogatásával a kis egyház helyzetét a 30 év előtti állapottal szemben sikerült előbbre vinni. Ez előmenetel jelének tekinti a többek közt azt, hogy a lelkészi belsőségen az összes épületek ezen idő alatt épültek. A templom minden részében átalakítva új torony és tetőzetet nyert, melynek 10,000 korona építési értékéből csak 4000 koronát fedeztek a hívek. Ez is, mint az előbbi épületek tehát nagyobbára segélyből épültek.

De a jelentés bizonyos keserű vonásokat is tartalmaz. *Fájdalmasan említi, „hogy az egyház kül- és bel ellenségei, szövetkezve egymással, kerestek és találtak okot az egyház vezetésének megbénítására.“* Miben áll ez a megbénítási törekvés, az iratokból nem világlik ki, mert csak anyi van mondva, hogy a szándékosan előidézett zavar következtében az egyházmegyei köldöktéség működése után az egyházmegyei bíróság a közeli napokban fogja tárgyalni ezt az ügyet.

Lelkészi munkakörét hűségesen betöltötte. A rendes istentiszteleteken kívül, melyeknek látogatásában a hívek buzgók (az egész kör hívei a minaji templomba járnak)

működési körébe esett 14 *temetés*, 1 esketés, 11 temetés, 7 urvacsora-osztás.

Tanított 4 iskolában 54 gyermeket, heti 7 órán, vallás-tanra és énekekre, jó eredménnyel. A konfirmációról nem tesz említést. Vallásos iratokat osztott a híveknek.

Az egyház anyagi képe a következő: Bevétel 3752 kor. 32 f. Kiadás 3700 kor. Maradvány 52 kor. 32 f. Kegyesadomány 40 kor. Tőkepénzről, adósságról, évi adó-kivetésről nincs említés, sem az anyaegyházban, sem a szórványokban, dacára a már előbb említett egyházkerületi határozatnak. Az egyházmegye intézkedését itt is megtette.

Panaszkodik a lelkész, hogy 600 kor. tiszt.-dija, lelkészi fizetés lévén, 1898. óta ingyen végzi a missiót. Annak megemlékezésével, hogy egyházlátogatási napló itt sincs, a jelentés másképpen jól fel van szeretve.

11. *Vámoslucskai kör*. Lelkész: ifj. Szakál István. A lélekszám 1059. Fellünő, hogy 1911-ből 595 lélek van kimutatva. E körhöz vannak beosztva: Solymos, Fogas, Gessény, Zuhogó, Zalacska, Éles, Szobrán, Tiba, Homoród, Leánya, Alsókánya, Felsőhalas, Vajna, Vinna, Jósza, Katlanos, Fekésháza stb.

A hívek vallásos buzgósága nem hagyott fel kívánni valót, sőt kiemelkedő jelét látjuk ennek azon tényben, hogy a solymosi maroknyi hívek 25 ezer korona költséggel kötemplomot építettek az eddigi patics templom helyett. Keresztelt 24-et, esketett 10 párt, temetett 19-et, urvacsorát betegnek 7 esetben, gyülekezethen 21-szer, még pedig urvacsorával egybekötött istenitisztelelet Vámoshucskán 9-szer, a közeli szórványok részére Solymoson 6-szor, Tibán az ehez közel lakók részére 6-szor, ezenkívül Tibán egyszer végzett istenitisztelelet.

Konfirmált Vámoslucskán és Szobráncon (e két helyen gyűltek össze az oktatásra a gyermekek) 21 gyermeket. Vallást és éneket tanított 3 iskolában, 57 növendéknek, heti 7 órán. Ezenkívül Csuha István orsz. gy. képviselő házában, a képviselő leánykáját is tanította vallás-tanra, jó eredménnyel mindenütt; át—kitérés gyermekeligérés nem történt.

Bevétel volt 4528 kor. 99 f. Kiadás 4166 kor. 98 f. Maradvány 362 kor. 01 f. Adósság 3509 kor. 60 f. Kegyes-

adomány 328 kor. A vagyoni állapotról szóló kimutatás, dacára az előbb említett egyh.-ker. határozatnak, most is hiányos. Az évi adókimutatás egyik egyházból sincs feltüntetve. Sőt évi számadás is csak az anyaegyház címén szerepel.

A jelentés mellékletei is hiányosak. Az utazási napló nincs hitelesítve, egyh. látogatási jegyzőkönyv nincs. Valóságos iratok kiosztását nem találjuk feljegyezve

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Ezekben volt szerencsénk a missiói egyházak 1912. évi életéről jelentésünket előterjeszteni. Miután azonban a jelentésben oly pontok is foglaltatnak, amelyek intézkedéseket igényelnek: ezekre vonatkozó javaslatainkat a következőkben van szerencsénk megtenni:

1. Abból az alkalomból, hogy az ózdi egyház fokozatos fejlődésének útján a 25-ik s Szabó Endre minaji lelkész, missiói lelkészi szolgálatának 30-ik évét betöltötték, eddigi hűségökért egyházkerületünk elismerést nyújt számukra s jövőbeni működésükre kéri Istennek áldását.

2. Az egyházkerületi közgyűlés az Egyetemes Konventhez felterjesztést intéz az iránt, hogy a Sáros és Szepesmegyékre kiterjedő eperjesi missió választassék ketté s Szepesmegye részére, hol a ref. lelkek száma 1391-re szaporodott, kiket a különben is túlterhelt eperjesi lelkész kellőleg nem gondozhat, külön missiói lelkészi állás szerveztessék az eperjesi missiói lelkész megkärösítése nélkül és oly módon, hogy a szepesmegyei református hívek ez időszakban 500 kor. évi adója az adócsökkentési segélyből fedeztessék.

3. Az egri lelkész által jelentett 4 rendbeli vallás-sérelnyi eset ügyében helyeslőleg tudomásul veszi az alsó-borsodi egyházmegye azon határozatát, amely az egri lelkészt felhívja, hogy ha jövőben hasonló esetek merülne fel, jelentse azokat a lelkész a presbytériumnak, hogy így a felettes hatóságok útján a minisztérium által a megtorló intézkedéseket meglehessen tenni.

4. Miután a battányi r. kath. iskolába járó ref. gyermekeknek azon iskolában hittanításra helyet nem ad-

nak s missiói lelkész a gondnok házánál kénytelen tanítani a gyermekeket: Egyházkerületünk felkéri Püspök urat, tegye az ügyet vizsgálat tárgyává s ehhez képest intézkedjék.

5. A vallástanítói állások szervezése tárgyában egyházkerületünknek az a felfogása, hogy a tiszáninneri egyházkerület területén ily állások szervezése csupán az eperjesi és rozsnyói missiói körökben szükségeltetik. Mint hogy azonban Eperjesre nézve ez a kérdés előnyösen megoldható volna a missiói körnek a második pontban javasolt ketté választása, illetőleg egy szepesmegyei missiói lelkészi állás felállításával: tulajdonképpen csak Rózsnyóra nézve válik elodázhatlanná egy vallástanítói állás szervezése, melylyel aztán meglehetne oldani a dobsinai, sőt a kör egész vallástanítási kérdését is. Ezen vallástanítói állást azonban oly módon óhajtjuk szervezni, hogy a vallástanító végezné egyúttal a rozsnyói orgonista kántori szolgálatakat is. A többi körökre nézve az előterjesztésben feltüntetett statisztikai adatok figyelembe vételével egyházkerületünk nem tartja indokoltnak új vallástanítói állások szervezését. A cél a missiói lelkészek fuvarköltségének fel-emelésével is elérhető. Javaslatunk e tekintetben az, hogy bizonyos méltányosan megszabott fuvarköltséget bocsásson Egyetemes Konventünk eme lelkészek rendelkezésére.

6. Miután a bacsikai, minaji, jenkei vámoslucskai egyházak vagyoni helyzetére vonatkozó kimutatások most is hiányosak, egyházkerületünk közgyűlése emez egyházak lelkészeit ismételten szigorúan felhívja az 1912. évi őszi közgyűlés 74. sz. határozatának foganatosítására.

7. Miután a missiói lelkészek közül többnek jelentése és a jelentéshez csatolt melléklete az előző határozatok dacára is hiányosan van kiállítva, egyházkerületünk a missiói lelkészeket a jelentések és azok mellékletei pontos kiállítására ismételten felhívja azon figyelmeztetéssel, hogy a mulasztást elkövető lelkésztől kénytelen lesz jövőben egyházkerületünk a missiói segélyek folyósítását is megvonni.

8. Ezzel kapcsolatban felkéri egyházkerületünk az Egyetemes Konventet, hogy az egyöntetőség biztosítása

szempontjából az egyházkerületi missiói előadók részére készítessen összesítő táblás kimutatási íveket.

9. Végül javasolja a bizottság, méltóztassék Péter Mihály missiói előadónak fáradságos, pontos és szakavatott munkájáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazni.

Több tárgy nem lévén, az ülés berekesztetett.

Kmft.

Révész Kálmán,

biz. elnök.

Péter Mihály,

biz. előadó.

1. Egyházkerületi közgyűlésünk a missiói bizottság jelentését tudomásul veszi s azt egész terjedelmében elfogadja.

2. A bizottság 1—9. pontban foglalt határozati javaslatait elfogadja, határozati erőre emeli s mindezt az Egyetemes Konventre felterjeszti.

Táblás kimutatás a tiszáninneri ref. egyházkerület területén levő missziói egyházak vagy körök lelkészeinek működéséről, a misszió népmozgalmi és vagyoni adataival az 1912. évről.

Folyó szám	A missziói központ vagy az anyaegyház neve	A lelkész neve, a tanító neve	Népesség, az 1900. évi népszámlálás adataival					Felkezet szerinti létszám							A lelkész						
			magyar	német	tót	oláh	ruthén	horvát, szerb s egyéb	református	ág. evang.	róm. kath.	gör. kath.	gör. keleti	izr. és más	keresztelt esketett	temetett	úrvacsorát osztott	tanított			
																		mint tanító	csak vallást	hány intézetben?	
1	Eperjes	Gönczy Gábor lelkész.	36476	47881	101855	853	50827	227	2229	40683	211720	72576	307	19892	23	8	10	Eperjesen 6. körzetben. szikszégsz.	—	igen	5
2	Eger	Tóth István lelkész, Kőszeghy Gábor s. lelkész, Fekete János áll. t. énekevezér.	33215	351	98	18	—	30	943	272	32502	141	—	3008	20	8	33	13	—	igen	11
3	Bacska	Verebélyi József lelkész	2899	—	—	—	—	—	757	8	1219	737	—	178	8	—	4	6	—	igen	2
4	Bodrogszentes	Miskolczi Endre lelkész, Oláh Béla tanító.	3.97	—	—	—	—	—	455	—	1301	1400	—	56	14	6	11	9	—	igen	1
5	Abod	Bakoss János tanító.	490	—	564	—	—	—	155	4	311	564	—	20	—	—	3	—	igen	—	1
6	Ózd	Osváth Zoltán lelk., Czangár Lajos énekv.	27235	400	800	20	—	140	1200	990	25550	80	10	800	51	9	35	12	—	igen	8
7	Homonna	Böszörményi Sándor lelkész.	7742	7066	43586	126	38879	5262	684	3023	39032	50944	18	9059	23	3	9	17	—	igen	6
8	Rozsnyó	Réz László lelkész, Szombathy László hitoktató.	10072	1983	10086	71	6	455	896	9297	10238	259	30	730	22	7	18	7	—	igen	10
9	Jenke	Móré Gábor lelkész.	189	170	3188	—	—	—	848	3	762	1519	—	316	24	7	14	5	—	igen	4
10	Minaj	Szabó Endre lelkész	1181	44	29	—	478	—	269	—	428	858	—	185	14	1	11	7	—	igen	4
11	Vámoslucska	ifj. Szakal István lelkész	74	—	985	—	—	—	1059	40	5466	6105	—	800	21	10	19	18	—	igen	3
Összesen			125770	57900	161191	1088	90190	6114	9495	54320	328529	135183	365	35044	220	59	167	105			55

munkássága		V a g y o n i á l l á s																jegyzet					
		tanított		számadás.												Kegy- adomány							
				lelkészlak templom vagy imaház	iskola	tőkepéNZ		egy évi kivetett egyházi adó		Bevétel		Kiadás		Maradt					Adósság				
A missziói központ vagy az anyaegyház neve	mily jel- legű inté- zetben?	mily foko- zatu inté- zetben?	hány nő- vendéket?			heli hány óraban?	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f			
				Eperjes ...	állami, r.- és g. kath., felekezeti																tanítónőkép. gimn., polg. leányiskola, ip.-tanoncis. főreál, fő- gimn., ipar, felsőleány, polg. leány, polg., elemi, tanítónőkép. gyengeelm. i.	34	15
Eger ...	állami községi és felekezeti		192	38	1	1	—	—	83205	93	1500	—	5067	19	4661	49	405	70	38131	74	1053	73	Adósság tőke- segély.
Bacska ...	felekezeti (r. kath.)	elemi	43	2	—	—	—	—	—	—	265	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Az adókvetés csak a körzetről, lelk. munk. is csak a körzetről. Van magtári ál- lománya 80 közből Van még 6000 drb. téglajuk templom- építéshez.
B.-Szentés	állami ref.	elemi	14	1	—	—	—	—	4460	—	—	—	1777	26	1523	63	253	63	—	—	135	—	
Abod ...	felekezeti és községi	elemi	50	34	—	1	1	—	975	11	380	32	1505	66	1131	73	373	93	—	—	250	17	
Ózd ...	társulati	elemi, alsó- foku ipari vasárn. ism.	159	10	1	1	—	—	1068	38	3800	—	7837	19	7280	61	556	58	2800	—	150	—	
Homonna	állami, felekezeti	elemi, polg. fi és leány, felsőkeresk., faipari	73	10	1	1	—	—	6877	19	460	—	2636	56	2519	56	117	99	2350	—	133	32	
Rozsnyó ...	állami, fele- kezeti, tár- sulati, közs.	elemi, polg., gimn., ipar. tanonc	173	15	1	1	—	—	3233	80	670	—	4196	38	3977	56	218	82	2440	—	34	—	
Jenke ...	állami	elemi	85	7	1	1	1	—	—	—	—	—	10908	95	10092	98	815	97	90040	—	439	50	Statisztika lélek- számról és lelkész munk-ról csak a körzetből kimutatva
Minaj ...	állami	elemi	54	7	1	1	—	—	—	—	—	—	3735	32	3700	—	35	—	—	—	40	—	
V.-Lucska	állami	elemi	57	6	1	1	1	—	6983	60	—	—	4528	99	4166	98	362	01	3509	60	328	—	
Összesen :			934	145	7	8	3	—	146444	73	7773	97	50423	73	47197	91	3226	49	139271	34	2782	72	

65. 1913. évi áprilisi jkvének 182. sz. határozatával értesíteni kívánja egyetemes konvent az egyházak vezetőit arról, hogy a vall. és közokt. miniszter 1912. évi 113,066. sz. körirata szerint a *vak gyermekek számára felépített első hazai óvodintézetbe* az 5—7 éves gyermekek 1912. szept. 1-től kezdve felvétetnek. A felvételi kérvények igazolt szegénység alapján, a vall. és közokt. miniszterhez címezve, a vakok budapesti kir. orsz. intézete igazgatóságához (VII, István út 95. szám) nyújtandók be.

A páratlan emberbaráti intézményre egyházkerületünk közgyűlése is felhívja a lelkészek és tanítók figyelmét, hogy arra az érdekelteket figyelmeztessék s a további tennivalókban segítségükre legyenek.

66. 57—1913. számú jkvi pontjával értesíti egyetemes konvent az egyházkerületeket, hogy az *egyházi közigazgatási törvények gyűjteményes kiadását* a parokhiális könyvtár útján az egyházkerületek megterhelése nélkül fogja kinyomatni.

Örvendetes tudomásul szolgál.

67. 81—1913. sz. jkvi pontjával értesíti egyetemes konvent az egyházkerületeket arról az álláspontjáról, a melyet — az egyházi célokra vonatkozó alapító leveleknek kormányhatósági jóváhagyás alá való felterjesztését illetőleg — egy tisztántuli eset alkalmából elfoglalt és útmutatásképen körülírt, a mely a következő:

Az egyetemes konvent, ragaszkodván református egyházunknak nemcsak az állami törvények, de az Ő felsége legmagasabb szentesítésével ellátott egyházi törvényeinkben biztosított autonómiájához, melynek alapján úgy egyházi, mint iskolai belügyeit a fokozatos egyházi hatóságok útján jogosult intézni, másfelől pedig hivatkozván az 1790—91. évi XXVI. t.-c., mint alaptörvényben lefektetett azon elvre, melyet a m. kir. Curia elvi jelentőségű határozataiban ismételtlen is kifejezésre juttatott (m. kir. Curia 5856/909, 4588/1910, 5164/1910, 4058/911 és 2428/912), hogy ne-

vezetesen az alapítványokról szóló törvényeink csupán a főfelügyeleti jogot tartották fenn az állam számára, ebben pedig nem foglaltatik benn az a jog, hogy a kormány az alapítványok létesítésében a jóváhagyás megadása által közreműködhessék, sőt ellenkezőleg a hivatkozott évi XXIII és XXVI. t.-c. 10. § a egyenesen kizárja az alapítványok létesítésében a kormány közreműködési jogát, mindezeknél fogva felterjesztést intéz a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez az iránt, hogy az idézett számú leiratban foglalt felhívás teljesítésétől, mint a legmagasabb bíróságunk megállapítása szerint törvényes alappal nem bíró és a református egyház autonómiáját sértő intézkedéstől eltekinteni méltóztassék.

Egyidejűleg pedig felhívja a konvent az egyházkerületeket az alsóbb egyházi szervekhez oly értelmű utasítás kibocsátására, mely szerint minden olyan esetben, mikor a hagyatéki bíróság valamely hagyomány kiutalását a kormányhatóságilag jóváhagyott alapító levél bemutatásától teszi függővé, a m. kir. Curia fent idézett határozataira való hivatkozással, éljenek jogorvoslattal.

Egyh.-ker. közgyűlés az egyetemes konventi határozatnak jegyzőkönyvbe vételével kívánja a határozatban jelzett utasítást az egyházmegyéknek és egyházközségeknek megadni s e határozatra azok figyelmét különösen is felhívja.

68. 84—1913. sz. jkvi pontjával felhívja egyetemes konvent az egyházkerületek figyelmét a tiszántuli egyházkerületnek arra a határozatára, a mely szerint a közalapi egyszersmindenkori segélyek jövőre beszüntetendők s az így megtakarított összeg tőkéssegélyül használandó fel.

Egyházkerületi közgyűlésünk a közalapi segélyek elforgácsolása ellen már több ízben fel-emelte szavát, mint a melyekkel egyházépítési munkát végezni nem lehetett és nem lehet; nem tartaná azonban célszerűnek az egyszersmindenkori közalapi segélyek végleges eltörlését éppen azért, mert szorgos esetekben az ilyen segélynek is kívánatos jó hatása van.

69. 119—1913. sz. jkvi pontjával közli egyetemes konvent az egyházkerületekkel a kongrua-bizottság javaslata alapján hozott határozatát arra nézve, hogy a VII. t.-c. alapján 1914. január 1-vel meginduló nyugdíjazások mellett a káplántartás jog címéül a lelkész szolgálatképtelensége fentartható-e?

A közérdekű határozat egész teljességében a következő:

1. A szolgálatképtelenség jövőben is kimondható oly rendes lelkészekre nézve, kik 10 beszámítható szolgálati évvel még nem bírnak, mely esetben a káplántartási díj és fizetésekiegészítés a nyugdíjigény megszerzéséig és az azt követő nyugdíjazási eljárásnak ügyrendszerű időtartama alatt folyósítható.

2. Kimondja a szolgálatképtelenséget a jövőben oly rendes lelkészekre is, kik korukra való tekintettel a nyugdíjintézetnek csak gyámintézeti jogosultsággal bíró tagjai, mely esetben a segélyezés időtartama korlátozva nincs.

3. Minden más esetben az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések által megállapítandó szolgálatképtelenség jogcíme alapján káplántartási díj és kápláni fizetésekiegészítés legfeljebb egy év tartamára, valamint az ezen egy évet közvetlenül követő nyugdíjazási eljárás ügyrendszerű időtartama alatt folyósítható. Ezen egy év azon rendes lelkészekre nézve, kiknek szolgálatképtelensége már meg van állapítva, 1914. január 1-től számítandó.

Egyházkerületi közgyűlés egyetemes konvent határozatát miheztartás végett jegyzőkönyvébe iktatja.

70. 123—1913. sz. jkvi pontjában tudatja egyetemes konvent egyházkerületünkkel, hogy felterjesztésünkre az *orsz. tanitói nyugdíj és gyámintézeti fentartói járulékok* emeléséből előálló többletnek az egyetemes adóalapból való utalványozása végett az egyetemes adóalapi bizottságot felhívta s annak véleménye alapján a fentartói járulékokat az egyetemes adóalapból adott segély megállapításánál figyelembe fogja venni, de a segélyek felemelése iránti kérvényeket csak esetről esetre — a fenforgó körülmények és adatok alapján bírálhatja el.

Egyházkerületi közgyűlés ez értesítést tudomásul veszi.

71. 124—1913. sz. határozatában tudatja egyetemes konvent az egyházkerületekkel, hogy az egyetemes adóalap bizottságot felhívta az egyetemes adóalapról megállapított segélyeknek az államsegély felvételétől számított 30 nap alatti utalványozására.

Tudomásul szolgál.

72. 125—1913. sz. jkvi pontjával értesíti egyetemes konvent az egyházkerületet, hogy az iskolafentartási (dologi) szükségletek fedezésére szolgáló tandíj-kárpótlás ügyében a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrral folytatott tárgyalások eredményét az egyidejűleg 34/1913. sz. a. kelt határozat tünteti fel.

Ezen eredmény azonban egyáltalán nem menti fel az iskolafentartókat a tandíjkárpótlás kieszközlésének kötelezettsége alól, mert a miniszter által engedélyezett összeg csak is azon többlet fedezésére szolgál, mellyel az egyetemes konvent által megállapított ideiglenes segélyösszeg az állam által adott tandíjkárpótlás összegét meghaladja.

Minthogy pedig a tandíjkárpótlásért több iskolafentartó vagy egyáltalán nem, vagy pedig elkéssetten s így siker nélkül folyamodott; ugyanazért *felhívja az egyházkerületeket*, hogy a mulasztás okát a 73/1912. sz. határozat 11. pontjában előírt közlés alapján minden egyes esetben tegyék vizsgálat tárgyává s a szükségesnek mutakozó megtorlás és kártérítés iránt intézkedjenek.

Egyházkerületi közgyűlés egyetemes konvent határozatát az érdekelt iskolafentartók figyelmébe ajánlja s illetőleg azokat a konventi határozatban ajánlott eljárásra felhívja.

73. 136—1913. sz. határozatával tudomásul vette egyetemes konvent egyházkerületünknek a Theol. Tanulmányi és vizsgálati Rend életbeléptetésére vonatkozó intézkedését, egyúttal pedig felhívta, hogy a Sárospatakon is megvalósítható

belmissiói munkák meghonosítását az illetékes és a konventi utasításban is megjelölt tényezők útján a gyakorlati lelkész-képzés érdekében szorgalmazza.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konvent határozatát a sárospataki theol. akadémiai tanári karhoz teszi le — lehető figyelembe vétel végett.

74. 137—1913. sz. jkvi pontjában a theol. akadémiák vizsgálati Rendjének 46. §-ába beigtatni rendeli — egyetemes konvent — a II. lelkészképzési vizsgálat házi dolgozatára vonatkozó pont b) alpontja végére: a „*vagy egy kátémagyarázat*“ szavakat.

Egyházkerületi közgyűlés az ajánlott pótléknak a Theol. akadémiai Tanulmányi és Vizsgálati Rendbe való felvételét elfogadja s annak figyelembe vételére nézve a lelkészképzési bizottságot felhívja.

75. 138—1913. sz. határozatában, a debreceni theol. akadémia javaslata nyomán a *theol. akadémiai vizsgálati rendnek* egy bizonyos hiányát kívánja egyetemes konventünk pótolni, illetőleg a *lelkészi oklevél nélkül egyházunkba áttérő lelkészjelöltekkel szemben* követendő eljárást szabályozni és pedig úgy, hogy az ilyenek köteleztessenek a hiányzó tantárgyakból colloquálni s csak ezeknek sikerülése után tekintessenek a képesítő vizsgálat engedélyezésére nézve végzett hitanhallgatóknak.

Egyházkerület közgyűlése a Theol. akadémiai szolgálati rendjének az egyetemes konvent által kívánatosnak jelzett kipótlását tudomásul veszi s arra a sárospataki theol. akadémiai tanári kar, illetőleg az egyh.-ker. lelkészképzési bizottság figyelmét felhívja.

76. 146—1913. sz. határozatában a debreceni bölcsészeti fakultás 1911—1912. évi jelentésének tudomásul véte-

lével kapcsolatban felhívja egyetemes konvent a ref. középiskolák fentartó testületeinek figyelmét arra, hogy a debreceni fakultáson képzett tanárjelölteknek a felekezeti középiskoláknál való alkalmaztatása — különben egyenlő körülmények mellett — ref. egyházi szempontból kívánatos.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konvent álláspontjának készséges elfogadásával — a debreceni bölcsészeti fakultáson képzett középiskolai tanárjelölteket a fentartó testületek figyelmébe ajánlja.

77. 148 -- 1913. sz. jkvi pontjával közli egyetemes konvent a középiskolai vallásoktatás rendezésére vonatkozó határozatát, a mely szerint — az egyetemes tanügyi bizottságnak az egyházkerületek felterjesztése nyomán készített javaslatát a rendezésre nézve elfogadta s azt a vallás- és közokt. minisztériumhoz felterjeszti s az ettől leérkező válasz után fogja az egyházkerületeket a tényleges szükségleteknek megfelelő vallásstanári s illetőleg vallásitanítói állások számának megállapítása végett — felkeresni.

Egyh. kerületünk az egyet. konvent megnyugtató határozatát illetőleg eljárását s jövőre irányuló szándékát azzal a reménységgel veszi tudomásul, hogy egyet. konventünk a vallásstanári és vallásitanítói állások országos rendezése végett minden lehető el fog követni, miután ezt ref. egyházunk jövődjének biztosítása sürgősen követeli

78. Ugyanazon gyűlése jkvnek 155-dik pontjában megnyugvással vevén tudomásul egyetemes konvent a felsőbb leányiskolánkról felterjesztett jelentéseket, jövőre nézve kívánatosnak tartja, hogy az igazgatók mutassanak rá részletesen azokra az eszközökre és módokra, a melyekkel növendékeik előtt az intézet felekezeti és vallásos jellegét kidomborítják.

Egyházkerületi közgyűlésünk az egyetemes konvent jelzett kívánságát felsőbb leányiskolája igazgatóságának figyelmébe ajánlja.

79. Ugyanazon gyűlése jkvnek 158. számú pontjában tudomásul vévén egyetemes konvent, hogy egyházkerületünk a sárospataki főiskolájában érvényben álló *Szolgálati Szabályzatot* terjesztette s hogy annak a főgimn. tanárookra is kiható érvénye van, egyuttal nyilatkozatra hívja fel egyházkerületünket a miskolci és rimaszombati főgimnáziumi rendtartásokat illetőleg, mert egyházkerületünk — a konventi rendtartás életbeléptetése szempontjából — az Egyh. Törvény VI. t.-c. 94. §-ában foglalt kötelezettségének még nem tett eleget

Egyházkerületünk egyetemes konvent kívánóságának teljesítésére a miskolci és rimaszombati főgimnáziumi igazgatóságot felhívja.

80. Ugyanazon gyűlése jkvnek 185-dik pontjával tudatja egyetemes konvent, hogy a vallás és közokt. miniszterium körrendeletileg intézkedett a tanítók és tanítónők drágasági pótlékának bizonyos feltételek szerinti kiutalására nézve s hogy ezt az intézkedést egyetemes konvent megnyugvással vette tudomásul s azt bővebb tájékoztatás végett jkvébe vévén, annak tovább terjesztésére az egyh. kerületek útján az esperesi hivatalokat hívja fel.

Egyh. ker. közgyűlésünk a vallás- és közoktatásügyi miniszterium 128815/1912. számú körrendeletének terjesztésére az esperesi hivatalokat az egyet. konvent célzata értelmében — felhívja.

81. Ugyanazon gyűlési jkvnek 188. sz. pontjában a népiskolai ifjúsági és tanítói szakkönyvtárak kerületenkénti alakulásáról összesített kimutatást közölvén egyetemes konventünk, felhívja az egyházkerületeket a további felügyelet gyakorlására.

Egy. ker. közgyűlés a felhívást tudomásul veszi s az egyházlátogatók ügybuzgóságába ajánlja a népiskolai ifjúsági és tanítói szakkönyvtárak gondozását s a körülte netalán felmerülő hiányok pontos bejelentését.

82. Ugyanazon gyűlése jkvének 189. számú pontjában arra hívja fel egyetemes konvent az egyházkerületek figyelmét, hogy az iskolai mulasztások meggátlása végett az erdélyi egyházkerületben elrendelt erélyes eljárást próbálják alkalmazni, a mely szerint a lelkészek, illetőleg népiskolai igazgatók 3 havonként tartoznak jelentést tenni az iskolai mulasztásokról és a hol a községi előjáróság a mulasztást lazán kezeli, ott az esperes hivatalból köteles a tanfelügyelőség útján feljelentést tenni a vármegyei közigazgatási bizottsághoz.

Egyházkerületi közgyűlés az iskolai mulasztók ellenőrzésére nézve az erdélyi egyházkerület eljárását az esperesi hivatal figyelmébe ajánlja.

83. Ugyanazon gyűlése jkvének 196. sz. pontjával felhívja egyházkerületünket is az egyetemes konvent, hogy a kebelbeli ref. jellegű kisdedóvó intézetekről terjessze be évi jelentését az egyetemes tanügyi bizottság útján.

Miután egyházkerületünkben ez ideig még felekezetünkbeli kisdedóvó intézetek nincsenek, a felhívás egyházkerületünkre egyelőre tárgyaltalan.

84. Ugyanazon gyűlése jkvének 206. számú határozatával tudatja egyetemes konvent, hogy a belkörü egyetemleges tűzkárbiztosítást három egyházkerület nem tartja kívánatosnak, miért is ezt a kérdést a napirendről leveszi.

Tudomásul szolgál.

85. Egyetemes konvent f. évi áprilisi jkvnek 210. sz. határozatának megküldésével tudatja, hogy a családkönyvek vezetése dolgában az egyházkerületek nincsennek egyetértésben, tehát a felett az egyetemes konvent napi rendre tér.

A családkönyvek vezetésének egyetemlegesen kötelezővé tételét egyházkerületünk közgyűlése ajánlotta az egyetemes konventnek s

miután annak szükségességét ma is érzi és ismeri — az egyetlenes konvent határozatát sajnálattal veszi tudomásul.

86. A Baldácsy-alapítvány ügyvivője megküldi a közgyűlésnek észrevételei megtétele végett, az egyházkerületi meghatalmazottak és az alapítványi igazgatóság határozatai alapján az alapítvány szervezetére és ügyvitelére vonatkozólag készített terveket.

Közgyűlésünk a tervezetet egészben elfogadhatónak találja.

Észrevételt csupán a 12 §. c) pontja ellen tesz, mert az alapítványi ügyvivő megválasztását és javadalmazásának, valamint hivatali utasításának megállapítását vagy módosítását az egész alapítvány ügyvitelére és eredményes kezelésére kiható oly fontos kérdésnek tekinti, hogy azt helyesebben a közgyűlés hatáskörébe véli bevonandónak,

Erről az alapítványi igazgatóság elnökségét értesíti.

87. A Kálvineum végrehajtó bizottsága e tanév elején áldásos működését megkezdette, amennyiben Hajdúböszörményben 10000 korona költséggel 18 fiú árvát tart s 22 tanuló leányárvát 4100 kor. segélyben részesít, továbbá a fiú-internátus építését még ez évben meg akarván kezdeni. Elérkezettnek látja az időt arra nézve, hogy minden e célra szolgáló anyagi erőt összeszedjen s a segítő munka megindulási idejéhez kötött évjáradékok folyósítását kérje. E célból egyházkerületünket is arra kéri 1., hogy amennyiben egyházkerületünk e célra még áldozatot nem hozott volna, e tárgyban már régebben benyújtott kérvényét, mostani közgyűlésünk elintézni; 2. az egyházkerület pénztárába e célra már befizetett összegeket folyósítani; 3. az esperesek által az egyházmegyét felhívni kegyeskedjék az iránt, hogy a már megszavazott összegeket a Kálvineum pénztárába beszolgáltassák s amelyek ily irányban nem intézkedtek volna, azokat némi segély megszavazására buzdítani kegyeskedjék.

Egyházkerületünk közgyűlése a Kálvineum fejlődését a legmelegebb érdeklődéssel kíséri s mély tisztelettel felkéri az egyházkerület elnökségét, hogy az egyházkerület kebeléből alkotott Kálvineum-bizottságot kegyeskedjék összehívni; e bizottságnak lesz a feladata javaslatot tenni mind az egyházkerület részéről történő anyagi hozzájárulás, mind az egyházkerületi pénztárba befizetett összegek folyósítása tekintetében. Az egyházmegyék espereseit felhívja: intézkedjenek az iránt, hogy az egyházmegyék által már megszavazott összegek a Kálvineumnak folyósíttassanak, amely egyházmegye pedig még nem tett volna ajánlatot, némi segílyt e nemes célra szavazzon meg.

88. Az egyes egyházmegyék a következő lelkészi, tanítói s tisztviselői változásokat jelentették be:

Alsózemplénben: Dancs Lajos Nagyrovágyra, Kövendy László Bodrogmezőre, Kozma Dezső Tolcsvára, Orosz József Kisgésésbe tanítókul;

Felsőzemplénben: bodzásujlaki lelkészül Helmeczy Antal miglészi lelkész, a málcái tanítói hivatalra Révai Miksa;

Gömörben: vályi lelkészszé Séra Lajos dédesi segédlelkész, rimasimonyii lelkészszé Kovács Bertalan segédlelkész, berzétei lelkészszé Baraxa Lajos jabloncai lelkész. Tanítókul Antal Sándor Gicére, Urbán Béla Zsipre, Láposy Béla Imolára;

Tornában: Teresztenyére Danyi József, komjátiba Faragó Béla, Bódvaszilásra Fazekas Pál, Zsarnóra Veen Sándor tanítókul;

Ungban: Tóth Miklós bési tanítóvá választottak és erősítették be.

Alsózemplén jelenti, hogy világi aljegyzővé Bálint Bertalant;

Gömör, hogy papi aljegyzővé Ablonczy Pált választotta meg.

Ezenkívül az egyházmegyei tisztujítás Felsőborsodban és Ungban ejtetett meg.

Felsőborsodban esperes: Vadász Pál. Egyházmegyei

gondnok: Ragályi Béla. Papi tanácsbírák: Barna Gyula, Dávid József, Elek József, Bartha Mihály, Botos József, Svingor József.

Világi tanácsbírák: Zsóry György, Bárczay László, Bónis Aladár, Szekrényessy Árpád, Miklós Ödön, Dr. Orbán Barna.

Papi főjegyző: Szuhay Benedek.

Világi főjegyző: Dr. Nagy Barna.

Papi aljegyző: Szentmártony Dániel, világi aljegyző: Benőcs Zsigmond. Egyházmegyei pénztárnok: Svingor József, közalap-, nyugdíj pénzkezelő: Elek József.

Ungban esperes: Szücs István. Egyházmegyei gondnok: Komjáthy Béla. Papi tanácsbírák: ifj. Szakal István, Komjáthy Gábor, Nagy Sándor, Magyar Bertalan, Tóth Lajos, Maksa József.

Világi tanácsbírák: Minay István, Stépán Géza, Szilágyi Sándor, Bernáth Zoltán, Stépán László, Szabó Lajos.

Papi főjegyző: Németh Péter.

Világi főjegyző: Kovács Dániel.

Papi jegyzők: Pataky Pál, Kovács István.

Világi jegyző: Szabó Zoltán.

Egyházmegyei ügyész: Hegyi György.

Egyházmegyei pénztárnok: Tóth Lajos.

Közalap s nyugdíjintézetű pénzkezelő: Nagy Sándor.

Nyugdíjintézetű bizottság tagjai az elnökségen kívül: Magyar Bertalan, Németh Péter, Minay István, Kovács Dániel.

Missiói bizottság: Elnöke az esperes. Tagjai: Kovács Dániel, Nagy Sándor, ez utóbbi előadó.

Egyházkerületünk eme választásokat tudomásul veszi s a megválasztottakra Isten minden áldását és megszentelő kegyelmét kéri.

89. Megerősítés végett a következő díjlevelek terjesztettek fel egyházkerületi közgyűlésünkre: Abaujból: a fonyi lelkészi díjlevél 3 példányban. Alsóborsodból: az ónodi II-ik tanítói díjlevél 4, a cserépfalui orgonista tanítói díjlevél 4, a cserépfalui 2-ik orgonista tanítói díjlevél 4, a cserépfalui 3-ik tanítói díjlevél 4 példányban. Alsózemlénből: a bereckii lelkészi díjlevél 3, a nagyrozvági kántor tanítói díjlevél 5, a nagyrozvági 2-ik tanítói díjlevél 5, a sajókesznyéteni

2-ik tanítói díjlevél 3, a tarcali orgonista-tanítói díjlevél 4. a tarcali 2-ik tanítói díjlevél 4 példányban. Felsőzemplénből: a bodzásujlaki lelkészi díjlevél 5, a málcai tanítói díjlevél 4 példányban. Ungból: a veskóczi tanítói díjlevél 4, a bési tanítói díjlevél 4 példányban.

Egyházkerületünk a felterjesztett díjlevelek közül a fonyi lelkészi, az ónodi 2 ik tanítói, a cserépfalui három tanítói, a bereckii lelkészi, a nagyrozvági két tanítói, a sajókesznyéteni második tanítói, a bodzásujlaki lelkészi, a málcai tanítói, a veskóci és bési tanítói díjleveleket megerősíti s egy-egy példányt az egyházkerület irattárában helyez el, egy-egy példányt az egyházmegyék számára, a többi példányt az illetékes egyházak részére visszaküldi.

A tarcali két tanítói díjlevelet közgyűlési határozattal leendő felszereltetés végett az alsózempléni egyházmegye esperesi hivatalához visszaküldi.

90. Az abauji ref. egyházmegye megerősítés végett pártolólág terjeszti fel a hernádszentadrási egyházközség adásvételi szerződését, mely szerint az egyház a hernádszentandrási 154. sz. tjkvben A 8. sor. 783/1550, hrszám alatt felvett parlag-szőlőföldjét Almási József és neje Kristóf Katalin pereit lakosoknak 300 koronáért eladta.

Kerületi közgyűlésünk a hernádszentandrási egyházközség által felterjesztett szerződést megerősíti azzal, hogy a vételár „lelkészi szőlő alap“ címen kezelendő, melynek kamata a mindenkori lelkészt illeti.

91. Az abauji ref. egyházmegye felterjesztése szerint a tomori egyház, a lelkész jövedelmének gyarapítására, — az e célra szolgáló alap felhasználásával — az ottani 421. sz. tjkvben A. † 1. sor. 651. hrszám alatt felvett 1 katasztrális hold területű szőlőföldet 800 korona vételárért megvásárolta. Ebből kifolyólag nevezett egyház kéri a bemutatott szerződés

megerősítését s egyházkerületünk engedélyét ahhoz, hogy a lelkész javadalmára szolgáló alapból a vételár kifizetése után még fenmaradó 200 korona — az eladó kikötése szerint, — a megvett területnek szőlővel való beültetésére fordíttassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk a tomori egyházközség által eszközölt kedvezményes vételt jóváhagyja, a bemutatott szerződést megerősíti s engedélyt ad arra, hogy a lelkész javadalmazására szolgáló alapból 800 korona a vételár kifizetésére fordíttassék és mert Téglássy István eladó, az adás-vételi szerződés megkötésekor határozottan kijelentette, hogy a szóban forgó szőlőföldet csak azzal a feltétellel adja el 800 koronáért, ha az a 200 korona, mely a lelkész javadalmára szolgáló alapból még megmarad, a megvett terület beépítésére fordíttatik; egyházkerületi közgyűlésünk hozzájárul, hogy a többiben említett alapból még fenmaradó 200 korona a vásárolt ingatlanságnak szőlővel való beépítésére felhasználtassék, — úgy azonban, hogy a telepítés nem sikerülte esetén a lelkészi jövedelem csökkenése miatt egyházkerületünket kárpótlási kötelezettség nem terheli.

92. Az alsózempléni ref. egyházmegye megerősítés végett pártolólág terjeszti fel a makkoshotycai egyházközség az iránti kérelmét, hogy a „Katuska“-dülőben levő 443. hrszám alatt felvett 661 □-öl hasznavehetetlen legelőt nyilvános árverésen eladhassa.

Egyházkerületi közgyűlésünk tekintettel arra a körülményre, hogy a felterjesztett iratok igazolása szerint az eladni szándékolt földterületnek az egyház évek óta hasznát egyáltalán nem veszi, mert azt értékesíteni nem lehet; az eladáshoz elvben hozzájárul, utasítja azonban nevezett egyházat, hogy az adás-vételi szerződést az E. T. I. cikk 25. és 43. § aiban meghatározott kellékekkel ellátott presbiteri és közgyű-

lési határozattal felszerelve, annak idején mu-
tassa be megerősítés végett.

93. Az alsózempléni ref. egyházmegye pártolólág terjeszti fel a saájóhidvégi ref. egyházközség azon jelentését, mely szerint a megrongált templomtető renoválási költségeinek fedezetére az esperes engedélye alapján 2000 K kölcsönt vett fel.

Jóllehet a kérvény mellékletét képező presbiteri és közgyűlési jkvi kivonatból nem tűnik ki, hogy a kölcsön felvételek eseteire az E. T. 25. és 43. §-aiban-előirt alakiságok megtartattak; kerületi közgyűlésünk tekintettel arra a körülményre, hogy a megrongált templomtető javítása az iratokból kitetszően haladékat nem tűrt s a renováláshoz a kölcsön megszerzése és felvétele előtt kezdeni nem lehetett: az alsózempléni ref. esperes előzetes engedélyét és a 2000 K kölcsön felvételét jóváhagyólag tudomásul veszi.

94. Az alsózempléni ref. egyházmegye hivatkozással 1912. évi őszi közgyűlésünk 111. sz. határozatára, pártolólág terjeszti fel a ricsei egyházközség az iránti kérelmét, hogy a III-ik iskolai és tanítóilak építéséhez szükséges 22000 koronát és a Kántor Ferenc tanítótól kölcsönvett 1452 korona visszafizetéséhez szükséges összeget, vagyis összesen 23452 koronát egyházkerületünk pénztárából kölcsön vehesse.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a kérvény mellékletét képező presbiteri és közgyűlési jkvi kivonatból nem tűnik ki, hogy a kölcsönfelvételek eseteire az E. T. I. cikk 25. és 43. §-aiban előirt alakiságok megtartattak; közgyűlésünk a felterjesztett kérvényt érdemi határozat nélkül, azzal az utasítással adja vissza nevezett egyházközség lelkészének, hogy azt az E. T. I. cikk 25. és 43. §-aiban előirt névszerinti szavazás alapján hozott presbiteri és közgyűlési határozattal felszerelve, jövő évi tavaszi közgyűlésünkhöz ujólag terjessze fel.

95. A felsőborsodi egyházmegye megerősítés végett pártolólag terjeszti fel a sajókazai egyházközség adás-vételi szerződését, mely szerint az egyház a sajókazai 120. sz. tjkvben A † 1140. hrszám alatt levő szilvást özv. Király Gyuláné és kiskorú gyermekei ottani lakosoknak 5 korona vételárban eladta.

Jóllehet, a felterjesztett iratokból nem tűnik ki, hogy eladás esetére az E. T. I. cikk 25. és 43. §-ában előírt névszerinti szavazás a presbiteri és közgyűlési határozatok hozatalánál megtartatott; — kerületi közgyűlésünk a sajókazai egyházközség által eszközölt eladást jóváhagyja s a bemutatott szerződést megerősíti, mert a nevezett egyházmegye felterjesztése, — nem különben a csatolt presbiteri és közgyűlési jkvi kivonatok tanúsága szerint a kérdéses néhány □-öl kiterjedésű ingatlan, emberemlékezett óta mindig a vevő család használatában állott, ahhoz az egyház jogot sohasem formált s e szerint a vétel tulajdonképen csak jogcim, hogy a kérdéses ingatlanság a valódi tulajdosokra tkvileg átiratható legyen.

96. A felsőzempléni ref. egyházmegye pártolólag terjeszti fel a kistoronyai egyházközség az iránti kérvényét, hogy addig az ideig, míg az iskola és tanítói lakásnak 11700 kor. felépítési költsége a hivekre eszközölt rendkívüli egyházi adóból befolyyna, az építkezés költségeinek fedezésére 10000 koronát, az egyházkerületi pénztárból kölcsön vehessen.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kért kölcsönt engedélyezi s az iratokat átteszi az egyházkerület pénzügyi választmányához.

97. A gömöri egyházmegye pártolólag terjeszti fel az alsószuhai ref. egyházközség az iránti kérelmét, hogy iskolai épületének elodázhatatlan átalakítási munkálataira 8000 koronát egyházkerületünk pénztárából kölcsön vehessen.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kölcsön fel-

vételét engedélyezi s az iratokat átteszi az egyházkerület pénzügyi választmányához.

98. A tornai egyházmegye megerősítés végett felterjeszti a szini egyházközség két rendbeli adás-vételi szerződését, mely szerint az egyházközség a szini 563, 578, 599, 600. és 636. sz. tjkvben foglalt külbirtokot és belsőséget Hangó István és neje jelenleg amerikai lakosoktól 3800 koronáért megvásárolta s az ezen ügylettel megvásárolt külbirtokot, mely a szini 563, 578, 599 és 600. sz. tjkvben van felvéve, kevés idő múlva Izsó Bertalanné szül. Dely Eszter szini lakosnak 1320 koronáért eladta.

Egyházkerületi közgyűlésünk a szini 563, 578, 599, 600. és 636. sz. tjkvben foglalt vételi ügylettől a jóváhagyást megtagadja, mert az Amerikában tartózkodó Hangó István és neje eladók megbizottjának, Szabó Endrének, meghatalmazotti minősége a szerződésnél igazolva nincs és mert e tárgyban a tornai egyházmegye sem hozott határozatot.

Ugyancsak megtagadja egyházkerületi közgyűlésünk a szini 563, 578, 599. és 600. sz. tjkvben foglalt ingatlanok eladásától is a jóváhagyást, mert mindaddig, míg ezen ingatlanok vételéhez kerületi közgyűlésünk hozzá nem járult, a szini egyház nincs jogosítva az így véglegesen meg nem vásárolt ingatlanságot áruba bocsátani és eladni. Fölhivja tehát kerületi közgyűlésünk nevezett egyházmegye esperesét, hogy — az E. T. I. cikk 25. és 43. §-ában előírt alakiságok megtartása mellett hozott presbiteri és közgyűlési határozat beszerzése után — a szini egyház vételi és eladási szerződését a legközelebbi egyházmegyei gyűlésen ujólag tárgyalassa s a határozat alapján eszközölt felterjesztés kíséretében tegyen részletes jelentést arról, hogy e vételnél és eladásnál az egyházközség nem károsodik-e?

99. Az ungi ref. egyházmegye megerősítés végett felterjeszti az ungyarádi ref. egyházközség az iránti kérelmét, hogy a lelkészlak átalakítási költségeinek fedezésére, a jövő két és félévi adósegélyből való visszatérítés kötelezettsége mellett, az egyházmegyei pénztárból, az esperes engedélye alapján 4000 korona kölcsönt vett fel.

Kerületi közgyűlésünk tekintettel arra a körülményre, hogy a lelkészlakon eszközölt átalakítási munkálatok halasztást nem tűrtek tekintettel arra, hogy az átalakításhoz a kölcsön megszerzése és felvétele előtt kezdeni nem lehetett; az ungi ref. esperes előzetes engedélyét tudomásul veszi és a 4000 korona kölcsön felvételét megerősíti.

100. Az ungi ref. egyházmegye pártolólág terjeszti fel a kisgejőci ref. egyházközség azon kérelmét, hogy az iskolai épületen halaszthatatlanná vált javításokra 600 koronát, a gondnok által sajátjából teljesített túlkiadások visszatérítésére pedig 400 koronát, összesen tehát 1000 koronát kölcsönképen felvehessen.

Egyházkerületi közgyűlésünk, jóllehet az iratokból nem tűnik ki, hogy a kölcsön felvételére vonatkozó határozatok az E. T. I. cikk 25. és 43. §-aiban előírt névszerinti szavazással történtek; a kérelmet teljesíti, mert az iratokból is kitűnően, különösen a téli hónapok közeledtére való tekintettel — az iskolai épületen előfordult javítási munkálatoknak az eszközlése halasztást nem tűr.

101. Az ungi egyházmegye megerősítés végett pártolólág terjeszti fel a pallói ref. leányegyházközségnek az Ungvár—Vajáni h. érdekű vasút részvénytársasággal kötött kisajátítási szerződését, mely szerint az egyház földbirtokából 166 □ öl területű részt 124 kor. 50 fillér árban átenged a nevezett részvénytársaságnak.

Kerületi közgyűlésünk a felterjesztett kérvényt nevezett leányegyháznak érdemi határozathozatal nélkül visszaadja azzal az utasítással, hogy kérvényét az illetékes lelkész közbenjöttével, az E. T. I. cikk 25. és 43. §-ában meghatározott kellékekkel ellátott presbiteri és közgyűlési határozattal felszerelve, tavaszi közgyűlésünkhöz újólaj terjessze fel.

102. A konventi kérdőiveket illetőleg jelenti elnökség, hogy azok az egyházmegyéktől beérkeztek s egyetemes konventre felterjeszhetők.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházmegyéktől visszaérkezett konventi kérdőiveknek az egyetemes konventre való felterjesztésére az elnökséget kéri fel.

103. A Gusztáv Adolf egylettől segélyt kértek: Bükkaranyos 3470 koronát elhanyagolt állapotban levő egyházi épületeinek rendbeszedésére, Kistráska adósság törlesztésre s egyházfentartásra.

Miután az elmúlt évben egyházkerületünk három missiói egyházat ajánlólag terjesztett föl s a segélyt nyert egyházak az 1912. évi konventi jegyzőkönyv 28/8. pontja szerint a Gusztáv Adolf egylettel kötött egyezés értelmében az 1913-ik évtől kezdve több éven át fognak segélyeztetni; — az egyházak kérelme nem teljesíthető.

104. A közreghirdetendő egyházak közé való felvételre az abauji, alsözempléni s felsözempléni egyházmegyék megtevén ajánlataikat;

Abaujából: a tomori és fulókércsi; Alsözemplénből: a berzéki s alsóbereckii; Felsőzemplénből: a kistráskai és szőlőskei egyházak vétetnek fef.

Egyöntetű eljárás végett az egyházkerület

megállapítja, hogy ilyennemű kérvényeiket az egyházmegyék, mindig az őszi közgyűlésre terjeszték föl.

105. Káplántartási díjaiknak s káplánjaik részére a fizetési-kiegészítő államsegélynek megállapítását kérik:

1. Oláh Péter magyarbódi lelkész, aki az orvosi bizonyítvány szerint idült gyomorhurutban s általános ideggyengeségben szenved, amely betegsége hosszabb gyógykezelést igényel, képtelenné teszi a lelkészi szolgálat végzésére. Szolgálatképtelenségét egyházmegyéje is megállapította. Nevezett a káplántartási díjat és a fizetési-kiegészítő államsegélyt júl. 1-től kéri.

2. Túri Sándor borsodgeszti lelkész, orvosilag igazolt hosszabb gyógykezelést igénylő betegsége miatt, mely gátolja lelkészi szolgálataiban. Munkaképtelenségét egyházmegyéje is megállapította.

3. Szöllősy Gyula ungcsepelyi lelkész 72 éves korára, orvosilag igazolt súlyos betegségére (érelmeszesedés, látóképességének jelentékeny csökkenése), mely miatt képtelen a lelkészi szolgálatokat végezni. Munkaképtelenségét egyházmegyéje is megállapította.

Egyházkerületi közgyűlésünk az egyházmegyei határozatok és a csatolt orvosi bizonyítványok alapján 1. Oláh Péter magyarbódi, 2. Túri Sándor borsodgeszti, 3. Szöllősy Gyula ungcsepelyi lelkészeket szolgálatképtelenségük kijelentéssel s egyúttal káplántartási igényüket megállapítja.

106—107. Az abauji, alsó- és felsőborsodi, tornai, ungi, alsó- és felsőzempléni egyházmegyék felirataikban részint a lelkészi korpótlékok tervbe vett, illetve időközben az 1913. évi XXXVIII. szám alatt törvényerőre emelkedett elégtelen rendezésének fejlesztése, — részint a családi pótlék törvényi megállapítása, — részint annak érdekében kérik állásfoglalásra a kerületet, hogy az egyetemes konvent változtassa meg ez év tavaszán hozott 93. számú határozatának azt a részét, mely szerint a korpótlékok után a 2% fentartói járulék a tagok által fizetendő.

Az 1913. évi XXXVIII. t.-c. 4. §-a oly mértékben adja meg a lelkészi korpótlékokat, hogy ezek az 1600 korona alapfizetéssel együtt legfőlebb 3000 koronáig emelkedhetnek, míg az E. T. I. t.-c. 114. a) pontja oly mértékét ígérte azoknak, amely 2400 korona alapfizetéssel együtt 3600 koronára rúgna.

Azért hát egyházkerületünk, bárha az újabb törvényes szabályozás az eddigi tényleges állapottal szemben nagy javulást jelent, e mellett az alapfizetésnek az egyházi törvényben kilátásba helyezett összegig való tovább fejlesztését egyetemes egyházunk sürgősen megvalósítandó feladatául tekinti, ezért egyidejűleg, a jelen közgyűlésből a zsinat elé terjesztendő törvényhozási teendők között a 2400 korona alapfizetést a hivatkozott 114. §-ban fentartani javasolja, általában pedig felkéri a konventet, hogy e törekvést ébrentartani s annak megvalósítására törekedni méltóztassék.

Ezzel azonban nem tekintheti egyházkerületünk a lelkészi fizetésrendezés fontos kérdését befejezettnek, hanem e tekintetben a legközelebbi és legmegfelelőbb lépésnek tartja a családi pótléknak a lelkészek részére törvény útján leendő biztosítását, amire jelen jegyzőkönyvének felterjesztésével az egyetemes konventet bizodalommal szintén felkéri.

Végül a korpótlékok utáni 2°/_o nyugdíj-járulék dolgában: bár az E. T. VII. t. c. 26. §-ának az egyházmegyék által felhívott 3. pontja kifejezetten, csakis a *törzsfizetés* utáni 2°/_o-ot állapítja meg a fentartó egyházközségek terheként, tekintettel mégis a szegényebb javadalmú, főleg több korpótlékkal bíró lelkészekre, akikre ezen újabb 2°/_o járulék érzékeny áldozatot jelent, közgyűlésünk felkéri az egyetemes konventet arra, hogy említett határozatának módosításával a 2°/_o-ot utalja a fentartót terhelő járulékok közé,

de tekintettel egyúttal arra, hogy másfelől e címen főleg kisebb egyházaink számba jövő újabb tehertöbbséggel állanak szemben, felkéri a konventet arra is, hogy ezen 2°/_o járulékot az adócsökkentési alaphól az egyházaknak megteríteni méltóztassék.

108. Az abauji egyházmegye sérelemként terjeszti fel Abauj-Torna vármegye közigazgatási bizottságának s a vallás-és közoktatásügyi m. kir. minisztériumnak azon eljárását, hogy midőn az abauji egyházmegye esperese a több bünténnyel vádolt s ezek miatt 1908. szeptember havában letartóztatott Csoma Ede alsószendi ref. tanítót a vallás- és közokt. ügyi miniszternek 1909. év február 2-án 151022—1908. sz. alatt a tiszáninneri ref. Püspökhöz intézett leirata alapján hivatalától felfüggesztette s az egyház a hivatalától felfüggesztett tanító terhére helyettes tanítót alkalmazott s ennek fizetésére Csoma Ede tanítónak 1908. október 1-től 1910. március 31-ig járó fizetését visszatartotta s a visszatartott fizetésen felül még a helyettes tanítónak 329 kor. 30 fillért fizetett; mikor a fegyelmi eljárás azon alapon, mert Csoma Ede elmebetegnek nyilvánított, megszűnt, a felettes egyházi hatóság mellőzésével nevezett tanító neje a közigazgatási bizottságtól kérte az alsószendi ref. egyház által visszatartott fizetésnek a kiutalását s az Abauj-Torna vármegye közigazgatási bizottsága 1606/1910. sz. határozatával az alsószendi ref. egyházat utasította, hogy az egy és félévről visszatartott tanítói fizetést, összesen 543 koronát Csoma Ede nejének 60 nap alatt fizesse ki. E határozatot az egyház bár megfelelőbbre, a Miniszter 1913. jan. 28-án 6762. sz. rendeletével a felebbvezést elutasította s a közigazgatási bizottság intézkedését megerősítette, mi által az E. T. V. t.-c. II. rész 33. §-ának 11. pontját, sőt az 1907. XXVII. t.-c. 1. §-át is megsértette, mert az idézett E. T. szerint, ahol az egyházi tisztviselőnek fizetése s kiszolgáltatása körül vitás ügyek merülnek fel, az e feletti ítélkezés az egyházmegyei közigazgatási bíróság jog- és hatáskörébe tartozik s az idézett országos törvény szerint is, bár Csoma Edéné kérhette a közigazgatási hatóság beavatkozását, de a járandóság törvényes megállapítása már az egyházi hatóság feladata. S midőn az egyház jogorvoslatért a magyar kir.

közigazgatási bírósághoz folyamodott, ez végzésében, ez ügyre vonatkozólag hatáskörét nem állapította meg s a panaszt érdemi elbírálás nélkül visszautasította.

Egyházkerületünk a teljesen befejezett ügy elbírálásába nem bocsátkozik, de hogy a jövőben az alsószendi egyházéhoz hasonló hatásköri sérelmek lehetőleg elkerültesse s az egyházak autonómiája birói védelemben is részesüljön, a zsinati tárgyak közé az I. t.-c. 75. §. a) és d) pontját megtoldani kívánja azzal, hogy az egyházi hatóságok, valamint a közigazgatási hatóságok és bíróságok között felmerülő hatásköri összeütközések elbírálására bíróság szerveztessék, esetleg ily hatáskörrel a hatásköri bíróság felruháztassék.

109. Az abauji egyházmegye a missziói bizottság, az eperjesi missziói lelkész s az esperes jelentésére, miután látja, hogy a Sáros-szepesi missziói kör gondozására egy ember ideje és ereje teljesen elégtelen, addig is, míg a Szepes-megyében lakó reformátusok lelki gondozására egy önálló missziói lelkészség lenne szervezhető, kéri egyházkerületünket az eperjesi missziói egyház azon kérelmének — hogy Eperjes az állandó káplántartó helyek közé felvétessék — az egyetemes konventhez leendő pártoló felterjesztésére, mert így reméli, hogy a káplántartásra nyerendő 1000 korona államsegély s a közalapból adandó missziói segély és az államtól nyerendő hitoktatói tiszteletdíjből a szepesmegyei hívek lelki gondozására egy 2000 korona fizetéssel és lakbérrel javadalmazott hitoktató segédlelkézi állás volna szervezhető.

Egyházkerületünk meglévén győződve, hogy az eperjesi missziói lelkésznek sem ideje, sem ereje nem lehet oly nagy kiterjedésű missziói kerület lelki gondozására, mint amilyen a sáros-szepesi missziói kör; s óhajtáná, hogy a Szepességen szétszórta élő református hívek magyar nyelven s a református egyház szertartása szerint dicsőítsék az Istent s így megmen-

tessenek a református egyháznak és a magyarságnak, ezért e kérelmet a legmelegebb ajánlatával terjeszti fel az Egyetemes Konventre.

110. A szepsii egyház az abauji egyházmegye beleegyezésével presbyteri közgyűlési jegyzőkönyveinek s egy nyilatkozat csatolása mellett kéri, hogy az u. n. Rigó-dűlőben fekvő, a szepsii 1544. sz. telekjegyzőkönyvben a néhai Bányai Mihályné nevéől tévesen a szepsii ref. egyház nevére került mintegy 250 □ öl szántóföld a Fonyi János nevére — aki ezt megvette a Bányai Mihályné jogelődjétől s azt több, mint 30 év óta használja — és örököseinek terhére bekebeleztessék.

Miután presbyteri s közgyűlési jegyzőkönyv s a csatolt nyilatkozat szerint a jelzett területet az egyház sohasem használta s az tévedésből iratott az egyház nevére; — Egyházkerületünk megengedi, hogy a szepsii 1544. sz. telekjegyzőkönyvben foglalt, a Rigó dűlőben fekvő 1140. helyr. sz. a. 250 □ öl területű szántóföld a szepsii ref. egyház nevéől töröltessék s Fonyi János nevére s az örökösök terhére bekebeleztessék.

111. Az alsóborsodi egyházmegye jelenti, hogy a mezőkövesdi reformátusok fiókegyházzá szervezkedvén, a szervezkedő segédlelkészség részére évi 600 korona készpénzt készséggel felajánlanak. Kérnek a 3 lelkész részére 1000 korona díjat a konventtől és megfelelő kerületi segélyt.

Közgyűlésünk nagy méltánnyalattal és örömmel fogadja a mezőkövesdi híveknek a protestantizmus térfoglalása szempontjából is épp azon a helyen jelentős szervezkedését és áldozatkészségét, valamint örömmel veszi tudomásul azt, hogy az alsóborsodi egyházmegye a helyi káplánság létesítéséhez — esperesének szóbeli jelentése szerint — évi 100 koronával fog hozzájárulni. Készséggel tesz tehát előterjesztést az egyetemes konventnek az iránt, hogy Mezőkö-

vesd állandó káplántartó egyháznak nyilvánítassék és a segédlelkész — a kir. kath. főgimnáziumban és polgári iskolában szükséges vallásitanításra való tekintettel is — állandó szolgálatra, mint helyi káplán Mezökövesdre kirendeltessék, továbbá, hogy részére évi 1000 korona díjazás engedélyeztessék.

A kért kerületi segílyt illetőleg a fölterjesztő egyházmegye figyelmét arra irányítja, hogy a segílyösszegeket egy tételben utalványozván ki az egyházmegyék részére, módjában áll megfelelő beosztás mellett abból a kívánt célra fedezetet biztosítani.

112. Az alsóborsodi egyházmegye bejelenti, hogy Marsalkó Endre diósgyőri lelkész 46 éven át viselt állásáról lemondott.

Közgyűlésünk a bejelentést tudomásul véve, megilletődéssel vesz búcsút az Urnak kifáradt, érdemes szolgájától, aki egy emberöltőn át végzett becsületes munkájával bőven kiérdemelte a nyugodalmat, hová az egyházkerületi közgyűlés minden tagjának igazán átérzett legjobb kívánatai kísérik.

113. Az alsóborsodi egyházmegye jelenti, hogy a Diósgyőr-vasgyári egyház lelkésze állását elfoglalta s kéri az egyház részére a szavazati jog megadását.

Kerületünk a kérést teljesítve, a Diósgyőr-vasgyári egyháznak az E. T. I. t.-c. 14. §. 1. pontjában biztosított szavazati jogot megadja.

Erről a felterjesztő egyházmegyét és az egyházközséget értesíti.

114. Az alsóborsodi egyházmegye felterjesztéssel él az országos közalap végrehajtó bizottságának azon eljárása ellen, hogy a szórványokban lakó hívekre is járulékot vetett ki.

Tekintettel arra, hogy az egyetemes konvent 1908. évi 18. sz. utasításának 3. pontja megállapítja, hogy a külön polgári község alatt fölvelt (de csak ilyen) szórványokban egyházi adót nem fizető lakói a közalapi járulék meghatározásánál nem veendő figyelembe, tekintettel továbbá arra, hogy a szabályzat 7. pontja az ennek ellenére történt járulékmegállapítások ellen felszólamlási jogot biztosít s hogy ennek a jogorvoslatnak igénybe vételére a fölterjesztő egyházmegye az érdekelteket külön és kifejezetten figyelmeztette, —

ennél fogva kerületünk ez ügyben további intézkedés szükségét nem látja.

115. Az alsóborsodi egyházmegye 30. sz. jelentését, mely szerint nyugdíjbizottságát az 5 évi megbízás lejártával újból megalakította,

a közgyűlés tudomásul veszi.

116. A kerületi főügyésznek arról szóló jelentése, hogy a folyó év tavaszi közgyűlésből 64. szám alatt adott megbízásához képest a miskolci felsőbb leányiskolával szomszédos telekre vonatkozó adásvételi szerződést megkötötte, az ingatlant a kerület nevére telekkönyvileg átíratva s azt a leányiskola augusztus 1-én birtokába is vette,

tudomásul szolgál.

117. A karcsai ref. egyház az országos műemlékek közé felvett templomát bővíteni óhajtana, mert az kicsisége miatt a hivek felét sem képes befogadni. Ezért kéri, hogy a Vallás- és közokt. ügyi m. kir. minisztériumtól küldetnék ki az Országos Műemlékek fentartására rendelt bizottságból egy küldöttség a tervrajz elkészítésére.

A kérvényt a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumnál leendő közbenjárás végett egyházkerületünk — elnökségének adja ki.

118. Az alsózempléni egyházmegye, az alsózempléni ref. tanítóegyesület alapszabályait, melyet az egyházmegye jóváhagyott, — megerősítés végett felterjeszti.

Egyházkerületünk közgyűlése az alsózempléni ref. tanítóegyesület alapszabályait ezennel megerősíti.

119. Olvastatott Lengyel Gyula szendrőládi lelkész felebezése a felsőborsodi egyházmegye 1913. ápril 17—18. napjain Sajókazán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 54. sz. határozata ellen, mely szerint Lengyel Gyula azon kérésével, hogy a ládbessenyői egyház által jogtalanul követelt 200 korona tartozás alól felmentessék, elutasított s utasított, hogy 200 korona tartozását 50 koronás évi részletekben fizesse ki.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felsőborsodi egyházmegye határozatát megsemmisíti s miután ez ügy közgyűlési határozatra alkalmatlan, utasítja az egyházmegyét, hogy közigazgatási bírói úton intézze el.

120. A felsőborsodi egyházmegye jóváhagyólag felterjeszti a dédesi egyház előjárósága és a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjében Hidvégi Benő borsodmegyei kir. tanfelügyelő között kötött szerződést a dédesi ref. iskolának állami kezelésbe vétele tárgyában, amely három példányban kiállított szerződésben a dédesi ref. egyház közönsége a telekkönyvileg tulajdonát képező s a Dédes községben 69. hrsz. a. fekvő iskolaépületet a hozzátartozó 670 □-öl kiterjedésű telekkel együtt örök haszonélvezeti joggal a m. kir. kincstár részére átadja azzal a kikötéssel, hogy az csak magyar tannyelvű állami elemi iskola céljaira lesz használható s az iskola fejlesztése esetén abban alkalmazandó tanítók közül legalább kettő református vallású legyen s ez a két kikötés a telekkönyvben is feljegyeztessék. Ha az állami iskola megszűnik, akkor az államnak haszonélvezeti joga is megszűnik és az egyház a *beruházások* megtérítése nélkül, — ha pedig az egyház valamikor oly helyzetbe jut, hogy maga is tarthat fenn iskolát, akkor a *beruházások* visszatérítése mellett, iskoláját, illetve iskoláit *vissza* is veheti.

Egyházkerületi közgyűlésünk a dédesi ref. egyház és a m. kir. kincstár között létrejött eme szerződést megerősíti.

121. A felsőborsodi egyházmegye pártolólág terjeszti egyházkerületünkhöz Szepessy Pál szendrői segédlelkész kérvényét, amelyben az Egyetemes Skót Szabadegyház *aberdeeni* theológiáján folytatandó tanulmányai céljára 200 kor. segílyt kér az egyházkerulettől. Tanulmányait, melyre az Egyetemes Skót Szabadegyház 720 koronát szavazott meg és 120 koronát a május végén tartatni szokott General Assemblyn való részvétetre, ez iskolai évben kezdi meg.

Egyházkerületi közgyűlésünk e kérvényt a felsőborsodi egyházmegyéhez a saját hatáskörében való elintézés végett visszateszi.

122. A felsőzempléni ref. egyházmegye pártolólág terjeszti fel megerősítés végett a Tomori Pál magyarizségi ref. lelkész és Perlmann Adolf ugyanottani lakos között létrejött haszonbéri szerződést, mely szerint nevezett lelkész a javadalmazását képező szántó földjeinek egyrészét 1400 K évi bérért 8 egymás után következő évre, vagyis 1913. okt. 1-től 1921. évi okt. 1-ig haszonbérbe adta.

Miután Tomori Pál magyarizségi lelkész kerületi közgyűlésünkön kijelentette, hogy a bemutatott haszonbéri szerződés megerősítését nem kívánja ; kerületi közgyűlésünk a kérvényt összes mellékleteivel együtt, érdemi határozat hozatal nélkül visszaadja a magyarizségi református egyháznak.

123. Olvastatott Kormos Gerő ladamóci tanitónak felebbezése, a felsőzempléni egyházmegyei közgyűlés II-od fokonzott azon határozata ellen, mellyel kimondatott, hogy az egyház a tanitói lakáson és a mellék épületeken mutatkozó javításokat nem köteles az anyagi erejét túlhaladó áldozatok árán azonnal eszközöletni, hanem csak is anyagi viszonyaihoz mérten évről-évre, fokozatosan köteles a javítási mnnkálátokat elvégeztetni.

A felsőzempléni egyházmegye II-od fokon hozott határozata indokainál fogva helyben hagyatik.

124. A gömöri egyházmegye jóváhagyásával ellátva terjeszti fel id. László János hamvai egyháztag 50 koronás alapítványt tevő levelét, azon kikötéssel, hogy az alapítvány az alapító nevét viselje s hogy annak mindenkori kamata a hamvai ref. egyház közszükségleteire fordítottassék.

Egyházkerületünk az alapító-levelet helyben hagyja s megerősíti s egy példányát az egyházkerület irattárában elhelyezi, 3 példányt a gömöri egyházmegyéhez azzal küld vissza, hogy az alapítvány a hamvai egyház presbytériumának is bejelentendő s a presbytérium jelentés-tételre utasítandó, hogy az alapítványt hol és miként kezeli?

125. A gömöri egyházmegye pártolólág terjeszti fel a rozsnyórudnai egyháznak, a rozsnyói s berzétei presbytérium beleegyező határozatával ellátott azon kérvényét, melyben a berzétei anyaegyházról való elszakadását és a rozsnyói anyaegyházhoz leányegyház minőségben való csatlakozását óhajtja. A berzétei anyaegyház azonban csak azon feltétel alatt hajlandó az eddigi köteléket feloldani, ha a berzétei lelkész fizetése államszegély útján, az egyház jövedelmi csonkulása pedig egyházi adócsökkentési segély útján pótoltatni fog. Rozsnyó azon kikötés mellett hajlandó leányegyházává fogadni Rozsnyórudnát, ha a paróchiális épületek fentartására a leányegyház minden éven 40 koronát befizet a rozsnyói egyház pénztárába s az egyházlátogatások alkalmával felmerülő költségeknek egynegyedrésztét viseli s végre, ha a paróchiális épületek emelése vagy javítása válik szükségessé s ezen építkezés az 1000 koronát meghaladja, úgy a költségek 5%-át fogják fedezni, illetőleg készpénzben a rozsnyói egyház pénztárába befizetni. E teherviselésért a rozsnyói egyház lelkésze a félbőjti, újkönyéri s újbori urvacsorát a leányegyház híveinek Rozsnyórudnán osztaná ki, a többi alkalommal a rozsnyói templomban élhetnének urvacsorával. Keresztelés, konfir-

mációi oktatás, házasságkötés a rozsnyói egyházban történnék, ha azonban Rózsnyórudnán akarnák gyermekeiket kereszteltetni, a stólán kívül lelkésznek fuvarát is tartoznak adni, vala mint az esketésnél is. Az elemi népiskolai vallásoktatásról időről-időre a leányegyház presbiteriuma maga gondoskodnék. Továbbá kiköti a rozsnyói egyház az egyesülés feltételül, hogy a rozsnyói egyház az egyházi hatóságok részéről állandó káplántartó helyül ismertessék el s mint ilyen, kápláni kongruát kapjon; — továbbá, hogy a rozsnyórudnai egyház a jelenlegi papi fizetésen kívül — a kongruába beszámított fuvardíjat, 120 koronát, — a lelkészi kongruába be nem számítható személyi pótlék címen fizessen a mindenkori lelkésznek s még ezenfelül egy egyességleg később megállapítandó összeget s végre a tételenként megállapított stólat. E kikötésére azonban a rozsnyói egyháznak a rozsnyórudnai egyház közgyűlése nem nyilatkozott.

Egyházkerületünk kellő méltánylásával a rozsnyórudnai leányegyház azon indokainak, melyek a berzétei anyaegyházról való elszakadásra s a rozsnyói missziói egyházhoz való csatlakozásra indítják; — a Berzétével való közlekedés sokszori nehézsége s a Rózsnyóval való közlekedés könnyebbsége, amely ok miatt a leányegyház hívei már most is Rózsnyóra járnak istenitizsre; — nemkülönben méltányolván a csatlakozásból eredő anyagi és erkölcsi erőt, melyet a rozsnyói missziói egyház nyerne a csatlakozás által: — az egyházak szándékát s a megindult mozgalmat tudomásul veszi, — de miután a rozsnyói missziói egyház által kifejezett kívánságokat a rozsnyórudnai egyház közgyűlésileg még el nem fogadta, (legalább ily közgyűlési határozat az iratokhoz melékelve nincs), sem a leányegyháznak nyilatkozata, melyben az anyaegyházzal közös vagyontól lemond, vagy ahhoz jogát fentartja, sem az ki nem vehető az iratokból, hogy mennyi azon összeg, melyet a berzétei anyaegyház ez elszakadással veszít s kongruával s adócsökkentési

segélylyel pótolni kellene; sem arra nézve nincs megállapodás, hogy a rozsnyói egyház kifejezett kívánsága szerint fizetendő összegben felül mi lenne még az a később megállapítandó összeg, mit a leányegháznak a rozsnyói lelkész számára fizetni kellene: az iratok pótlás végett a gömöri egyházmegyéhez visszaküldetnek.

126. A beretkei egyház, miután iskolát és tanítói lakást kell építenie s anyagi erejének elégtelensége s kevés lélek száma mellett erre képtelen, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz 6000 korona építkezési segély megadásáért esedezik.

Egyházkerületünk közbenjárás végett e kérvényt átteszi az egyházkerület elnökségéhez.

127. A gömöri egyházmegye, az egyházmegyei lelkészek özvegy- és árva-gyámintézetének módosított alapszabályait terjeszti fel megerősítés végett.

Egyházkerületünk az alapszabályt az alapszabályokon tett módosításokkal megerősíti s azzal küldi vissza az egyházmegyéhez, hogy saját kebelében intézkedjék végérvényesen nyugdíjgyuei felől.

128. A tornai egyházmegye ez őszön 30. szám alatt hozott határozatával kéri kerületünket, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszternél járjon közbe abbeli rendelkezésének módosítása érdekében, a melylyel a néhai Tömöl Andor komjáti tanító özvegyének folyósított nyugdíj utáni járulékok fizetésére a komjáti ref. egyházat, mint iskolafentartót kötelezte.

Közgyűlésünk az iratokat az ezen ügyben teendő illetékes intézkedés végett a püspök urnak adja ki.

129. A tornai egyházmegye f. év. szept. 16-án tartott közgyűléséből felterjeszti a kebelbeli lelkészi értekezlet észre-

vételeit az egységes liturgia ügyében készített egyetemes konventi szakbizottsági tervezetre, azt több tekintetben elfogadhatatlannak minősítvén. — Kéri az egyházmegye, hogy a felterjesztett dolgot méltóztassék az egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konventhez juttatni.

Egyházkerületi közgyűlés, értesülvén arról, hogy a tornai egyházmegyei lelkészi értekezlet észrevételei egyidejűleg az egyetemes konvent elnökségéhez is felküldette, a kérelem felett napi rendre tér.

130. A tornai egyházmegye, lelkészi értekezletének javaslatára indítványba hozza az egyetemes konvent felkérését, hogy helyezze hatályon kívül 1913. évi tavaszi közgyűlésnek 94 számú azon határozatát, mely szerint a kegyeleti évre nézve az E. T. II c. 75. §-ának értelmezése tekintetében mindaddig, míg a zsinat annak általános kötelező magyarázatáról nem gondoskodik, minden egyházkerület az ő szabályzatát tartsa irányadónak.

A tornai egyházmegye ugyanis ebben a konventi határozatban az 1912. augusztus 1-én már letelt átmeneti idő dacára a törvény életbeléptetésének sérelmes elhalasztását látja.

Közgyűlésünk a szóban forgó konventi határozatot a felettes hatóság törvényes hatáskörében hozott, helyes és megokolt döntésül tekintvén, az azzal szemben való állásfoglalásra magát annál kevésbé érzi indítatva, mivel a zsinati illetékes törvényt magyarázat bekövetkeztéig fentartandó jogszokás kerületünkben a lelkészek özvegyei részére előnyösebb kegyeleti év-számítást jelent.

Ez okból a tornai egyházmegye kérelme felett napirendre tér.

131. A tornai egyházmegye kéri, hogy azon egyházakra nézve, a melyek 1906. óta építkeztek és épületeiket teljes értékig biztosították, helyeztessék hatályon kívül az egyházkerületnek az elmúlt év őszén 146. szám alatt hozott azon

határozata, mely szerint a tűz ellen biztosított egyházi épületek értéke 1913. január 1-től fogva 25⁰/₀-kal fölemeltessék.

Közgyűlésünk az előterjesztésnek helyt nem adhat, mert annak elfogadása a szóban lévő épületeknek a vitatott reális érték szempontjából való különleges és egyenkénti megbecslését tenné szükségessé, a mely ha talán néhol a fölemeléstől való eltekintést indokolná is, a biztosítási díjak közül remélhető csekély megtakarítás semmi esetre sem állana arányban a becslési eljárás körülményes és költséges voltával.

Kerületünk tehát az egyházak jól felfogott érdekében hozott határozatát fentartja s a menyiben a tornai egyházmegye kérelméből arra következtet, hogy ott az értékfölemelés még meg nem történt, újból útasítja az egyházmegyét annak haladéktalan végrehajtására.

132. Az ungi egyházmegye pártolólag terjeszti fel a szalókai egyház azon határozatát, mellyel kimondotta, hogy az ujonnan épített szalókai községi iskolát a saját kezelésébe veszi s a második tanerő felállításáról gondoskodik.

Egyházkerületünk közgyűlése, a szalókai egyház eme határozatát, örömének kifejezése mellett, ezennel megerősíti.

133. Az ungi egyházmegye, Ujlaki Ferenc segédlelkésztől, az egyházmegyébe, ahova felvételért folyamodott, a bekebelezést megtagadta, azon indokolással, mert nevezett tagja az élőkeresztyén szövetségnek, az egyházmegye pedig „e szövetség intenióit jóváhagyott alapszabály hiányában nem ismeri s úgy tekinti azt, mint elfogadott s követett hitelveinknek egy ferde kinövését“.

E határozat ellen Ujlaki Ferenc felebbezést adott be egyházkerületi közgyűlésünkhöz. E kérvényében, tekintve, hogy az egyházmegye az ő életében semmi kifogásolni valót nem talált s csak azért nem vette fel kebelébe, mert az élő-

keresztyén szövetség, hivatalos néven a Bethánia egyesület tagja, — rámutat ez egyesület céljára, mely a könyörülő szeretet gyakorlása, s a keresztyén élet felvirágoztatása; elmondja, hogy ez egyesület hitvallása nem ellenkezik a kálvinista hitvallással; ő azt a hitet vallja, melyre kibocsáttatása alkalmával felelküdt s a ref. egyháznak nem gyöngítésére törekszik, de arra, hogy egyházát erőssé, hitét élővé, Istennek tetszővé tegye; e társulat a hivatalos egyház által kárhözatosnak nem bélyegeztetett, tagjai közt vannak *országos hírű lelkészek*; a sárospataki főiskola theológiája, őt, mint a mozgalomhoz tartozót képesítette, és pedig *jelesen* képesítette, a püspök ur is, mint ilyet bocsátotta ki. Csatolja első lelkészképesítő bizonyítványát, a püspöki kibocsáttványt s szolgálati bizonyítványát, mely szerint 1912. július 1-től 1913. július 1-ig a felsőzempléni egyházmegyében kebeleztetett bánóci egyházban szolgált, Hutka József esperes mellett mint segédlelkész, s „mint ilyen, ernyedetlen szorgalmat s hűséget tanusított, ezenkívül példás, feddhetetlen volt a magaviselete, a társadalmi életben pedig szerény és megnyerő modora által szeretetet érdemelt ki.“ Bemutatja a Bethánia-egyesület belügyminiszteri leg jóváhagyott alapszabályait s az egyesület évkönyvét, melyből a munkáshit *számos* példája ragyog felénk s az egyesület maga tiltakozik azon vád ellen, hogy *szektáskodást* mozdítana elő; célja, az élő, munkás, határozott evangéliumi keresztyénség.

Miután emez ügy már akkor került tárgyalás alá, midőn a közgyűlési tagok kevés számmal voltak jelen: egyházkerületünk közgyűlése, nem érezvén magát hivatottnak határozni azon nagyfontosságú kérdésben, hogy az egyházmegyéknek meg van-e azon autonomikus joguk, miszerint segédlelkészekről a bekebelezést is megtagadhatják, e tárgy felett ez alkalommal napirendre tér.

134. Olvassatik az ungi egyházmegye felterjesztése, melyben arra kéri egyházkerületünket, hogy hasson oda az Egyetemes Konventnél, hogy az önhibájukon kívül, korán nyugdíjba kényszerült lelkészek nyugdíjszázaléka magasabb, méltányosabb százalékban állapíttassék meg, amennyiben a mai

$\frac{0}{0}$ összege a legegyszerűbb módon sem elégséges a nyugdíjba kényszerült lelkész részére.

Egyházkerületi közgyűlésünk e kérelmet, a zsinati törvények tárgyalása alkalmával való figyelembevétel végett, az Egyetemes Konventhez felterjeszti.

135. Az ungi egyházmegye az egyházkerületi özvegyárvatári járulékoknak előleges negyed, vagy félévi részletekben való kiutalása iránt intéz egyházkerületünkhöz felterjesztést.

Véleményadás végett a pénzügyi válaszmánynak kiadatik.

136. Az ungi egyházmegye az 1848 20. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott kérdőívvel kapcsolatban méltányosnak tartaná, ha minden egyházkerület részéről felvétetnék a szükségletek közt tanító, tanítónő, óvó és diakonissaképző intézetek felállítása is.

Egyházkerületünk közgyűlése e nagyon is actualis kérdést pártolólág terjeszti fel az Egyetemes Konventhez.

137. Az ungi egyházmegye pártolólág terjeszti fel a kisgejőci és a tisztaágteleki egyházak azon határozatát, hogy a latorca-remetei révjogról, mint a mely jog ez egyházaknak a csatolt gondnoki számadások szerint nem hasznával, csak kárával járt, lemondottak.

Egyházkerületünk közgyűlése a kisgejőci és tisztaágteleki egyházaknak ezen, az ungi egyházmegye által is pártolt, különben is egyházi érdekből folyó határozatát ezennel megerősíti.

138. Az ungi egyházmegye az ungmegyei református tanítóegyletnek, általa már jóváhagyott alapszabályait megerősítés végett egyházkerületünkhöz felterjeszti.

Az általában helyesen összeállított emez alapszabályokat egyházkerületi közgyűlésünk is jóváhagyja és megerősíti, azzal a feltétellel, ha az alapszabályok 5. §. g) és 7. §-ának n) pontja, mint egyházi törvényeinkkel ellenkező, kihagyatik, és ha a 8. §-ba beszúratik, hogy „a közgyűlésről felvett jegyzőkönyv egy példánya a legközelebb tartandó egyházmegyei közgyűléshez felterjesztendő“, ami az E. T. I. t.-c. 56 s) pontjában kimondott ellenőrzés szempontjából szükségeltetik. E határozat végrehajtásáról az egyházmegye útján jövő közgyűlésünkre jelentés teendő.

139. Az ungi egyházmegye kötelezőleg kéri kimondani, hogy az ismétlő iskolások vallástanítását mindenütt a lelkészek végezzék.

Egyházkerületünk közgyűlése e kérdés helyi megoldását a belmissio körébe utalja.

140. Mátyus Kálmán és társai mezőcsáti egyháztagok felebbezést nyújtottak be egyházkerületünkhöz az alsóbor-sodi egyházmegye tavaszi közgyűlése 86. sz. határozata ellen, mely a mezőcsáti presbyteriumnak a templomszékek rendezése tárgyában hozott határozatát helybenhagyta.

Egyházkerületünk közgyűlése, a felebbezést tekintettel arra, hogy nem a szabályszerű uton adatott be, ezennel elutasítja.

141. Seltenreich Emma lőcsei lakos, a miskolci ref. felsőbb leányiskola nyugalmazott tanítónője, tekintettel hosszabb szolgálatára, nyugdíjának csekély voltára és a mai nyomasztó anyagi viszonyokra, állami nyugdíjának az egyházkerület által eszközözendő kiegészítését kérelmezi.

Fedezet híjában közgyűlésünk folyamodó kérését hosszab szolgálatának meleg elismerése mellett sem teljesítheti.

142. Boncsér Károly 30 évig volt püspöki szolga, aki volt püspökünk halálával szolgálatából elbocsáttatott s azóta 4 tagból álló családját ujságárulásból tartja fenn, bármily csekély összegű kegydíjért esedezik.

A kérvény áttétetik az Egyházkerület pénzügyi választmányához.

143. Dr. Frick József sátoraljaujhelyi gimn. tanár, aki f. év szeptember havának 17-dik napján a róm. kath. egyház kebeléből ref. egyházunkba tért át, különbözeti vizsgálat letételére kér engedélyt.

Egyházkerületi közgyűlés meghatalmazza a lelkészképesítő bizottságot, hogy Dr. Frick József gimn. tanártól a különbözeti vizsgát — a mennyiben az ehhez elengedhetetlen feltételeknek megfelel — a bizottság elnöksége által kitűzött időben felvegye.

144. A tárgysorozat kimerítettén, világi elnök meleg szavakkal mond köszönetet mindazoknak, a kik a közgyűlési munkában állhatatosan kitartottak s abban a reményben, hogy a közgyűlés munkája nem marad nyomtalan sem egyházkerületünk sem egyetemes egyházunkra nézve, — Isten megsegítő kegyelmének hálás elismerésével,

a közgyűlést — a tagoknak az elnökség iránt kifejezett hálanyilatkozatai között — bezárja s a még hitelesítetlen maradt pár jkvi pont hitelesítését az elnökség teendői közé utalja.

Hitelesített Miskolcon, az 56. 57, 58, 102. pontok kivételével 1913. október 9-én.

Vadászy Pál

*legidősebb esperes,
lelkészi elnök.*

Dókus Ernő

*főgondnok,
világi elnök.*

Radácsi György

egyh.-ker. lelk. főjegyző.

II. Birósági ügyek.

I.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneni ref. egyházkerület fegyelmi bíróságának Miskolcon 1913. május 20 án tartott üléséből.

Jelenvannak: Ragályi Géza legidősebb esperes és Dókus Ernő főgondnok (tárgyalást vezető) kettős elnöklete alatt: Révész Kálmán, Csabay Pál, Szücs István, Dr. Tüdős István esperesek, Bornemisza László, Br. Vay Elemér, Meczner József, Meczner Béla egyházmegyei gondnokok, Czinke István, Kérészy Barna egyh. ker. tanácsbírák, Puky Endre egyh. ker. világi főjegyző.

A tiszáninneni ref. egyházkerület bírósága, mint fegyelmi felebbezési bíróság, a Soltész Kálmán szendrői ref. tanító ellen hivatalból indított fegyelmi ügyben a felsőborsodi ref. egyházmegye fegyelmi bírósága által 1913. február 17-én 277/12. sz. alatt hozott elsőfoku ítéletet, a mely nevezettet az E. T. V. t.-c. 34. §. A 1. 2. 3. és 5. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségek elkövetésében vétkesnek mondotta ki s ezért ugyanazon t.-c. 35. §. a) pontja alapján öt szendrői ref. tanítói és énekvezéri állásától, az 1912/3. tanév bevégeztével fél nyugdíj mellett elmozdítással büntette. valamint 54 korona eljárás költségek az egyházmegyei pénztár javára 15 nap különbeni végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésére kötelezte — Soltész Kálmán tanító felebbezése folytán másodfokban felülbírálat alá véve, alulírott helyen és napon következően

ítélt:

A felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bíróságának 277/12. sz. ítélete, a felebbezés elutasításával, indokainál fogva helyben hagyatik.

Erről a felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bírósága az összes iratok visszaadása mellett azzal értesítettik, hogy a jelen ítélet ellen az E. T. V. t.-c. 26. §. b) pontja értelmében a kézbesítéstől számított 15 nap alatt az egyet. konventi rendes bírósághoz felebbezésnek van helye.

Kelt Miskolcon, 1913. május 20-án.

A tiszánineni ref. egyházkerületi bíróság, mint felebbezési bíróság.

Ragályi Géza
esperes, egyházi elnök.

Dr. Puky Endre
v. főjegyző,
ek. jegyzőkönyvvezető.

Dókus Ernő
főgondnok, v. elnök.

II.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszánineni ref. egyházkerület fegyelmi bíróságának, mint felebbeviteli bíróságnak Miskolcon 1913. október 8 án tartott ülésében.

Jelenvannak: Vadászy Pál legidősebb esperes s püspök-helyettes és Dókus Ernő főgondnok kettős elnöklete alatt: Csabay Pál, Hutka József, Révész Kálmán, Ragályi Géza, Bálint Dezső, Dr. Tüdős István esperesek; Ragályi Béla, Meczner Béla, Meczner József, Dókus László egyházmegyei gondnokok; Kérészy Barna, Szuhay Benedek egyházkerületi tanácsbírák; Czinke István egyházkerületi tanácsbíró, mint előadó; Fodor György egyházkerületi papi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

A tárgyalást Dókus Ernő világi elnök vezeti.

Tárgy: Kiss László spiritismussal vádolt bátfai lelkes felebbezése az ungi egyházmegye fegyelmi bíróságának hivatal-folytatási képtelenségét s nyugdíjazását megállapító ítélete ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltiségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltiségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Elnök felhívására előadó élőszóval ismerteti az ügyet. Felolvassa az ungi egyházmegye bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak Ungváron 1913. évi szeptember hó 16. napján e tárgyban hozott ítéletét, mely szerint vádlottat az E. T. V. t.-c. 34. §. 3. pontjába ütköző fegyelmi vétségben mondja ki bűnösnek s ezért az E. T. VII. t.-c. 13. §. 2-ik kikezdése alapján hivatalfolytatási képtelensége miatt nyugdíjazásra itéli. Panaszlott magára nézve sérelmesnek tartván az ítéletet, az ellen felebbezett.

Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint felebbviteli fegyelmi bíróság zárt ülésben egyhangulag következőképen

ítélt:

Kiss László vádlott a vád és következményei alól felmentetik.

Indokolás:

A vádlott maga és tanuk is vallják, hogy soha a szószékből olyat nem tanított, amiben a hallgatók megütköztek, vagy megütközhetek volna. A spiritismusról senki előtt nem beszélt s a hivek is csak másoktól hallották csufolásként, hogy papjuk ördögöket üz és szellemeket idéz. Ő maga tagadja, hogy médiumok elaltatásával s általuk a meghaltak szellemének felidézésével foglalkoznék. S ezt panaszlók sem tudják bizonyítani. Önként jelentkező hozzátartozói beismerik, hogy bibliai alakok szellemét szokta vádlott idézni. Miután azonban vádlott semmi hivatali mulasztást el nem követett s hi-

vatalos ténykedésében sem az egyházmegye, sem annak esperese, ki éppen egyházlátogatói minőségben a vádlott egyházát s családját is meglátogatta — kifogásolni valót nem talált s a bibliai szellemek idézésének helye, mikéntje bíróság által minden kétséget kizárólag bizonyítva nem lett, ami különben is inkább beteges, mysticismusra hajló kedély megnyilatkozása, mint közerkölcsiségbe ütköző cselekedet elkövetése lenne, s így a büntetés kiszabásánál alapul szolgáló V. t.-c. 34. §. 3. pontjában felsorolt vétségek ismérvei fel nem találhatók, ezért vádlottat a vád és következményei alól fel kellett menteni.

K. m. f.

Dókus Ernő
egyh. ker. főgondnok.

Vadászy Pál
egyh. elnök, püspökhelyettes.

Fodor György
jegyzőkönyvvezető.

III

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bíróságának Miskolcon, 1913. évi október hó 8-án tartott üléséről.

Jelenvannak: Vadászy Pál legidősebb esperes és Dókus Ernő (tárgyalást vezető) főgondnok kettős elnöklete alatt: Bálint Dezső, Csabay Pál, Hutka József, Ragályi Géza, Révész Kálmán, Dr. Tüdős István esperesek; Dókus László, Meczner Béla, Meczner József, Ragályi Béla egyházmegyei gondnokok, Kérészy Barna és Szuhay Benedek egyházi, Dókus Gyula és Szalay László világi tanácsbírák. Előadó és jegyzőkönyvvezető dr. Puky Endre egyházkerületi világi főjegyző.

Tárgy: Sallay Gyula nagyszelmenci lelkész felebbezése az ungi egyházmegyei bíróságnak fegyelmi ügyében 1913. szeptember 16-án hozott ítélete ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe

veendő érdekeltségi eset fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett. Így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Ezután előadó ismerteti az ügyet, majd felolvassa az ungi egyházmegye fegyelmi bíróságának Ungvárt 1913. szeptember hó 16 án hozott ítéletét, mely szerint nevezett bíróság

1. a nagyszelmenci egyház presbiteriumának 1913. évi április hó 27-én hozott azon ítéletét, melylyel Tóth Károlyné szül. Demes Erzsébet nagyszelmenci lakost az egyházi V. t.-c. 34. §. B. pontjába ütköző vétségben bűnösnek mondotta ki s ezért őt ugyanazon törvénycikk 35. §. b) pontja alapján feddésre ítélte és az őt megillető templomi első szék használatától félévre éltiltotta, megsemmisíti.

2. Sallay Gyula nagyszelmenci lelkészt az egyházi V. t.-c. 34. §. 1. pontjába ütköző fegyelmi vétségben bűnösnek mondja ki, ezért őt ugyanazon törvénycikk 35. §. a) pontja alapján rosszalásra itéli.

3. ifj. Szabó Péter gondnok és terhelt presbiter társait a fegyelmi eljárás alapját képező vád és következményeinek terhe alól felmenti.

4. Tóth Károly presbyter ellen Sallay Gyula lelkész indítványa szerint az egyházi V. t.-c. 34. §. 9. pontjába ütköző vétség miatt a fegyelmi eljárást nem rendeli el. — Az ítélet ellen

5. Sallay Gyula lelkész felebbezést jelentett be, egyuttal írásban is beadott felebbezésében a fegyelmi eljárás megindítását kéri Komjáthy Béla egyházmegyei gondnok és bírósági elnök ellen az E. T. V. t.-c. 34. §. 1. 3. 6. és 9. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségek elkövetése miatt, a mely felebbezést, illetve vádemelést előadó szintén behatóan ismer-teti. — Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bírósága zárt ülésben egyhangulag hozta a nyílt ülésben kihirdetett következő

ítéletet :

Az ungi egyházmegyei fegyelmi bíróság ítéletének

1. Tóth Károlyné szül. Demes Erzsébetre vonatkozó részét indokainál fogva helyben hagyja ;

2. Sallay Gyula nagyszelmenci lelkész elmarasztalására vonatkozó részét megváltoztatja s őt a fegyelmi vétség vádja és jogkövetkezményeinek terhe alól fölmenti ;

3. az ifj. Szabó Péter gondnok és terhelt presbyter társait a fegyelmi vétség vádja és jogkövetkezményeinek terhe alól felmentő részét, valamint

4. Tóth Károly presbyter ellen a fegyelmi eljárást mellőző rendelkezését, az indokolás megváltoztatásával, helybenhagyja,

5. Komjáthy Béla egyházmegyei gondnok és bírósági elnök ellen a fegyelmi eljárás kért elrendelését mellőzi.

Indokok :

Egyetemes egyházunk egy szerve sem vonható fegyelmi uton feleletre az ő törvényes hatáskörében és illetékesen létrejött jóhiszemű elhatározásáért, habár ez az elhatározás nem felel meg alakilag az eljárási szabályok kereteinek és lényegileg törvényeink rendelkezéseinek. Mert egyházi alkotmányunk épen azért biztosít fokozatos felelbitelt, hogy a magát jogaiban sértve érző fél az alsófoku testületi elhatározásnak úgy alaki, mint anyagi felülbirálata céljából jogorvoslattal élhessen.

Igy hát az a körülmény egymagában, hogy a felelbező vélekedése, vagy a felelbiteli hatóság (egyházmegyei bíróság) megítélése szerint az alsófoku (egyházközségi) hatóság az eljárási szabályok alakiságait meg nem tartotta és tévesen alkalmazta, nem szolgálhat indokál azon testület tagjai ellen a fegyelmi eljárás megindításának, — de épen úgy nem lehet helye a testületi bíróság elnöke ellen fegyelmi eljárás elrendelésének, azért, mert ő a testületi hatóság tárgyalásait, illetve ebből folyó elhatározását felelbező állítása, vagy a felsőbb hatóság véleménye szerint téves értelemben, de jóhiszeműen irányította, vagy mert elnöki intézkedéseit ily értelemben tette meg.

Ebből az okból kellett felmenteni a nagyszelmenci lelkészt a fegyelmi vétség vádja és következményei alól, ebből az okból kellett mellőzni Komjáthy Béla egyházmegyei gondnok ellen a kért fegyelmi eljárás megindítását s ebből az okból kellett jóváhagyni az ungi egyházmegyei bíróság ítéletének azt a részét, a mely Tóth Károly és társai egyházmegyei tanácsstagok ellen a fegyelmi eljárás mellőzését mondja ki.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő
főgondnok, bir. vil. elnök.

Vadászy Pál
esperes, bir. h. e. elnök.

Dr. Puky Endre
e. ker. vil. főjegyző,
előadó és jegyzőkönyvvezető.

IV.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Miskolcon 1913. év október hó 8 ik napján tartott ülésében.

Jelenvannak: Révész Kálmán esperes, mint püspök helyettes és Dókus Ernő főgondnok elnöklete alatt: Csabay Pál, Szücs István, Hutka József, Ragályi Géza, Bálint Dezső, Dr. Tüdös István esperesek; Meczner Béla, Meczner József, Komjáthy Béla, Dókus László egyházmegyei gondnokok; Kérészy Barna, Radácsi György, Dókus Gyula, Czinke István egyházkerületi tanácsbírák; Szalay László egyházkerületi tanácsbíró, mint előadó; Fodor György egyházkerületi papi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

A tárgyalást Dókus Ernő világi elnök vezeti.

Tárgy: Négyessy Rezső és társai felebbezése a felsőborsodi egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak a nekézsenyi presbytérium és közgyűlés templomi szék rendezését helybenhagyó ítélete ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő semmiségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Elnök felhívására előadó előszóval ismerteti az ügyet. Felolvassa a felsőborsodi egyházmegye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak Bánfalán 1913. évi augusztus hó 27-én hozott s a Négyessy Rudolfnak 1913. szept. 27-én kézbesített bírósági ítéletet, mely a nekézsényi presbytérium és közgyűlés határozatával elfogadott templomszék rendezést elfogadja, megerősíti s ez által a Négyessy családot a családi szék kizárólagos használatától megfosztja s a felebbező feleket felebbezésükkal elutasítja s a felmerült s 30 koronában megállapított eljárási költségekben elmarasztalja. Ezen ítélet ellen Négyessy Rudolf és társai felebbeztek. Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület bírósága, mint közigazgatási bíróság zárt ülésben egyhangulag meghozta a következő

végzést :

Miután az iratokból nem tűnik ki, hogy az ítélet minden egyes érdekeltnek kézbesített s így nem állapítható meg, hogy az érdekeltnek mindenikére nézve letelt-e a felebbezési idő? — egyházkerületi bíróság, mint közigazgatási bíróság az egyházmegyei bírósági ítélettel érdemlegesen nem foglalkozhatott.

Indokolás :

Négyessy Miklós és Szabó Andrásnak a bírósági ítélet szept. 21-én, de Négyessy Rudolfnak csak szept. 27-én kézbesített s nincs kizárva, hogy a többi érdekelt félnek is csak ekkor, esetleg még későbbben kézbesített az ítélet. S miután egyházkerületi bíróság jelen ülését október 8-án tartja, az érdekeltnek mindenikére

nézve a felebbezési határidő még nem telt el, ezért ítélet nem hozható.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő
főgondnok, világi elnök.

Révész Kálmán
esperes s püspökhelyettes, papi elnök.

Fodor György
jkkvezető.

V

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának 1913. okt. 8-án Miskolcon tartott ülésében.

Jelenvannak: Ragályi Géza legidősebb esperes, egyházi elnök és Dókus Ernő főgondnok — világi elnök, — ki a tárgyalást is vezette. — kettős elnöklete alatt: Csabay Pál, Hutka József, dr. Tüdős István, Révész Kálmán, Bálint Dezső, Szücs István esperesek; Meczner József, Meczner Béla, Komjáthy Béla, Dókus László, Bornemisza László egyházmegyei gondnokok; Radácsi György, Czinke István, Szuhay Benedek, Dókus Gyula egyházkerületi tanácsbírák; Péter Mihály egyházkerületi lelkeszi aljegyző. Előadó Kérészy Barna egyházkerületi tanácsbíró.

Tárgy: Soltész Kálmán szendrői tanító felebbezése adófizetési kötelezettsége tárgyában.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekelttség fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett. Így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó ismerteti az ügyet, majd felolvassa a felsőborsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának Bánfalván 1913. évi augusztus 27-én tartott ülésében hozott ítéletét, mely szerint nevezett bíróság Soltész Kálmán szendrői tanítónak a szendrői

egyház ellen, a reá rótt s tőle fizetéséből levonás utján be-szedett állami egyházi adó és toronyépítési költségekhez tör-tént hozzájárulás visszatérítése tárgyában beadott panaszának és felebbezésének részben helytadott, amennyiben végrehajtás terhével kötelezte a szendrői egyházat, hogy nevezett tanítótól a fenti címeken levont 176 K 17 fillérből a helytelenül le-vont 17 K 98 fillért 15 nap alatt térítse vissza, ellenben a marasztalási összeget meghaladó részében a panaszt elutasít-totta; elutasította a szendrői egyházat is azon kérelmével, hogy panaszos az egyház által már előlegezett 16 korona eljárási költség visszatérítésére köteleztessék, mert a szendrői egyház-községben élő és kötelező régi jogszokást képez, hogy a bel-hivatalnokok, így a panaszos tanító is sajátjukból kötele-ssek fizetni a javadalmukat képező földek után előírt állami adók és törvényes járulékaik $\frac{2}{3}$ részét (egyharmad részét az egyház fizeti). Ezt bizonyítják az 1883-tól átvizsgált egyházi számadások, a presbyterek egybehangzó vallomásai, nemkü-lönben a panaszosnak alkalmaztatási idejétől folyton tartó adófizetési ténykedése. A földadó fizetés $\frac{2}{3}$ részének kötele-zettsége, — mint a díjlevél tényleges előtartalma, — fenn-álván a tanítóra nézve, ez alapon és arányban köteleztelett továbbá úgy a toronyépítési költségekhez való megfelelő hoz-zájárulása, mint az E. T. III. t.-c 8. és 16. §. alapján a párbér fizetésre is. Figyelembe nem vehetvén nevezett bí-róság a panaszt még különösen azért sem, mert az E. T. III. t.-c. 19. §-ában előírt jogorvoslatot panaszos elmulasztotta, ezért a bíróság az ügyet csupán az V. t.-c. 33. §-ának 5. pontjára tekintettel és a díjlevélmagyarázattal egybefüggésük-ben bírálta el érdemileg.

De viszont a 17 korona 98 fillérnek a Soltész Kálmán tanító részére való visszafizetésére azért kötelezte a szendrői egyházat, mert az egyházgondnoki számadásokból kétségte-lenül kitűnt, hogy ez az összeg helytelenül vonatott le a tanító fizetéséből az állami és rendkívüli adó címén, mert a tanító a javadalmát képező földek adójának csak $\frac{2}{3}$ részét tartozik fizetni, holott az egyházi adókiivetés az egész $\frac{3}{3}$ -ra történt.

Jogos lévén e részben a panasz, a 16 korona eljárási költség visszatérítésére ezért nem kötelezhette a bíróság a panaszost.

Ez ítélet ellen Soltész Kálmán szendrői tanító felebbezést jelentett be a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságához.

Mire a tiszáninneri ref egyházkerület közigazgatási bírósága a következő, — zárt ülésben egyhangulag hozott s nyílt ülésben kihirdetett

ítéletet

hozta :

A felsőborsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának e tárgyban hozott ítélete indokainál fogva, és azért is, mert Soltész Kálmán szendrői tanító az általa fizetett állami adókért az állami fizetéskiegészítéssel kapcsolatban kárpótlásban részesült, — helybenhagyatik.

Indokok :

Helyben kellett hagyni a felsőborsodi egyházmegye ítéletét helyes indokainál fogva és még azért is, mert az állami fizetéskiegészítésnek alapjául szolgáló javadalmi jegyzőkönyvben a tanító állami adója levonásba hozatott s így levont, illetőleg általa fizetett adót állami fizetéskiegészítés alakjában kapja meg.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő
egyh.-ker. főgondnok.

Ragályi Géza
esperes, papi elnök.

Péter Mihály
jkkvezető.

VI.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület bíróságának Miskolcon 1913. október 8-án megtartott ülésében.

Az egyházkerületi időszaki tanács egy évi megbízatása lejárván, egy évre ujabbán megválasztatnak Fejes István püspök és Dókus Ernő főgondnok elnöklete alatt :

az I. sz. tanácsba : Ragályi Géza, Hutka József, Kérészy Barna, Radácsi György, Meczner Béla, br. Vay Elemér, Bornemisza László rendes ; dr. Tüdős István, Szent-Imrey Gyula, Dókus László póttagok.

A II. sz. tanácsba : Révész Kálmán, Vadászy Pál, Meczner József, Dókus Gyula, Ragályi Béla rendes ; Csabay Pál, Szűcs István, Szalay László, Kádár Kálmán póttagok.

Kelt mint fent.

Fodor György
jegyzőkönyvvezető.

FÜGGELÉK.

Függelék I.

A sárospataki ref. főiskola vagyona az 1912. év végén.

I. Ingatlan vagyon.

	Érték.	Jövedelem.
1. Főépület [] alaku, két emeletes, homlokzatával a Rákóczi-utcára, (118. sz.) természetben meghasználva	700000 K — f.	
2. A főépület északi szárnyával kapcsolatos s a Kossuth-utca felé nyuló egy emeletes épület (tanterem, természettani múzeum, rajzsztár, filologiai sztár stb.) természetb. meghasználva (118. sz.)	300000 „ — „	
3. Az elébbivel párhuzamosan fekvő s igazgató-tanácsi szállásul s szolgálakásul és rakodó-helyiségekül használt egyemeletes régi épület természetben meghasználva (118. sz.)	20000 „ — „	
4. Ifjúsági kórház-épület a főiskolai telek délkeleti részén (60. sz.) és melléképületei természetben meghasználva	12000 „ — „	
5. Tornacsarnok és felszerelése a főiskolai kertben (132. sz.) természetben meghasználva	35000 „ — „	
6. Főiskolai kert a főépülettel szemben nyugat felé (15 357 □-öl) befásítva, gondozott úttal, szabad sétatérrel, kő- és tüskés drótkerítéssel	150000 „ — „	

7. Két szobor a főiskolai kertben (Horváth Mária és Simon és Tompa Mihály emlékére	24000 K — f.		
8. A főiskolai kert nyugati végétől a vasúti állomás területéig vezető út, déli oldalán gesztenyefa-sorral s nyugati végén fahiddal, természetben meghasználva	300 „ — „		
9. Tápintézeti épület s melléképületei a Vay-utcán (148. a. sz.) természetben meghasználva... ..	105000 „ — „		
* * *			
10. <i>Internátusi épület</i> a Rákóczi- és Vay- utcácsarkán, földszintje könyvbizományi üzlet és bérház. Egyemeletes (149. sz.) Az emelete természetben meghasználva	40000 K — f.	1200 K — f.	
11. <i>Theológiai tanári lakás</i> a Rákóczi- utcán (150. sz.) természetben meghasználva	22000 „ — „	— „ — „	
12. <i>Filozófiai tanári lakás</i> a Rákóczi- utcán (116. sz.) természetben meghasználva	20000 „ — „	— „ — „	
13. <i>Molnár István-féle ház</i> a Rákóczi- utcán (170. sz.) természetben meghasználva	16000 „ — „	560 „ — „	
14. <i>Historiai tanári lakás</i> a Kossuth- utcán (38. sz.) természetben meghasználva	20000 „ — „	— „ — „	
15. <i>Exegetikai tanári lakás</i> a Kossuth- utcán (61. sz.)	12000 „ — „	— „ — „	
16. <i>Gr. Teleky-féle ház</i> a Kossuth- utcán (60. a. sz.) természetben meghasználva	12000 „ — „	— „ — „	
17. <i>Gr. Vay-kastély</i> („Fellegvár“) a Vay-utcán (148. sz.) természetben meghasználva	14000 „ — „	— „ — „	
18. <i>Régi nyomda</i> a Kossuth- utcán (34. sz.) természetben meghasználva	20000 „ — „	— „ — „	

19. <i>Bosnyák-ház</i> a Szemere-utcán (54. sz.) természetben meghasználva	18000 K — f.	— K — f.
20. <i>Uj nyomda-bérház</i> (Molnár István-féle telken (a Vay utcán 137. sz.) kerttel és a kert végén szántófölddel	20000 „ — „	600 „ — „
	* * *	
21. <i>Györgytarló-tanya</i> (Sárospatak) 2234 k. h. 1360 □-öl, épületekkel	815616 K 03 f.	55000 K — f.
22. <i>Bálványos-tanya</i> (Sárospatak) 358 k. h. 290 □-öl	118538 „ 40 „	7760 „ — „
23. <i>Istvánháza - puszta</i> (Jásznagykunszolnok-m.) 1419 k. h. 475 □-öl (minden terhét a bérlő fizeti)	415000 „ — „	23522 „ — „
24. <i>Perked-Mosolygó-puszta</i> (Szabolcs-megye) 183 k. h. 721 □ öl (minden terhét a bérlő viseli a tűzkár-biztosítás kivételével)	58434 „ — „	5400 „ — „
25. <i>Erdők</i> Sárospatakon 314 k. h.	49766 „ 80 „	4000 „ — „
26. <i>Rétek</i> Sárospatakon és Sátoralja-ujhelyben 14 magyar hold 145 □-öl	7500 „ — „	572 „ — „
27. <i>2 darab Berek</i> Sárospatakon	100 „ — „	8 „ — „
	* * *	
28. <i>Királyhegyi szőlő</i> Sárospatak	50000 K — f.	2000 K — f.
29. <i>Aranyos-szőlő</i> (beültetve 5 magy. hold, beültetlen 11 m. h. részben gyümölcsös, ültetés alatt) és a Csirke parlag	25000 „ — „	1000 „ — „
	* * *	
30. <i>Sárospataki pincék</i> (Tóth—Pápay és Szentés-féle) részben természetben meghasználva	2500 „ — „	120 „ — „
31. <i>Mudrány-birtok</i> (Szegi rétek, szántóföldek, szegi belsőség, szegi szőlő (Poklos) borházzal, pincével, munkás lakással, kúttal; erdő 19 m. h., bodrogkereszturi rét)	140000 „ — „	9335 „ — „

32. <i>Az új internátusi telek</i> (vételára és vételárának $\frac{1}{4}$ évi kamata, 5 k. h., 56 □-öl) --- --- --- --- ---	55847 K — f.	— K — f.
33. <i>Malomkőbánya</i> -részlet (Sárospatak). Üzeme több év óta szünetel --- --- --- --- ---	— „ — „	— „ — „
Összes ingatlan vagyon : ---	<u>3298602 K 23 f</u>	<u>111077 K — f.</u>

II. Ingó vagyon.

	Érték.	Jövedelem.
1. <i>Közpénztár</i> (Horváth M. S., képezdei stb.) --- --- --- --- ---	415152 K 93 f.	28100 K — f.
2. <i>Tápingézeteti és ösztöndíj-pénztár</i> ---	168945 „ 44 „	10753 „ — „
3. <i>Theologiai nyugdíjpénztár</i> --- ---	48857 „ 72 „	2703 „ — „
4. <i>Uj Vay—Mocsáry alapítvány</i> ---	103596 „ 80 „	5939 „ — „
5. Az egyházkerület által kezelt Vay—Mocsáry alap megnyilt része ---	482271 „ 04 „	28000 „ — „
6. Ugyanannak kamatokkal növekedő része --- --- --- --- ---	344864 „ 90 „	— „ — „
7. <i>Teleky—Szentés—Szeremley alap</i> szintén az egyházker. kezelésében	38499 „ 23 „	2160 „ — „
8. <i>Könyvnyomda értéke</i> (teljes felszereléssel) --- --- --- --- ---	32000 „ — „	4200 „ — „
9. <i>Könyvraktár értéke</i> --- --- ---	60000 „ — „	15000 „ — „
10. Bor, hordók értéke (1912. dec. 31.)	69249 „ 90 „	— „ — „
11. Kamattalan előleg a tanároknál ---	1860 „ — „	— „ — „
12. A tápingézeteti és ösztöndíj pénztárnak adott kölcsön (kamattalan) ---	33150 „ 58 „	— „ — „
13. Pénztári maradvány (1912. dec. 31.)	30304 „ 68 „	— „ — „
Ingó vagyon ---	<u>1829353 K 22 f.</u>	<u>96500 K — f.</u>
Ingatlan vagyon ---	<u>3298602 „ 23 „</u>	<u>111077 „ — „</u>
Összes ingó és ingatlan vagyon : ---	<u>5127955 K 45 f.</u>	<u>207932 K — f.</u>

III. Gyűjtemények, szertárak.

1. *A nagy könyvtár* és felszerelése (a főépület déli és délkeleti szárnyának I—II emeletén) --- --- --- 1000000 K — f.

2. Szépészeti és műrégészeti múzeum (a főépület délnyugati szárnyában az I. emeletén)	15600 K — f.
3. Természettani szertár a 2. sz. alatti épület emeletén felszereléssel ...	16000 „ — „
4. Természettudományi szertár a főépület II. emeletén, a délnyugati szárnyban	8000 „ — „
5. Éremgyűjtemény a főépület dél- nyugati szárnyában az I. emeleten	15500 „ — „
6. Filológiai szertár a sz. alatti épület földszintjén	1616 „ 76 „
7. Rajzszeretár a 2. sz. alatti épület emeletén	364 „ 70 „
8. Főiskolai és egyházkerületi levéltár	150000 „ — „
9. Tantermek, imaterem, tanácstermek, hivatali helyiségek felszerelése ...	28000 „ — „
Összesen	1235081 K 46 f.
Összes ingó és ingatlan ...	5127955 „ 45 „
Összes jöved. és nem jöved. vagyon :	<u>6363036 K 91 f.</u>

Teher (1912. év végén).

1. Kötelezettségek tőkége :

a) A közpénztár terhére a Horváth M. S. alapból a Magy. Nemzeti Színháznak, a Pesti Prot. Theol. intézetnek, a Moldva—Oláhhor- szági missionak 4400 korona, a Jármy—Csicsery—Mokcsay ala- pítványból a Székely Ibonyi legatusnak s a csicseri lelkész- nek, tanítónak, szegényeknek 337 kor. 64 fill.	79627 K 33 f.	4737 K 67 f.
b) Magyar Irodalmi Önképző Tár- sulat Profét alapja	400 „ — „	24 „ — „
c) „Ad vinum“ az ak. ifj. olv. egy- letnek (évenként 210 kor.) ...	3500 „ — „	210 „ — „

2. Kölcsön a közpénztár terhére :

a) A Magy. Földhitelintézettől tör- lesztéses kölcsön	155001 „ 36 „	7520 „ — „
---	---------------	------------

b) Ugyanattól folyószámlára	115300 K 90 f.	8071 K — f.
c) Kölcsön az Uj Vay—Mocsáry alaptól 4 ^o / _o	26000 „ — „	1040 „ — „
d) Kölcsön a Spataki Tkp.-tól az új internátusi telek megvásár- lására	49001 „ — „	3430 „ — „
3. Nyomdabérleti óvadék (4 ^o / _o)	2000 „ — „	80 „ — „
4. Az Erdélyi-Kör kezelt vagyona (5 ^o / _o)	2000 „ — „	100 „ — „
5. A gimn. ifjúságtól 5 ^o / _o -ra átvett összegek	1492 „ 94 „	74 „ 60 „
Ennek egy évi kamata	87 „ 64 „	4 „ 35 „
6. Kamattalan szőlőkölcsön:		
a) A Királyhegyre	2565 „ — „	— „ — „
b) A Poklosra	4932 „ — „	— „ — „
7. A Mudránybirtokra a Magyar Föld- hitelintézetől felvett törlesztéses kölcsön ma fennálló összege	135626 „ 19 „	6580 „ — „
8. Pacsay András kassai mészáros óvadéka 4 ^o / _o	1000 „ — „	40 „ — „
9. Feiler györgyarlói főbérlo letétje a hiányok pótlására	2000 „ — „	— „ — „
10. Előre bevett haszonbérék 1913-ra	22558 „ 75 „	— „ — „
Összes teher:	<u>603093 K 11 f.</u>	<u>31911 K 62 f.</u>
Összes jövedelmező és nem jövedel- mező vagyon 1912. dec. 31-én	<u>6363036 K 91 f.</u>	
Tiszta vagyon 1912. dec. 31-én	<u>5759943 K 80 f.</u>	

Sárospatak, 1913. március 10.

Függelék II.

A sárospataki theol. akadémia 1912. évi kiadása.

I. Személyi kiadások.

a) Kari dékán és közigazgató díjának $\frac{1}{2}$ -e	600 K — f.
b) Radácsi György törzsf. korp. lakásbér	9500 „ — „
c) Novák Lajos „ „ „	9500 „ — „
d) Dr. Rácz Lajos „ „ „	6200 „ — „

e) Rohoska József	„	„	„	---	---	8100 K	—	f.
f) Nagy Béla	„	„	„	---	---	6200	„	„
g) Marton János	„	„	„	---	---	6000	„	„
h) Zoványi Jenő	„	„	„	---	---	5535	„	„

II. Vegyes személyi kiadások.

i) Főiskolai lelkész tiszteletdíjának $\frac{1}{2}$ -e	---	---	---	---	---	100 K	—	f.
k) Modern nyelvek tanárainak tiszt.-díja $\frac{1}{2}$ -e	---	---	---	---	---	300	„	„
l) Főisk. orvos fizetésének $\frac{1}{4}$ -e	---	---	---	---	---	550	„	„
m) Helyettes főkönyvtárnok tiszt. díja $\frac{1}{2}$ -e	---	---	---	---	---	200	„	„
n) Ak. széki jegyző tiszt. díjának $\frac{1}{2}$ -e	---	---	---	---	---	30	„	„
o) Közisk. széki jegyző tiszt. díjának $\frac{1}{8}$ -a	---	---	---	---	---	20	„	„
p) Alkönyvtárnok tiszt. díjának $\frac{1}{2}$ -e	---	---	---	---	---	400	„	„
r) Szenior s theol. s. tanár tiszt. díjának $\frac{1}{2}$ -e	---	---	---	---	---	400	„	„
s) Levéltárnok tiszt. díjának $\frac{1}{8}$ -a	---	---	---	---	---	133	„	33 „
t) Szenior és alkönyvtárnok külföldi t. d. $\frac{1}{2}$ -e	---	---	---	---	---	800	„	„
u) Harmonium tanítási díj H. Bathó J.-nak	---	---	---	---	---	500	„	„
III. Adminisztratív kiadások $\frac{1}{4}$ -része	---	---	---	---	---	2786	„	„
IV. Közterhek $\frac{1}{4}$ -része	---	---	---	---	---	3546	„	„
V. Nyugdíjjárulékok a tanárok után	---	---	---	---	---	1750	„	„
VI. Dologi kiadások $\frac{1}{4}$ -e	---	---	---	---	---	3930	„	„
VII. Tanügyi kiadások $\frac{1}{4}$ -e	---	---	---	---	---	478	„	„
VIII. Bélyegilleték a tanárok fizetése után	---	---	---	---	---	268	„	„
IX. Felügyeleti költség $\frac{1}{4}$ -e	---	---	---	---	---	453	„	„
X. Utiköltségek, napdíjak $\frac{1}{4}$ -e	---	---	---	---	---	100	„	„
XI. Helyettesítések, óradíjak $\frac{1}{4}$ -e	---	---	---	---	---	580	„	„
XII. Vegyes kiadások $\frac{1}{4}$ -e	---	---	---	---	---	541	„	„
Összesen	---	---	---	---	---	69450 K	33	f.

Függelék III.

A tiszáninneri ref. egyházkerület tisztviselői s bizottságainak tagjai.

1. Tisztviselők.

Püspök: *Fejes István* sátoraljaujhelyi lelkész, a spataki főiskola lelkészi főgondnoka.

Főgondnok: *Dókus Ernő* kir. tanácsos, főrendiházi tag, a sárospataki főiskola világi főgondnoka. Lakik: Legenyén (Zemplén m.) up. Legenyealsó Mihályi.

Lelkészi főjegyző: *Radácsi György* spataki theol. tanár.

Világi főjegyző: *Dr. Puky Endre* abaujtornamegyei alispán.

Lelkészi aljegyzők: *Péter Mihály* gálszécsi lelkész, *Fodor György* perkupai lelkész.

Világi aljegyzők: *Dr. Mitrovics Gyula* debreceni főiskolai tanár, *Dr. Kérészy Barna* miskolci ügyvéd.

Pénztárnok: *Dr. Kovács Gábor* nyug. főgimn. tanár, miskolci lakos.

Főügyész: *Bizony Ákos*, miskolci ügyvéd, országos képviselő.

Alügyész: *Dr. Regéczy József*, miskolci ügyvéd.

Püspöki titkár: *Lengyel István* okl. lelkész (lakik Sátoraljaujhelyben.)

Levéltárnok: (egyházkerületi és főiskolai): *Zsoldos Benő*, sárospataki nyug. főiskolai tanár.

2. Tanácsbírák.

a) Lelkésziek:

Kérészy Barna tiszáninneri lelkész, *Radácsi György* theol. tanár, *Szuhay Benedek* kápolnai lelkész, *Czinke István* rimaszombati lelkész. Egy hely üres.

b) Világiak:

Lévay József Borsodvármegye nyugalmazott alispánja, lakik Miskolcon; *Miklós Ödön*, főrendiházi tag, lakik Budapesten

Dókus Gyula, Zemplénavarm. alispánja, lakik Sátoraljaujhelyben ;
Szent-Imrey Gyula, földbirtokos, lakik Gibárton, (Abauj-Torna m.)
Szalay László országos képviselő, lakik Kassán.

3. Tanári és tanítói képviselők az egyházkerületi közgyűlésen.

(1907 – 1912.)

I. Tanári képviselők :

a) A sárospataki theol. akadémiáé: *Novák Lajos*.

b) A sárospataki jogakadémiáé: *Dr. Buza László*.

c) A sárospataki főgimnáziumé: *Csontos József* igazgató.

d) A miskolci főgimnáziumé: *Csorba György* igazgató.

e) A rimaszombati főgimnáziumé: *Dr Veress Samu* igazgató.

f) Az egyházkerületi felsőbb leányiskoláé: *Dombly László* igazgató.

II. Tanítói képviselők: *Becske Bálint* jánosii, *Gööz Ferenc* sajkókazinci, *Gagyí Károly* olaszliszakai tanítók. Egy hely üres.

4. Egyetemes konventi képviselők.

(1913—1915. időszakra.)

Radácsi György, sárospataki theol. tanár, *Kérészy Barna* tiszánánai lelkész, lelkészi részről; *Meczner Béla*, főrendiházi tag, alsózempléni egyházmegyei gondnok, lakik Sátoraljaujhelyen; *Ragályi Béla*, f-borsodi egyházmegyei gondnok (lakik Balajton up. Edelény), mint rendes tagok.

Révész Kálmán, kassai lelkész, abauji egyházmegyei esperes, főiskolai lelkészi gondnok s *Bálint Dezső*, a.-zempléni esperes, sárospataki lelkész, lelkészi részről; *Meczner József*, abauji egyházmegyei gondnok, *Dókus Gyula*, zemplénavarmegyei alispán, főiskolai világi gondnok stb. világi részről, mint pötagok.

5. Zsinati képviselők.

(1904—1914-ig)

Fejes István püspök, *Dókus Ernő* főgondnok (hivatalból); *Radácsi György*, *Révész Kálmán*, *Vadászy Pál*, *Kérészy Barna*, *Czinke István*, *Dr. Tüdős István*, *Csabay Pál* lelkészi, *Komjáthy Béla*, *Meczner Béla*, *Ragályi Béla*, *Br. Vay Elemér*, *Meczner József*, *Dókus Gyula*, *Szalay László* világi (az egyházközségek által választott); *Novák Lajos* akadémiai és *Csontos József* főgimnáziumi

(a tanári karok által választott) rendes képviselők. *Hézszer Emil, Komjáthy Gábor, Szuhay Benedek, Kovács Béla, Péter Mihály, Bálint Dezső* lelkészi; *Miklós Ödön, Máriássy Andor, Szent-Imrey Gyula, Csoma József, Dr. Puky Endre, Dr. Kovács Gábor* (szerencsi) világi (az egyházközségek által választott); *Dr. Rácz Lajos* akadémiai és *Csorba György* gimnáziumi (a tanári karok által választott) pótképviselők.

6. Baldácsy-bizottság tagjai.

(1908—1912. időszakra.)

Fejes István, Ragályi Béla, mint rendes; *Dókus Ernő*, mint póttag.

7. Az országos közalapi bizottság tagjai.

Dókus Ernő, Ragályi Béla, mint rendes; *Miklós Ödön, Révész Kálmán*, mint póttagok.

8. Egyházkerületi tanügyi bizottság

Elnökök: *Czinke István* rimaszombati lelkész és *Meczner Béla* alsózempléni egyházmegyei gondnok.

Előadó: *Fodor György*, perkupai lelkész.

Tagok: Abaujból: *Kovács Béla, Szent-Imrey Gyula, Vass Ádám* nagyszalánci tanító; Alsóborsodból: *Halászy József, Huszthy Béla*, mezőcsáti tanító; Alsózemplénből: *Bartha József, Maklár Pap Miklós, Gagyi Károly* olaszliszkai tanító; Felsőborsodból: *Elek József, Szekrényessy Árpád, Gööz Ferenc* sajókazinci tanító; Felsőzemplénből: *Kádár János, Dókus László, Karakó Ferenc* szürnyegi tanító; Gömörből: *Búzi Márton, Bodor István, Becske Bálint* jánosii tanító; Tornából: *Arday Janka Dániel, Dr. Óváry Pál, Varga József* görgői tanító; Ungból: *Szakai István, Minay István, Bóczér István* csicseri tanító; *Kovácsy Sándor* a Sárospataki Irodalmi Kör képviselője.

9. Egyházkerületi énekügyi bizottság.

Elnök: *Radácsi György*.

Tagok: *Lévay József, Szinyey Gerzson* nyug. sárospataki akad. tanár, *Czinke István, Hodossy Béla* áll. tanítóképző-intézeti igazgató Sárospatakon.

10. Egyházkerületi pénzügyi választmány.

Elnök: *Fejes István* püspök.

Tagok: *Vadászy Pál, Sólyom Gyula, Dr. Tüdős István, Porcs János, Dr. Ráczy György, Bizony Ákos, Huszthy Béla.* (Egy tagot az igazgató-tanács küld időnként a főiskola képviselőjéül.)

Jegyző és előadó: *Regéczy József* e.-ker. alügyész.

11. Egyházkerületi számvevőszék.

Elnök: *Dókus Ernő* főgondnok.

Tagok: *Ragályi Béla, Idrányi Barna* rendes, *Bárczay László, Fodor György* póttagok.

Jegyzője s előadója: az egyházkerületi ügyész.

12. Lelkészképesítő bizottság.

Elnökök: *Fejes István* püspök, *Dókus Ernő* főgondnok.

Tagok: *Csabay Pál, Czinke István, Dókus László, Marton János, Nagy Béla, Novák Lajos, Révész Kálmán, Radácsi György, Ragályi Béla, Rohoska József.*

13. Theol. magántanár-képesítő bizottság.

Elnökök: *Fejes István* püspök, *Dókus E.* főgondnok.

Tagok: *Dókus Gyula, Komjáthy Gábor, Dr. Tüdős István* és a szaktanárok.

14. Esperesek hivatalakor szerint.

Vadászy Pál, felsőborsodi, 1893. július 5.

Ragályi Géza, tornai, 1897. április 6.

Révész Kálmán, abauji, 1898. március 22.

Hutka József, felsőzempléni, 1901. augusztus 29.

Csabay Pál, gömöri, 1906. szeptember 11.

Bálint Dezső, alsózempléni, 1908. szeptember 2.

Szűcs István, ungi, 1908. szeptember 8.

Dr. Tüdős István, alsóborsodi, 1910. április 27.

15. Egyházmegyei gondnokok hivatalakor szerint.

Meczner Béla, alsózempléni, 1887. március 22.

Ragályi Béla, felsőborsodi, 1889. szeptember 3.

Meczner József, abauji, 1895. szeptember 3.

Br. Vay Elemér, alsóborsodi, 1897. április 22.
Komjáthy Béla, ungi, 1898. március 29
Bornemisza László, gömöri, 1905. november 15.
Kádár Kálmán, tornai, 1911. április 24.
Dókus László, felsőzempléni, 1911. május 2

16. Missiói bizottság.

Elnök: *Fejes István* püspök, helyettes elnök: *Révész Kálmán*.

Tagok: *Hutka József*, *Révész Kálmán*, *Vadász Pál*, *Komjáthy Béla*, *Meczner Béla*, *Meczner József*, *Ragályi Béla*, *br. Vay Elemér*, *Bálint Dezső*, *Csabay Pál*, *Szűcs István*, *Dr. Tüdős István*, *Bornemisza László*, *Dókus László* (1911. évi őszi jkv] 88. p.)

Előadó: *Péter Mihály*.

17. Egyetemes tanügyi bizottsági tagok.

(a konvent által választva.)

Radácsi György, *Révész Kálmán* rendes; *Dr. Rácz Lajos*, *Csontos József* póttagok. Egy hely üres.

18. Időszaki tanács 1913—1914.

(Őszi egyházkerületi gyűléstől őszi egyházkerületi gyűlésig.)

Elnökök: *Fejes István* püspök, *Dókus Ernő* főgondnok.

I. sz. tanács: *Ragályi Géza*, *Hutka József*, *Kérészy Barna*, *Radácsi György*, *Meczner Béla*, *br. Vay Elemér*, *Bornemisza László* rendes; *Dr. Tüdős István*, *Szent-Imrey Gyula*, *Dókus László* póttagok.

II. sz. tanács: *Révész Kálmán*, *Vadász Pál*, *Meczner József*, *Dókus Gyula*, *Ragályi Béla* rendes; *Csabay Pál*, *Szűcs István*, *Kádár Kálmán*, *Szalay László* póttagok.

19. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa.

Elnökök: *Révész Kálmán* és *Dókus Gyula* gondnokok.

Tagok: (1913—1919-re) *Bálint Dezső*, *Vadász Pál*, *Csabay Pál*, *Kovács Béla*, *Szűcs István*, *Ruszkay Gyula* lelkészi részről; *Meczner Béla*, *Bernáth Zoltán* (lakik Vajánban, u p Nagykapos), *Ragályi Béla*, *Csoma József*, *Szent-Imrey Gyula*, *Bernáth Aladár* (Sátoraljaujhely) világi részről; a főiskola tanári kara részéről: *Dr. Szabó Sándor* akadémiai és közigazgató, *Csontos József* főgimnáziumi igazgató, *Ellend József*, *Rohoska József*; a gazdasági

választmány részéről: *Radácsi György*, mint gazdasági választmányi elnök; *Kovácsy Sándor*, mint gazd. vál. képviselő; jegyző *Ellend József*.

20. A sárospataki főiskola gazdasági választmánya.

Elnök: *Radácsi György*, theol. tanár.

Tagjai: *Riszdorfer József*, *Dr. Kiss Sándor*, *Kovácsy Sándor*. Az elnökkel együtt az egyházkerületi gyűlés által választva 6 évi időtartamra (1913—1919.)

Hivatalból tagok: *Végh Bertalan* ügyész, *Kovácsy Sándor* az Irodalmi-Kör másodelnöke, *Deák Geyza*, könyvtárnok és nyomdafelügyelügyelő, *Szinyei Gerzson* pénztárnok, *Szilágyi Benő* tápintézeti felügyelő. Az ellenőri állás üres.

Tanári kar képviselői: *Maller Sándor* (egszersmind jegyző), *Nagy Lajos*, *dr. Végh János*.

21. Az egyházkerületi felsőbb leányiskola felügyelő-bizottsága.

Elnökök: *Fejes István*, *Dókus Ernő*.

Tagok: *Bizony Ákos*, *Dr. Nagy Péter*, *Porcs János*, *Dr. Rácz György*, *Dr. Szentpáli István*, *Dr. Tüdős István*, *br. Vay Elemér*, *Dr. Kovács Gábor*, *Tóth Béla*, továbbá *Domby László* igazgató, *Péter Pál*, *Tóth Irén*, mint a tanári kar képviselői.

22. Parochiális könyvtári bizottság.

Elnök: *Fejes István*.

Tagok: *Radácsi György*, *Révész Kálmán*, *Dr. Tüdős István*, *Lévay József*, *Szinyei Gerzson*.

23. Kongruaügyi bizottság.

Elnök: *Fejes István*.

Tagok: *Bizony Ákos*, *Vadászy Pál*, *Révész Kálmán*.

24. Szavazatbontó bizottság:

Elnökök: *Fejes István*, *Dókus Ernő*.

Tagok: *Meczner Béla*, *Dókus Gyula*, *Bernáth Aladár*, *Dókus László*, *Bálint Dezső*, *Hutka József*, *Radácsi György*.

Tárgymutató.

Jelenvoltak névsora --- --- --- --- --- --- --- 3, 4. l.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Vadászy Pál püspökhelyettes imádsága.
2. Püspök elmaradása feletti részvét.
3. A gyűlés megnyitása.
4. A megjelent s elmaradásukat bejelentett gyűléstagok igazolása.
5. A jegyzői teendők újabb szabályozása.
6. A bírósági ülés idejének kitűzése.
7. A szavazatbontó bizottság jelentése az ujraválasztott tanár és tanító-tagokról s a szavazatot nem adott egyházközségek megbírságolása.
8. Fogarassy Jenő lemondása, érdemeinek méltánylása s helyének betöltése végett szavazás elrendelése december 1. határidővel.
9. Zombory Gedő elhunyt, érdemeinek örökítése, helyének szavazás útján leendő betöltése (dec. 1.)
10. Halász Dénes sárospataki főgimn, helyettes tanárnak rendes tanárrá választása s javadalmazása.
11. A zsinatelőkészítő bizottság munkálata az egyházkerületi értekezlet által felülbírált formájában Egyházi Törvénykönyvünk javításához s pótlásához.
12. A 100,000 K rendkívüli és az 1914—18. évek közötti öt éves időszak alatt kiosztás alá kerülő közalapi rendes tőkekamatsegélyekre ajánlott egyházközségek.
13. Az egyszersmindenkori közalapi segélyre kijelölt egyházközségek.

14. A lelkészképesítő bizottság 1913. júniusi és szeptemberi vizsgálatairól felvett jegyzőkönyvek s azok alapján hozott közgyűlési határozatok.
15. A vasárnapi és hétköznapi istenitisztelek tartásáról az egyházmegyei jelentések s további utasítások e tárgyban.
16. A Sárospataki Irodalmi körnek a felsőbb leányiskolák részére készítendő tankönyveit az egyházkerület kész kötelezőkké tenni.
17. A templomi jelek kitételére s a begyűlt pénzek elszámolására nézve a még jelentést nem adott egyházmegyék jelentéstételre szólíttatnak fel.
18. Jelentés az „Országos Gyermekszanatórium-Egyesület“ részére begyűlt összeg felküldéséről.
19. A konfirmációi káté ügye a püspök felgyógyulásáig a napirendről levétetik.
20. Az egyházmegyék jelentése a belmisszió tárgyában tudomásul szolgál, gyakorlását az egyházmegyék szorgalmazzák, az egyházkerületi lelkészi értekezlet ügye a napi rendről levétetik.
21. Az ungi egyházmegyei missziói lelkészek díjlevéltervezete a kongruabizottsághoz tétetik; az alsózempléni a bacskai díjlevéltervezetet adja be; a homonnai díjlevéltervezet ügye napirendről levétetik.
22. Révész Kálmán jelentése a feketehegyi közös prot. templom felavatásáról, az építés költségeiről, a fedezendő hiányról (1000—1000 K), a fürdői időszakra kiküldendő lelkészekről s azok díjazásáról s az imaház használatának szabályozásáról.
23. A felsőbb leányiskola segélyezésére nézve a még jelentést nem adott egyházmegyék tegyék meg jelentéseiket tavaszra.
24. A Gecsey Péter-féle 4000 koronás alapítványról szóló alapító levél megerősítése.
25. Tőkekamatsegély ügyben kívánt esperesi jelentések az egyházkerület részéről feleslegesek.
26. A feledi egyházközség kölcsönügye az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz tétetik.
27. A rozsnyó-rudnai egyházközség adásvételi szerződésének jóváhagyása.
28. A dobódeli egyházközség adásvételi ügye.
29. A szinpetrii egyházközség adásvételi ügye.

30. A korláthelmeci egyházközség kölcsönügye s tőkekamat-segélyre ajánlása.
31. Az ujhelyi piarista főgimnáziumi ref. vallástanítás meg-felelő javadalmazása a vallás- és közoktatásügyi kormány részéről.
32. A vagyonleltári ívek kitöltésére érkezett vélemények tudomásul vétele.
33. Az ungi egyházmegye „Építési szabályrendelete“-nek be-mutatása.
34. A sarudi állami elemi iskolai vallássérelem ügyében hivatali jelentés adandó.
35. A miskolci középfoku vallásoktatásnak a felsőbb leány-iskolával kapcsolatos rendezése.
36. A hidvégardói egyházközség Papp-féle alapítványi tőkájének felhasználása tőketartozás kifizetésére.
37. A Bethlen Gábor-Kör segélye az egyházkerületi pénztár terhére.
38. Széchenyi Istvánné segélykérvénye az illető egyházmegyé-hez utasíttatik.
39. Gyarmathy L.-né segélykérvénye a felsözempléni egyház-megyéhez tétetik.
40. A főiskola alsó-felsőradányi és sátoraljaujhelyi rétjeinek újabb bérbeadása tudomásul szolgál.
41. Filep István györgytarlói beteg tanító segélyezése jóvá-hagyatik.
42. Br. Vay Elemér 294 drb könyvajándékáért köszönet.
43. A sárospataki főgimn. által kért új tanszerek ezuttal nem engedélyezhetők.
44. Maklár P. M. volt könyvraktár és nyomdafelügyelő jutal-mazása későbbre halasztatik.
45. A sárospataki theol. kar tanulmányi, vizsgálati és nevelési rendtartása pótlás végett az igazgató tanácsnak vissza-adatik.
46. A főiskola vagyonkimutatása s a theol. akadémia 1912. évi költségvetése helyeseltetvén, a jkv. függelékébe kinyo-matik s konventre terjesztetik.
47. A Horváth Mária-féle műegyetemi egyik ösztöndíj Magyar Bertalan II. éves műegyetemi hallgatónak adatik.
48. Br. Vay Elemér 2000⁰ koronás ajándéka külföldre menő theol. ifju segélyére hálás elismeréssel fogadtatik.

49. A főiskola főgimnáziumába történt beiratkozás eredménye tudomásul szolgál.
50. Bathó János nyugdíjjogosultságának további rendezése.
51. A rendes jogtanárrá-nyilvánítás és a rendes jogtanári fizetéskiegészítés ügye.
52. A sárospataki főiskolai jogászotthon.
53. Özv. Sailer Jánosné szül. Soltész Ilona hagyatékának eladása s az adásvevési szerződés megerősítése.
54. Főiskolai számvevői állás szervezése és hatáskörének meghatározása s az állásnak pályázat útján leendő betöltése.
55. Néhai Csiky Kálmán jogtanár hátrálékos nyugdíjtarozása.
56. Dr. Ferenczy Árpád tanárrá való behívásának megtagadása s nyugdíjaztatási s fizetési ügye.
57. Dr. Kun Zoltán főiskolai orvos üdvözlése 40 éves orvosi szolgálata alkalmából.
58. Ajándék-ásvány- és közet-példányokért köszönet a pénzügyminisztériumnak s a selmechányai bányaigazgatóságnak.
59. A miskolci főgimnáziumi igazgató jelentésének tudomásul vétele, Szabó László tornatanár véglegesítésének jóváhagyása, államsegélyének további szorgalmazása.
60. A rimaszombati főgimn. igazgató jelentésének tudomásul vétele.
61. Az egyh.-ker. felsőbb leányiskola felügyelő bizottságának jelentése, költségvetése, javaslatai stb.
62. Az egyházkerületi népisk. tanügyi bizottság okt. 7-diki ülésének jkve, javaslatai s az egyh.-ker. közgyűlésnek ezekre hozott határozatai.

2. A jkv tudomásul vétele s kinyomtatása, a táblázatnak az egyet. konventre felküldése.

4. Az állami tanterv megszerzésének kötelezettsége az egyházközségekre nézve, kötelező használatának feltételelessége; a Sárospataki Irodalmi Kör gondoskodik az új tantervnek megfelelő könyvekről.

5. Az alsóborsodi tanítói szolgálati pragmatikának módosítással való elfogadása.

6. A népiskolai egyháztörténeti irkák tervezetének elfogadása s az Irodalmi Körnek a kiadásra való felhatalmazása.

7. Vezérkönyvre az I. II osztály vallásitanításához szükség van s készíttesse meg az Irodalmi Kör.

8. Utasítás az iskolaszékekhez a vallás- és közokt. miniszterium 149,893. sz. rendeletének pontos teljesítésére.

9. A népiskolai könyvek egyetemes kiadásának terve az egyetemes konventre terjesztetik fel.

10. A Hegedüs és Sándor cég népiskolai ifjusági és tanítói szakkönyvtárának kifogásolható volta az egyházkerület elnökségénél jelentendő. Jelentessék az is, hogy a céggel kötött szerződés előtt, mely egyházközségek szereztek be az állam kiadványait s mely típusokat?

A kis létszámú iskolák segélyezésének módja az ifjusági és tanítói szakkönyvtár javára.

11. A tanítói lakáspénzek az állami tanítókéval való egyenlősítése nyugdíjazás szempontjából.

12. A népiskolák szellemi állásának értékelésére új érdemjegyek s ezek életbeléptetésének ideje.

14. A népiskolai tanterv vallástanítási részéért a szerzők jutalmazása.

15. Az egyháztörténeti irkák kötelező használatának időpontja.

I— V. a) b) táblázatok a nép- és ismétlő iskolákról.

63. A középfoku iskolákba járó ref. növendékek 1912—13. évi vallásoktatásáról és vizsgáiról szóló előadói jelentés s ehhez fűződő közgyűlési határozatok.
64. Az egyházkerületi missziói bizottság jegyzőkönyve s javaslatai s a közgyűlés határozatai, táblázatok.
65. A vak gyermekek első óvóintézete hazánkban s a felvétel feltételei.
66. Az egyházi közigazgatási törvények gyűjteményes kiadásának módja.
67. Az egyházi célokra vonatkozó alapító levelek kormányhatósági jóváhagyás alá való felterjesztésénél figyelembe veendők.
68. A közalapi egyszersmindenkori segélyek végleges eltörlését e. k. közgyűlés nem kívánja.
69. A VII. t.-c. alapján 1914. jan. 1-én meginduló nyugdíjazások mellett lehet-e jogcim a lelkész szolgálatképtelensége?
70. A tanítói nyugdíj és gyámintézeti fentartói járulékok emeléséből előálló többlet fedezése s a segélyek felemelése.
71. Az adóalapi segélyek utalványozási ideje.

72. Az iskolafentartási szükségletek fedezésére szolgáló tandij-kárptólás ügyében.
73. A sárospataki theol. akadémiai tanulmányi és vizsgálati rend életbeléptetése s a Sárospatakon is megvalósítható belmizsiói munka.
74. A theol. akadémiák vizsgálati Rendjének 46. §-ához elfogadott pótlék (Kátémagyarázat).
75. A theol. akadémiai vizsgálati Rend újabb pótlása.
76. A debreceni bölcsészeti fakultáson végzett tanárjelöltek megkülönböztető alkalmazása.
77. A középiskolai vallásoktatás s a vallástanári és vallástanítói állások országos rendezése.
78. A felsőbb leányiskolák felekezeti és vallásos jellegének eszközei, módjai kimutatandók.
79. A miskolci és rimaszombati főgimnáziumok rendtartásainak felterjesztése az egyet. konventre.
80. A tanítók és tanítónők drágasági-pótléka ügyében tett és teendő lépések.
81. A népiskolai ifjusági és tanítói szakkönyvtárak gondozása.
82. Az iskolai mulasztások meggátlása ügyében teendő lépések.
83. A ref kisdédóvókról jelentés nem adható, mivel nincsenek.
84. Egyetemes tűzkárbiztosítás tervének napirendről való levétele.
85. Családkönyvek ügyének napirendről való levétele.
86. Baldácsy-alapítvány szervezete és ügyviteli ügye.
87. A kálvineumi bizottság összehívásának szüksége.
88. Az egyházmegyékben történt lelkészi és tanítói s tisztviselői változások.
89. Megerősítésre felterjesztett díjlevelek.
90. A hernádszentandrásai egyházközség adásvételi ügye.
91. A tomori egyházközség birtokeladási és szőlőtelepítési ügye.
92. A makkoshotyikai egyházközség adásvételi ügye.
93. A sajjóhidvégi egyházközség kölcsönfelvételi ügye.
94. A ricsei egyházközség kölcsönfelvételi ügye.
95. A sajjókazai egyházközség adásvételi ügye.
96. A kistoronyai egyházközség építkezési kölcsönügye.
97. Az alsószuhai egyházközség kölcsönfelvételi ügye.
98. A szini egyházközség kétrendbeli adásvételi ügye.
99. Az ungyarádi egyházközség kölcsönfelvételi ügye.
100. A kisgejőci egyházközség kölcsönfelvételi ügye.

101. A pallói egyházközség birtokeladási ügye.
102. A konventi kérdőívek elnöki felküldése.
103. Gusztáv Adolf egyleti segélyért kérvényezők.
104. Közhirdetésre ajánlott egyházközségek. A kérvények beadási ideje.
105. Káplántartási segélyre ajánlott lelkészek.
106. 107. Családi pótlék és a korpótlék utáni 2% nyugdíj-járulék ki által leendő fizetése ügyében felirat a konventhez.
108. Az abauji egyházmegye sérelme az alsószendi tanítói fizetésnél.
109. Eperjes káplánt kér.
110. A szepsii egyházközség törlési engedélye.
111. A mezőkövesdi fiókegyház szervezkedése, ennek állandó káplántartó egyházközséggé fejlesztése.
112. Marsalkó Endre diósgyőri lelkésznek állásáról való lemondása, érdemeinek megörökítése.
113. A Diósgyőr-vasgyári lelkész állását elfoglalván, az egyházközség szavazati joggal ruháztatik fel.
114. A szórványokban lakó hívek közalapi járuléka ügyében.
115. Az alsóborsodi egyházmegye jelentése a nyugdíjbizottságnak megválasztásáról.
116. A kerületi főügyész jelentése a felsőbb leányiskola részére vett szomszédos telekre vonatkozó adásvételi szerződésről s a vett ingatlan áttelekkönyvezéséről.
117. A karcsai egyházközség műemlékszerű templomának átépítése.
118. Az alsózempléni egyhm. tanító-egyesület alapszabályainak jóváhagyása.
119. Lengyel Gyula szendrői lelkész felebbezése a ládbesenyői egyházközséggel való elszámolása tárgyában a f.-borsodi egyházmegyéhez tételik.
120. A dédesi egyházközségnek az állammal kötött szerződése felekezeti iskolájának államivá tétele tárgyában jóváhagyatik.
121. Szepessy Pál szendrői segédlelkész kérvénye külföldi segély tárgyában a felsőborsodi egyházmegyéhez tételik.
122. Felsőzempléni egyházmegye a magyarizségi lelkészi földek bérbeadásának engedélyezését ajánlja.
123. Kormos Gerő ladamóci tanító felebbezése a tanítói lakás jókarban tartása végett.

124. Id. László János hanvai egyháztág alapítványa.
125. A rozsnyórudnai leányegyházközség csatlakozási kérelme.
126. Beretke iskolaépítésre segélyt kér.
127. A gömöri gyámintézet módosított alapszabályai.
128. Török Andor komjáti tanító özvegyének nyugdíj utáni járulékát az egyházközség köteles fizetni.
129. A tornai egyházmegye az egységes liturgia ügyében.
130. A tornai egyházmegyei értekezlet a kegyeleti évre vonatkozó egyházkerületi határozat ellen.
131. Ugyanaz az egyházmegye a tüzkárbiztosítási százalék emelése ellen.
132. A szalóki egyházközség a községi iskolát átveszi.
133. Ujlaki Ferenc segédlelkésznek az ungi egyházmegye határozata ellen beadott felebbezése nem tárgyalatik.
134. Az ungi egyházmegye felterjesztése a korán nyugdíjba került lelkészek részére magasabb nyugdíjigény megállapítása tárgyában a törvényhozás pártfogásába ajánlatik.
135. Az ungi egyházmegye felterjesztése az özvegyárvatári járulékoknak előleges negyed vagy félévi folyósítása tárgyában véleményadás végett a pénzügyi választmánynak adatik.
136. Az ungi egyházmegye felterjesztése a konventi kérdőívek pontjainak pótlása ügyében egyetemes konventre terjesztetik fel.
137. A kiscegyőci és tiszaaágteleki egyházközségek engedélyt kapnak, hogy a latorca-remetei révjogról lemondhassanak.
138. Az ungi ref. egyházmegyei tanítói egyesület alapszabályainak megerősítése.
139. Az ismétlő iskolai vallásoktatásnak a lelkészek által leendő végzése a belmisszió körébe utaltatik.
140. Mátyus Kálmán és társai mezőcsáti egyháztágok felebbezése templomszék ügyében — visszautasítottatik.
141. Seldenreich Emma volt felsőbb leányiskolai tanítónő nyugdíjpótlást kér.
142. Boncsér Károly volt püspöki szolga kegydíjat kér.
143. Frick József kegyesrendi áldozár különbözeti vizsgálatra kap engedélyt.
144. A gyűlés berekesztése.
145. A jegyzőkönyv hitelesítése.

II. Birósági ügyek.

a) *Fegyelmi ügyek.*

1. Soltész Kálmán szendrői tanító fegyelmi ügye.
2. Kiss László bátfai lelkész fegyelmi ügye.
3. Sallay Gyula nagyszelmenci lelkész fegyelmi ügye.

b) *Közigazgatási ügyek.*

1. Négyessy Rudolf és társai nekézsenyi lakosok felebbezése templomszék-ügyben.
2. Soltész Kálmán szendrői tanító felebbezése adófizetési kötelezettsége tárgyában.
3. Az időszaki bíróság újra választása.

III. Függelék.

1. A sárospataki ref. főiskola ingó és ingatlan vagyonának ki-
mutatása, értékelése.
2. A sárospataki theol. akadémia 1912. évi kiadásainak ki-
mutatása.
3. Egyházkerületi tisztviselők, bizottságok.

Az egyes pontokat jegyzették:

- Radácsi György*: 1—9, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 25, 44, 57, 58, 65—85, 102, 129, 143, 144, 145. Függelék.
- Dr. Puky Endre*: 22, 24, 36, 37, 38, 39, 86, 106—107, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 128, 130, 131, Bir. I. III.
- Péter Mihály*: 15, 16, 20, 21, 33, 64, 87, 105, 118, 119, 120, 121, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, Bir. V.
- Fodor György*: 17, 32, 62, 63, 88, 89, 103, 104, 108, 109, 110, 117, 124, 125, 126, 127, 142, Bir. II, IV, VI.
- Dr. Mitrovics Gyula*: 10, 23, 31, 34, 35, 40—43, 45—55, 56, 59, 60, 61, 141.
- Dr. Kérészy Barna*: 26, 27, 28, 29, 30, 90—101, 122, 123.

Betűsoros névmutató.

- A**bauji egyházmegye 90, 91, 104, 106—7, 108, 109, 110.
 Alsóberecki egyházközség 104.
 Alsóborsodi e. m. 106, 107, 111, 112, 113, 114. 115.
 Alsószend egyházközség 108.
 Alsószuha e. k. 97.
 Alsózempléni e. m. 21, 92, 93, 94, 104, 106—7, 117, 118.
 Arthbauer Gizella dr. 61.
Bacsikai missio 64.
 Baldácsy alapítvány igazgatóság 86.
 Bálint Dezső 63.
 Balla Mihály 22.
 Balogh Kálmán 62.
 Bathó János 50.
 Becske Bálint 7.
 Beretke e. k. 126.
 Berzék e. k. 104.
 Bethlen Gábor-kör 37.
 Bódva e. k. 7.
 Bodrogszentes e. k. 21.
 Boncsér Károly 142.
 Buza László dr. 7.
Csontos József 7.
 Csorba György 7.
 Csura Jenő 22.
 Czinke István 62, 63.
Dédes e. k. 120.
 Dijlevelek felterjesztői 89.
 Diósgyöri-vasgyár e. k. 113.
 Dobodél e. k. 28.
 Domokos György 61.
Egri lelkész 63.

- Egyetemes konvent 11, 12, 13, 14, 25, 46, 62, 64, 68, 83, 85, 102, 134.
- Egyházkerületi elnökség 5, 11, 12, 13, 14, 28, 30, 31, 35, 43, 56, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 87, 102, 105, 117, 126, 134.
- Egyházkerületi felsőbb leányiskola felügyelősége és igazgatósága 35, 61, 78, 116.
- Egyházkerületi főügyész 36, 116.
- Egyházkerületi jegyzők 5.
- Egyházkerületi pénztár 14, 35, 37, 61.
- Egyházkerületi pénzügyi választmány 22, 26, 30, 35, 97, 135, 142.
- Egyházkerületi szavazatbontó bizottság 7, 8, 9.
- Egyházkerületi tanügyi bizottság 62.
- Egyházközségek általában 15, 20, 62, 67, 69, 70, 71, 72, 87, 104.
- Egyházmegyék általában 12, 15, 18, 20, 32, 62, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 77, 84, 85, 87, 88, 89, 104.
- Egyházlátogatók 81.
- Egyszersmindenkori közalapi segélyre ajánlott egyházközségek 13.
- Eperjesi missió 64.
- Erdélyi József 47.
- Esperesek általában 15, 17, 20, 23, 80, 81, 82, 87, 104.
- F**eled e. k. 26.
- Felsőlorsodi e. m. 95, 106, 107, 119, 120, 121.
- Felsőzempléni e. m. 39, 96, 104, 106--107, 122, 123.
- Ferenczy Árpád dr. 56.
- Filep István 41.
- Fodor Pál utódai 61.
- Fogarassy Jenő 7, 8, 62.
- Frick József 143.
- Fövenyessy Bertalan 62.
- Fulókércs e. k. 104.
- Függő tárgyak 15, 17, 23, 34, 44, 45, 50, 54, 56, 59, 62, 94, 101, 125, 138.
- G**agy Károly 7.
- Gecsey Péter 24.
- Gortvay Aladár 4.
- Gömöri e. m. és esperes 17, 26, 27, 97, 124, 125, 126, 127.
- Gööz Ferenc 7.
- Gyarmathy Sománé 39.
- Gusztáv Adolf segélyegyleti segélyért folyamodók 103.
- H**alász Dénes 10.

- Hegedüs és Sándor 62.
Hernádszentandrás e. k. 90.
Hidvégardó e. k. 36.
Hodossy Béla 62.
Homonna lelkésze 27.
Horváth Lajos 47.
Jenke e. k. 21, 64.
Karcsa e. k. 117.
Karossy Mária 61.
Kisgejőc e. k. 100, 137.
Kiss László Bir II.
Kisráska e. k. 104.
Kistoronya e. k. 96.
Komjáti e. k. 128.
Kongrua bizottság 21.
Korláthelmec e. k. 30.
Közalapi rendes segélyre ajánlott egyházközségek 13.
Kun Zoltán dr. 57
Ladamóc e. k. 123.
Ládbesenyő e. k. 119.
László János 124.
Lelkészek általában 64, 66, 69, 70, 71, 85, 106, 139.
Lelkészerterkezetek 20.
Lelkészképesítő bizottság 14, 74, 75, 143.
Lengyel Gyula 119.
Lelkeszi vizsgálatokat állott egyének 14.
Lévay József 4.
Magyar Bertalan 47.
Magyar Kálmán 47.
Magyarbööd 7.
Magyarizsép e. k. 122.
Makkoshotyka e. k. 92.
Maklár Pap Miklós 44.
Marsalkó Endre 112.
Mátyus Kálmán 140.
Meczner Béla 63.
Mezőkövesd e. k. 111.
Minaj e. k. 21, 64.
Miskolci főgimn. igazgatóság 59, 76, 78.
Missiói bizottság 64.

- Missiói lelkészek s egyházközségek 64.
Nagy Béla 14.
Négyessy Rudolf és társai Bir. IV.
Népiskolai iskolaszékek 62 (8).
Novák Lajos 19.
Oláh Péter 105.
Óváry Pál dr. 4.
Ózd e. k. 64.
Palló e. k. 101.
Pénzügyminisztérium 58.
Péter Pál 61.
Püspök és püspöki hivatal 5, 18, 19, 22, 31, 38, 64 (4), 128.
Radácsi György 63.
Révész Kálmán 22.
Ricsé e. k. 94.
Rimaszombati főgimn. igazgatóság 60, 76, 78.
Rozsnyó e. k. 125.
Rozsnyórudna e. k. 27, 64, 125.
Sajóhidvég e. k. 93.
Sajókaza e. k. 95.
Sailerné Soltész Ilona-féle hagyaték megvásárlói 53.
Sallay Gyula Bir. III.
Sárospataki főgimn. tanári kar 43, 76.
Sárospataki főiskolai igazgatótanács 40, 41, 42, 43, 44, 45,
46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 76.
Sárospataki főiskolai pénztár 10, 47, 55, 56.
Sárospataki Irodalmi kör 16, 62.
Sárospataki jogakadémiai tanárok 56, 76.
Sárospataki polgári leányiskolai igazgató 63.
Sárospataki theol. akadémiai tanárok 14, 45, 73, 74, 75, 143.
Selmechányai bányai igazgatóság 58.
Seltenreich Emma 141.
Soltész Kálmán Bir. I. V.
Szabó Endre 64.
Szabó László 59.
Szalóki e. k. 132.
Széchenyi Istvánné 38.
Szepessy Pál 121.
Szepsi e. k. 110.
Szin e. k. 7, 98.

- Szinpetri e. k. 7, 29.
Szőlöske e. k. 104.
Szöllössy Gyula 105.
Tanítók általában 62, 65, 80, 81, 82.
Tiszaágtelek e. k. 137.
Tiszai ág. hitv. ev. egyh.-ker. elnökség 22.
Tokaji vallástanító 63.
Tomor e. k. 91, 104.
Tornai egyházmegye 17, 28, 29, 106—7, 128, 129, 130, 131.
Tóth Mihály 62.
Tökesegegyre (rendkívüli) ajánlott egyházközségek 12.
Thury Sándor 105.
Tüdös István dr. 34.
Ujlaky Ferenc 133.
Ungi egyházmegye és esperese 17, 33, 106—7, 132, 133,
134, 135, 136, 137, 138, 139.
Ungnyarád e. k. 99.
Vadászi Pál 1, 2.
Vallástanítók (középfoku iskolákban) 63.
Vámoslucska e. k. 21, 64.
Vay Elemér Br. 42, 48.
Veress Samu dr. 7.
Vizsgálati elnökök (középiskolákban) 63.
Zombory Gedő családja 9.
Zsinatelőkészítő bizottság 11.